

RADA MIEJSKA W CZAPLINKU

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZAPLINEK

**-CZĘŚĆ OPISOWA-
-TEKST UJEDNOLICONY-**

ZAŁĄCZNIK NR 3
do uchwały nr XLIII/371/09 w Czaplinku
z dnia 18 września 2009 r.

Czaplinek, 2009 r.

Zespół autorski:

mgr inż. arch. Piotr Kozłowski – główny projektant
upr. urb. nr 1485/96

mgr Eleonora Rybczyńska - upr. urb. nr 1484/96

mgr inż. Daria Ziemkowska - upr. urb. nr 926/89

dr Beata Raszka

mgr Tadeusz Błaszak

inż. Wanda Grześkowiak

inż. Stefan Dutkowiak - konsultacje

mgr Michał Dudziński

inż. arch. Beata Bączyk

mgr inż.arch. Beata Horoszko

mgr inż. arch. Dawid Bejnarowicz

mgr inż. arch. Victor Curanov

ir. Thamar Losekoot

tech. Konrad Matuszewski

Opracowanie: INVEST PLAN Sp. z o.o. Poznań - Czaplinek

Zmianę opracował zespół pod kierunkiem:

mgr inż. arch. Piotra Kozłowskiego - upr. urb. 1485/96, ZOIU Z-292

SPIS TREŚCI

1. Przedmiot i cel opracowania.	7
2. Zagadnienia zawarte w studium, forma opracowania	9
3. Tok formalno – prawny opracowania	10
CZĘŚĆ II – UWARUNKOWANIA ROZWOJU	13
1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy w regionie	13
1.1. Położenie i pozycja gminy w regionie.	13
1.2. System powiązań zewnętrznych.	13
2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze	13
2.1. Warunki geologiczne terenu.	13
2.2. Typy krajobrazu naturalnego i rzeźba terenu.	14
2.3. Klimat.	16
2.4. Gleby.	19
2.5. Zasoby przyrodnicze gminy Czaplinek.	19
2.5.1. Naturalna roślinność potencjalna.	19
2.5.2. Lasy.	20
2.5.3. Flora i fauna.	20
2.5.4. Zasoby wód powierzchniowych.	23
2.5.4.1. Jeziora.	23
2.5.4.2. Sieć rzeczna.	26
2.5.5. Melioracje	26
2.6. Chronione obszary i obiekty gminy Czaplinek.	27
2.6.1. Pomniki przyrody.	27
2.6.2. Użytki ekologiczne.	29
2.6.3. Stanowisko dokumentacyjne.	30
2.6.4. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy.	30
2.6.5. Park krajobrazowy.	31
2.6.6. Obszar Chronionego Krajobrazu	31
2.6.7. Rezerваты przyrody.	31
2.6.8. Zabytkowe parki.	32
2.7. Charakterystyka systemu przyrodniczego gminy	32
2.8. Kompleksowa ocena środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki i rekreacji	34
2.9. Istniejące i projektowane obszary specjalnej ochrony w ramach sieci Natura 2000	37
3. Historyczno-kulturowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego.	40
3.1. Krótki rys historyczny (Czaplinek, Stare Drawsko).	40
3.2. Charakterystyka przestrzenna i noty historyczne wybranych wsi.	43
3.3. Obiekty i obszary chronione.	49
3.3.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych w mieście Czaplinku.	51

3.4. Struktura przestrzenna gminy, sieć osadnicza, walory krajobrazu kulturowego.	87
4. Uwarunkowania demograficzno-społeczne.	89
4.1. Demografia.	89
4.2. Jakość życia mieszkańców	94
4.3. Rynek pracy.	95
4.4. Mieszkalnictwo	97
4.5. Usługi.	98
5. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa.	100
6. Turystyka, rekreacja, wypoczynek.	104
6.1. Warunki rozwoju turystyki w mieście i gminie Czaplinek.	104
6.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne.	104
6.1.2. Charakterystyka turystyki w Polsce w końcu lat 90-tych.	104
6.2. Infrastruktura turystyczna miasta i gminy Czaplinek.	106
6.2.1. Dostępność komunikacyjna gminy Czaplinek.	106
6.2.2. Informacja turystyczna.	106
6.2.3. Baza noclegowa i gastronomiczna.	107
6.2.4. Baza gastronomiczna.	108
6.2.5. Obiekty sportowe i rekreacyjne miasta i gminy Czaplinek.	108
6.2.6. Baza towarzysząca i uzupełniająca.	109
6.2.7. Obiekty i wyposażenie turystyczne o charakterze ponadlokalnym.	110
6.2.8. Cykliczne imprezy kulturalne i sportowe.	111
6.3. Wnioski.	112
7. Uwarunkowania rozwoju systemów technicznych.	112
7.1. Transport i komunikacja.	112
7.1.1. Drogi.	112
7.1.2. Komunikacja kolejowa.	114
7.1.3. Komunikacja autobusowa.	114
7.1.4. Wnioski.	114
7.2. Infrastruktura techniczna.	115
7.2.1. Woda.	115
7.2.2. Kanalizacja.	118
7.2.3. Energia elektryczna.	119
7.2.4. Gaz.	120
7.2.5. Telekomunikacja.	121
7.2.6. Gospodarka odpadami.	121
7.2.7. Cmentarnictwo.	121
8. Determinanty rozwoju miasta i gminy.	122
9. Identyfikacja podstawowych zagadnień do rozwiązania.	124
10. Wybrane uwarunkowania dla obszarów objętych zmianą studium.	124
CZĘŚĆ III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	126
1. Generalna koncepcja rozwoju gminy	126

1.1. Główne funkcje gminy.	126
2. <i>Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego.</i>	131
2.1. Tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów szczególnych	131
2.2. Kształtowanie systemu ekologicznego gminy	136
3. <i>Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska kulturowego.</i>	140
3.1. Zasady ochrony obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.	142
3.2. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych.	142
3.3. Zasady ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu.	143
3.4. Zasady ochrony walorów kulturowych układów przestrzennych i zabudowy....	144
3.5. Zasady ochrony niematerialnych wartości kulturowych.	145
3.6. Wskazane do realizacji regionalne cechy zabudowy i zagospodarowania.....	146
3.7. Podsumowanie i wnioski.....	148
4. <i>Rozwój demograficzny gminy.</i>	149
5. <i>Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług</i>	150
5.1. Mieszkalnictwo	150
5.2. Usługi.....	151
6. <i>Kierunki rozwoju działalności gospodarczej.</i>	152
6.1. Pożądane kierunki rozwoju rolnictwa.....	152
6.2. Kierunki i zasady rozwoju działalności produkcyjnej.....	153
7. <i>Kształtowanie rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji.</i>	155
7.1. Wprowadzenie – wyjaśnienie pojęć	155
7.2. Zasady kształtowania strategii rozwoju popytu turystycznego na terenie gminy Czaplinek.....	156
8. <i>Kierunki rozwoju komunikacji.</i>	160
8.1. Kierunki rozwoju i zasady funkcjonowania układu drogowego.	160
8.2. Kształtowanie systemu ścieżek rowerowych.....	162
8.3. Komunikacja kolejowa.	162
9. <i>Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej</i>	163
9.1. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.	163
9.2. Zasady rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę.	163
9.2.1. Miasto Czaplinek.....	166
9.2.2. Gmina Czaplinek.....	166
9.3. Zasady rozwoju systemów utylizacji ścieków.....	168
9.3.1. Sieć kanalizacji sanitarnej.	168
9.3.2. Oczyszczanie ścieków.....	171
9.4. Zasady rozwoju systemu kanalizacji deszczowej	172
9.4.1. Zasady zagospodarowania odpadów	172

9.4.2. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną	174
9.4.3. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w gaz ziemny.....	175
9.5. Kierunki rozwoju telekomunikacji.....	176
10. Kierunki rozwoju cementarnictwa.....	176
11. Kształtowanie przestrzeni jednostek osadniczych.....	176
11.1. Przestrzeń wiejska.....	177
11.2. Przestrzeń miasta Czaplinka.....	177
CZĘŚĆ IV – POLITYKA PRZESTRZENNA	179
1. Programy działań związanych z realizacją polityki przestrzennej.....	180
2. Zasady organizowania i koordynowania inwestycji oraz gospodarowania terenami.....	182
3. Monitorowanie polityki przestrzennej.....	182
4. Zadania własne gminy wynikające ze studium	182
5. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	183
6. Stan opracowań planistycznych dla terenów miasta i gminy Czaplinek.....	184
6.1. Opracowania planistyczne obowiązujące.....	184
6.2. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych i na których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.	185
7. Tereny rozwojowe i obszary strategiczne.....	186
7.1. Zmiany w kierunkach zagospodarowania przestrzennego w edycji zmiany studium 2009 r.	188
8. Standardy wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego	189
CZĘŚĆ V – OPIS ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZAPLINEK– EDYCJA 2009	192

CZĘŚĆ I – WPROWADZENIE

1. Przedmiot i cel opracowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek”, zwane dalej „Studium”, opracowane zostało w trybie realizacji obowiązującej ówczesnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku „o zagospodarowaniu przestrzennym” (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139 z późn. zmian.) , natomiast jego zmiana w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późn. zmian), zwanej dalej Ustawą.

Prace nad pierwotną redakcją „Studium” prowadzone były w oparciu o uchwałę Nr XXXI/196/98 z dnia 30 stycznia 1998 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Prace nad zmianą studium prowadzone były w oparciu o uchwałę nr XVI/143/07 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.

Celem zmiany Studium jest stworzenie podstaw formalno – prawnych do prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej oraz opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszary których granice stanowią tereny objęte zmianą studium.

Zmianą objęto zapisy studium dotyczące 6-ciu obrębów gminy Czaplinek oznaczone na rysunku zmiany studium.

Projekt zmiany studium przygotowano zgodnie z wymogami art. 9, 10, 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zmian.) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. W sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U.2004 nr 92, poz. 880).

Zgodnie z wymogami cytowanego wyżej rozporządzenia niniejszy tekst jest tekstem ujednoliconym. W części opisowej studium zmieniane zapisy określono tekstem koloru niebieskiego pogrubione.

W ujednoliconym tekście studium dodano Część V Pt. „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek – edycja 2009 r.”, która stanowi treść opisu zmian studium.

Zakres zmiany polega na uzupełnieniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek o pojedyncze ustalenia dla 6-ciu obrębów i wprowadzeniu ich do ujednoliconego tekstu i rysunku Studium.

Zmianą objęto zapisy studium dotyczące następujących obrębów gminy Czaplinek: Broczyno, Trzciniec, Machliny, Pławno, Psie Głowy, Łazice, oznaczone na rysunku zmiany studium kolorową granicą pokrywającą się z granicą obrębów a ponadto oznaczono punktowe zmiany w zakresie kierunków zagospodarowania poprzez zmianę koloru zastosowanych symboli na niebieski i dodanie do oznaczeń literowych symbolu (*). W ramach poszczególnych obrębów dokonano korekt oznaczeń użytkowania terenu na podstawie wizji w terenie i ortofotomapy.

A/ Cel, zadania i istota studium

Studium jest opracowaniem o charakterze strategicznym (generalnym) jest „osią” systemu planowania przestrzennego na poziomie gminy. Studium powinno być ściśle związane z opracowaniem typu strategia rozwoju społeczno gospodarczego dla gminy.

W studium oprócz innych określona jest także polityka informacyjna gminy przynajmniej w zakresie gospodarki przestrzennej, która może być częścią strategii informacyjnej gminy zorientowanej na promocję gminy i tworzenie informacyjnych podstaw dla bieżących decyzji administracyjnych i działań organizatorskich.

Podstawowymi zadaniami opracowywanego studium są:

- Rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem;
- Sformułowanie kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy, a także podstawowych zasad polityki przestrzennej i zasad ochrony interesu publicznego;
- Stworzenie podstaw do koordynacji sporządzania planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planów miejscowych;
- Promocja miasta i gminy.

Na proces sporządzanie studium składają się następujące prace (etapy):

- rozpoznanie uwarunkowań rozwoju gminy;
- określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- sformułowanie polityki przestrzennej.

Na etapie rozpoznania uwarunkowań rozwoju gminy, na podstawie istniejących opracowań oraz przeprowadzonych dodatkowo badań i analiz określa się potrzeby i aspiracje społeczeństwa, władz i grup interesu, główne problemy funkcjonowania gminy, jego zasoby oraz procesy i zjawiska mające wpływ na stan przestrzeni. Rozpoznanie zasobów gminy obejmuje rozpoznanie stanu środowiska przyrodniczego, stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego, wyposażenia w infrastrukturę techniczną i transportową, wyposażenia w infrastrukturę społeczną, rozpoznanie aktualnej struktury własnościowej gruntów, rozpoznanie potencjału demograficznego i intelektualnego gminy, rozpoznanie potencjału ekonomicznego i gospodarczego, rozpoznanie sytuacji na rynku pracy i rozpoznanie problemów bezrobocia.

Część prac analitycznych nad studium tworzy rzetelną bazę informacyjną nt. stanu zagospodarowania i funkcjonowania gminy, co pozwoli władzom gminy przygotować i opracować koncepcje rozwoju gminy i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, podejmować decyzję administracyjne w przypadkach terenów, dla których nie opracowano planu.

B/ Korzyści wynikające z opracowania studium

- określenie polityki przestrzennej gminy i stworzenie podstaw dobrego gospodarowania jej przestrzenią (polityka prowadzona przez władze gminy)
- usprawnienie funkcjonowania gminy w zakresie gospodarki przestrzennej (wydawanie decyzji, sporządzanie dalszych opracowań planistycznych i programów branżowych)
- łatwość dostępu do informacji poprzez zbudowanie systemu informacyjnego o zagospodarowaniu przestrzennym i funkcjonowaniu gminy

2. Zagadnienia zawarte w studium, forma opracowania

Na zawartość merytoryczną studium składają się trzy główne elementy:

- diagnoza stanu istniejącego i funkcjonowania gminy - uwarunkowania;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- polityka przestrzenna gminy.

Elaborat opracowania Studium składa się z następujących części:

- 1. Uchwały Rady Miasta i Gminy w Czaplinku w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czaplinek – stanowiącej Ustalenia Studium.**
- 2. Załącznika nr 1 do Uchwały:**
Rysunek Studium pt. “ Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”, w skali 1:10000 (w sekcjach) i 1 : 25 000, stanowiącego graficzny zapis opracowania,
- 3. Załącznika nr 2 do Uchwały:**
Część opisowa - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czaplinek
- 4. Rysunków stanowiących ilustrację graficzną analizowanych zagadnień tematycznych sporządzonych dodatkowo dla uczytelnienia zapisów w wybranych branżach niepodlegające uchwaleniu (schematy i mapy):**
 - a) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – UŻYTKOWANIE TERENU (INWENTARYZACJA SYNTETYCZNA) skala 1: 10 000.
 - b) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy- INFRASTRUKTURA TECHNICZNA skala 1: 25 000 (1:100 000).
 - c) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy- KOMUNIKACJA skala 1: 25 000 (1:100 000).
 - d) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy- ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE skala 1: 25 000 (1:100 000).
 - e) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy- ŚRODOWISKO KULTUROWE skala 1: 25 000 (1:100 000).
 - f) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy- TURYSTYKA skala 1: 25 000 (1:100 000).
 - g) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy- INWENTARYZACJA URBANISTYCZNA MIASTA skala 1:2000).
 - h) Czaplinek - studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy- REGULACJA PRZESTRZENI (WYTYCZNE URBANISTYCZNE) skala 1:2000 (1: 4000).
 - i) CZAPLINEK – struktura przestrzenna -wizualizacje:
 - widok centrum od strony północnej
 - widok centrum od strony południowej
 - centrum 2
 - tereny nadjeziorne
 - przebieg planowanej obwodnicy

Mapki i schematy z innych opracowań – historyczne, przyrodnicze, inżynieryjne itp.
Zdjęcia archiwalne – 20 egz.
Zdjęcia istniejącego zagospodarowania gminy - 100 egz.

5. Dokumentacji formalno-prawnej Studium, teczki zawierającej dokumenty związane z procedurą opracowania Studium.

Całość dokumentacji studium (teksty, rysunki, mapy, zdjęcia) znajduje się w komputerowej bazie danych. Rysunek studium zapisano jako wielowarstwową wektorowo – rastrową mapę, zapisaną w programie **AutoCAD** udostępniony przy pomocy przeglądarki **Voloview** umożliwiającą wydruk map dowolnego fragmentu gminy w dowolnie wybranej tematyce i skalach od 1: 100 000 do 1: 5 000.

6. Elaborat zmiany studium składa się z następujących części:

- a) Załącznika nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Czaplinku w sprawie uchwalenia zmiany studium „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek - USTALENIA GENERALNE” stanowiących zmodyfikowany zapis ustaleń będących treścią uchwały o której mowa w ppkt. 1;
- b) Załącznika nr 2 do Uchwały:
Rysunek Studium pt. „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek”, w skali 1:10 000, 1:25 000;
- c) Załącznika nr 3 do Uchwały:
Część opisowa – zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.

3. Tok formalno – prawny opracowania

Prace nad przygotowaniem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek przebiegały w następujących terminach:

1. Podjęcie uchwały Rady Miasta i Gminy Czaplinek nr XXXI/196/98 z dnia 30 stycznia 1998 r w sprawie sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.
2. Zorganizowanie przetargów na opracowanie Studium uwarunkowań w dniach: 10 czerwca 1998r., 10 lipca 1998r., oraz 15 czerwca 1999r. i rozstrzygnięcie przetargu w dniach od 15 czerwca 1999r. do 28 czerwca 1999r.
3. Podpisanie umowy na opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w dniu 14 lipca 1999 r.
4. Powiadomienie zainteresowanych organów administracji państwowej, instytucji i jednostek organizacyjnych o przystąpieniu do opracowania Studium, pismo IBP-7320/5/99 z dnia 10 sierpnia 1999r., wraz z rozdzielnikiem.
5. Wystąpienie Zarządu Gminy do Wojewody Zachodniopomorskiego w piśmie nr IBP-7320/4/99 z dnia 10 sierpnia 1999r. o określenie zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
6. Odpowiedź Urzędu Wojewódzkiego pismo nr. RIT.II.MS-7322-68/99 z dnia 20 września 1999r.
7. Konsultacje i omawianie koncepcji na spotkaniach roboczych zespołu autorskiego z Zarządem Gminy w dniach 25 października 2000r., 16 lutego 2001r.
8. Prezentacja Studium na Komisjach Rady Miasta i Gminy (4 razy).
9. Udostępnienie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego organom właściwym do jego zaopiniowania.
10. Zaopiniowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego i Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego oraz przedłożenie materiałów do uchwalenia.

11. Uchwalenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Radę Miasta i Gminy Czaplinek uchwała nr XXVII/194/2001 na sesji w dniu 28 września 2001 r.

Zmianę studium przygotowano w następującym trybie:

- podjęcie Uchwały Rady Miejskiej w Czaplinku Nr XVI/143/07 z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek,
- podpisanie umowy na opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w dniu 25 marca 2008 r. nr IBP 36/2008,
- powiadomienie zainteresowanych organów administracji państwowej, instytucji i jednostek organizacyjnych o przystąpieniu do opracowania zmiany Studium,
- prezentacja projektu zmiany studium na Komisjach Rady Miejskiej,
- udostępnienie projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego organom właściwym do jego zaopiniowania w dniach od 26 marca 2009 r. do 21 kwietnia 2009 r. ,
- zaopiniowanie projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez organy w tym Wojewodę Zachodniopomorskiego i Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego oraz przedłożenie materiałów do uchwalenia,
- uchwalenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Radę Miejską w Czaplinku na sesji w dniu 18 września 2009 r. nr XLIII/371/09.

4. Podstawowe dane o mieście i gminie.

Liczba ludności w gminie - 12 473 z tego
miasto – 7468 mieszkańców
wieś – 5005 mieszkańców
(wg stanu z sierpnia 1999 r.)

Średnia gęstość zaludnienia - ok. 34 os./km²
Liczba ludności w gminie - 12 394 z tego
miasto – 7480 mieszkańców
wieś – 4916 mieszkańców
(wg stanu z maja 2001 r.)

Wg stanu z czerwca 2008 r.

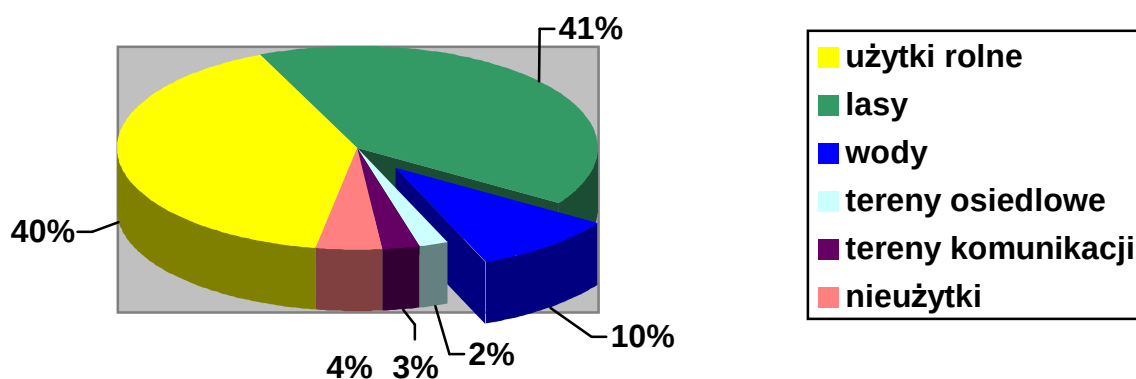
Średnia gęstość zaludnienia - ok. 32 os./km²

Liczba ludności w gminie - 11 701 z tego
miasto – 6 828 mieszkańców
wieś – 4 873 mieszkańców

Powierzchnia gminy ogółem - 36472 ha
powierzchnia miasta Czaplinek - 1351 ha
a) użytki rolne - 14727 ha
- grunty orne - 12499 ha

- sady	- 168 ha
- łąki	- 1077 ha
- pastwiska	- 834 ha
b) lasy	- 14858 ha
c) wody	- 3521 ha
d) tereny osiedlowe	- 648 ha
e) tereny komunikacyjne	- 938 ha
f) nieużytki	- 1621 ha

Użytkowanie gruntów w gminie

W granicach administracyjnych gminy znajdują się:

- miasto Czaplinek
- 48 wsi, w tym:
25 wsi sołeckich

wg stanu z grudnia 2005 r.

a) użytki rolne	- 14 231ha
- grunty orne	- 12 251 ha
- sady	- 17 ha
- łąki	- 1 167 ha
- pastwiska	- 796 ha
b) lasy	- 14 928 ha (lesistość gminy Czaplinek wynosi 39,70 %)
c) pozostałe grunty i nieużytki	- 6 230 ha

CZĘŚĆ II – UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju gminy w regionie.

1.1. Położenie i pozycja gminy w regionie.

Czaplinek to gmina miejsko - wiejska położona w województwie Zachodniopomorskim w powiecie Drawsko Pomorskie (do końca 1998 r. gmina leżała w obrębie województwa koszalińskiego). Położona jest w południowo wschodniej części województwa i wschodniej części powiatu.

Czaplinek sąsiaduje z gminami: Borne Sulinowo, Barwice, Połczyn Zdrój, Ostrowice, Złocieniec, Wierzchowo, Wałcz oraz Jastrowie.

Gmina Czaplinek tworzy wraz z 11 - tomi innymi Stowarzyszenie Gmin Pojezierza Drawskiego, dla którego stanowi siedzibę oraz wchodzi w skład Komunalnego związku Celowego Gmin Pomorza Zachodniego „Pomerania”.

Obszar gminy leży na Pojezierzu Drawskim – jednej z największych jednostek fizjograficznych Pojezierza Zachodniopomorskiego. Tutaj także przebiega granica Drawskiego Parku Krajobrazowego, do którego włączono najciekawsze elementy krajobrazu, fauny i flory.

Gmina Czaplinek jest największym i najatrakcyjniejszym ośrodkiem turystycznym na Pojezierzu Drawskim.

Oprócz turystyki podstawowymi funkcjami miasta i gminy jest przemysł i rolnictwo.

1.2. System powiązań zewnętrznych.

Przez teren gminy i miasto Czaplinek przebiega droga krajowa nr 20 łącząca Drawsko Pomorskie i Szczecinek zapewniająca dogodne powiązania w ramach województwa oraz dogodne powiązanie ze wschodnią częścią kraju. Najbardziej uczęszczana jest jednak droga wojewódzka nr 163 Wałcz – Kołobrzeg, prowadząca znaczną liczbę podróżnych z Wielkopolski i Śląska nad morze (zwłaszcza w okresie letnim). Pozostałe drogi wojewódzkie nr 171 Czaplinek – Barwice zapewniającą połączenie z drogami krajowymi nr 11 (międzynarodowa) i 23 oraz nr 177 Czaplinek – Mirosławiec, zapewniającą połączenie z drogą krajową (międzynarodową) nr 10.

Komunikację kolejową zapewnia linia kolejowa nr 385 Runowo Pomorskie – Szczecinek.

Gmina jest dobrze powiązana z regionem komunikacją autobusową PKS zapewniającą połączenia m.in. z Drawskiem Pomorskim, Szczecinkiem, Wałczem, Połczynem i sąsiednimi gminami.

2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze.

2.1. Warunki geologiczne terenu.

Według podziału na krainy geograficzno-przyrodnicze zasadnicza część gminy leży na Pojezierzu Drawskim, wchodzących w skład Pojezierza Zachodniopomorskiego. Pojezierze Drawskie stanowi przedłużenie moren Pojezierza Ińskiego w kierunku północno-wschodnim bezpośredniego zlewiska Bałtyku (dorzecza Regi i Parsęty) oraz dorzecza Warty-Noteci, do której płyną Drawa i Gwda. Zajmuje obszar ok. 1900 km². Od północy Pojezierze Drawskie sąsiaduje z Wysoczyzną Łobeską, Równiną Białogardzką i Wysoczyzną Polanowską, od

wschodu z Pojezierzem Bytowskim, od południa z sandrowymi równinami: Drawską i Wałęcką. Te ostatnie mezoregiony mają swą reprezentację w południowo-wschodnich częściach gminy. W obrębie Pojezierza Drawskiego wyróżnia się trzy ciągi moren czołowych fazy pomorskiej oraz zaznaczające się między nimi zagłębienia wytopiskowe po martwym lodzie. Charakterystyczną jednostką geomorfologiczną jest tzw. blok Czaplinka, odznaczający się dość silnym pofałdowaniem warstw tworzących formy antyklinowe i synklinowe, równoległe do osi wału. Układ ten zdeformowany jest licznymi uskokami. Wiercenia geologiczne wykazały okresowe zalewanie tego obszaru przez morze, co miało wpływ na charakter sedymentacji i rodzaj tworzonych skał. W okolicy Czaplinka *formacja cechsztyńska* zaznaczyła się w postaci solonośnych wsadów. *Utwory triasowe* zalegają bezpośrednio na formach solonośnych permskich tworząc warstwę o miąższości 1800-2500 m. Należą do nich utwory lądowe: piaskowce, zlepieńce, łupki, iłołupki, oraz utwory morskie: iły, iłowce, wapienie i margle. *Osady mioceny* w postaci plateau tworzą piaski, mułki i iły. *Utwory czwartorzędowe*, powstałe pod wpływem lądolodu skandynawskiego (stadiał pomorski), zalegają w postaci piasków, żwirów, iłów, glin zwałowych i głazów narzutowych. Miąższość utworów czwartorzędowych w okolicy Czaplinka dochodzi do 223 m. Z holocenu pochodzą torfy, namuły, gytie, iły i piaski zalegające w obniżeniach, tworząc serie utworów zastoiskowych.

Równina Wałęcka obejmuje sandr w dorzeczych prawych dopływów Gwdy, z których na terenie gminy Czaplinek leży Dobrzyca. Równina jest prawie w całości zalesiona i pozbawiona większych miejscowości.

Pojezierze Szczecineckie jest wysoczyzną morenową położoną na zewnątrz moren czołowych fazy pomorskiej. Na obszar gminy Czaplinek wcina się ostrym klinem na południowym wschodzie.

2.2. Typy krajobrazu naturalnego i rzeźba terenu.

Dominującym typem krajobrazu jest młodogłacjalny, pagórkowaty pojezierny, poprzecinany dolinami i równinami akumulacyjnymi (den dolinnych). Dominują formy plejstoceny - moreny denne. Z holocenu pochodzą formy subarealne, kształtujące dna dolin i niższe terasy rzeczne.

2.3. Klimat.

Obszar czaplinecki charakteryzuje się dość swoistym klimatem, obejmującym obszar części szczytowych oraz południową stronę środkowo-pomorskiego łańcucha wzgórz morenowo - czołowych (od Pojezierza Drawskiego na południowym zachodzie po Pojezierze Kaszubskie pod Szczecinkiem), a także częściowo przylegający doń od południa pas obszarów sandrowych (po Chojnice). Według Romera klimat tu występujący jest przykładem wpływów klimatycznych krain poznańskiej i drawskiej, a więc obszarów pojeziernych i wielkich dolin. Jest to strefa klimatu umiarkowanego, kształtującego się pod wpływem ścierania się wpływów oceanicznych - atlantyckiego i kontynentalizmu wschodnioeuropejskiego. Przeważają wiatry zachodnie, dominujące w okresie lata i jesieni. Zimą najczęściej występują wiatry południowo-zachodnie. Pogoda korzystna pod względem biometeorologicznym (dni z pogodą ciepłą, komfortową i chłodną bez stanów parności i opadów codziennych) panuje przez większą część roku (średnia wieloletnia 283,6 dni). Najwięcej dni o optymalnych warunkach pojawia się w czerwcu, najmniej - w lutym. Pogoda niekorzystna (całodzienne opady i zamglenia) występuje ok. 46 dni w roku, najrzadziej w czerwcu (średnio 1,5 dnia), najwięcej w listopadzie, grudniu i marcu - średnio 5 dni w miesiącu. Okres wegetacyjny trwa 208-215 dni, ze średnią temperaturą powyżej 5°C i zaczyna się w pierwszej dekadzie kwietnia, a kończy wraz z końcem października. Liczba dni gorących wynosi 18-22 w roku (temperatura powyżej 25°C). Charakterystyczna dla tego typu klimatu jest łagodna amplituda temperatur. Średnia roczna temperatura to 7,0°C; w okresie wegetacyjnym wynosi 12,7°, a średnia w okresie maj-lipiec 14,4°. Średnia roczna wielkość opadów wynosi ok. 600 mm. Średni opad w miesiącach wegetacyjnych wynosi 554 mm. Przewaga średnich sum opadów w okresie wrzesień-październik nad analogicznymi wielkościami opadów notowanych w maju-czerwcu wskazuje na „suche” wiosny i „wilgotne” jesienie.

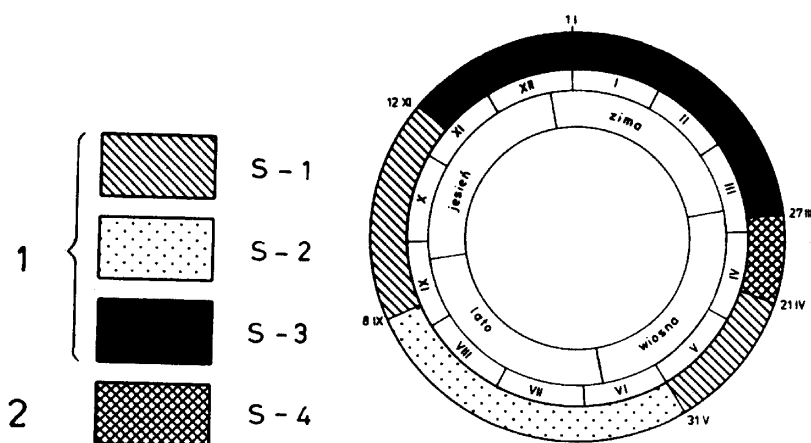
Średnie roczne dni dla poszczególnych typów pogody Regionu Środkowopomorskiego z lat 1951-80 przedstawiono poniżej.

Typy pogody		Słoneczna		Pochmurna		Z dużym zachmurz.	
		bez opadu	z opadem	bez opadu	Z opadem	bez opadu	z opadem
Ciepła	gorąca	0,2		0,1	0,1		
	bardzo ciepła	11,2	0,5	32,0	17,0	3,4	9,4
		21,1	0,8	86,7	59,2	24,7	64,2
	umiark. ciepła	9,1	0,2	46,5	33,6	13,2	36,5
	chłodna	0,6	0,1	8,1	7,3	8,1	18,3
Przymroz kowa	umiark. chłodna	2,3	0,0	3,0	0,6	0,2	0,4
	bardzo chłodna	3,5	0,1	11,1	6,9	6,0	12,7
		9,5	0,1	22,7	12,8	10,9	20,0
	umiark. zimna	3,4	0,0	8,4	5,2	4,7	6,9
	bardzo zimna	0,3		0,2	0,1	0,0	0,0

Mroźna	umiark. mroźna	0,7		0,0		3,5		2,4		0,5		6,0	
	dość mroźna	4,4	3,3	0,1	0,1	9,7	5,9	5,1	2,8	3,3	2,8	8,9	2,8
	bardzo mroźna	0,4				0,3		0,1		0,0		0,1	
Razem		35,0		1,0		119,1		77,1		38,9		93,1	
		36,0				196,2				132,0			

W porównaniu z terenami sąsiadującymi od południa obserwuje się tu pogorszenie warunków termicznych, zwłaszcza w okresie zimy, oraz mniejszą ilość opadów atmosferycznych, które zmniejszają się ku południowemu wschodowi. W porównaniu z klimatem północnego pasa Pojezierza obserwuje się tu wyraźnie mniejsze opady atmosferyczne, większą liczbę dni gorących, większy stopień kontynentalizmu oraz wcześniejszą i dłuższą zimę.

Strukturę sezonową klimatów przedstawia poniższa rycina.

Legenda: 1-sezony klimatyczne występujące na obszarze całej Polski, 2 - sezon klimatyczny notowany na obszarze całej Polski z wyjątkiem pasa nizin nadmorskich

Tabela: Zestawienie ważniejszych danych klimatycznych dla Pojezierza Drawskiego (pas środkowy - gm. Czaplinek)

<i>Parametr</i>	<i>Wielkość</i>		
	pas północny	Pas środkowy (gm. Czaplinek)	kraina południowo- pomorska
<i>Temperatura roczna</i>	7-7,7	7-7,3	7,3-7,9
<i>Temperatura okresu V-VII</i>	14-14,5	13,7-14,7	14,7-15,7
<i>Stopniodni dla okresu z $t_{sr.} < 10^0$</i>	1800-2200	1800-2200	2400-3000
<i>Stopień kontynentalizmu (%)</i>	46-48	48-50	50-51
<i>Amplituda dobowych temperatur (dla okresu V-VII)</i>	9-13	9-11	10-11
<i>Liczba dni gorących w roku</i>	13-18	18-22	22-30
<i>Daty początku zimy</i>	31 XII-6 I	13 XII-2 I	17-30 XII
<i>Długość okresu zimowego (dni) ($t_{sr.} < 10^0$)</i>	55-70	65-90	60-85
<i>Długość okresu (dni):</i>			
<i>gospodarczego</i>	245-255	235-250	250-258
<i>wegetacyjnego</i>	208-215	208-215	215-218
<i>dojrzewania</i>	65-75	60-80	80-95
<i>Daty początku okresu (dni):</i>			
<i>gospodarczego</i>	20-25 III	20-26 III	20-23 III
<i>wegetacyjnego</i>	8-10 IV	7-10 IV	3-7 IV
<i>dojrzewania</i>	16-25 VI	10-20 VI	5-10 VI
<i>Suma opadów atmosferycznych (mm)</i>	650-800	550-650	480-600
<i>Suma opadów atmosferycznych w okresie V-VII</i>	180-215	175-210	160-200
<i>Liczba dni z pokrywą śniegową</i>	40-55	45-65	40-50
<i>Data początku zbiorów żyta ozimego</i>	29 VII-5 VIII	23-31 VII	18-22 VII

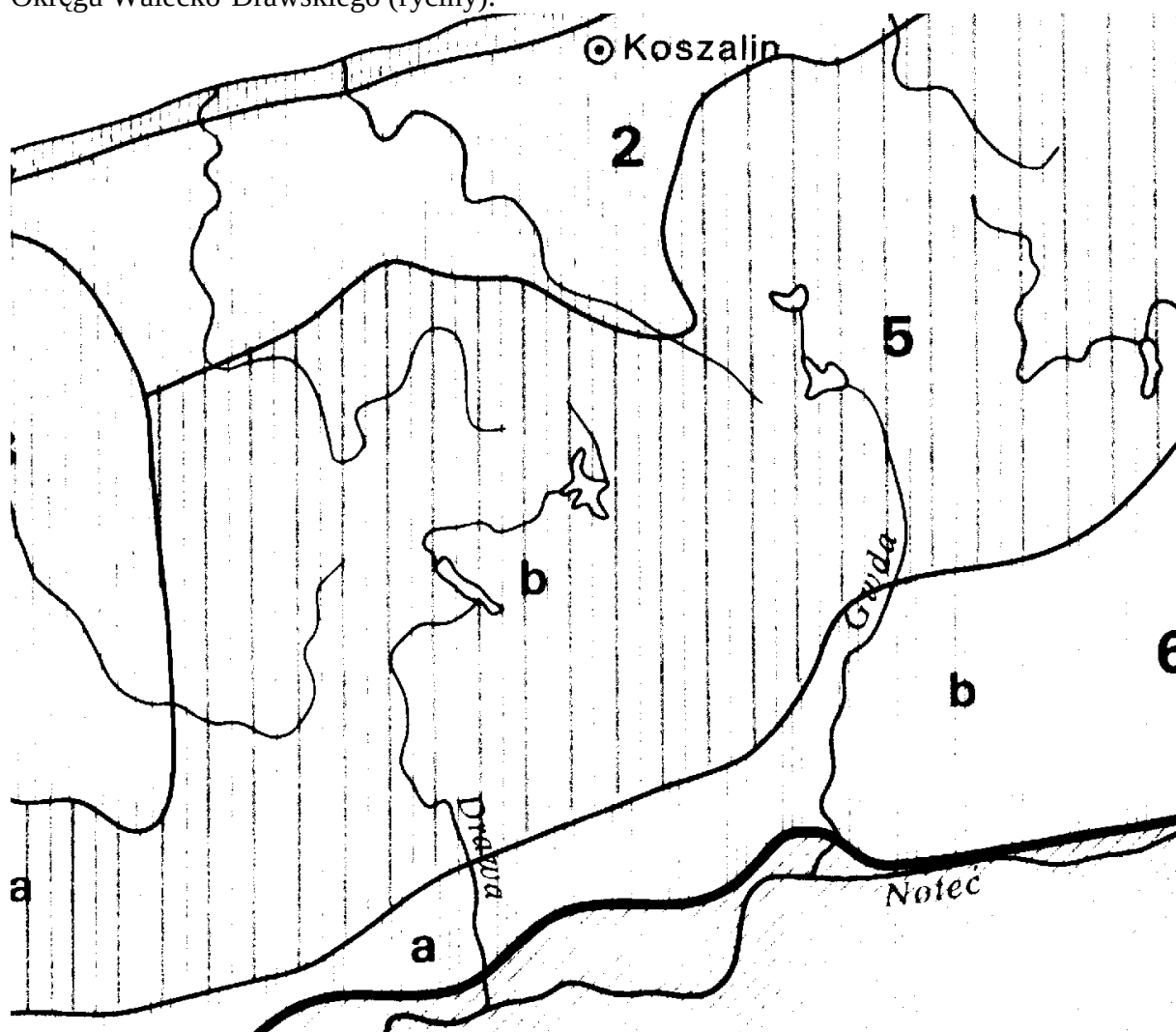
2.4. Gleby.

Gleby gminy Czaplinek mają niewielką wartość produkcyjną. Znaczną część terenu gminy zajmują lasy, głównie bory świeże i bory mieszane świeże, na bielicach. Gleby powstały głównie z osadów polodowcowych. Najbardziej charakterystyczne dla tego terenu to gleby brunatne, bielicowe i pseudobielice, powstałe na glinach zwałowych, piaskach słabogliniastych i gliniastych. Większe kompleksy gleb brunatnych występują na południe od jeziora Komorze. Gleby bielicowe towarzyszą sandrom, ich zwarty obszar znajduje się na północ od jeziora Komorze. Gleby powstałe na podłożu holocenijskim (hydromorficzne, utworzone z torfów i gytii) zajmują doliny rzeczne, baseny pojeziorne i obniżenia terenu.

2.5. Zasoby przyrodnicze gminy Czaplinek.

2.5.1. Naturalna roślinność potencjalna.

Według geobotanicznego podziału Polski gmina Czaplinek należy do Prowincji Nizowo-Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, Działu Bałtyckiego, Krainy: Pojezierze Pomorskie, Okręgu Wałecko-Drawskiego (ryciny).

Legenda: 5 - Kraina: Pojezierze Pomorskie, b - Okręg Wałecko-Drawski

Dominującym zespołem roślinnym są żyzne buczyny niżowe (*Melico-Fagetum*) szczególnie rozwinięte w zachodniej części gminy, subatlantyckie acidofilne lasy bukowo-dębowe typu pomorskiego (*Fago-Quercetum petraeae*), występujące w północno-wschodniej części gminy oraz kontynentalne bory mieszane (*Pino-Quercetum*), zajmujące południową część gminy. Na mniejszych powierzchniach rozwinięte są grądy subatlantyckie, bukowo-dębowo-grabowe (*Stellario-Carpinetum*), postać pomorska, uboga. Dominują one w okolicy miasta Czaplinek, na południowy wschód od jeziora Drawsko. Dolinom rzecznych towarzyszą niżowe łągi olszowe i jesionowo-olszowe, siedlisk wodno-gruntowych okresowo lekko zabagnionych (*Circae-Alnetum*) oraz olsy środkowoeuropejskie (*Carici elongate-Alnetum sensu lato*).

Wyróżnienie zespołów roślinności potencjalnej ma znaczenie przy modelowaniu przestrzennych systemów przyrodniczych gminy, rewitalizacji i renaturalizacji krajobrazów oraz rekultywacji gruntów zdegradowanych. Do naturalnych układów roślinnych należy nawiązywać przy wprowadzaniu jakichkolwiek zalesień gruntów porolnych.

2.5.2. Lasy.

Gmina Czaplinek charakteryzuje się wysokim udziałem lasów, głównie siedlisk borowych (bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane) i buczyn (głównie kwaśnej buczyny niżowej).

Powierzchnia lasów na terenie gminy przekracza 14 858 ha z czego ok. 9831 leży w zasięgu Drawskiego Parku Krajobrazowego.

2.5.3. Flora i fauna.

Zasoby ornitofauny reprezentowane są przez liczne gatunki podlegające ochronie: bielik, kania ruda, derkacz, rzadkie gatunki ptaków ekosystemów wodnych: czapla, sieweczka rzeczna, gagoł, perkoz dwuczuby, łabędź niemy, a także pospolite kaczki (krzyżówka). Na terenach gminy wchodzących w skład nadleśnictw: Czaplinek, Borne Sulinowo i Świerczyna stwierdzono występowanie gniazd ptaków drapieżnych: myszołowa, kani. Informacje te należą do poufnych, nieudostępnianych powszechnie; podobnie jak zasięg wyznaczonych stref ochronnych wokół gniazd - również nie ujawniany ze względu na groźbę utraty lęgów. W związku z powyższym w niniejszym opracowaniu ograniczono się jedynie do zasygnalizowania tych informacji, bez podawania dodatkowych odniesień kartograficznych. W okolicy miejscowości Broczyno i Sikory stwierdza się występowanie bobra (*Castor fiber*), gatunku do niedawna uważanego za zagrożony, a obecnie zwiększającego areał występowania.

Zestawienie gatunków chronionych ujawnionych na terenie gminy Czaplinek podczas jesiennej inwentaryzacji przedstawiono poniżej:

bluszcz pospolity - *Hedera helix*
goździk pisakowy - *Dianthus arenarius*
grązel żółty - *Nuphar lutea*
grzybienie białe - *Nymphaea alba*
kruszczyk błotny - *Epipactis palustris*
listera jajowata - *Listera ovata*
lobelia jeziorna - *Lobelia dortmanna*
poryblin jeziorny - *Isöetes lacustris*
brzeżyca jednokwiatowa - *Litorella uniflora*
orlik pospoloty - *Aquilegia vulgaris*

podkolan biały - *Platanthera bifolia*
 podkolan zielonawy - *Platanthera chlorata*
 wiciokrzew pomorski - *Lonicera periclymenum*
 ceeturia pospolita - *Centaurium erythrea*
 kocanki piaskowe - *Helichrysum arenarium*
 kruszyna pospolita - *Frangula alnus*
 pierwiosnka lekarska - *Primula officinalis*
 konwalia majowa - *Convallaria maialis*
 paprotka zwyczajna - *Polypodium vulgare*
 porzeczka czarna - *Ribes nigrum*
 wilżyna ciernista - *Ononis spinosa*

Ponadto na uwagę zasługuje gatunek wierzby borówkolistnej (*Salix myrtilloides*), mający na Pojezierzu Drawskim jedyne stanowisko nad Jez. Prosino.

Tabela niżej zawiera wykaz gatunków ryb, wraz z podziałem ze względu na stan zagrożenia (rzadkość występowania) (według Polskiej czerwonej księgi zwierząt).

	Nazwa gatunkowa	Miejsce występowania
Kategoria zagrożeń:		
Gatunki najwyższego ryzyka		
CE - gatunek krytycznie zagrożony	certa	Krosino, Wilczkowo
EN - gatunek zagrożony	piskorz	Czaplino
	sieja	Czaplino, Drawsko, Kaleńskie, Żerdno, Krosino, Komorze, Wilczkowo
VU - gatunek narażony	miętus	Wilczkowo, Drawsko, Żerdno, Rzepowskie, Prosino, Krosino
	sielawa	Czaplino, Kaleńskie, Krosino, Wilczkowo, Drawsko, Żerdno, Komorze,
Gatunki niższego ryzyka		
CD - gatunek zależny od ochrony	węgorz	Piasecznik Wlk., Łęka, Mątłino, Czaplino, Młyńskie, Prosino, Żerdno, Rzepowskie, Sikory, Dołgie Wlk., Drawsko, Kaleńskie, Okole Wlk., Krosino, Wilczkowo, Komorze
NT - gatunki „najmniejszej” troski	ciernik	Drawsko
	jazgarz	Drawsko
	jaź	Wilczkowo
	jelec	Drawsko-Krosino (wypływ Drawy)
	karaś	Czarne Małe, Wilczkowo, Prosino, Drawsko,
	kiełb	Wilczkowo, Prosino-Żerdno, Drawsko-Krosino (wypływ

		Drawy)
	krap	Wilczkowo, Prosino, Drawsko, Żerdno, Rzepowskie, Dołgie Wlk.
	leszcz	Piasiecznik Wlk., Mątłino, Czapłino, Młyńskie, Łęka, Kaleńskie, Czarne Małe, Okole Wlk., Krosino, Wilczkowo, Prosino, Drawsko, Żerdno, Rzepowskie, Sikory, Dołgie Wlk., Komorze
	lin	Mątłino, Młyńskie, Czarne Małe, Okole Wlk., Krosino, Wilczkowo, Komorze, Prosino, Drawsko, Sikory
	okoń	Mątłino, Czapłino, Młyńskie, Czarne Małe, Kaleńskie, Krosino, Wilczkowo, Komorze, Prosino, Drawsko, Żerdno, Rzepowskie
	płoc	Piasiecznik Wlk., Mątłino, Czapłino, Młyńskie, Kaleńskie, Czarne Małe, Okole Wlk., Krosino, Wilczkowo, Prosino, Drawsko, Żerdno, Rzepowo, Sikory, Dołgie Wlk., Komorze
	sandacz	Mątłino, Czapłino, Krosino, Drawsko,
	słonecznica	Młyńskie
	szczupak	Piasiecznik Wlk., Mątłino, Czapłino, Młyńskie, Łęka, Kaleńskie, Czarne Małe, Okole Wlk., Krosino, Wilczkowo, Prosino, Drawsko, Żerdno, Rzepowskie, Dołgie Wlk., Sikory, Komorze
	ukleja	Czapłino, Drawsko, Komorze
	wzdreęga	Młyńskie, Łęka, Drawsko, Żerdno, Dołgie Wlk., Komorze
Gatunki o bliżej nieokreślonym statusie		
DD - dane niedostateczne lub brak informacji o liczebności gatunku i tendencjach zmian	stynka	Drawsko
Pozostałe gatunki ichtiofauny, nieklasyfikowane w kategoriach zagrożonych		
	karaś srebrzysty	Prosino
	karp	Czapłino, Młyńskie, Drawsko, Sikory

Najbogatszą ichtiofaunę ma jezioro Drawsko. Stwierdzono tu występowanie 18 gatunków ryb, jednakże znaczna ich część jest zagrożona wyginięciem. Należy dołożyć wszelkich starań by utrzymać różnorodność biologiczną ichtiofauny, będącą najlepszym wskaźnikiem czystości środowisk wodnych.

2.5.4. Zasoby wód powierzchniowych.

2.5.4.1. Jeziora.

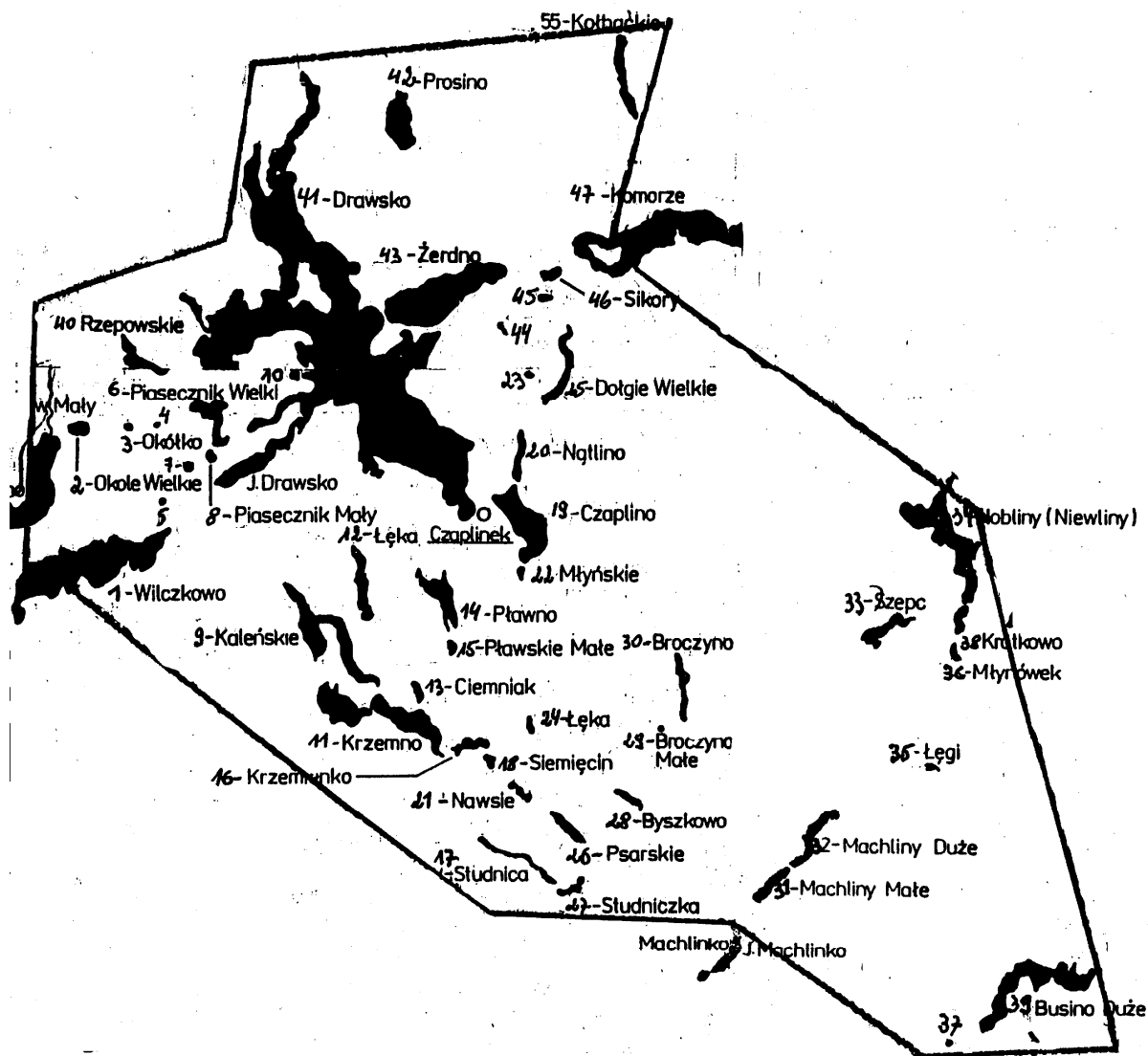
Tabela .Ważniejsze jeziora gminy Czaplinek

(Choiński A. 1991: Katalog jezior Polski, cz. I: Pojezierze Drawskie, Wyd. Naukowe UAM, Poznań).

Nr	Nazwa zbiornika	Pow. zwierciadła wody (ha)	Wysokość w metrach n.p.m.	Objętość (tys. m ³)	Głębokość średnia (m)	Głębokość maksymalna (m)	Klasa czystości
1.	Wilczkowo	300,4	123,0	2331,2	7,8	26,7	brak danych
2.	Okole Wielkie	11,5					
3.	Okółko	2,7					
4.	Bez nazwy	1,0					
5.	Bez nazwy	1,5					
6.	Piascznik Wielki	45,4	133,0	2992,2	6,6	15,0	
7.	Bez nazwy	1,2					
8.	Piascznik Mały	4,7					
9.	Kaleńskie	106,2	140,0	12223,0	11,5	33,7	
10.	Bez nazwy	3,5	128,3				
11.	Krzemno	138,8	140,0	17511,2	12,6	36,4	
12.	Łęka	37,2	143,0	2128,9	5,7	17,0	
13.	Ciemniak	7,2					
14.	Pławno	52,9	140,0	2026,1	3,8	7,4	
15.	Pławskie Małe	4,4					
16.	Krzemienko	17,3	140,1	1280,9	7,4	18,4	
17.	Studnica	27,5	139,4	688,8	2,5	5,5	
18.	Siemiecín	5,7					
19.	Czaplino	108,3	133,0	13344,7	12,3	22,9	
20.	Natlıno	15,0					
21.	Nawsie	10,0					
22.	Młyńskie	3,3					
23.	Bez nazwy	2,0					
24.	Łęka	4,9	141,4				
25.	Dołgie Wielkie	44,4	136,7	2283,9	5,1	10,2	
26.	Psarskie	17,5					

27.	Studniczka	12,5	138,5				
28.	Byszkowo	11,0	139,7				
29.	Broczyno Małe	1,0					
30.	Broczyno	24,2	140,0	520,0	2,1	4,4	
31.	Machliny Małe	27,7	129,1	1087,5	3,9	9,0	
32.	Machliny Duże	43,7	129,9	1870,3	4,3	7,3	
33.	Szepeć	32,9	136,1	948,5	2,9	7,7	
34.	Noblino (Niewlino)	152,9	135,8	9375,3	6,1	16,9	
35.	Łęgi	2,8					
36.	Młynówek	4,0	135,8				
37.	Bez nazwy	1,0					
38.	Korotkowo	12,5					
39.	Busino Duże (Businowski e)	133,8	121,8	6718,6	5,0	13,9	
40.	Rzepowskie	38,9	128,0	1015,9	2,6	5,2	
41.	Drawsko	1871,5	128,7	331443,4	17,7	79,7	III
42.	Prosino	61,2	137,5	673,6	1,1	1,8	
43.	Żerdno (Srebrne)	205,0	128,5	31240,2	15,2	36,0	I
44.	Bez nazwy	4,0	130,6				
45.	Bez nazwy	4,1					
46.	Sikory	10,0	129,6				
47.	Komorze	416,7	131,1	49372,0	11,8	34,7	II

Uwaga: numer w tabeli odpowiada numeracji na rycinie.

Wobec dużego zróżnicowania jezior dla potrzeb ich charakterystyki wyróżniono kilka grup zbiorników:

1. Jeziora duże, o powierzchni ponad 110 ha i głębokości ponad 30 m. Są to zbiorniki słabo zarastające o brzegach piaszczystych. Towarzyszy im roślinność przeważnie uboga pod względem jakościowym i ilościowym. Do tej grupy jezior zaliczyć można: jezioro Drawsko, Komorze, Żerdno, Krzemno.

2. Jeziora słabo zarastające o dnie piaszczystym, ubogie pod względem florystycznym. Powierzchnia ich nie przekracza 30 ha, a głębokość dochodzi do 8,5 m. Takim jeziorem jest np. Krzemienko.

3. Jeziora dość płytkie, silnie zarastające o dnie mulistym. Należą do nich m.in. jeziora Nątlino i Rzepowskie. Są to zbiorniki przeważnie wyraźnie zeutrofizowane, żyzne, o bardzo różnej powierzchni.

4. Jeziora niewielkie, średnio zarastające o dnie mulistym. W zbiornikach tych zasięg roślin jest uzależniony od charakteru i ukształtowania dna. Na stromo opadającym stoku misy jeziornej rośliny zazwyczaj nie schodzą tak głęboko jak na odcinkach, gdzie dno opada łagodnie. W wypadkach, gdy jeziora otoczone są polami czynnikiem ograniczającym rozwój roślinności jest wiatr. Są to jeziora zazwyczaj niewielkie, o powierzchni nie przekraczającej 100 ha. Wymienić tu można: jezioro Prosino, Czaplinek.

5. **Jeziora o dnie piaszczystym, małe, średnio zarastające.** Są to zbiorniki nie przekraczające 11 ha, słabo zeutrofizowane. Czynnikiem ograniczającym zarastanie jest ubogie podłoże. Do tej grupy zaliczyć można drobne zbiorniki śródpolne, często nie ujmowane w katalogach i nie posiadające nazw.

6. **Jeziora bezodpływowe, eutorficzne, z przewagą zbiorowisk ramienic.** Należą tutaj zbiorniki o powierzchni 12-45 ha i głębokości maksymalnej do 34 m. Można tu wymienić jeziora Nawsie i Psarskie.

7. **Jeziora lobeliowe.** Cechą charakterystyczną jest występowanie zespołów roślin wodnych wysoce wyspecjalizowanych do życia w zbiornikach o bardzo niewielkiej zawartości składników pokarmowych. Rośliny te to: lobelia jeziorna (stroiczka wodna) (*Lobelia dortmanna* L.), poryblin jeziorny (*Isöetes lacustris* L.) i brzeżyca jednokwiatowa (*Littorella uniflora* [L.] Aschers.). Jeziora tego typu na terenie gminy Czaplinek reprezentowane są przez zbiorniki: Łęka i Jezioro Kaleńskie.

2.5.4.2. Sieć rzeczna.

Gmina Czaplinek zasadniczo odwadniana jest przez zlewnię Drawy, z której wody, za pośrednictwem Noteci, Warty i Odry odprowadzane są do Bałtyku. Niewielki obszar gminy (zlewnia jeziora Komorze) odwadniany jest przez Pilawkę i dalej - przez Gwdę, do Noteci. Północno-wschodnia część gminy leży w zlewni Dębnicy, odprowadzającej wody do Parsęty i do Morza Bałtyckiego. *Rzeka Drawa*, będąca największym ciekim gminy, ma długość 199 km. Powierzchnia zlewni wynosi 3198 km². Źródła jej leżą w pasie wzniesień morenowych, w rynn timer subglacialnej położonej ok. 7 km na południe od Połczyna Zdroju. Różnice wysokości pomiędzy dnem doliny a sąsiadującą wysoczyzną dochodzą do 60 m. Stoki doliny pokrywa buczyna pomorska. Partie źródłiskowe rzeki objęte zostały ochroną w postaci rezerwatu krajobrazowego „Dolina Pięciu Jezior”. Od miejscowości Stare Drawsko prowadzi szlak kajakowy im. kardynała Karola Wojtyły. Według Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Koszalinie (dane 1993 r.) Drawa od źródeł do jeziora Drawsko prowadzi wody I klasy czystości. Dalej ich jakość znacząco się pogarsza, aż do wskazań ponadnormatywnych poniżej Złocieńca. *Rzeka Dębica*, jest drugą co do wielkości rzeką w gminie Czaplinek. Wypływa z Jeziora Kołbackiego. Na jej trasie znajdują się następujące akweny: Dębno i Koprzywno. W okolicy miejscowości Uradz rzeka tworzy niezwykle malowniczy przełom, planowany do objęcia ochroną jako rezerwat krajobrazowy. Dopływami Dębicy są Bliska Struga i Wogra. *Rzeka Pilawka* wypływa z jeziora Komorze, przepływa przez jeziora: Rakowo, Lubicko Małe i Brody. Trasą Pilawki prowadzi interesujący szlak kajakowy do jeziora Pile i dalej do Gwdy i Noteci. Szlak rozpoczyna się na jeziorze Żerdno w Starym Drawsku.

2.5.5. Melioracje

Stosunki wodne i gospodarka w zakresie melioracji jest zarządzana przez Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Zachodniopomorskiego Oddział terenowy w Koszalinie.

Na terenie gminy występują następujące urządzenia melioracji wodnej szczegółowej:

- rzeka Drawa – 13,1 km
- rzeka Dobrzyca – 22,5 km
- Kanał Czaplinek – 0,7 km

W ewidencji urządzeń melioracji wodnych szczegółowych znajduje się obszar zmeliorowany o pow. 2861,66 ha, w tym grunty orne 2026,62 ha, użytki zielone – 835,04 ha.

W chwili obecnej realizowany jest Perspektywiczny Program Melioracji na lata 1991 – 2020.

Zgodnie z powyższym i wnioskiem zarządzającego przyjęto do docelowej realizacji następujące obiekty:

- „Czarne Małe” – wykonanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na pow. 230 ha,
- „Dobrzyca Mała” – j.w. na pow. 110 ha
- „Cieszyno” we fragmencie na terenie gminy Czaplinek – j.w. na pow. 45 ha,

W programie małej retencji na lata 1997-2015 przewidziano docelowo realizację następujących zadań:

- „Machliny” – na rzece Dobrzyca (podpiętrzenie) –zwiększenie pojemności zbiornika o 2,3 mln m³, wzrost pow. o ok. 100 ha.
- „Niewlino” – na dopływie rzeki Piława (podpiętrzenie) –zwiększenie pojemności zbiornika o 0.87 mln m³, wzrost pow. o ok. 38 ha
- budowa nowej zastawki na rzece Drawisko

2.6. Chronione obszary i obiekty gminy Czaplinek

2.6.1. Pomniki przyrody.

Na terenie gminy tą formą ochrony objęto liczne obiekty, grupy drzew i aleje oraz głązy narzutowe (lokalizacja - patrz map zasobów przyrodniczych). Wśród pojedynczych drzew wyznaczono 63 pomniki przyrody: (Siemczyno - 14 szt., Piaseczno -10, Żeliszawie - 10, Drahimek - 5, Czaplinek - 4, Kluczewo - 4, Sikory i Łazice po 3 szt., Rzepowo, Kuszewo i Stare Drawsko po 2, Kaleńsko Stare, Niwka, Czarne Wielkie i Wyspa Bielawa - po 1). Ochroną pomnikową objęto dwie grupy drzew: w Siemczynie, złożoną z 10 drzew różnych gatunków oraz - również różnogatunkową w Prosinku - 7 drzew. Ustanowiono jedną aleję pomnikową - w Piasecznie, na którą składa się 30 lip drobnolistnych. Ponadto 15 okazów bluszczu (*Hedera helix*), gatunku chronionego, objęto ochroną jako pomniki przyrody w Piasecznie (2), Starym Gonnem (2), Starym Drawsku (3) oraz w Sikorach (10). Pomnikami przyrody ustanowiono również twory przyrody nieożywionej - głązy narzutowe, zlokalizowane w: Siemczynie (5), Piasecznie (3), Łazicach (3), Żerdnie (4) oraz w Łące, Czaplinku, Sikorach, Cichorzeczu, Kluczewie, Starym Drawsku i nad jez. Łąka - po jednym; łącznie - 22 szt. Ponadto proponuje się objąć tą formą ochrony indywidualnej kilkanaście innych egzemplarzy wartościowych drzew i głązów (patrz zestawienie poniżej):

Lp.	Nazwa obiektu	Liczba	Lokalizacja
1.	brzoza brodawkowata	2	Prosino
2.	lipa drobnolistna	2	Karsno
3.	dąb szypułkowy	1	Karsno
4.	lipa drobnolistna	1	Brzezinka
5.	lipa drobnolistna	1	Czaplinek
6.	lipa drobnolistna	3	Niwka
7.	grab pospolity	1	Głęboćek
8.	dagleżja zielona	1	Rzepowo
9.	buk zwyczajny	1	Stare Gonne
10.	głaz narzutowy	1	Cichorzecze
11.	głaz narzutowy	1	Cichorzecze
12.	głaz narzutowy	1	Wrześnica
13.	głaz narzutowy	1	Żeliszawie

W ramach Nadleśnictw Czaplinek i Świerczyna ochroną jako pomniki przyrody objęto następujące obiekty:

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Obwód (m)	Wysokość (m)
1.	dąb szypułkowy	Sikory, 71 o	4,2	27
2.	dąb szypułkowy	Worowo, 129c	4,2	21
3.	dąb szypułkowy	Worowo, 129c	4,6	21
4.	dąb szypułkowy	Worowo 108Dd	5,0	25
5.	dąb szypułkowy	Piaseczno 171l	3,8	20
6.	dąb szypułkowy	Piaseczno 205a	3,9	22
7.	dąb szypułkowy	Sikory 106d	4,5	24
8.	dąb szypułkowy	Piaseczno 167i	3,75	24
9.	dąb szypułkowy	Worowo 116B	4,1	25
10.	dąb szypułkowy	Worowo 116B	4,4	28
11.	buk zwyczajny	Piaseczno 165b	4,2	27
12.	buk zwyczajny	Piaseczno 167Ab	5,1	26
13.	buk zwyczajny	Piaseczno 167Ak	3,3	26
14.	buk zwyczajny	Piaseczno 167Ak	3,3	26
15.	buk zwyczajny	Piaseczno 167Ba	4,2	26
16.	buk zwyczajny	Paseczno 169g	3,25	22
17.	buk zwyczajny	Piaseczno 170a	3,65	26
18.	buk zwyczajny	Piaseczno 171c	4,5	27
19.	buk zwyczajny	Piaseczno 171c	3,8	27
20.	buk zwyczajny	Piaseczno 173d	5,4	27
21.	buk zwyczajny	Piaseczno 174h	3,25	20
22.	sosna pospolita	Piaseczno 171l	3,3	20
23.	sosna pospolita	Piaseczno 205a	3,7	18
24.	sosna pospolita	Piaseczno 205a	3,2	20
25.	wiąz szypułkowy	Piaseczno 165h	2,3	24
26.	wiąz szypułkowy	Piaseczno 165h	2,8	24
27.	wiąz szypułkowy	Łubowo 16b	4,3	22
28.	wiąz szypułkowy	Worowo 120Ac	4,0	27
29.	wiąz szypułkowy	Worowo 120Ac	2,5	24
30.	wiąz szypułkowy	Worowo !20Ac	2,55	24
31.	wiąz szypułkowy	Worowo 120Ac	2,2	24
32.	wiąz szypułkowy	Worowo 120Ac	3,0	24
33.	wiąz szypułkowy	Worowo 120Ac	2,8	24
34.	wiąz szypułkowy	Piaseczno 170a	2,7	276
35.	klon zwyczajny	Worowo 120Ac	3,2	25
36.	klon zwyczajny	Worowo 120Ac	3,0	24
37.	Bluszcz	Worowo 108Dd	16-28	
38.	Bluszcz	Piaseczno174c		9,15
39.	olsza czarna	Piaseczno 165b	3,3	20
40.	lipa drobnolistna	Sikory 71a	4,7	22
41.	Modrzew europejski	Sikory 71b	3,1	30
42.	grab pospolity	Worowo 116B	2,1	25
43.	głaz narzutowy	Piaseczno 163a	6,0	0,9
44.	głaz narzutowy	Piaseczno 163a	7,0	0,6
45.	głaz narzutowy	Piaseczno 165b	7,3	0,8

46.	głaz narzutowy	Piaseczno 167a	6,0	1,2
47.	głaz narzutowy	Piaseczno 187a	6,0	0,7
48.	głaz narzutowy	Sikory 42a	7,0	1,8
49.	głaz narzutowy	Sikory 42a	7,5	1,0
50.	głaz narzutowy	Sikory 57f	6,0	1,0
51.	głaz narzutowy	Łubowo 26 b	13,0	2,0
52.	głaz narzutowy	Piaseczno 170a	6,0	0,5
53.	głaz narzutowy	Piaseczno 170a	6,0	0,8
54.	głaz narzutowy	Worowo 110Ag	7,4	1,6

Nadleśnictwo Borne Sulinowo nie wyznaczyło na terenie leśnictw w ramach gminy Czaplinek żadnych obiektów i obszarów chronionych. Brak więc tu pomników przyrody, rezerwatów i zespołów przyrodniczo krajobrazowych. Z punktu widzenia zasobów przyrodniczych (osobliwości przyrody) cenny jest fragment drzewostanu położony w sąsiedztwie miejscowości Nowa Wieś nad Dobrzycą. Występuje tu zgrupowanie cisów i widłaków. Obszar ten leży jednak poza uprawnieniami administracyjnymi gminy i nie jest możliwe objęcie go ochroną prawną w ramach kompetencji gminy. Zaznaczyć jednak trzeba, że Nadleśnictwo Borne Sulinowo zastosowało tu inne zasady gospodarki leśnej, mające znamiona ochrony zachowawczej. Zaniechano bowiem wyrębów na rzecz cięć sanitarnych; tym samym stanowisko to nie jest zagrożone.

2.6.2. Użytki ekologiczne.

Obecnie w gminie Czaplinek nie występują. Proponuje się natomiast do objęcia ochroną liczne drobne, zachowane w naturalnej formie - „*lokalna swoistość przyrody*”- obszary i obiekty (zestawienie poniżej).

Nr	Nazwa obiektu	Powierzchnia
1.	Mszar przejściowy przy jez. Krosino	1,0
2.	Łozowisko w kociołku torfowym	3,7
3.	Śródpolne oczko wodne	1,5
4.	Jeziorko na torfowisku	3,7
5.	Bagno śródleśne „Staw”	1,0
6.	Śródpolne łozowisko	8,0
7.	Gytiowisko przy Jez. Rzepowskim	6,9
8.	Teren podmokły na wschód od Piaseczna	1,5
9.	Wyspa jeziorna	0,8
10.	Wyspa jeziorna	0,9
11.	Wyspa jeziorna	1,1
12.	Dwie sąsiadujące wyspy	2,2
13.	Wyspa jeziorna	1,0
14.	Wyspa jeziorna	0,6
15.	Wyspa jeziorna	2,0
16.	Wyspa jeziorna	0,5
17.	Wyspa jeziorna	0,5
18.	Wyspa jeziorna	0,4
19.	Bagienko śródleśne	1,7

20.	Ols w Czarne Wielkie	0,9
21.	Podmokłe tereny koło Kuszewa	5,6
22.	Zatopione torfowisko koło Sikor	23,0
23.	Śródpolne mechowisko	2,8
24.	Czapliniec koło Kuźnicy Drawskiej	0,2
25.	Bagienko koło Spycznej Góry	2,2
26.	Zatopiony mszar	2,8
27.	Mechowiskowy kompleks regeneracyjny koło lasu	1,3
28.	Podmokłe tereny koło Nowego Czaplinka	24,0
29.	Jeziorko z bagienkiem	0,7
30.	Bagno	8,0
31.	Teren podmokły koło Żeliszawia	1,0
32.	Oczko otoczone bagienkiem	0,8
33.	Teren bagienny	0,9
34.	Torfowisko mszarne	4,4
35.	Zatopione gytiowisko koło Brzezinki	38,0 ¹

Łącznie tereny proponowane do objęcia ochroną jako użytek ekologiczny zajmują 155,3 ha. Przeważają formy drobne, mające ok. 1 ha powierzchni. Załedwie 3 obiekty („Podmokłe tereny koło Nowego Czaplinka”, „Zatopione torfowisko koło Sikor” i „Zatopione gytiowisko koło Brzezinki”) zajmują znaczniejszą przestrzeń. Wszystkie jednak wymagają uwzględnienia w zapisach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

2.6.3. Stanowisko dokumentacyjne.

Obecnie na terenie gminy ta forma ochrony nie występowała. Proponuje się ją zastosować **do ochrony osadów fluwiogłacjalnych wyrobiska kruszyw w Łazicach.**

2.6.4. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Podobnie jak wymieniony wyżej użytek ekologiczny, forma ta nie była stosowana dla ochrony cennych i unikatowych fragmentów krajobrazu na terenie gminy Czaplinek. Proponuje się objąć nią następujące obiekty:

<i>Nr</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Powierzchnia (ha)</i>	<i>Położenie/gmina</i>
1.	Pojezierze Kaleńskie	1070,0	Czaplinek
2.	Jez. Prosino	903,5	Czaplinek
3.	Jez. Dołgie Wielkie	535,0	Czaplinek
4.	Jez. Komorze	2742,0	Czaplinek/ Borne-Sulinowo
5.	Drawa	4755,0	Czaplinek/Ostrowice/Złoceniec
6.	Jez. Drawsko	5420,0	Czaplinek/Ostrowiec/Złoceniec

*na pograniczu gmin: Czaplinek i Ostrowice.

Najwięcej przeszkód może wystąpić przy ustanawianiu obszarów chronionych o granicach wykraczających poza zasięg administrowania jednej gminy. Działania ochronne są skuteczne tylko wówczas gdy podejmowane są kompleksowo, a w przypadku akwenów - chroniony jest cały zbiornik. W przypadku ustanawiania obiektów chronionych o zasięgu ponadgminnym konieczne jest porozumienie się z zarządzającymi sąsiednimi terenami, na których fragment terenu chronionego się znajduje, i podjęcie działań o tej samej skuteczności i w tym samym czasie.

2.6.5. Park krajobrazowy.

Drawski Park Krajobrazowy wyznaczony został na podstawie uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie, z dnia 24 kwietnia 1979 r. dla zachowania i ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz stworzenia warunków dla wykorzystania naukowo-dydaktycznego i turystyki kwalifikowanej (krajoznawczej). Powierzchnia Parku wynosi 41430 ha, a otuliny: 22212 ha.

2.6.6. Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie” został wyznaczony na podstawie Uchwały Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 12 listopada 1975 r. (Dz. Urz. Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie Nr 9, poz. 49); zaktualizowany Rozporządzeniem Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Nr 25, poz. 3608). Jego całkowita powierzchnia wynosi powierzchnia 68 450 ha. Obejmuje on północną część. W paragrafie 2 tego rozporządzenia określono zakazy obowiązujące w granicach obszaru chronionego krajobrazu. Celem utworzenia obszaru jest ochrona krajobrazu i naturalnych walorów środowiska przyrodniczego Pojezierza Drawskiego. Obszar częściowo pokrywa się z terenem Drawskiego Parku Krajobrazowego, charakteryzuje się malowniczym krajobrazem południowym z dużą ilością jezior i cieków wodnych, położonych w zagłębieniach i dolinach.

2.6.7. Rezerваты przyrody.

Obecnie na terenie gminy wyznaczono tylko dwie tego typu jednostki ochrony indywidualnej, stanowiące integralną część Drawskiego Parku Krajobrazowego. Jednakże są one jednocześnie istotnym elementem przyrodniczego systemu gminy.

Rezerwat „*Jezioro Prosino*”, ornitologiczny, interesujący również pod względem florystycznym, utworzony w 1988 r. dla zachowania miejsc bytowania i lęgów rzadkich gatunków ptaków wodnych i błotnych. Powierzchnia: 81 ha.

Rezerwat „*Brunatna Gleba*”, rezerwat glebowy, powołany ze względu na zachowaną w stanie niezmienionym klasyczną glebę brunatną z charakterystyczną ściółką i runem. Powierzchnia 1 ha.

Projektuje się powołanie kolejnych obszarów ochrony rezerwatowej, obejmujących najwartościowsze fragmenty gminy Czaplinek.

„*Brzozowe bagno*” - rezerwat torfowiskowo - leśny, o powierzchni 58,71 ha, projektowany dla ochrony zespołów roślin torfowiskowych i bagiennych o bardzo różnorodnym składzie gatunkowym i dobrze wykształconego torfowiska wysokiego.

„*Krosińskie bagno*”, krajobrazowy, o powierzchni 66,81 ha, położony częściowo na terenie gm. Złocieniec.

„*Marsz koło jeziora Krosino*”, torfowiskowy, pow. 4,45 ha.

„Siemczyńskie bagno”, torfowiskowy, pow. 58,71 ha.
„Śródleśny mszar przejściowy”, torfowiskowy, pow. 3,00 ha.
„Olszyna bagienna”, leśny, pow. 1,50 ha.
„Storczyki”, florystyczny, pow. 7,20 ha.

2.6.8. Zabytkowe parki.

Do cenniejszych parków podworskich należą: barokowy park z naturalistycznymi przekształceniami w Siemczynie, wpisany na listę obiektów chronionych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, XIX-wieczny park w Rzepowie, Łazicach. Ponadto interesujące i proponowane do objęcia ochroną konserwatorską są następujące parki podworskie: w Drahimku, o pow. 9,33 ha, pochodzący z XIX w. i o założeniu krajobrazowym, XIX -wieczne parki we Wrzoscach i Nowym Kaleńsku oraz zespół parkowo-pałacowy w Broczynie.

2.7. Charakterystyka systemu przyrodniczego gminy

Podstawowe pojęcia i definicje. W przedstawionej analizie będą stosowane pojęcia:

1. Korytarz ekologiczny: liniowy element struktury biotycznej i abiotycznej w heterogennej przestrzeni, przez który odbywa się przepływ materii przez fizjocenozę (rozprzestrzenianie się materii nieożywionej, zwierząt, roślin, nasion, itp.). Korytarz ekologiczny jest strukturą przyrodniczą, dla której funkcjonowania konieczne jest zachowanie ciągłości przestrzennej. W związku z powyższym należy przeciwdziałać fragmentacji środowiska, czyli powstawaniu wysp środowiskowych, a jeżeli takie są to planować ich połączenie łącznikami ekologicznymi.

Korytarze ekologiczne w postaci zadrzewień i zakrzewień, poza łączeniem wysp środowiskowych i wzmacnianiem przepływu organizmów, oddziałują na tereny otaczające, zasilając je w gatunki, wpływają na mikroklimat, przeciwdziałają przesuszeniu, ograniczają erozję, regulują stosunki wodne. Szerokość korytarza ekologicznego powinna być jak największa (wystarczająca jest już szerokość 500 m, ponieważ ogranicza wpływ środowiska zewnętrznego).

Za ważne korytarze ekologiczne, wzdłuż których odbywa się ruch nośników materii - wody, powietrza i samych organizmów - uważa się doliny rzek i wszystkie ciekły wodne, ponieważ stanowią one o całokształcie procesów zachodzących w krajobrazie.

Korytarz ekologiczny winien być w miarę ciągły i nie powinien być przecięty przez linie kolejowe, drogi itp.

2. Łącznik ekologiczny: część korytarza głównego, która mimo pełnego zachowania wszystkich funkcji i charakteru głównego korytarza ekologicznego, posiada swoje indywidualne cechy, np. może pełnić dodatkową funkcję szlaku migracyjnego za względu na konfigurację terenową, układ cieku wodnego itp. Jest to także naturalne odgałęzienia głównego korytarza, wyróżniające się w terenie, lecz nie posiadające swoich naturalnych cech przyrodniczych. Łącznik ekologiczny wiąże różne korytarze ekologiczne w jeden system przyrodniczy danego obszaru.

3. Węzeł ekologiczny: fragmenty terenu, które w sposób jednoznaczny łączą ze sobą kilka korytarzy ekologicznych lub ich odnóg, albo stanowią łącznik między korytarzami ekologicznymi a innymi cennymi przyrodniczo obszarami. Poprzez możliwość krzyżowania się w takich miejscach różnych lokalnych szlaków migracyjnych, istnienia potencjalnego bogactwa gatunków roślin i zwierząt a także przenikania zagrożeń (np. zanieczyszczenia wód) wyodrębnienie węzłów ekologicznych ma istotne znaczenie dla typowania obiektów planowanych do objęcia ochroną, np. jako zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Dla ochrony zasobów przyrodniczych gminy Czaplinek niezbędne jest utrzymanie spójności istniejącego systemu przestrzeni przyrodniczych, włączonego poprzez gminy sąsiednie w ogólnowojewódzki, a następnie ogólnokrajowy system ochrony cennych zasobów przyrody. Korytarze i łączniki ekologiczne oraz obszary węzłów ekologicznych wyznacza się biorąc pod uwagę warunki naturalne, głównie rzeźbę terenu, przebieg dolin rzecznych, obecność terenów torfowiskowych i bagiennych, zadrzewień śródpolnych, obszarów leśnych i innych terenów często o małej przydatności gospodarczej, lecz dużym znaczeniu biocenotycznym.

Gmina Czaplinek w całości objęta jest **węzłem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym**, o symbolu **6M** (Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET - POLSKA).

Rycina : Powiązania systemu przyrodniczego Pojezierza Drawskiego w ramach sieci ekologicznej ECONET-PL.

Węzeł Pojezierza Drawskiego bezpośrednio łączy się z obszarem węzłowym sieci ECONET 7M (na południowym zachodzie) - węzłem Drawy. Na wschód zaś poprzez międzynarodowy korytarz ekologiczny 5m (Pojezierza Szczecineckiego) łączy się z obszarem węzłowym o randze międzynarodowej - 9M (Pojezierze Kaszubskie), przechodzącym w węzeł 11M (Bory Tucholskie) - tego samego znaczenia. Centralne położenie Pojezierza Drawskiego w sieci ekologicznej świadczy o kolosalnym znaczeniu tego terenu dla zachowania ciągłości systemów przyrodniczych w skali nie tylko krajowej. Uszczuplenie zasobów przyrodniczych, ich degradacja - rozerwanie korytarza - spowoduje izolację przyrodniczą terenów gminy.

Ponadto system przyrodniczy gminy Czaplinek ma połączenie z terenami sąsiednimi przez wyznaczone **korytarze ekologiczne** o randze krajowej, 15k (korytarz Piławy), łączący terytorium gminy z krajowym obszarem węzłowym 5K (węzeł Gwdy).

Niezależnie od wymienionych wyżej na terenie gminy wyróżnić należy **wewnętrzne korytarze ekologiczne**, zapewniające migrację organizmów w skali lokalnej. Podstawą utworzenia korytarzy ekologicznych gminy (**korytarze tranzytowe**) są: korytarz A: *dolina Drawy - Jez. Krosinko - Wilczkowo - jezioro Drawsko*, oraz korytarz B: *jezioro Drawsko - Żerdno - Komorze*.

Największe znaczenie wszystkich korytarzy wynika ze stwarzania możliwości migracji organizmów, co zapewnia bogactwo i jednorodność gatunkową, a poprzez to utrzymanie stabilności zbiorowisk roślinnych i zgrupowań zwierząt. Korytarze umożliwiają wielokierunkowe migracje organizmów, a także ułatwiają i ukierunkowują ruch mas powietrza (znaczenie przewietrzające).

Wnioski – wskazania dotyczące gospodarowania zasobami przyrodniczymi i środowiskiem gminy:

1. konieczne jest prowadzenie ochrony zachowawczej zasobów przyrody. Najlepiej zachowane biocenozy i biotopy powinny być objęte przestrzenną ochroną, w postaci obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych i rezerwatów.
2. Gospodarka leśna winna uwzględniać zasadę trwałości ekosystemów leśnych. Ważne jest zachowanie zgodności między siedliskiem (typem roślinności potencjalnej), a wprowadzanymi gatunkami podczas zalesień. Problem ten dotyczyć będzie gruntów wskazanych do zalesień.
3. Konieczne jest prowadzenie działań na rzecz poprawy stanu środowiska. Dotyczy to przede wszystkim: gospodarki odpadami komunalnymi (likwidacja „dzikich” wysypisk, budowa nowego składowiska, rekultywacja obszaru dawnego wysypiska po zakończeniu

- eksploatacji, wprowadzenie odzysku surowców), ochrona powietrza (gazyfikacja, modernizacja istniejących systemów grzewczych).
4. Idea ochrony wód podziemnych i powierzchniowych winna być realizowana podczas prac nad sanitacją gminy (budowa sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich, izolacja ścieków od podłoża, likwidacja spływów i ujść do akwenów).
 5. W procesie inwestowania należy bezwzględnie przestrzegać zasad zrównoważonego rozwoju.

2.8. Kompleksowa ocena środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki i rekreacji

Na obszarze gminy Czaplinek ocena taka wykonana została metodą bonitacji.

Ocena (według Nowej encyklopedii powszechnej PWN, 1998, tom 4) to sąd wartościujący, wyrażający dodatnie lub ujemne ustosunkowanie się, aprobatę lub dezaprobatę zdarzenia lub stanu rzeczy. Wyróżnia się dwa rodzaje ocen:

- ocenę właściwą – emocjonalną (wpływ emocji oceniającego na przedmiot oceny),
- ocenę utylitarną – ocena kogoś lub czegoś ze względu na coś (np. charakterystyczne cechy).

Pojęcie oceny w geografii pojawia się w momencie, gdy chcemy dokonać wartościowania struktury składników środowiska przyrodniczego dla potrzeb naukowych i praktycznych.

Według Bartkowskiego (1985), przedmiotem oceny jest środowisko przyrodnicze człowieka, definiowane jako “zbiór czynników oddziałujących na podmiot środowiska” (podmiotem jest człowiek). Ocena to “rezultat porównania jakiejś rzeczy (zjawiska) z kryterium oceny”.

Bartkowski oceny środowiska przyrodniczego człowieka w zależności od ich przydatności do etapów planowania przestrzennego podzielił na:

- oceny specjalistyczne – ogólne i szczegółowe, przydatne tylko do odpowiadających im etapów planowania, nie mogą być wykorzystywane do innych etapów,
- oceny uniwersalne – wykonywane w średniej skali (etap planowania typu regionalnego), umożliwiające sformułowanie przesłanek, wykorzystywanych w ocenach specjalistycznych.

Efekty jakościowej oceny powierzchni rozpatruje się w kategoriach przestrzennych. (Sołowiej, 1992).

W procesie oceny wydzielono jednostkę przestrzenną, tzw. **pole podstawowe oceny**. Powierzchnię, na której dokonano wartościowania struktury środowiska przyrodniczego człowieka. Jako jednostkę najbardziej porównywalną przyjęto figurę geometryczną – kwadrat o bokach w rzeczywistości 1 km x 1km (o powierzchni 1km²).

Ocenę przeprowadzono w oparciu o mapy topograficzne w skali 1:50 000 o godłach: 332.4 Połczyn Zdrój, 342.2 Złocieniec, 343.1 Sypniewo. Układ kwadratów oparto na oznaczonej na mapie siatce kilometrowej.

Klasyfikację zjawisk fizycznogeograficznych dla potrzeb ich oceny ustala **kryterium**. Jest to miernik (cecha) ze względu na którą dokonuje się oceny. Wybór kryterium zależy m.in. od celu oraz skali opracowania. (Wraz ze zmniejszaniem się skal, szczegółowość kryterium się zwiększa.)

Wśród komponentów środowiska przyrodniczego decydujących o atrakcyjności i przydatności w użytkowaniu turystyczno-rekreacyjnym - jako **kryterium atrakcyjności** przyjęto:

- stopień urzęźbienia terenu – wyrażony wielkością spadków terenu [w %] w polu podstawowym oceny;

- stopień lesistości – udział powierzchni leśnej [w %] w polu podstawowym oceny;
- stopień jeziorności – udział powierzchni jezior [w %] w polu podstawowym oceny;
- mozaikowość typów użytkowania terenu – wyrażony ilością form użytkowania terenu w polu podstawowym oceny o określonych cechach jakościowych.

Wydzielenie to umożliwiło przeprowadzenie jakościowego wartościowania składników i cech struktury środowiska, czyli **bonitację**.

Po ustaleniu kryterium oceny dokonano **klasyfikacji bonitacyjnej** – podziału zjawisk fizycznogeograficznych na klasy wg określonych zasad, przy założeniu, że jedna sytuacja fizycznogeograficzna jest lepsza od drugiej, druga od trzeciej, itd.

W oparciu o zasadę atrakcyjności kryterium dla turystyki i rekreacji przyjęto poniższą klasyfikację (tab.1).

Tab. Kryteria oceny atrakcyjności środowiska przyrodniczego.

Kryterium oceny	Atrakcyjność kryteriów		
	Duża	Średnia	Mała
Stopień urzeźbienia terenu	Tereny silnie urzeźbione, o dużych deniwelacjach i spadkach terenu. Przewaga obszarów o spadkach powyżej 6,0%.	Tereny słabo urzeźbione. Przewaga obszarów o spadkach w przedziale od 3,1% do 6,0%.	Tereny płaskie. Przewaga obszarów o spadkach do 3,0%.
Lesistość	Lasy zajmują powyżej 40,0% ocenianej powierzchni.	Lasy zajmują badaną powierzchnię w przedziale od 20,1% do 40%.	Lasy zajmują poniżej 20,0% pola oceny.
Jeziorność	Jeziora w polu oceny zajmują powyżej 20,0% powierzchni.	Jeziora zajmują od 10,1% do 20,0% badanej powierzchni.	Jeziora zajmują poniżej 10,0% powierzchni pola oceny.
Mozaikowość typów użytkowania terenu	Dominujący typ użytkowania: leśny, leśny z jeziorami, leśny z polami uprawnymi, leśny z jeziorami i polami uprawnymi.	Dominujący typ użytkowania: pola uprawne z łąkami, pola uprawne z lasami, pola uprawne z jeziorami, łąki z polami uprawnymi i lasem, jezioro z łąkami i polami uprawnymi.	Dominujący typ użytkowania: pola uprawne, pola uprawne na terenach podmokłych, łąki, łąki na terenach podmokłych, lasy na terenach podmokłych oraz ich dominujące sąsiedztwo w polu oceny z bardziej atrakcyjnymi typami użytkowania terenu.

Wykorzystując ustaloną klasyfikację dokonano oceny jakości wybranych cech komponentów środowiska przyrodniczego. Zostały one przedstawione w formie kartogramu – gdzie jakość cechy komponentu określona kryterium atrakcyjności, zamieniono na barwę o różnym stopniu nasycenia (w zależności od atrakcyjności kryterium). Uzyskano dzięki temu plastyczny obraz oceny powierzchni w kategoriach przestrzennych.

Analityczną stronę oceny przedstawiono w formie graficznej > 1 - 6.

Po zakończeniu klasyfikacji bonitacyjnej dokonano zamiany wartości jakościowych na ilościową (**bonitacja punktowa**) (tab.2), oraz dokonano kwalifikacji (tab.3).

Kwalifikacja jest ostatnim etapem oceny i polega na wydzieleniu kategorii kwalifikacyjnych.

Są to: - tereny małoatrakcyjne dla turystyki i rekreacji,

- tereny średnioatrakcyjne,
- tereny atrakcyjne.

Gmina Czaplinek w podziale na regiony fizycznogeograficzne J.Kondrackiego (1998), położona jest w obrębie Pojezierza Zachodniopomorskiego na Pojezierzu Drawskim, sąsiadując od południa z sandrowymi równinami: Drawską i Wałęcką Pojezierza Południowopomorskiego.

W obrębie Pojezierza Drawskiego wyróżnia się ciągi moren czołowych fazy pomorskiej oraz zaznaczające się między nimi zagłębienia wytopiskowe po martwym lodzie. Wizualno-krajobrazową atrakcyjność pojezierza powiększają duże jeziora na przedpolu najwyższych wzniesień, np. Drawsko (1781,5 ha, max.gł. 79,7m), Wilczkowo (300,4 ha, max.gł. 7,8 m), Niewlino (Noblino – 135,8 ha, max.gł. 16,9 m), Czaplino (108,3 ha, max.gł. 22,9 m). Pomiędzy Czaplinkiem a Połczynem Zdrój w Dolinie Pięciu Jezior początek bierze rzeka Drawa, przepływająca przez liczne jeziora, m.in. przez Jezioro Drawsko.

Piaszczysto-kamieniste gleby sprawiają, że stosunkowo znaczną powierzchnię zajmują lasy. Rozległy obszar leśny, ciągnący się wzdłuż rzeki Drawy od Czaplinka i Złocieńca po jej ujście do Noteci nazywany jest Puszczą nad Drawą.

Duży jest udział łąk i pastwisk. W produkcji rolnej dominuje typ żyzny – ziemniaczany. Jest to teren leśno – rolniczy o słabo rozwiniętej strukturze przemysłowej i dobrej jakości środowiska przyrodniczego.

Jest to teren historycznej Wielkopolski, znany jako Ziemia Czaplinecka.

Podstawowym celem niniejszego opracowania jest określenie atrakcyjności terenu dla potrzeb turystyki i rekreacji. Zastosowanie metody bonitacji (bonitacji punktowej i kwalifikacji) umożliwiło zaliczenie zjawisk fizycznogeograficznych do kategorii kwalifikacyjnych oraz określenie ich jakości.

Po wykonaniu oceny i przeprowadzeniu analizy: rzeźby terenu (spadki), lesistości, jeziorności oraz mozaikowości form użytkowania terenu, sporządzono kartogram kompleksowej oceny atrakcyjności środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki i rekreacji.

Rozkład pól podstawowych oceny z atrakcyjnością kryteriów odpowiadającą łącznej sumie punktów bonitacyjnych przedstawia się następująco:

1. Obszary charakteryzujące się najlepszymi walorami atrakcyjności środowiska przyrodniczego dla potrzeb turystyki i rekreacji - zajmują 17,0 % badanego obszaru.

Są to tereny wzdłuż dolin jezior rynnowych (Jezioro Drawsko, Wilczkowo, Krosino, Kaleńskie, Krzemno). Występujące tu spadki osiągają wartość powyżej 6,0 % (w części północnej i północno – wschodniej osiągając wartości powyżej 30,0 %). Teren ten charakteryzuje się wewnętrznym zróżnicowaniem (kontrastowością krajobrazu). Są to obszary o dużej mozaikowości form użytkowania terenu, gdzie jeziora zajmują powyżej 20,0 % wnętrza pól oceny, a lasy powyżej 40,0 %.

Metodę kontrastowości krajobrazu wykorzystuje się przy projektowaniu szlaków turystycznych oraz punktów widokowych.

2. Największy udział na badanym obszarze stanowią tereny o średniej atrakcyjności kryteriów oceny. Stanowią one 64,7 % ogólnej powierzchni oceny.

Obszar ten pokrywa się zasadniczo z rozkładem lasów na badanym obszarze. Są to najczęściej zwarte kompleksy leśne, sąsiadujące z licznymi jeziorkami, poprzecinane strumieniami. Jedynym mankamentem tych terenów jest fakt wysokiego zalegania wód

gruntowych, który ogranicza dostępność, w strefie brzegowej jezior oraz strumieni we wnętrzu kompleksów leśnych.

Są to tereny słabo urzeźbione – spadki występują tu w przedziale od 3,1 % do 6,0 %. Lesistość mieści się w przedziale od 40,1 % do 40,0 %; jeziorność od 10,1 % do 20,1 %

3. Obszary, w których dominują tereny małoatrakcyjne, stanowią najmniejszy procent wydziałów zgodnie z ustalonymi kategoriami kwalifikacyjnymi. Zajmują one 18,8 % powierzchni badanego obszaru.

Są to tereny słabo urzeźbione, monotonne, płaskie – o spadkach poniżej 3,0 %. Widoczna jest wyraźna przewaga terenów użytkowanych rolniczo.

Występują tu (miejscami nawet dominują) obszary wysokiego zalegania wód gruntowych, zarówno na polach i łąkach, jak i na terenach leśnych. Brak tutaj większych jezior (jeziorność poniżej 20,0 %) oraz kompleksów leśnych (lesistość poniżej 40,0 %).

Jak widać z powyższego zestawienia jest to obszar o dużym potencjale turystycznym, gdyż rzadko się zdarza aby obszary o dużej i średniej atrakcyjności kryteriów oceny zajmowały łącznie 81,2 % całości badanego obszaru. Jest to wynikiem dużego udziału wód powierzchniowych (jezior) oraz zwartych kompleksów leśnych. Ze względu na położenie północnej części badanego terenu w obrębie strefy marginalnej, w ciągu moren czołowych występują tu duże deniwelacje oraz spadki terenu sięgające 34,3 %. Jest to obszar silnie urzeźbiony o dużej kontrastowości krajobrazu.

Tak znaczne deniwelacje umożliwiły na wskazane do dalszej analizy (badania bezpośrednio w terenie), miejsc możliwych do zagospodarowania w formie punktów widokowych. Są to:

- punkt o wysokości 209,7 m n.p.m., ok. 0,5 km na północ od miejscowości Stare Gonne,
- Spyczyna Góra (ok. 205 m n.p.m.) – ok. 1,5 km powyżej miejscowości Żerdno,
- Góra Kopica (ok. 163 m n.p.m.) – ok. 1 km na wschód od miejscowości Nowe Drawsko,
- punkt o wysokości ok. 159,0 m n.p.m. – ok. 1,2 km na zachód od miejscowości Piaseczno,
- Góra Łysica (157,7 m n.p.m.) – 2,5 km na południowy zachód od miejscowości Czarne Małe,
- Góra Dębogóra (ok. 159 m n.p.m.) – ok. 4 km na wschód od miejscowości Broczyno.

Przedstawiona powyżej ocena opracowana została poprzez analizę wybranych komponentów środowiska przyrodniczego. Jest to ta jakość, która określa atrakcyjność, a zarazem siłę przyciągania. Jednakże ocena ta nie jest oceną ostateczną, należy ją rozszerzyć o cechy jakości środowiska, wynikające z oddziaływania człowieka na otoczenie. Ważny jest stopień antropopresji oraz polityka ochronna prowadzona na tym terenie. Rozszerzenie to powinno zostać wykonane w opracowaniu o większej szczegółowości.

2.9. Istniejące i projektowane obszary specjalnej ochrony w ramach sieci Natura 2000

Natura 2000 jest przyjętym przez Unię Europejską systemem ochrony wybranych elementów przyrody, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy. System ten nie ma zastępować systemów krajowych, ale je uzupełniać - dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega on na wybraniu (według określonych kryteriów) a następnie skutecznym ochronieniu określonych obszarów. Podstawę do wybierania i chronienia obszarów zaliczanych do systemu

Natura 2000 stanowią dwie istniejące wcześniej, dyrektywy europejskie (tj. akty prawne wiążące rządy państw Unii): tzw. Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Habitatowa.

Zgodnie z tekstem Dyrektywy Siedliskowej UE, NATURA 2000 to spójna Europejska Sieć Ekologiczna obejmująca:

- specjalne obszary ochrony (SOO) tworzone dla ochrony:- siedlisk naturalnych,- siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- obszary specjalnej ochrony (OSO) tworzone w ramach Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk ptaków.

Tereny gminy Czaplinek są to obszary szczególnie cenione przyrodniczo.

Obszar gminy Czaplinek położony jest w całości w ramach obszaru specjalnej ochrony sieci Natura 2000 „Ostoja Drawska” PLB320019. Ponadto część terenów została objęta zasięgiem projektowanych obszarów specjalnej ochrony sieci Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” PLH320039.

OSTOJA DRAWSKA (opis obszaru wg standardowego formularza danych):

Obszar obejmuje część Pojezierza Drawskiego z ponad 50 jeziorami (10 % pow. terenu), reprezentującymi wszystkie typy jezior. Teren został ukształtowany w wyniku działalności lądolodu podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Jeziora należą do najgłębszych w Polsce (Drawsko - 79,7 m). Największe to Drawsko (powierzchnia 1872 ha), Siecino, Żerdno, Komorze i Wilczkowo. Mają one urozmaiconą linię brzegową, na niektórych są wyspy. Brzegi jezior są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z roślinnością przybrzeżną.

Lasy pokrywają ok. 25% terenu. Dominują tu bory, duże powierzchnie zajmują drzewostany bukowe, dębowe. Rzeźba terenu jest zróżnicowana, z licznymi wąwozami, parowami, niewielkimi, bezodpływowymi zbiornikami wodnymi, bagnami i torfowiskami. Największą rzeką jest Drawa, mająca tu swoje źródła. Swoją początek biorą tutaj także inne rzeki, jak: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Znaczna część obszaru jest użytkowana rolniczo.

WARTOŚCI PRZYRODNICZE

Występują co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja dla kilku gatunków ptaków drapieżnych.

W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 3% populacji lęgowej (C6) puchacza (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), trzmielojad, czapla siwa, gągoł, krakwa; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują bąk (PCK) i bocian biały.

Na terenie obszaru szczególnie cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory w urozmaiconym krajobrazie polodowcowym. Jej źródła znajdują się w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior. Wody tych jezior są zasobne w wapń, na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna, która podściela zławodowiałe odcinki doliny między kolejnymi jeziorami. Dna jezior porastają łąki ramienicowe. Osobliwością są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Bardzo bogata jest także flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe.

Ostoja charakteryzuje się bogactwem i różnorodnością flory i fauny. Na jej terenie występują 742 gatunki roślin naczyniowych, spośród których 28 objętych jest całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne.

Wody zasiedla 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 płazów i 5 gatunków gadów oraz 41 gatunków ssaków.

Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki prawnie chronione w Polsce.

JEZIORA CZAPLINECKIE (opis obszaru wg standardowego formularza danych):

Obszar obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego. Jego rzeźba została ukształtowana w wyniku działalności lądolodu, podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Na terenie ostoi zlokalizowanych jest 47 jezior (zajmujących ok. 10 % pow. terenu), reprezentujących większość wyróżnianych w Polsce typów jezior.

Jeziora mają urozmaiconą linię brzegową, na niektórych z nich są wyspy. Brzegi jezior są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z pasem roślinności przybrzeżnej. W obszarze znajduje się największe jezioro Pojezierza - Drawsko (powierzchnia 1872 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Jest ono drugim pod względem głębokości jeziorem w Polsce, stanowi główny węzeł ekologiczny ostoi. Największą rzeką obszaru jest Drawa, mająca na jego terenie swoje źródła. Swój początek biorą tutaj także inne rzeki, jak: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Lasy pokrywają ponad 35% terenu. Spośród nich ponad połowę stanowią tzw. lasy ochronne. Blisko 50% obszaru ostoi jest użytkowana rolniczo.

WARTOŚCI PRZYRODNICZE

Na terenie ostoi szczególnie cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory w urozmaiconym krajobrazie polodowcowym.

Jej źródła znajdują się w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior. Wody tych jezior są zasobne w wapń, na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna, która podściela zładowiałe odcinki doliny między kolejnymi jeziorami. Dna jezior porośnięte są przez łąki ramienicowe. Osobliwością obszaru są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą również torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe. Łącznie stwierdzono tu występowanie 18 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Ostoja charakteryzuje się bogactwem i różnorodnością flory i fauny. Na jej terenie występuje blisko 750 gatunków roślin naczyniowych, spośród których 28 objętych jest całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Bardzo bogata jest też flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce.

Wody zasiedla 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 płazów i 5 gatunków gadów oraz 41 gatunków ssaków. Spośród tych wszystkich gatunków, 10 gatunków roślin i zwierząt znajduje się w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Awifauna liczy 148 gatunków lęgowych. Spośród gatunków zagrożonych wyginięciem gniazdują tu: bielik, orlik krzykliwy, kania ruda, bociana czarna i bocian biały. Jest to ważna ptasia ostoja o randze krajowej K011.

3. Historyczno-kulturowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego.

3.1. Krótki rys historyczny (Czaplinek, Stare Drawsko).

Osadnictwo w rejonie Czaplinka rozpoczęło się stosunkowo później, niż w innych częściach Polski, bo dopiero po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia – lodowca skandynawskiego a więc ok. 10 000 lat p.n.e. W okresie mezolitu (epoka kamienna – 8000 – 4200 lat p.n.e.) już w znacznie większym stopniu rozwijało się osadnictwo ludów zbieracko – myśliwskich, czego ślady odnaleziono m.in. na Wyspie Bielawie. W młodszej epoce kamiennej – neolicie (4200 – 1700 lat p.n.e.) nastąpił dynamiczniejszy rozwój osadnictwa różnych grup ludzkich trudniących się już rybołówstwem, hodowlą, pasterstwem i w niewielkim stopniu uprawą. W epoce brązu (1700 – 650 lat p.n.e.) wyodrębniła się kultura łużycka, której ludy stały się przodkami Słowian. Ludy te zajmowały się rolnictwem, hodowlą i rybołówstwem, posiadały technologię metalurgii, garncarstwa, budownictwa drewnianego. Około VII – VI w. p.n.e. zaczęto budować grody warowne, którego głównym przykładem był gród w starym Drawsku. Z kultury łużyckiej latach 500 – 125 p.n.e. wyodrębniła się kultura pomorska. Do przełomu ery kształtowała się kultura wczesnosłowiańska, która w dalszych czterech wiekach podlegała wpływom cesarstwa rzymskiego – kupcy rzymscy przemierzali te ziemie szlakiem nad Morze Bałtyckie.

We wczesnym średniowieczu wykształciły się wyraźnie dwa zespoły plemienne Wielkopolan i Pomorzan, a ziemia czaplinecka stanowiła obszar graniczny.

W VII w. zaczęło się w rejonie Czaplinka osadnictwo grodowe i typu wiejskiego (otwarte), a najdynamiczniejszy rozwój osadnictwa nastąpił w IX – XII w. Wyraźne skupisko osad ujawniono w okolicach Starego Drawska, Czaplinka, Rakowa, Łubowa – 7 grodzisk i 20 osad otwartych. Rozwijające się organizacje plemienne zaczęły tworzyć wspólnoty terytorialne.

Geograf Bawarski określił lokalizację w rejonie Czaplinka słowiańskie plemię (Słowianie Pomorscy) nazwane Thafnezi, określane przez współczesnych historyków jako Drawianie.

Ze względu na uwarunkowania geomorfologiczne (sprzyjające obronności), czyli położenie na przesmyku między jeziorami (Drawsko i Żerdno) ośrodkiem politycznym stał się gród w Drahimiu (Starym Drawsku). Niedaleko (ok. 800 m) od tego grodu zlokalizowano drugi znacznie rozleglejszy, mający charakter pomocniczy bądź służebny. Gród w Drahimiu funkcjonował od końca VII do połowy XII w, kiedy został spalony podczas walk Bolesława Krzywoustego o przyłączenie Pomorza Zachodniego do Polski. Od tego czasu ziemia czaplinecka weszła w obręb Wielkopolski i stała się pasem granicznym z Pomorzem. W owym czasie rozwinął się ruch kupiecki, którego ważny szlak z południa Europy na północ prowadził przez Czaplinek i Drahim tzw. szlak solny.

Za panowania Mieszka I omawiany obszar został włączony do państwa polskiego. Po śmierci Mieszka II, ziemie te, na krótko zostały oderwane od państwa, by za panowania Kazimierza Odnowiciela znów do nich powrócić. Ze względu na graniczne położenie ziemie te podlegały licznym wyniszczeniom w związku z walkami sąsiadujących organizacji terytorialnych. Rozbicie dzielnicowe osłabiło w znacznym stopniu państwo Polskie, co doprowadziło do usamodzielnienia i oderwania Pomorza Zachodniego, ale pozostawienia w ramach Wielkopolski Czaplinka i Drahimia, które tym bardziej stanowiło północną rubież państwa.

U schyłku XIII w. ziemia czaplinecka wyodrębniła się z ziemi wałęckiej i została nadana przez księcia Przemysła II zakonowi Templariuszy, którzy byli zobowiązani bronić północno zachodnich rubieży Polski przed agresją Brandenburczyków. Siedzibą swojej komandorii Templariusze ustanowili Czaplinek, nadając w 1292 r. osadzie magdeburskie prawa miejskie. Osada założona została podobnie jak gród w Drahimiu na przesmyku pomiędzy jeziorami Drawsko i Czaplinek. Znany geograf H. Munch podaje, że Czaplinek był wówczas osadą targową. Templariusze już prawdopodobnie w 1291 zbudowali zamek obronny – o drewnianej konstrukcji ryglowej, na kamiennej podbudowie, otoczony drewnianą palisadą,

wzmocnioną wałem ziemnym – zlokalizowany w miejscu obecnego kościółka p.w. św. Trójcy.

Po lokacji miasta i wzniesieniu zamku założono tradycyjny układ miejski z rynkiem o wymiarach 65 x 80 m, przy którym wzniesiono kościół i który otaczała zwarta zabudowa mieszkalna. Miasto ze względu na położenie między jeziorami i mokradłami nigdy nie posiadało murów obronnych.

W XIII i XIV w. mieszkańcy Czaplinka zajmowali się rybołówstwem, rolnictwem, hodowlą oraz rzemiosłem – ciesiówką, kowalstwem, szewstwem, tkactwem, gospodarką leśną i handlem.

Ok. 1300 r. Ziemia czaplinecka wraz z ziemią wałęcką przeszła pod władanie Brandenburgii. Templariusze władali tą ziemią nadal do 1312 r. kiedy to decyzją papieża Klemensa V, zakon został zlikwidowany. Majątek Templariuszy przejął także rycerski Zakon Joannitów.

W połowie XIV w. zbudowano dwa obronne zamki w Drachimiu i na południu w Machlinach w celu zapewnienia obrony komandorii joannickiej w Czaplinku – budowniczym był komendant joannicki Gerhard von Bortfelde.

Ok. roku 1376 r. zamek w Czaplinku został zniszczony w wyniku walk między księciem szczecińskim Świętoborem I i wojewodą Czarnkowskim z Człopy. Joannici przenieśli swoją siedzibę do nowej fortecy w Drahimiu.

Do 1360 r. stosunki Joannitów z Polską układały się znacznie lepiej niż z książętami zachodniopomorskimi, w związku z czym znacznie bardziej umocnili zamek w Drahimiu niż w Machlinach.

W drugiej połowie XIV i w XV w. sytuacja polityczna na tych ziemiach znacznie się skomplikowała co objawiło się wyraźnym pogorszeniem stosunków Joannitów z państwem polskim.

Joannici osadzili wówczas w tym rejonie potężny ród Golców, który szybko przejął znaczną część dawnych ziem zakonu – zamek i wieś Machliny, wsie Piaseczno, Miłkowo i Broczyno.

Za czasów panowania Kazimierza Wielkiego, dzięki sprzymierzeniu się z Pomorzem Zachodnim przeciwko Brandenburgii i tarapatom finansowym Zakonu Joannitów, król w 1365 r. odkupił zamki w Czaplinku i Drahimiu.

Na mocy układu drawskiego z 1368 r. oba zamki wraz z całą ziemią czaplinecką i joannitami (jako lennikami) przeszły pod władanie króla Kazimierza Wielkiego.

Przerwało to pomost pomiędzy Brandenburgią i państwem krzyżackim i uczyniło atrakcyjniejszym szlak handlowy na Pomorze Zachodnie o ożywienie handlu.

Joannici wkrótce zdradzili układ drawski, sprzymierzając się ponownie z Brandenburgią, a ponadto Krzyżacy w 1402 r. nabyli Nową Marchię co spowodowało ponowne oddzielenie Pomorza Zachodniego i nacisk na przejęcie ziemi drahimskiej i wałęckiej z zamkami na czele. Joannici próbowali zawłaszczyć zamek, ale udaremniła to słynna odsiecz wojsk Króla Jagiełły w 1407 r.

Po zdobyciu zamku joannici zostali z niego usunięci, z dawnej Komandorii Tempelburskiej (czaplineckiej) utworzono starostwo polskie zwane starostwem drahimskim z siedzibą starosty na zamku w Drahimiu. Granice starostwa na znacznej swej długości pokrywały się z granicami państwa polskiego, a Drahim był położony niedaleko zbiegu granic Polski, Nowej Marchii i Pomorza.

Położenie miasta Czaplinka i zamku w Drahimiu stanowiły o ich strategicznym znaczeniu dla państwa polskiego ale wносиły ogromne zagrożenie ze strony Krzyżaków.

W 1442 r. Władysław Warneńczyk oddał zamek drahimski wraz z wałęckim w dzierżawę Janowi Wedłowi spokrewnionemu z rodami Nowej Marchii, co uspokoiło sytuację polityczną z Krzyżakami. Wojna 13 letnia doprowadziła do osłabienia zakonu, skutkiem czego Nowa Marchia została sprzedana Brandenburczykom.

Nowa sytuacja także w wyniku zbliżania się kolonizacji obszarów granicznych i zbliżania się zwaśnionych stron, doprowadziła wkrótce do zatargów i sporów zarówno z Brandenburgią i Pomorzem.

XVI i XVII w. to pasmo nieustannych walk przygranicznych, wzajemnych najazdów i innych konfliktów.

Przełomowym dla dziejów ziemi czaplineckiej i Drahimia był potop szwedzki, których najazd wojsk już w 1655 r. doprowadził do spustoszenia miasta i starostwa a także opanowania zamku. Na mocy traktatów w Welawie i w Bydgoszczy z 1657 r. król Jan Kazimierz, będąc zobowiązany do zapłaty za werbunki Brandenburczykom 120 tys. talarów reńskich, zastawił starostwo drahimskie.

W związku z niemożnością uregulowania długu w 1668 r. elektor brandenburski siłą zajął starostwo.

Przez ponad 100 lat Polska starała się odzyskać ziemię starostwa drahimskiego, niestety mimo wielu starań to się nie udało. Początkowo za panowania Brandenburgii miasto miało sporo praw i panował w nim ustrój niemalże demokratyczny, dawne starostwo posiadało sporą autonomię. Mimo panowania brandenburskiego na terenie ziemi Czaplineckiej panowała religia katolicka podległa jeszcze przez długi czas biskupstwu poznańskiemu.

W 1773 r. w wyniku przyłączenia Czaplinka do powiatu szczecineckiego będący częścią Pomorza Zachodniego, wprowadzono obowiązującą w państwie brandenburskim organizację wewnętrzną. Miasto Czaplinek podporządkowano bezpośrednio państwu zaś ziemię dawnego starostwa podporządkowano jednostce administracyjnej zwaną domeną, która podlegała Kamercy Wojennej i Domen w Kostrzynie.

Przez większość XVIII w. w Czaplinku funkcjonował garnizon wojskowy obsadzony oddziałem huzarów.

W XVIII w. w Czaplinku rozwinęło się sukiennictwo dostarczające materiały wojsku i eksportowane do Polski. Czaplinek nie odgrywał większej roli w handlu z rynkami zewnętrznymi, stanowił natomiast lokalny ośrodek handlu.

W czasie wojny siedmioletniej (1756-1763) przez Czaplinek przeszły kilkakrotnie wojska carskie i pruskie czyniąc spore spustoszenia. Z końcem wojny zamek w Drahimiu został spalony przez wycofujące się wojska rosyjskie, zaczął odtąd popadać w ruinę i stracił ostatecznie swoje znaczenie.

Domena Drahimska w przeciągu XIX w. systematycznie malała w wyniku regulacji - uwłaszczeniowych oraz osadniczych na rzecz wielkich posiadaczy (junkrów). Po centralistycznym systemie władzy obowiązującym w XVIII w. z początkiem XIX wprowadzono reformy ustrojowe dające większe prawa samorządowi miasta.

W XVIII i XIX w. rozwinęło się szkolnictwo elementarne i podstawowe, które było wówczas zadaniem Kościoła.

Na końcu XIX w. w wyniku odpływu ludności niemieckiej (Ostflucht i Landflucht) z przyczyn ekonomicznych, relatywnie liczebnemu wzmocnieniu uległa ludność narodowości polskiej. W tym okresie władze pruskie dopuszczały zatrudnianie polskich pracowników sezonowych, dbając jednak aby nie mogli oni osiedlać się na tych ziemiach. Był to okres Kulturkampfu a więc walki z polskością i kościołem katolickim.

Na przełomie wieków nastąpiło znaczne ożywienie gospodarcze związane z akcją budowy dróg i linii kolejowej, budowano także budynki użyteczności publicznej i prowadzono roboty komunalne (drogi i infrastruktura techniczna).

Obalenie monarchii Hohenzollernów w wyniku rewolucji w 1918 r. doprowadziło do zmian ustrojowych, polegających na demokratyzacji zarządzania miastem.

W okresie międzywojennym znacznemu rozwojowi podlegały usługi turystyczne zapewniające rekreację i wypoczynek mieszkańcom miasta jak i stanowiące wraz z

warunkami przyrodniczo – krajobrazowymi, atrakcję turystyczną dla gości z zewnątrz (dostępność dzięki linii kolejowej i nowym drogom).

W tym czasie w Czaplinku funkcjonowały 3 tartaki, 3 młyny elektryczne, 1 mleczarnia, 1 garbarnia, 1 cegielnia, 1 wytwórnia cegły piaskowo-wapiennej i jedna wytwórnia elementów betonowych. Oprócz tego dobrze prosperowały dwie większe firmy handlowe (handel hurtowy, składy, sieć sklepów, palarnia kawy), 9 piekarni, 2 wytwórnie wód gazowanych i rozlewnie piwa, 8 małych stacji benzynowych, 3 duże warsztaty stolarskie i 1 kołodziejski.

Okres II wojny światowej nie przyniósł Czaplinkowi istotnych zmian, nie był też szczególnie odczuwalny dla ludności. W samym Czaplinku i okolicach funkcjonowały obozy pracy dla jeńców wojennych. Walki o wyzwolenie Czaplinka prowadzone przez I armię Wojska Polskiego były gwałtowne ale za to krótkotrwałe i miały miejsce 3 marca 1945 r.

Po przejściu frontu władzę w mieście objęła radziecka Komendantura Wojskowa, która powołała polską administrację w postaci Zarządu Miejskiego, a nieco później powołano Zarząd Gminy. Burmistrz i wójt byli podporządkowani władzom powiatowym, początkowo obwodowemu Pełnomocnikowi Rządu R.P., później Staroście Powiatowemu i Powiatowej Radzie Narodowej. Obszar Czaplinka był wówczas znacznie większy niż obecnie, gdyż obejmował szereg przysiółków i wybudowań: Łąka, Kołomąt, Niwka, Zawada, Wełnica, Piekary, Łazice oraz Karsno. W obrębie gminy znalazło się 12 wsi: Rzepowo, Czarne Małe, Kuźnica Drawska, Łysinin, Nowe Drawsko, Piaseczno, Siemczyno, Sikory, Stare Drawsko, Warnięg, Żeliszewie i Żerdno.

Pierwszą Miejską Radę Narodową powołano w Czaplinku w październiku 1946 r.

Po zakończeniu działań wojennych zaczęła się akcja osadnicza ludności ze środkowej Polski i zza Bugu. Jednocześnie prowadzono akcje repatriacyjną mającą na celu przesiedlenie obywateli niemieckich na okupowane ziemie Niemiec.

W 1945 roku ludność Czaplinka liczyła 3459 osób i zbiegiem lat rosła w niewielkim stopniu, czego źródłem był głównie przyrost naturalny, w 1965 Czaplinek liczył 5326 osób, zaś w 1980 ok. 6010 osób.

Gospodarka gminy Czaplinek opierała się w sferze przemysłu o bazę międzywojenną, utworzono POM, funkcjonował tartak, uruchamiano tzw. zakłady przemysłu terenowego. Na końcu lat 60 –tych założono zakład nowoczesnej technologii w przemyśle elektronicznym. Gospodarka rolna to gospodarstwa indywidualne wspierane całą sferą spółdzielczości oraz PGR założone na dawnych wielkich majątkach ziemskich. W gospodarce rybackiej utworzono Państwowe Gospodarstwa Rybackie. Systematycznie rozwijano sferę usług jak i także tzw. uspołecznione budownictwo mieszkaniowe. Niestety wg wielu badań socjologicznych warunki życia, a także jakość życia mieszkańców miasta i gminy Czaplinek w okresie PRL –u były w porównaniu z innymi badanymi mało korzystne.

3.2. Charakterystyka przestrzenna i noty historyczne wybranych wsi.

BRO CZYNO

Duża wieś położona w odległości 6 km na południowy- wschód od Czaplinka, przy szosie Czaplinek - Wałcz. Układ przestrzenny wsi to typowa ulicówka, w środku której nad brzegiem jez. Broczyno położony jest dawny zespół pałacowy z parkiem o powierzchni ok. 2,25 ha. Założenie to powstało prawdopodobnie w pierwszej połowie XIX w. Część północną założenia zajmuje podwórze - dawny dziedziniec folwarku na którym znajduje się historyczna stodoła i magazyn. Z podwórza prowadzi przed front pałacu droga dojazdowa. Neogotycki pałac posiada rozczłonkowaną niesymetryczną bryłę (II i III kondygnacyjne skrzydła) z charakterystycznymi dwoma wieżami - przybudówkami i bardzo bogatym w formie dachem. Wnętrze pałacu zachowało jedynie stylowy wysoki hall, a pozostałe pomieszczenia

zamieniono na mieszkania pracowników leśnych. Park ma charakter założenia krajobrazowego powiązaniem widokowo i kompozycyjnie z Jeziołem Broczyno Duże.

Dzieje pałacu i parku oraz jego właściciele przed rokiem 1945 nie są znane.

Na skraju wsi stoi klasycystyczny dwór z 1925 r. z dwoma wysuniętymi do przodu skrzydłami i pięterkiem w środkowej części, w której w chwili obecnej mieści się szkoła.

Bezpośrednio przy drodze stoi kilka ryglowych chat z XIX w. oraz dwa domy z początku XX w. W centrum wsi stoi interesujący, współczesny (pocz. lat 80- tych) kościół rotundowy, kryty kopułą oblicowany kamieniem polnym.

BYSZKOWO

Niewielka rolnicza osada położona ok. 8 km na południowy - wschód od Czaplinka i 4 km na południe od wsi Broczyno. Dojazd drogą asfaltową ze wsi Broczyno i ze wsi Machliny. Zachodnią część osady zajmuje zespół pałacowo dworski zajmujący powierzchnię ok. 9,19 ha. Założenie zabudowane tworzy dwa dziedzińce a założenie parkowe dzieli się także na dwie części Wschodnią i zachodnią.

Byszkowo było dawniej wsią folwarczną, pierwsze o niej wzmianki odnotowano już w 1364 r. W 1509 należała do braci Beskye. Od wieku XVI do 1789 r. dobra Byszkowa były w posiadaniu rodu Goltzów, a później przeszły we władanie rodziny Wedlów, za sprawą Agnieszki z Goltzów Wedlowej, żony Karla von Vedel. W XIX w. właściciele dóbr zmieniali się często. W pierwszej połowie XIX w. wzniesiono dwór w stylu neoklasycystycznym, prawdopodobnie dla rodziny von Zanthier. Na przełomie XIX/XX w. nastąpiła przebudowa założenia ogrodowo - dworskiego. Przy dworze utworzono niewielką polanę otoczoną grabami, lipami, klonami, wierzbami i kasztanowcami. Powstało wówczas rozległe założenie krajobrazowe o cechach naturalistycznych.

CZARNE MAŁE

Duża wieś owalnica, o zwartej zabudowie, z centralnym placem ze stawem pośrodku, położona ok. 9 km na południowy wschód od Czaplinka. Wieś powstała w średniowieczu. Zabudowa historyczna to w przewadze domy murowane z cegły z końca XIX i początku XX w. We wschodniej części wsi położony jest neogotycki kościół ceglany z wieżą z końca XX w.

CZARNE WIELKIE

Duża wieś widlica o zwartej zabudowie położona ok. 9 km na północny wschód od Czaplinka. Dominuje zabudowa murowana z końca i początku XX w. W centrum wsi położony jest kościółek kamienny w stylu neoromańskim, wybudowany na przełomie XIX i XX w.

DOBRZYCA MAŁA

Osada rolno - leśna położona w terenie rolniczo - leśnym, ok. 12,5 km (w linii prostej) na południowy wschód od Czaplinka i ok. 3 km od wsi Broczyno. Zasadniczą część osady zajmuje założenie parkowo - dworskie składające się z dziedzińca o wymiarach ok. 55 x 70 m, otoczonego parterowym budynkiem mieszkalnym, murowanym magazynem i dwiema oborami. Założenie zajmuje ok. 4,02 ha. Osada znana już w XVII w. stanowiła własność rodzin von Bonin, a później von Borck. W 1846 r. były w osadzie dwa duże gospodarstwa. W I połowie XIX w. przy południowym dziedzińcu został wzniesiony dwór z elementami architektonicznymi w stylu „Rudbogen”, dwór otoczono małym parkiem krajobrazowym.

W późniejszym okresie połączono oba gospodarstwa i już w 1920 r. znajdował się tu znaczny majątek rycerski.

DRAHIMEK

Niewielka osada rolnicza położona jest ok. 6 km w kierunku północno - zachodnim od Czaplinka i ok. 1 km od wsi Stare Drawsko. Zabudowania osady leżą ok. 500 m na wschód od Jeziora Drawsko.

Zachodnią i południową część osady zajmują tereny parkowo - dworskie o powierzchni ok. 9,33 ha. W granicach założenia znajdują się dwa małe dziedzińce; zachodni, otoczony starymi budynkami - gorzelnią, oborą, magazynem i kilkoma nowymi budynkami.

KAMIENNA GÓRA

Niewielka osada rolna położona jest ok. 9km (w linii prostej) na południowy - wschód od Czaplinka i ok. 1,5 km na zachód od wsi Machliny. Dawne tereny dworskie zajmują ok. 2,15 ha, a w ich skład wchodzi dziedziniec i park; dziedziniec od strony północnej otoczony historyczną zabudową (budynek mieszkalny, obora, stodoła) a od południa małą atrakcyjną współczesną zabudową gospodarczą.

Niewielki folwark powstały w roku 1834, należał początkowo do majątku rycerskiego w Broczynie. W tym okresie powstało założenie dworskie składające się z dziedzińca, dworu i ogrodu użytkowo - ozdobnego. W 1885 r. znajdowały się tu dwa duże domy mieszkalne z 55 mieszkańcami.

KLUCZEWO

Bardzo duża wieś o układzie przestrzennym wielodrożnicy o rodowodzie średniowiecznym, o zróżnicowanej i zwartej zabudowie, położona ok. 10 km na północ od Czaplinka. We wsi stosunkowo bardziej okazałe domy z końca XIX i XX w. murowane z cegły. W centrum wsi położony jest ceglano – kamienny kościół neogotycki z 2 połowy XIX w. We wschodniej części wsi zlokalizowany jest cmentarz. Na początku XX wieku we wsi funkcjonowała leśniczówka będąca siedzibą nadleśnictwa, pozostała do dziś, lecz nie reprezentuje większych walorów przestrzennych.

ŁAZICE

Dawne założenie folwarczne położone 3,5 km na wschód od Czaplinka powstałe w końcu XIX w. Pozostały tylko dwa budynki gospodarcze, niewielki sad, oraz park o zniekształconym układzie kompozycyjnym.

MILKOWO

Niewielka osada rolna położona ok. 12 km od Czaplinka i ok. 3 km od wsi Broczyno. Południowo - zachodnią część osady zajmują tereny dworskie składające się z dziedzińca, parku i łąki ze stawami o łącznej powierzchni ok. 9,31 ha. Dziedziniec założenia otoczony jest murowanymi budynkami gospodarczymi pochodzącymi z końca XIX w.

Osada powstała w XIX w. jako samodzielny majątek ziemski na gruntach wsi Broczyno.

W części północnej powstał dwór siedziba właściciela majątku.

MOTARZEWO

Niewielka osada rolnicza położona ok. 12 km (w linii prostej) na południowy wschód od Czaplinka i ok. 3 km na wschód od wsi Machliny.

Dawne tereny dworskie zajmują północno - zachodnią część osady i obejmują powierzchnię ok. 10,06 ha. Założenie składa się z dziedzińca i parku krajobrazowego.

Pierwszym właścicielem dóbr rycerskich w Motarzewie był Heinrich von Goltz, który posiadał tu skromny dwór z muru pruskiego.

W XVIII w. Goltzowie wystawili dom myśliwski, nazywany „Villa Wallbruch”. W XIX w. dobra te zmieniały często właścicieli.

Dwór zajmował centralne położenie założenia, zbudowany na niewielkim wzniesieniu.

OSTRORÓG

Duża wieś ulicówka o zwartej zabudowie, położona przy zachodnim brzegu Jeziora Niewlino (Nobliny), ok. 12 km na wschód od Czaplinka. Wieś wzmiankowana przez L.W. Brugemanna posiada metrykę średniowieczną.

W XIX w. Powstał tu majątek ziemski należący początkowo do Paula Mullera a przed 1939 r. do Carla Boeck. Założenie dworskie uległo całkowitemu zniszczeniu. Zachowany kościół ceglany z początku XX w. Został wybudowany na miejscu dawnego drewnianego kościółka. W zachodniej części wsi zachowany niewielki cmentarz.

W chwili obecnej wieś przekształca się w letniskową z nową parcelacją i zabudową rekreacyjną pomiędzy historyczną zabudową wsi a jeziorem.

PIASECZNO

Nieduża wieś o nieregularnym układzie przestrzennym i dość luźnej zabudowie, położona 2,5 km na północ od Siemczyna, nad Jeziorem Piasecznik Wielki.

Zabudowa wiejska murowana pochodzi głównie z końca XIX i początku XX wieku. W centrum wsi usytuowany jest niewielki, prosty kościółek zbudowany w XVII w. A przebudowany w pierwszej połowie XX w. Po jego zachodniej stronie usytuowana jest wolnostojąca dzwonnica.

Na krańcu wsi od strony wschodniej stoi ceglany magazyn z początku XX w.

Po południowej stronie wsi zlokalizowany jest zabytkowy cmentarz.

W XIX w. We wsi znajdował się samodzielny majątek ziemski należący do Teodora Karbe, a później w XX w. Do Anny Ventzke. Założenie dworskie nie zachowało się do dnia dzisiejszego.

PIEKARY

Niewielka osada, położona 3 km na wschód od Czaplinka.

W XIX w. Powstał tu niewielki majątek ziemski – folwark należący do Czaplinka.

Powstało wówczas założenie dworskie z dworem, parkiem i budynkami gospodarczymi, z czego do naszych czasów dotrwały resztki parku i budynków gospodarczych. Na początku XX w. Właścicielem majątku był Karl Ropke.

PŁAWNO

Niewielka wieś w układzie ulicówki, położona 4km na południe od Czaplinka, przy szosie Czaplinek - Mirosławiec. W zachodniej części wsi zlokalizowane są tereny parkowo - dworskie i zajmują ok. 5,91 ha. Założenie składa się z dziedzińca, parku, sadu i pastwisk. Zarys dziedzińca w obecnym czasie tworzą: budynek mieszkalny, obora, budynek gospodarczy i garaż. W środku parku stoi dwór murowany z cegły, założony na planie prostokąta, zwrócony fasadą północno - wschodnią w kierunku dawnego dziedzińca.

Majątek ten stanowił już w XVIII w. dobra rycerskie Gut Plagow, a w 1884 r. był to folwark należący do majątku rycerskiego Psie Głowy. Dwór zbudowany na granicy niewielkiego parku krajobrazowego został przebudowany do obecnego kształtu na początku XX w., powstała wówczas gorzelnia, przebudowano budynki gospodarcze.

W latach 1920 -1940 nastąpiła rozbudowa osady wzdłuż drogi Czaplinek - Mirosławiec.

PROSINO

Nieduża wieś o nieregularnym układzie przestrzennym i luźnej zabudowie, położona ok. 10 km na północ od Czaplinka. W końcu XIX wieku założono tu niewielki majątek ziemski z niewielkim założeniem dworskim, należącym początkowo do rodziny Palmke a później do

Ernsta Karstena. Założenie dworskie nie przetrwało do dzisiejszych czasów, a w jego miejsce powstała współczesna zabudowa dawnego PGR.

W obrębie wsi znajduje się grodzisko wczesnośredniowieczne wpisane do rejestru zabytków.

PSIE GŁOWY

Atrakcyjna niewielka wieś w układzie przestrzennym ulicówki położona ok. 6 km na południowy wschód od Czaplinka, nad jeziorami Nawskim i Psarskim, z różnorodną zabudową pochodzącą z końca XIX i początku XX w.

W południowo wschodniej części wsi zabytkowy cmentarz.

RZEPOWO

Nieduża wieś w układzie luźno zabudowanej ulicówki, położona wśród pofalowanych terenów rolniczych, ok. 10 km na północny - zachód (w linii prostej od Czaplinka) i 4,5 km od wsi Siemczyno. W części środkowej wsi na niewielkim wzniesieniu znajduje się murowany z czerwonej cegły neogotycki kościół. Kościół zbudowany w 1863 r. na miejscu poprzedniego, drewnianego, na rzucie prostokąta z wyodrębnionym prezbiterium zakończonym pięciobocznie. Dach nad nawą dwuspadowy, nad prezbiterium pięciopołaciowy, kryty dachówką.

Z terenem kościoła sąsiaduje od wschodu założenie parkowo - dworskie, składające się z dziedzińca, parku i sadu, zajmujące ok. 3,44 ha powierzchni.

Wieś Rzepowo zwana dawniej Rzepów, Repow lub Reppow posiada średniowieczną metrykę. W XVI w. wieś należała do rycerskiego rodu von Goltzów. W XVII w. Goltzowie mieli tu swoją siedzibę w dworze szachulcowym na fundamentach z kamienia. W XVII w. zbudowano pierwszy kościół, zburzony w 1862 r.

W pierwszej połowie XIX w., na niewielkim wzniesieniu, na wschód od kościoła wybudowano nowy dwór w stylu neoklasycystycznym, który istniał do początku lat 80 - tych XX w. Po stronie wschodniej dworu znajdował się dziedziniec otoczony budynkami gospodarczymi.

W 1884 do majątku należała papiernia i krochmalnia, którego właścicielem był wówczas niejaki von Arnim. W tym czasie na terenie wsi było 13 domów i 171 mieszkańców.

Na początku XX w. nastąpiła przebudowa zabudowań gospodarczych i powiększenie parku, na początku lat 30 -tych wieś posiadała 70 zabudowań i liczyła 361 mieszkańców. Ostatni właściciele opuścili majątek w 1982 r. i odtąd dwór i zabudowania gospodarcze zostały zdewastowane, a następnie rozebrane do fundamentów.

SIEMCZYNO

Wieś położona jest na zachód od Czaplinka, przy drodze do Złocieńca i przy południowo - zachodnim krańcu Jeziora Drawsko (Zatoka Henrykowska). W środku wsi po zachodniej stronie drogi stoi neogotycki kościół zbudowany w 1856 r. Dawne tereny dworskie z pałacem i parkiem usytuowane są na wprost kościoła po przeciwnej stronie drogi. Droga do pałacu przechodzi przez wydłużony dziedziniec i prowadzi na podjazd przed zachodnią fasadą pałacu.

Pałac założony jest na planie wydłużonego prostokąta z głębokimi ryzalitami narożnymi przy elewacji ogrodowej. Budynek jest murowany, dwukondygnacyjny, podpiwniczony, przykryty mansardowym, wysokim dachem, krytym dachówką karpiówką. W elewacji ogrodową wkomponowana jest weranda ze schodami tarasowymi. Wnętrze pałacu jeszcze do lat 60 - tych XX w. wyposażone było w malowidła, sztukaterie, kominki, dekoracyjnie rozwiązana klatkę schodową.

Wieś Siemczyno założona została w XII w. przez Zakon Templariuszy. Po jego rozwiązaniu w 1407 r. przeszła w ręce Zakonu Joannitów. Od 1368 do I rozbioru Polski Siemczyno było w jej obszarze lub pod jej władzą.

W 1413 r. wieś kupili bracia von Goltzowie, w rękach ich rodu pozostawała do końca XVIII w. W 1560 r. von Goltzowie ufundowali pierwszy kościół. Pierwszą siedzibę rodową wybudowano w 1640 r. ale do dziś nie pozostał po niej żaden ślad. W latach 1722 - 1726 Henryk Bernard von Goltz wybudował pałac, który stoi po dziś dzień. W XVIII w. Joachim Kazimierz von Goltz wyprzedawał majątek obywatelom Prus. Ostatecznie pałac został sprzedany pruskiemu prawnikowi von Arnim, który w 1796 rozbudował pałac o nowe skrzydło. W późniejszym czasie majątek często zmieniał właścicieli. Po wojnie mieścił się w nim PGR, Szkoła Podstawowa a w okresie letnim - ośrodek kolonijny. Pałac został opuszczony w 1985 r.

Założenie parkowe w stylu ogrodu francuskiego istniało już w drugiej połowie XVIII w. a w XIX nastąpiła jego przebudowa.

SIKORY

Nieduża wieś w typie ulicówki o dość zwartej zabudowie, położona ok. 8 km na północ od Czaplinka. W centrum wsi położony jest kościół kamienny w stylu neoromańskim, wybudowany w końcu XIX w. W południowo wschodniej części wsi położony jest zabytkowy cmentarz.

W XIX w. istniał tu niewielki majątek ziemski, który należał na początku XX w. kolejno do Waldemara Schwarza i Heleny Jahnke.

Stare Drawsko

Duża wieś o układzie przestrzennym wielodrożnicy z ruinami średniowiecznego zamku i murowanym kościołem neogotyckim wybudowanym prawdopodobnie w końcu XIX w.

Szczegółowo historię wsi przedstawiono w p. 3.1.

Wieś obecnie ma charakter turystyczny.

TRZCINIEC

Osada rolnicza położona jest w odległości ok. 8 km na południowy - wschód od Czaplinka i ok. 2 km na południe od wsi Broczyno. Posiada luźną i rozproszoną zabudowę. Po południowo - wschodniej stronie skrzyżowania drogi bocznej asfaltowej ze wsi Broczyno z drogą brukowaną od szosy Czaplinek - Wałcz, znajdują się dawne tereny pałacowo- parkowe, obecnie teren Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego p.w. św. J. Bosko. Zespół zajmuje powierzchnię ok. 6,6 ha.

Pałac jest budowlą piętrową, podpiwniczoną kryty dachem spadzistym.

WRZEŚNICA

Niewielka osada położona ok. 2 km na południowy wschód od Siemczyna.

W XIX w. powstał tu folwark z dworem, parkiem i budynkami gospodarczymi.

Majątek należący ostatnio do H. Maczulaitisa, został zniszczony w czasie wojny. Obecnie na jego miejscu pozostała współczesna zabudowa gospodarcza należąca do dawnego PGR.

ŻELISŁAWIE

Niewielka osada położona ok. 6 km na południowy zachód od Czaplinka.

W XIX w. powstał tu niewielki majątek ziemski, który na początku XX w. należał do Wilhelma Gobel i Selmy Neitzke, a tuż przed wojną do Hansa Joachima. Powstał wówczas dwór z parkiem i budynkami gospodarczymi. Zachowany park wraz z dworem.

ŻERDNO

Niewielka wieś, wielodrożnica o luźnej zabudowie, położona na północnym brzegu Jeziora Żerdno, szereg budynków z końca XIX i pocz. XX w., cenny budynek młyna położony nad rz. Drawą datowany na połowę XIXw.

3.3 Obiekty i obszary chronione.

Podstawą prawną ochrony wartości kulturowych są:

- **ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie , zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zmian.)**
- **europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego, La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r. (Dz.U. nr 120/96 poz. 564)**
- **konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez konferencję generalną organizacji narodów zjednoczonych dla wychowania, nauki i kultury na jej siedemnastej sesji. (Dz.U. nr 32/76 poz. 190)**
- **ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. nr 92 poz. 880 z późn. zmian.),**
- **ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2006 r. nr 129, poz. 902, z późniejszymi zmianami)**
- **ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późn. zmian.),**
- **ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (tekst jednolity Dz.U. z 2006 r. nr 156 poz. 1118, z późniejszymi zmianami)**
- **ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity z 2004r Dz.U. nr 261 poz. 2603 z późn. zmian.)**
- **ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591)**
- **ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2000 r. nr 23, poz. 295, z późniejszymi zmianami)**

Podmioty, i przedmioty ochrony

Zgodnie art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, „ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;**
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;**
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;**
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;**
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;**
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”.**

W art. 5. nałożono obowiązki ochrony na właścicieli zabytków:

„Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury”.

Zgodnie z art. 6. ustawy określono przedmiot ochrony:

„1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:
 - a) krajobrazami kulturowymi,
 - b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - c) dziełami architektury i budownictwa,
 - d) dziełami budownictwa obronnego,
 - e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - f) cmentarzami,
 - g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- (...)
- 3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
 - a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b) cmentarzyskami,
 - c) kurhanami,
 - d) reliktnami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej”.

Zgodnie z art. 7 „Formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego”.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 21 i 22) nakłada na gminę obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków i sporządzania gminnego programu ochrony zabytków (w związku z art. 87 w cyklu czteroletnim).

3.3.1. Wykaz obiektów i obszarów chronionych w mieście Czaplinku

a) wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

1. Kościół parafialny p.w. Św. Trójcy, murowany, poł. XVIII w. Nr rej. 191 z dnia 29.04.1959 r.
2. Kościół filialny p.w. Św. Krzyża, murowany, 1829-1830 r. Nr rej. 435 z dnia 19.03.1965 r.
3. Ratusz - murowany, 1845 r. Nr rej. 439 z dnia 19.03.1965 r.
4. Średniowieczny układ urbanistyczny starego miasta. Nr rej. 438 z dnia 19.03.1965 r.

b) wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską (wg kart adresowych [WUOZ w Szczecinie Delegatura w Koszalinie](#))

ul. Złocieniecka

1. Dom mieszkalny, ul. Złocieniecka 14, mur., I poł. XIX w.
2. Dom mieszkalny, ul. Złocieniecka 16, mur., I poł. XIX w.
3. Dom mieszkalny, ul. Złocieniecka 18, mur., I poł. XIX w.

ul. Sikorskiego

4. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 1, mur., przeł. XIX/XX w.
5. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 1a, mur., przeł. XIX/XX w.
6. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 2, mur., po 1900 r.
7. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 3, mur., przeł. XIX/XX w.
8. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 4, mur., ok. 1900 r.
9. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 5, mur., przeł. XIX/XX w.
10. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 6, mur., po 1900 r.
11. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 7, mur., przeł. XIX/XX w.
12. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 8, mur., po 1910 r.
13. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 11, mur., lata 60-te XIX w.
14. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 13, mur., przeł. XIX/XX w.
15. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 14, mur., 1910 r.
16. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 15, mur., przeł. XIX/XX w.
17. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 17, mur., lata 20-te XX w.
18. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 19, mur., lata 20-te XX w.
19. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 23, mur., przeł. XIX/XX w.
20. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 24, szach/mur., przeł. XIX/XX w.
21. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 27, szach/mur., przeł. XIX/XX w.
22. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 29, szach/mur., przeł. XIX/XX w.
23. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 31, mur., po 1900 r.
24. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 33, szach/mur., XIX w.
25. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 35, mur., 4 ćw. XIX w.
26. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 37, mur., po 1900 r.
27. Dom mieszkalny, ul. Sikorskiego 39, mur., ok. 1900 r.

ul. Czarnkowskiego

28. Dom mieszkalny, ul. Czarnkowskiego 2, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Dąbrowskiego

29. Dom mieszkalny, ul. Dąbrowskiego 16, mur., 3 ćw. XIX w.

ul. Górna

30. Dom mieszkalny, ul. Górna 2, mur., przeł. XIX/XX w.

31. Dom mieszkalny, ul. Górna 3/3a, mur., kon. XIX w.

32. Dom mieszkalny, ul. Górna 4, mur., przeł. XIX/XX w.

33. Dom mieszkalny, ul. Górna 6, drewn. XIX w.

ul. Jagiellońska

34. Dom mieszkalny, ul. Jagiellońska 5, szach/mur., przeł. XIX/XX w.

35. Dom mieszkalny, ul. Jagiellońska 7, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Długa

36. Dom mieszkalny, ul. Długa 4, szach., przeł. XIX/XX w.

37. Dom mieszkalny, ul. Długa 5, szach., przeł. XIX/XX w.

38. Dom mieszkalny, ul. Długa 6, mur., lata 60-te XIX w.

39. Dom mieszkalny, ul. Długa 7, szach., przeł. XIX/XX w.

40. Dom mieszkalny, ul. Długa 9, mur., I poł. XIX w.

41. Dom mieszkalny, ul. Długa 11, mur., I poł. XIX w.

42. Dom mieszkalny, ul. Długa 14, mur./szach., przeł. XIX/XX w.

43. Dom mieszkalny, ul. Długa 16, mur., I poł. XIX w.

44. Dom mieszkalny, ul. Długa 18, mur., I poł. XIX w.

45. Dom mieszkalny, ul. Długa 18a, szach., I poł. XX w.

46. Dom mieszkalny, ul. Długa 20, szach., XVIII/XIX w.

47. Dom mieszkalny, ul. Długa 28, mur., poł. XIX w.

48. Dom mieszkalny, ul. Długa 59, szach., XVIII w.

49. Dom mieszkalny, ul. Długa 65, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Drahimska

50. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 1, mur., I poł. XIX w.

51. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 7, mur., przeł. XIX/XX w.

52. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 9, mur., poł. XIX w.

53. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 10, mur., 4 ćw. XIX w.

54. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 11, mur./szach., przeł. XIX/XX w.

55. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 12, mur., 4 ćw. XIX w.

56. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 14, mur., po 1900 r.

57. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 15, mur., po 1900 r.

58. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 16, mur., 3 ćw. XIX w.

59. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 17, mur./szach., 3 ćw. XIX w.

60. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 18, mur., 3 ćw. XIX w.

61. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 21, mur., 3 ćw. XIX w.

62. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 22, szach., I poł. XIX w.

63. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 23, mur., 3 ćw. XIX w.

64. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 25, mur., 3 ćw. XIX w.

65. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 26, szach., I poł. XIX w.

66. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 27, mur., 3 ćw. XIX w.

67. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 29, mur., 3 ćw. XIX w.

68. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 31, mur., 3 ćw. XIX w.

69. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 33, mur., 3 ćw. XIX w.

70. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 35, szach./mur., przeł. XIX/XX w.
71. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 39, mur., 4 ćw. XIX w.
72. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 40, mur., przeł. XIX/XX w.
73. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 41, mur., przeł. XIX/XX w.
74. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 46, mur., przeł. XIX/XX w.
75. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 49, mur., 4 ćw. XIX w.
76. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 51, mur., przeł. XIX/XX w.
77. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 52, mur., 4 ćw. XIX w.
78. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 53, mur., 4 ćw. XIX w.
79. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 54, mur., przeł. XIX/XX w.
80. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 55, mur., 3 ćw. XIX w.
81. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 56, mur., 3 ćw. XIX, XX w.
82. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 57, mur., 3 ćw. XIX w.
83. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 58, mur., przeł. XIX/XX w.
84. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 59, mur., 3 ćw. XIX w.
85. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 60, mur., kon. XIX w.
86. Dom mieszkalny, ul. Drahimska 62, mur., kon. XIX w.

ul. Jeziorna

87. Dom mieszkalny, ul. Jeziorna 2, mur., poł. XIX w.
88. Dom mieszkalny, ul. Jeziorna 4, mur., II poł. XIX w.
89. Dom mieszkalny, ul. Jeziorna 6, mur., II poł. XIX w.

ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty

90. Dom mieszkalny, ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty 1, mur. po 1900 r.
91. Dom mieszkalny, ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty 6, mur.
92. Dom mieszkalny, ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty 2, mur., XIX/XX w.
93. Dom mieszkalny, ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty 3, mur., po 1900 r.
94. Dom mieszkalny, ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty 4, szach./mur., XVII/XIX w.
95. Dom mieszkalny, ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty 5, szach./mur., XIX/XX w.
96. Dom mieszkalny, ul. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty 6, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Rynek

97. Dom mieszkalny, Rynek 1, mur., po 1900 r.
98. Dom mieszkalny, Rynek 2, mur., przeł. XIX/XX w.
99. Dom mieszkalny, Rynek 3, mur., po 1900 r.
100. Dom mieszkalny, Rynek 4, szach./mur., XVIII/XIX w.
- ~~101. Dom mieszkalny, Rynek 5, szach./mur., XIX/XX w.~~
102. Dom mieszkalny, Rynek 6, mur., 4 ćw. XIX w.
103. Dom mieszkalny, Rynek 7, mur., po 1900 r.
104. Dom mieszkalny, Rynek 8, mur., 1912 r.

ul. Młyńska

105. Dom mieszkalny, ul. Młyńska 1, szach., I poł. XIX w.
106. Dom mieszkalny, ul. Młyńska 2, mur., 4 ćw. XIX w.
107. Dom mieszkalny, ul. Młyńska 4, mur., 4 ćw. XIX w.
108. Dom mieszkalny, ul. Młyńska 6, szach., I poł. XIX w.

ul. Moniuszki

109. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 1, szach., poł. XIX w.

- 110. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 2, mur., przeł. XIX/XX w.
- 111. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 3, mur., kon. XIX w.
- 112. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 7, mur., 4 ćw. XIX w.
- 113. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 9, mur., przeł. XIX/XX w.
- 114. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 11, mur., XIX/XX w.
- 115. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 16, szach./mur., 3 ćw. XIX w.
- 116. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 18, szach./mur., 3 ćw. XIX w.
- 117. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 22, mur., 3 ćw. XIX w.
- 118. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 24, mur., 4 ćw. XIX w.
- 119. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 28, mur., przeł. XIX/XX w.
- 120. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 30, mur., 3 ćw. XIX w.
- 121. Dom mieszkalny, ul. Moniuszki 32, mur., przeł. XIX/XX w.

ul. Rzeźnicka

- 122. Dom mieszkalny, ul. Rzeźnicka 1, mur., po 1900 r.
- 123. Dom mieszkalny, ul. Rzeźnicka 2/2a, mur., 1920 r.
- 124. Dom mieszkalny, ul. Rzeźnicka 5, mur., 1914 r.
- 125. Dom mieszkalny, ul. Rzeźnicka 7, mur., pocz. XX w.
- 126. Dom mieszkalny, ul. Rzeźnicka 9, mur., po 1900 r.
- 127. Dom mieszkalny, ul. Rzeźnicka 11, mur., pocz. XX w.

ul. Słoneczna

- 128. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 2, mur., po 1900 r.
- 129. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 3, mur., I poł. XIX w.
- 130. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 4, mur., przeł. XIX/XX w.
- 131. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 5, mur., po 1900 r.
- 132. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 6, mur., przeł. XIX/XX w.
- 133. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 7, szach., I poł. XIX w.
- 134. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 8, mur., przeł. XIX/XX w.
- 135. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 9, szach., I poł. XIX w.
- 136. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 11, mur., 3 ćw. XIX w.
- 137. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 13, szach., I poł. XIX w.
- 138. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 15, szach., I poł. XIX w.
- 139. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 17, szach., I poł. XIX w.
- 140. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 21, szach., I poł. XIX w.
- 141. Dom mieszkalny, ul. Słoneczna 25, mur., po 1900 r.

ul. Studzienna

- 142. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 1, mur., przeł. XIX/XX w.
- 143. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 2, szach., poł. XIX w.
- 144. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 3, szach., I poł. XIX w.
- 145. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 5, szach./mur., 3 ćw. XIX w.
- 146. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 7, szach./mur., 3 ćw. XIX w.
- 147. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 9, mur., I poł. XIX w.
- 148. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 11, mur., pocz. XX w.
- 149. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 12, mur., poł. XIX w.
- 150. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 13, szach., I poł. XIX w.
- 151. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 15, szach./mur., I poł. XIX w.
- 152. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 18, mur., XIX/XX w.

- 153. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 19, szach., poł. XIX w.
- 154. Dom mieszkalny, ul. Studzienna 20, mur., poł. XIX w.
- 155. Dom mieszkalny, ul. studzienna 23, mur., pocz XX w.

ul. Szczecinecka

- 156. Dom mieszkalny, ul. Szczecinecka 1, mur., 4 ćw. XIX w.
- 157. Dom mieszkalny, ul. Szczecinecka 2, mur., I poł. XIX w.
- 158. Dom mieszkalny, ul. Szczecinecka 3, mur., 4 ćw. XIX w.
- 159. Dom mieszkalny, ul. Szczecinecka 4, mur., 4 ćw. XIX w.
- 160. Dom mieszkalny, ul. Szczecinecka 5, mur., 4 ćw. XIX w.
- 161. Dom mieszkalny, ul. Szczecinecka 7, mur., 4 ćw. XIX w.
- 162. Dom mieszkalny, ul. Szczecinecka 9, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Leśników

- 163. Dom mieszkalny, ul. Leśników 1, mur., pocz. XX w.
- 164. Dom mieszkalny, ul. Leśników 3, szach., I poł. XIX w.
- 165. Dom mieszkalny, ul. Leśników 5, szach., I poł. XIX w.
- 166. Dom mieszkalny, ul. Leśników 7, szach., I poł. XIX w.
- 167. Dom mieszkalny, ul. Leśników 10, mur., II poł. XIX w.
- 168. Dom mieszkalny, ul. Leśników 11, mur., pocz. XX w.
- 169. Dom mieszkalny, ul. Leśników 12, mur., II poł. XIX w.
- 170. Dom mieszkalny, ul. Leśników 13, mur., pocz. XX w.
- 171. Dom mieszkalny, ul. Leśników 14, mur., II poł. XIX w.
- 172. Dom mieszkalny, ul. Leśników 21, mur., 4 ćw. XIX w.
- 173. Dom mieszkalny, ul. Leśników 22, mur., I poł. XIX w.
- 174. Dom mieszkalny, ul. Leśników 23, mur., kon. XIX w.
- 175. Dom mieszkalny, ul. Leśników 24, mur., 4 ćw. XIX w.

ul. Wałęcka

- 176. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 1, mur., 4 ćw. XIX w.
- 177. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 3, mur., pocz. XX w.
- 178. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 5, mur., 4 ćw. XIX w.
- 179. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 7, mur., ok.1900 r.
- 180. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 9, mur., 4 ćw. XIX w.
- 181. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 11, mur., poł. XIX w.
- 182. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 13, mur., 3 ćw. XIX w.
- 183. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 15, mur., przeł. XIX/XX w.
- 184. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 17, mur., przeł. XIX/XX w.
- 185. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 19, mur., przeł. XIX/XX w.
- 186. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 21, mur., 1897 r.
- 187. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 23, mur., 3 ćw. XIX w.
- 188. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 25, mur., I poł. XIX w.
- 189. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 27, szach./mur., poł. XIX w.
- 190. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 28, mur., poł. XIX w.
- 191. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 29, mur., 3 ćw. XIX w.
- 192. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 31, szach./mur., poł. XIX w.
- 193. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 32, mur., ok. 1900 r.
- 194. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 33, mur., lata 60-te XIX w.
- 195. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 34, mur., 4 ćw. XIX w.

196. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 35, mur., lata 60-te XIX w.
197. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 39, szach., I poł. XIX w.
198. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 40, mur., po 1900 r.
199. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 41, mur., 4 ćw. XIX w.
200. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 43, mur., po 1900 r.
201. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 45, mur., 3 ćw. XIX w.
202. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 47a, mur., po 1900 r.
203. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 55, mur., pocz. XX w.
204. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 59, mur., 3 ćw. XIX w.
205. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 61, mur., po 1900 r.
206. Dom mieszkalny, ul. Wałęcka 65, mur., po 1900 r.

ul. Wąska

207. Dom mieszkalny, ul. Wąska 3, mur., 4 ćw. XIX w.
208. Dom mieszkalny, ul. Wąska 5, mur., 3 ćw. XIX w.

ul. Zbożowa

209. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 1, mur., I poł. XIX w.
210. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 3, mur., I poł. XIX w.
211. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 5, szach., I poł. XIX w.
212. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 9, szach., I poł. XIX w.
213. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 13, szach., I poł. XIX w.
214. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 15, mur., I poł. XIX w.
215. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 17, mur., po 1900 r.
216. Dom mieszkalny, ul. Zbożowa 19, mur., 4 ćw. XIX w.

3.3.2. Wykaz obiektów i obszarów chronionych na terenie gminy Czaplinek

a) wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

1. Stare Drawsko - ruiny zamku, gotyk XIV w., nr rej. 190 z 29.04.1959 r.
2. Piaseczno - kościół filialny p.w. Wspomożenia wiernych, murowany XVII w., nr rej. 437 z dnia 19.03.1965 r.
3. Siemczyno - barokowy pałac z 1722-28, park nr rej. 249 z dnia 19.03.1960 r.
4. Siemczyno - park, XVIII w. nr rej. 1103 z dnia 12.06.1980 r., barok.
5. Machliny - kościół filialny Chrystusa Króla 1675 r. Nr rej. 348 z dnia 28.08.1961 r.
6. Broczyno - Kościół filialny w Broczynie wraz z wystrojem wnętrza, szachulcowy z 1798 r., nr rej. 347 z 28.08.1961 r.
7. Broczyno - park krajobrazowy, I poł. XX w., nr rej. 1105 z dnia 12.06.1980 r.
8. Broczyno - chałupa ryglowa nr 77, nr rej. 492 z dnia 26.10.1965 r.
9. Łazice - park krajobrazowy leśny, XIX w., nr rej. 1108 z 12.06.1980 r.
10. Głębocek - młyn wodny 1898 r., nr rej. 1139 z dnia 14.10.1980 r., szachulec wraz z budynkiem mieszkalnym i środowiskiem naturalnym.
11. Trzciniec - założenie pałacowe z parkiem krajobrazowym z k. XIX w.,

nr rej. 1222 z 20.05.1991 r.
12. Piaseczno - kościół filialny p.w. Matki Boskiej, mur., XVII w. , nr. Rej. 437 z dnia
19.03.1965 r.

b) wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską (wg kart adresowych [WUOZ w Szczecinie Delegatura w Koszalinie](#)) i zweryfikowane na podstawie „Waloryzacji wartości kulturowych gminy Czaplinek” (Redan Sp. z o.o.) dla obszarów objętych niniejszą zmianą studium.

BROCZYNO

1. Dom mieszkalny nr 1, mur., ok.1930 r.
2. Dom mieszkalny nr 2, mur., ok.1939 r.
3. Dom mieszkalny nr 3, mur., ok.1930 r.
4. Dom mieszkalny nr 4, mur., ok.1930 r.
5. Dom mieszkalny nr 5, mur., ok.1930 r.
6. Dom mieszkalny nr 7, mur., pocz. XX w.
7. Stodoła nr 7, drew.-mur., 1930 r.
8. Obora nr 7, mur., pocz. XX w.
9. Dom mieszkalny nr 8, mur., ok.1930 r.
10. Obora nr 8, mur., pocz. XX w.
11. Dom mieszkalny nr 9, mur.,ok. ok.1932 r.
12. Dom mieszkalny nr 10, mur.,ok. ok.1930 r.
13. Dom mieszkalny nr 12, mur., pocz. XX w.
14. Dom mieszkalny nr 13, mur., pocz. XX w.
15. Czworak nr 14, mur., pocz. XX w.
16. Dom mieszkalny nr 15, mur., pocz. XX w.
17. Dom mieszkalny nr 16, mur., 3 ćw. XIX w.
18. Obora nr 16, mur., pocz. XX w.
19. Dom mieszkalny nr 17, mur., 1930 r.
20. Obora nr 17, mur., 1910 r.
21. Dom mieszkalny nr 21, mur., poł. XIX, XX w.
22. Komórka nr 21, mur., 1930 r.
23. Dom mieszkalny nr 22, mur., l. 20-te XX w.
24. Stodoła nr 23, drewn., 1896 r.
25. Obora nr 23, mur., 1896 r.
26. Stajnia nr 23, mur., 1896 r.
27. Chlew nr 23, mur., 1896 r.
28. Dom mieszkalny nr 24, mur., 1904 r.
29. Dom mieszkalny nr 25, mur., 1904 r.
30. Obora nr 25 mur., 1904 r.
31. Dom mieszkalny nr 26, pocz. XX w.
32. Gołębnik nr 26, mur., pocz. XX w.
33. Obora 26, mur., pocz. XX w.
34. Stodoła nr 26, drewn., 1920 r.
35. Dom mieszkalny nr 27, mur., ok.1930 r.
36. Dom mieszkalny nr 27a, mur., ok.1930 r.
37. Klub Rolnika nr 28, mur., XIX, XX w.

38. Dom mieszkalny nr 29, mur., l. 60-te XIX w.
39. Dom mieszkalny nr 30, mur., ok. 1910 r.
40. Dom mieszkalny nr 31, mur., l. 60-te XIX w.
41. Dom mieszkalny nr 32, mur., poł. XIX w.
42. Dom mieszkalny nr 34, mur., 4 ćw. XIX w.
43. Poczta nr 35, mur., pocz. XX w.
44. Budynek poczty nr 36, mur., 4 ćw. XIX w.
45. Dom mieszkalny nr 38, mur., ok. 1930 r.
46. Dom mieszkalny nr 39, mur., poł. XIX w.
47. Obora nr 39, mur., poł. XIX w.
48. Dom mieszkalny nr 40, mur., poł. XIX w.
49. Dom mieszkalny nr 41, mur., pocz. XX w.
50. Stodoła nr 42, mur., 1925 r.
51. Dom mieszkalny nr 44, mur., ok. 1920 r.
52. Stodoła nr 45, drewn., ok. 1925 r.
53. Dom mieszkalny nr 47, mur., ok. 1930 r.
54. Dom mieszkalny nr 48, mur., ok. 1920 r.
55. Dom mieszkalny nr 50, mur., pocz. XX w.
56. Dom mieszkalny nr 51, mur., pocz. XX w.
57. Dom mieszkalny nr 52, mur., 3 ćw. XIX w.
58. Dom mieszkalny nr 53, mur., pocz. XX w.
59. Stodoła nr 53, drewn., pocz. XX w.
60. Stajnia nr 53, mur., pocz. XX w.
61. Dom mieszkalny nr 54, mur., pocz. XX w.
62. Stodoła nr 54, drewn., 1910 r.
63. Dom mieszkalny nr 55, mur., ok. 1930 r.
64. Dom mieszkalny nr 56, mur., ok. 1930 r.
65. Dom mieszkalny nr 58, mur., ok. 1930 r.
66. Remiza Strażacka nr 59, mur., ok. 1930 r.
67. Dom mieszkalny nr 60 mur., pocz. XX w.
68. Dom mieszkalny nr 62, mur., ok. 1930 r.
69. Dom mieszkalny nr 63, mur., ok. 1930 r.
70. Dom mieszkalny nr 64, mur., ok. 1930 r.
71. Obora nr 65, mur., ok. 1933 r.
72. Obora nr 66, mur., 1921 r.
73. Chlew nr 66, mur., 1921 r.
74. Dom mieszkalny nr 67, mur., 4 ćw. XIX w.
75. Obora nr 64, mur., ok. 1920 r.
76. Dom mieszkalny nr 68, mur., 3 ćw. XIX w.
77. Dom mieszkalny nr 69, mur., ok. 1930 r.
78. Dom mieszkalny nr 70, mur., ok. 1930 r.
79. Dom mieszkalny nr 71, mur., XIX, XX w.
80. Obora nr 71, mur., ok. 1930 r.
81. Dom mieszkalny nr 72, mur., ok. 1930 r.
82. Budynek mieszkalny (przy szkole nr 73), mur., 1925 r.
83. Budynek mieszkalny nr 74, mur., ok. 1930 r.
84. Dom mieszkalny nr 75, mur., ok. 1925 r.
85. Dom mieszkalny nr 76, mur., 1930 r.
86. Dwór wraz z zabudowaniami gospodarczymi nr 77, 3 ćw. XIX w.
87. Stajnia folw. nr 77, mur., 4 ćw. XIX w.

- 88. Obora folw. nr 77, mur., ok. 1930 r.
- 89. Dom mieszkalny nr 79, mur., 3 ćw. XIX, XX w.
- 90. Dom mieszkalny nr 80/1, szach. 4 ćw. XIX w.
- 91. Dom mieszkalny nr 80/2, mur. ok. 1925 r.
- 92. Obora nr 81, mur., 1925 r.
- 93. Dom mieszkalny nr 82, mur., XIX, XX w.
- 94. Obora nr 82, mur., XIX, XX w.
- 95. Chlew nr 82, szach., 4 ćw. XIX w.

BRZYZINKA

- 96. Szkoła, mur., 1920 r.

BYSZKOWO

- 97. D. Dwór, mur., 3 ćw. XIX, XX w.
- 98. Park, kon. XIX w.
- 99. Obora mur., 3 ćw. XIX w.
- 100. Stodoła drewn. 3 ćw. XIX w.
- 101. Czworaki mur. 1920 r.
- 102. Szopa mur., 1910 r.
- 103. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1910 r.
- 104. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1910 r.
- 105. Pom. gospod. nr 9, mur., 1910 r.
- 106. Dom mieszkalny nr 10, mur., 4 ćw. XIX w.
- 107. Wieża transf., mur., 1910 r.

CICHORZECZE

- 108. Stodoła, mur., 1932 r.
- 109. Obora, mur., 1932 r.
- 110. Obora, mur., 1932 r.
- 111. Obora, mur., 1920 r.

CZARNE MAŁE

- 112. Kościół fil., mur., 1932 r.
- 113. Stacja PKP, mur., 1910 r.
- 114. Szkoła, mur., 1910 r.
- 115. Stodoła przy szkole, 1910 r.
- 116. Wieża transf., mur., 1910 r.
- 117. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1910 r.
- 118. Obora nr 1, mur., 1930 r.
- 119. Dom mieszkalny nr 1a, mur., 1913 r.
- 120. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1910 r.
- 121. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1930 r.
- 122. Dom mieszkalny nr 4, mur./szach., 4 ćw. XIX w.
- 123. Stodoła nr 4, mur., 4 ćw. XIX w.
- 124. Obora nr 4, mur., 4 ćw. XIX w.
- 125. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1910 r.
- 126. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1915 r.

127. Dom mieszkalny nr 7, mur., pocz. XX w.
128. Dom mieszkalny nr 8, mur., pocz. XX w.
129. Stodoła nr 8, mur., pocz. XX w.
130. Stodoła nr 8, mur., pocz. XX w.
131. Stodoła nr 8, mur., pocz. XX w.
132. Obora nr 8, mur., pocz. XX w.
133. Chlew nr 8, mur., pocz. XX w.
134. Dom mieszkalny nr 9, mur., pocz. XX w.
135. Dom mieszkalny nr 10, mur. 1910 r.
136. Dom mieszkalny nr 12, mur., 1910 r.
137. Dom mieszkalny nr 13, mur., 1910 r.
138. Dom mieszkalny i komórka nr 14, mur., pocz. XX w.
139. Stodoła nr 14, drewn., 1915 r.
140. Dom mieszkalny nr 15, mur., pocz. XX w.
141. Dom mieszkalny nr 16, mur., 1915 r.
142. Obora nr 16, mur., 1910 r.
143. Dom mieszkalny nr 17, mur., XIX/XX w.
144. Warsztat nr 17, mur., XIX/XX w.
145. Dom mieszkalny nr 18, mur., 1910 r.
146. Obora nr 18, mur., 1910 r.
147. Stodoła nr 18, drewn., 1910 r.
148. Chlew nr 18, mur., 1910 r.
149. Dom mieszkalny nr 19, glina, 4 ćw. XIX w.
150. Stodoła nr 19, drewn., 1913 r.
151. Obora nr 19, mur., 1913 r.
152. Dom mieszkalny nr 20, mur., 1915 r.
153. Obora nr 20, mur., 1915 r.
154. Stodoła nr 20, mur., 1925 r.
155. Dom mieszkalny nr 21, mur., 1918 r.
156. Obora nr 21, mur., 1925 r.
157. Dom mieszkalny nr 22, mur., 1910 r.
158. Obora nr 22, mur., 1910 r.
159. Obora nr 22, mur., 1920 r.
160. Dom mieszkalny nr 25, mur., 1920 r.
161. Dom mieszkalny nr 26, mur., 1926 r.
162. Obora nr 26, mur., 1920 r.
163. Dom mieszkalny nr 27, mur., 1910 r.
164. Dom mieszkalny nr 28, mur., 1910 r.
165. Dom mieszkalny nr 29, mur., 1910 r.
166. Obora nr 29, mur., 1910 r.
167. Dom mieszkalny nr 32, mur., 4 ćw. XIX w.
168. Dom mieszkalny nr 33, mur., 1915 r.
169. Obora nr 33, mur., 1915 r.
170. Dom mieszkalny nr 38, mur., 1910 r.
171. Obora nr 38, mur., 1910 r.
172. Dom mieszkalny nr 39, mur., 1910 r.
173. Dom mieszkalny nr 40, mur., 1910 r.
174. Budynek stacyjny nr 41, mur., XIX w.
175. Dom mieszkalny nr 42, mur., 1930 r.
176. Dom mieszkalny nr 43, mur., 1925 r.

- 177. Obora nr 43, mur., 1925 r.
- 178. Dom mieszkalny nr 44, mur., 1912 r.
- 179. Obora nr 44, mur., 1910 r.
- 180. Dom mieszkalny nr 47, mur.
- 181. Dom mieszkalny nr 48, mur., 1920 r.
- 182. Obora nr 48, mur., 1920 r.

CZARNE WIELKIE

- 183. Kościół murowany po 1919 r.
- 184. Szkoła, mur., 1935 r.
- 185. Dom mieszkalny nr 1, mur., 4 ćw. XIX w.
- 186. Obora nr 1, mur., pocz. XX w.
- 187. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1918 r.
- 188. Obora nr 2, mur., 1918 r.
- 189. Dom mieszkalny nr 4, mur., 3 ćw. XIX w.
- 190. Dom mieszkalny nr 5, murowany po 1900 r.
- 191. Obora nr 8, mur., 1931 r.
- 192. Dom mieszkalny nr 9, murowany po 1900 r.
- 193. Stodoła nr 9, szach./drewn. 1910 r.
- 194. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1930 r.
- 195. Stodoła nr 10, mur./drewn. 1930 r.
- 196. Chlew nr 10, mur., 1910 r.
- 197. Dom mieszkalny nr 11, mur., 1930 r.
- 198. Zagroda nr 11, stodoła ryglowa poł. XIX w.
- 199. Dom mieszkalny nr 12, mur., 1920 r.
- 200. Stodoła nr 12, drewn., 1910 r.
- 201. Zagroda nr 13, stodoła ryglowa poł. XIX w.
- 202. Stodoła nr 15, mur., 1930 r.
- 203. Dom mieszkalny nr 17, mur., 1910 r.
- 204. Dom mieszkalny nr 18, mur., 1930 r.
- 205. Dom mieszkalny nr 19, mur., 3 ćw. XIX w.
- 206. Stodoła nr 19, ryglowa, XIX w.
- 207. Zagroda nr 20, chałupa bud. inwent. stodoła rygl. II poł. XIX w.
- 208. Zagroda nr 20, chałupa bud. inwent. stodoła rygl. II poł. XIX w.
- 209. Dom mieszkalny nr 21, mur., 3 ćw. XIX w.
- 210. Dom mieszkalny nr 21, mur., 3 ćw. XIX w.
- 211. Dom mieszkalny nr 22, mur., 1904 r.
- 212. Dom mieszkalny nr 23, szach., XIX w.
- 213. Stodoła nr 23, drewn., kon. XIX w.
- 214. Dom mieszkalny nr 24, szach. poł. XIX w.
- 215. Zagroda nr 25, chałupa rygl. poł. XIX w.
- 216. Zagroda nr 26, chałupa rygl. I poł. XIX w.
- 217. Zagroda nr 26, chałupa rygl. I poł. XIX w.
- 218. Warsztat nr 26, mur., 1932 r.
- 219. Stodoła, obora mur., 1932 r.
- 220. Dom mieszkalny nr 28, mur., XIX w.
- 221. Obora nr 28, mur., XIX, XX w.
- 222. Dom mieszkalny nr 29, mur., 1920 r.
- 223. Dom mieszkalny nr 30, mur., 1930 r.

- 224. Dom mieszkalny nr 31, mur., 1931 r.
- 225. Stodoła nr 33, drewn. /mur. 1925 r.
- 226. Dom mieszkalny nr 33, mur., 3 ćw. XIX w.
- 227. Dom mieszkalny nr 34, mur., XX w.
- 228. Stodoła nr 34, mur., 1920 r.
- 229. Stodoła nr 34, mur., 1920 r.
- 230. Dom mieszkalny nr 36, mur. po 1900 r.
- 231. Obora nr 36, mur., 1920 r.
- ~~232.~~ Dom mieszkalny nr 37, mur., 1925 r.
- ~~233.~~ Obora nr 37, mur., 1920 r.
- ~~234.~~ Dom mieszkalny nr 38, mur. po 1900 r.
- ~~235.~~ Obora nr 38, mur. 1910 r.
- ~~236.~~ Dom mieszkalny nr 39, mur. po 1900 r.
- ~~237.~~ Dom mieszkalny nr 40, szach./mur. 3 ćw. XIX, XX w.
- ~~238.~~ Zagroda nr 49, stodoła rygl. I poł. XIX w.
- ~~239.~~ Dom mieszkalny nr 53, mur. XIX, XX w.
- ~~240.~~ Stodoła nr 53, drewn./mur. 1910 r.
- ~~241.~~ Obora nr 53, mur., 1910 r.
- ~~242.~~ Szopa nr 53, mur., XIX, XX w.
- ~~243.~~ Dom mieszkalny nr 56, mur., pocz. XX w.

GLEBOCZEK

- 244. Młyn szach., 3 ćw. XIX w.
- 245. Spichlerz szach. poł. XIX w.
- 246. Spichlerz szach. poł. XIX w.
- 247. Lamus mur. poł. XIX w.
- 248. Budynek gospodarczy mur., 3 ćw. XIX w.
- 249. Stodoła szach., poł. XIX w.
- 250. Dom mieszkalny nr 1, mur., pocz. XX w.
- 251. Stodoła, obora, drewn./mur., 1920 r.
- 252. Czworak, mur., 1920 r.
- 253. Stajnia nr 3, mur., pocz. XX w.
- 254. Drewutnia, mur., pocz. XX w.
- 255. Chlew nr 3, mur., pocz. XX w.
- 256. Dom mieszkalny, obora, mur. 1920 r.
- 257. Stodoła drewn., 1920 r.
- 258. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1920 r.
- 259. Dom mieszkalny nr 6, mur. 1925 r.
- 260. Dom mieszkalny, obora, mur., 1925 r.

KALEŃSKO

- 261. Czworak nr 6, mur., 4 ćw. XIX w.
- 262. Ruiny dworu nr 7, mur. pocz. XX w.
- 263. Drewutnia nr 7, mur., pocz. XX w.
- 264. Ruiny obory nr 7, mur. pocz. XX w.
- 265. Dom mieszkalny nr 9, szach., 4 ćw. XIX w.
- 266. Obórka nr 9, mur., 4 ćw. XIX w.
- 267. Dom mieszkalny nr 10, mur., XIX w.
- 268. Wieża transf., mur., 1925 r.

KAMIENNA GÓRA

- 269. D. Dwór nr 1, mur., l. 20-te XX w.
- 270. Park, pocz. XX w.
- 271. Wieża transf., mur., XIX, XX w.
- 272. Dom mieszkalny nr 2a, mur., 1923 r.
- 273. Czworak nr 3, mur., 4 ćw. XIX w.
- 274. Obora nr 3, mur., 4 ćw. XIX w.
- 275. Czworak nr 4, mur., XIX, XX w.

KARSNO

- 276. Dom nr 4, mur., 1910 r.
- 277. Obora nr 4, mur., 1910 r.
- 278. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1938 r.
- 279. Obora nr 6, mur., 1940 r.
- 280. Chlew nr 6, mur., 1930 r.
- 281. Dom mieszkalny nr 7, mur., pocz. XX w.

KLUCZEWO

- 282. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 5, mur., 1932 r.
- 283. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 6, mur., XIX w.
- 284. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 6, mur., 1910 r.
- 285. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 7, mur., 1930 r.
- 286. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 8, mur., 1925 r.
- 287. Parafia, ul. Gminna nr 10, mur., 1930 r.
- 288. Obora, ul. Gminna nr 10, mur., 1910 r.
- 289. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 11, mur., XX w.
- 290. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 11a, mur., 1910 r.
- 291. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 14, mur., 1910 r.
- 292. Dom mieszkalny, ul. Gminna nr 15, mur., 1910 r.
- 293. Obora, ul. Gminna, mur., 1910 r.
- 294. Obora, ul. Gminna, mur., 1910 r.
- 295. Dom mieszkalny, ul. Górna nr 2/1, mur., 1926 r.
- 296. Dom mieszkalny, ul. Górna nr 3, mur., 1926 r.
- 297. Dom mieszkalny, ul. Górna nr 4, mur., 1926 r.
- 298. Dom mieszkalny, ul. Górna nr 5, mur., 1926 r.
- 299. Dom mieszkalny, ul. Górna nr 6, mur., 1926 r.
- 300. Dom mieszkalny, ul. Górna nr 7, mur., 1920 r.
- 301. Dom mieszkalny, ul. Kościelna nr 1, mur., 1920 r.
- 302. Obora, ul. Kościelna, mur. 1920 r.
- 303. Dom mieszkalny, ul. Kościelna nr 2, mur., 1910 r.
- 304. Dom mieszkalny, ul. Kościelna nr 3, mur., 1910 r.
- 305. Obora, ul. Kościelna nr 3, mur., 1910 r.
- 306. Dom mieszkalny, ul. 5 Marca nr 1, mur., 3 ćw. XIX w.
- 307. Dom mieszkalny, ul. 5 Marca nr 2, mur., 1925 r.
- 308. Rozlewnia Wód Gaz., ul. 5 Marca nr 3, mur., 1910 r.

- 309. Stodoła, ul. 5 Marca nr 3, szach. 1925 r.
- 310. Dom mieszkalny, ul. 5 Marca nr 4, mur. XIX w.
- 311. Dom mieszkalny, ul. 5 Marca nr 5, mur., 3 ćw. XIX w.
- 312. Dom mieszkalny, ul. 5 Marca nr 5, mur., 1910 r.
- 313. Dom mieszkalny, ul. Polna nr 1, mur., 1910 r.
- 314. Dom mieszkalny, ul. Polna nr 2, mur., 1910 r.
- 315. Obora, ul. Polna nr 2, mur., 1910 r.
- 316. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 1, mur., 1930 r.
- 317. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 2, mur., 1930 r.
- 318. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 3, mur., 1930 r.
- 319. Sklep, ul. Orła Białego nr 3, mur., 1910 r.
- 320. Młyn, ul. Orła Białego nr 3, mur., 1930 r.
- 321. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 4, mur., 1930 r.
- 322. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 5, mur., 1930 r.
- 323. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 8, mur., 1930 r.
- 324. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 9, mur., 1930 r.
- 325. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 10, mur., pocz. XX w.
- 326. Obora, ul. Orła Białego nr 10, mur., pocz. XX w.
- 327. Szkoła, ul. Orła Białego 11, mur., 1928 r.
- 328. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 12, mur., 1925 r.
- 329. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 13, mur., 1930 r.
- 330. Obora, nr 13, mur., 1930 r.
- 331. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 14, mur., 1925 r.
- 332. Stodoła, ul. Orła Białego nr 14, drewn./mur., 1910 r.
- 333. Obora, ul. Orła Białego nr 14, mur., 1910 r.
- 334. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 15, mur., 1928 r.
- 335. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 16, mur., 1930 r.
- 336. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 20, mur., 1920 r.
- 337. Stodoła, ul. Orła Białego nr 20, mur., 1920 r.
- 338. Obora, ul. Orła Białego nr 20, mur., 1920 r.
- 339. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 21, mur., 1920 r.
- 340. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 22, mur., 1920 r.
- 341. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 26, mur., po 1900 r.
- 342. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 26, mur., 1910 r.
- 343. Kościół, ul. Orła Białego 27, mur., 3 ćw. XIX w.
- 344. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 28, mur., 1910 r.
- 345. Obora, ul. Orła Białego nr 28, mur., 1910 r.
- 346. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 29, mur., kon. XIX w.
- 347. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 30, mur., 1925 r.
- 348. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 31, mur., 1925 r.
- 349. Obora, ul. Orła Białego nr 31, mur., 1925 r.
- 350. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 32, mur., 3 ćw. XIX w.
- 351. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 32, szach., kon. XIX w.
- 352. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 33, mur., 1930 r.
- 353. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 34, mur., 1910 r.
- 354. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 36, mur., 1910 r.
- 355. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 37, mur., 1926 r.
- 356. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 38, mur., 1910 r.
- 357. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 39, mur., 1910 r.
- 358. Obora, ul. Orła Białego nr 39, szach./mur., pocz. XX w.

- 359. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 40, mur., 1910 r.
- 360. Stodoła, ul. Orła Białego nr 40, szach./mur., 1910 r.
- 361. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 41, mur., 1910 r.
- 362. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 42, mur., 1910 r.
- 363. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 43, mur., kon. XIX w.
- 364. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 44, mur., 1910 r.
- 365. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 45, mur., 1910 r.
- 366. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 48, mur., 1926 r.
- 367. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 49, mur., 1926 r.
- 368. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 50, mur., 1926 r.
- 369. Dom mieszkalny, ul. Orła Białego nr 51, mur., 1930 r.

KOŁOMĄT

- 370. Dom mieszkalny nr 2, mur., pocz. XX w.
- 371. Obora nr 2, mur., 1910 r.
- 372. Stodoła nr 2, drewn., 1925 r.
- 373. Dom mieszkalny nr 4, glina/szach./mur., 3 ćw. XIX w.
- 374. Stodoła nr 4, szach./drewn., 4 ćw. XIX w.
- 375. Obora nr 4, mur., pocz. XX w.
- 376. Obora nr 4, mur., pocz. XX w.
- 377. Bud. inwent.-zagrod. nr 7, rygl., poł. XIX w.

KOSIN

- 378. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1928 r.
- 379. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1928 r.
- 380. Dom mieszkalny nr 4, mur., 1928 r.
- 381. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1928 r.
- 382. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1928 r.
- 383. Dom mieszkalny nr 7, mur., 1930 r.

KUSZEWO

- 384. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1927 r.
- 385. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1927 r.
- 386. Dom mieszkalny nr 4, mur., l. 60-te XIX w.
- 387. Obora nr 4, mur., 1927 r.
- 388. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1930 r.
- 389. Dom mieszkalny nr 7, mur., 1910 r.
- 390. Komórka nr 7, mur., 1910 r.
- 391. Stodoła nr 7, mur., 1925 r.
- 392. Obora nr 7, mur., 1910 r.
- 393. Dom mieszkalny nr 8, mur., 1933 r.
- 394. Stodoła nr 8, drewn., 1930 r.
- 395. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1920 r.
- 396. Stodoła nr 10, drewn., 1933 r.
- 397. Obora nr 10, mur., 1935 r.
- 398. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1906 r.
- 399. Zagroda nr 55 Wł. Twardowski, szach. I poł. XIX w.

KUŹNICA DRAWSKA

- 400. Wieża transf., mur. 1925 r.
- 401. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1923 r.
- 402. Obora nr 1, mur., 1925 r.
- 403. Dom mieszkalny i stodoła nr 2, mur., 1920 r.
- 404. Dom mieszkalny nr 4, mur., 1930 r.
- 405. Obora nr 4, mur., 1930 r.
- 406. Dom mieszkalny i obora nr 5, mur., 1930 r.
- 407. Dom mieszkalny nr 6, szach., 1910 r.
- 408. Obora nr 6, mur., 1930 r.
- 409. Dom mieszkalny nr 7, mur., 1932 r.
- 410. Dom mieszkalny nr 8, mur., 1896 r.
- 411. Obora nr 8, mur., 1925 r.

ŁAZICE

- 412. Dom mieszkalny nr 1, szach., 4 ćw. XIX w.
- 413. Obora nr 1, szach., 4 ćw. XIX w.
- 414. Stodoła nr 1, drewn., pocz. XX w.
- 415. Dom mieszkalny nr 2, mur., pocz. XX w.
- 416. Obora nr 2, mur., pocz. XX w.
- 417. Leśniczówka nr 4, mur., ok. 1930 r.
- 418. Obora nr 4, mur., ok. 1920 r.
- 419. Stodoła nr 4, mur./drewn., ok. 1935 r.
- 420. Willa nr 5, mur. 1925 r.

ŁĄKA

- 421. Obora folw., mur., pocz. XX w.
- 422. Czworak, mur., pocz. XX w.
- 423. Chlewiki, mur., pocz. XX w.

ŁYSININ

- 424. Gorzelnia, mur., 1910 r.
- 425. Dom mieszkalny nr 3, mur., pocz. XX w.
- 426. Dom mieszkalny nr 5, mur., pocz. XX w.
- 427. Dom mieszkalny nr 6, mur., pocz. XX w.
- 428. Stodoła nr 6, szach., pocz. XX w.
- 429. Obora nr 6, mur., pocz. XX w.
- 430. Obora nr 6, mur., pocz. XX w.
- 431. Dom mieszkalny nr 7, mur., pocz. XX w.
- 432. Stodoła nr 7, mur., pocz. XX w.
- 433. Obora nr 7, mur., pocz. XX w.
- 434. Dom mieszkalny nr 8, mur. pocz. XX w.
- 435. Stodoła nr 8, mur., pocz. XX w.
- 436. Dom mieszkalny nr 9, szach./mur., 4 ćw. XIX w.
- 437. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1910 r.

MACHLINY

- 438. Dom mieszkalny nr 1, mur., ok.1925 r.
- 439. Dom mieszkalny nr 2, mur., ok. 1925 r.
- 440. Obora nr 3, mur., ok.1925 r.
- 441. Komórka nr 3, mur., ok.1925 r.
- 442. Dom mieszkalny nr 4, mur., ok. 1925 r.
- 443. Obora nr 4, mur., ok. 1925 r.
- 444. Dom mieszkalny nr 5, mur., ok. 1925 r.
- 445. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1880 r.
- 446. Dom mieszkalny nr 8, mur., 3 ćw. XIX w.
- 447. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1930 r.
- 448. Stodoła nr 9, mur., 1930 r.
- 449. Dom mieszkalny nr 10, mur., 3 ćw. XIX w.
- 450. Komórka nr 10, mur., pocz. XX w.
- 451. Dom mieszkalny nr 12, mur., l. 60-te XIX w.
- 452. Dom mieszkalny nr 13, mur., pocz. XX w.
- 453. Obora nr 13, mur., pocz. XX w.
- 454. Dom mieszkalny nr 15, mur., pocz. XX w.
- 455. Dom mieszkalny nr 16, mur., pocz. XX w.
- 456. Dom mieszkalny nr 17, mur., pocz. XX w.
- 457. Dom mieszkalny nr 19, mur., 4 ćw. XIX w.
- 458. Dom mieszkalny nr 20, mur., 3 ćw. XIX w.
- 459. Dom mieszkalny nr 21, mur., ok.1930 r.
- 460. Stodoła nr 21, mur., ok.1930 r.
- 461. Obora nr 21, mur., ok.1930 r.
- 462. Dom mieszkalny nr 22, mur., ok.1930 r.
- 463. Dom mieszkalny nr 23, mur., ok.1930 r.
- 464. Dom mieszkalny nr 24, mur., ok.1930 r.
- 465. Dom mieszkalny nr 25, mur., ok.1925 r.
- 466. Obora nr 25, mur., ok.1925 r.
- 467. Dom mieszkalny nr 28, mur., 1928 r.
- 468. Dom mieszkalny nr 29, mur., poł. XIX w.
- 469. Dom mieszkalny nr 30, mur., 3 ćw. XIX w.
- 470. Dom mieszkalny nr 31, szach. poł. XIX w.
- 471. Dom mieszkalny nr 34, mur., ok.1930 r.
- 472. Obora nr 34, mur., ok.1930 r.
- 473. Dom mieszkalny nr 35, mur., ok.1930 r.
- 474. Dom mieszkalny nr 41, mur., pocz. XX w.
- 475. Obora nr 41, mur., ok.1913 r.
- 476. Dom mieszkalny nr 42, mur., 1930 r.
- 477. Dom mieszkalny nr 43, mur. po 1900 r.
- 478. Szopa nr 43, mur. 1929 r.
- 479. Obora nr 43, mur., 1929 r.
- 480. Dom mieszkalny nr 44, mur., ok.1929r.
- 481. Dom mieszkalny nr 45, mur., ok.1930 r.
- 482. Dom mieszkalny nr 46, mur., 3 ćw. XIX w.
- 483. Dom mieszkalny nr 48, mur., l. 60-te XIX w.
- 484. Dom mieszkalny nr 49, mur., l. 60-te XIX w.

485. Dom mieszkalny nr 50, mur., kon. XIX w.
486. Dom mieszkalny nr 51, mur., 3 ćw. XIX w.
487. Dom mieszkalny nr 52, mur., pocz. XX w.
488. Obora nr 52, mur., pocz. XX w.
489. Dom mieszkalny nr 53, mur., kon. XIX w.
490. Obora nr 53, mur., kon. XIX w.
491. Dom mieszkalny nr 54, mur., 3 ćw. XIX w.
492. Dom mieszkalny nr 55, mur., koniec XIX w.
493. Obora nr 55, mur., koniec XIX w.
494. Dom mieszkalny nr 56, mur., 3 ćw. XIX w.

MILKOWO

495. D. Dwór, mur., 3 ćw. XIX w.
496. Park dworski, XIX w.
497. Wieża transf., mur., 1930 r.
498. Gorzelnia, mur., pocz. XX w.
499. Wozownia, mur., 1920 r.
500. Gołębnik, drewn.-mur., pocz. XX w.
501. Stodoła folw., mur., 1930 r.
502. Obora folw., mur., 1930 r.
503. Obora folw., mur., 1930 r.
504. Stodoła, mur. 1930 r.
505. Warsztat, mur., pocz. XX w.
506. Czworak nr 3, mur., pocz. XX w.
507. Czworak nr 4, mur., 1930 r.
508. Czworak nr 14, mur., kon. XIX w.
509. Czworak nr 15, mur., kon. XIX w.
510. Czworak nr 16, mur., kon. XIX w.

MOTARZEWO

511. D. Dwór, mur., l. 60-te XIX w.
512. Park dworski, XIX w.
513. Obora folw., mur., 1902 r.
514. Czworak nr 1, mur., pocz. XX w.
515. Czworak nr 2, mur., pocz. XX w.
516. Obora nr 2, mur., pocz. XX w.
517. Czworak nr 3, mur., pocz. XX w.
518. Obora nr 3, mur., pocz. XX w.
519. Czworak nr 4, mur., pocz. XX w.
520. Obora nr 4, mur., pocz. XX w.
521. Budynek gospodarczy 6 Biuro PGR, szach. po 1900 r.

NIWKA

522. Dom mieszkalny nr 1/2, mur., 4 ćw. XIX w.
523. Stodoła i drewnutnia, mur., 1920 r.
524. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1930 r.
525. Obora i stodoła, drewn./mur., 1930 r.

- 526. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1930 r.
- 527. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1930 r.
- 528. Dom mieszkalny nr 7, mur., 1930 r.
- 529. Dom mieszkalny nr 8, mur., 1930 r.
- 530. Obora folw. nr 8, mur., XIX/XX w.
- 531. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1930 r.
- 532. Stodoła nr 9, mur., 1930 r.
- 533. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1930 r.
- 534. Stodoła nr 10, drewn./mur., 1930 r.
- 535. Dom mieszkalny nr 11, mur., 1930 r.
- 536. Obora i stodoła, drewn./mur., 1930 r.
- 537. Dom mieszkalny nr 12, mur., 1930 r.
- 538. Obora nr 12, mur., 1920 r.
- 539. Obora i stodoła nr 12, drewn./mur., 1920 r.
- 540. Dom mieszkalny nr 15, mur., 1935 r.
- 541. Obora i stodoła, mur., 1935 r.
- 542. Dom mieszkalny nr 16, mur., 1935 r.
- 543. Obora i stodoła nr 16, mur., 1935 r.
- 544. Dom mieszkalny nr 17, mur., 1935 r.
- 545. Obora i stodoła nr 17, mur., 1935 r.
- 546. Obora, mur./drewn., 1930 r.

NOWE DRAWSKO

- 547. Wieża transf., mur., 1930 r.
- 548. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1927 r.
- 549. Obora, mur., 1927 r.
- 550. Dom mieszkalny nr 3, mur., kon. XIX w.
- 551. Stodoła drewn./mur., kon. XIX w.
- 552. Obora nr 3, mur., kon. XIX w.
- 553. Dom mieszkalny nr 4, mur., pocz. XX w.
- 554. Stodoła nr 4, drewn., pocz. XX w.
- 555. Obora, mur., pocz. XX w.
- 556. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1925 r.
- 557. Stodoła mur., 1925 r.
- 558. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1888 r.
- 559. Obora nr 9, mur., 4 ćw. XIX w.
- 560. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1883 r.
- 561. Dom mieszkalny nr 12, mur., kon. XIX w.
- 562. Obora nr 12, mur., kon. XIX w.
- 563. Dom mieszkalny nr 13, mur., 3 ćw. XIX w.
- 564. Dom mieszkalny nr 14, mur., 3 ćw. XIX w.

OSTRORÓG

- 565. Kościół fil., mur./drewn., 1928 r.
- 566. Klucz do kościoła., 1928 r.
- 567. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1910 r.
- 568. Obora nr 1, mur., 1910 r.

- 569. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1930 r.
- 570. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1928 r.
- 571. Obora nr 3, mur., 1930 r.
- 572. Obora nr 5, mur., 1910 r.
- 573. Dom mieszkalny nr 6, mur., kon. XIX w.
- 574. Sklep nr 8, mur., 1905 r.
- 575. Szopa za sklepem, mur., kon. XIX w.
- 576. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1910 r.
- 577. Stodoła i obora nr 9, mur., 1920 r.
- 578. Leśniczówka nr 10, mur., 1910 r.
- 579. Stodoła nr 10, mur./drewn., 1910 r.
- 580. Dom mieszkalny nr 11, mur., 1908 r.
- 581. Obora nr 11, mur., 1908 r.
- 582. Dom mieszkalny nr 12, mur., pocz. XX w.
- 583. Dom mieszkalny nr 13, mur., pocz. XX w.
- 584. Stodoła nr 13, drewn., pocz. XX w.
- 585. Dom mieszkalny nr 14, mur., 1910 r.
- 586. Dom mieszkalny nr 15, mur., XIX/XX w.
- 587. Stodoła nr 15, mur., XIX/XX w.
- 588. Obora nr 15, mur., XIX/XX w.
- 589. Chlew nr 15, mur., XIX/XX w.
- 590. Dom mieszkalny nr 16, mur., XIX/XX w.
- 591. Obora nr 16, mur., XIX/XX w.
- 592. Dom mieszkalny nr 17, mur., XIX/XX w.
- 593. Dom mieszkalny nr 18, mur., 1898 r.
- 594. Obora nr 18, mur., XIX/XX w.
- 595. Dom mieszkalny nr 19, mur., XIX/XX w.
- 596. Obora nr 19, mur., XIX/XX w.
- 597. Dom i obora nr 20, mur., 1904 r.
- 598. Stodoła nr 20, drewn., 1920 r.
- 599. Dom mieszkalny nr 21, mur., 1935 r.
- 600. Obora nr 21, mur., 1935 r.
- 601. Dom mieszkalny nr 22, mur., 1925 r.
- 602. Obórka nr 22, mur., 1925 r.
- 603. Dom mieszkalny nr 23, mur., kon. XIX w.
- 604. Obora nr 23, mur., kon. XIX w.
- 605. Dom mieszkalny nr 24, mur., kon. XIX w.
- 606. Stodoła nr 24, drewn., kon. XIX w.
- 607. Obora nr 24, mur., kon. XIX w.

PIASECZNO

- 608. Kościół filialny p.w. Matki Boskiej, mur., XVII w. Nr rej. 437 z dnia 19.03.1965 r.
- 609. Spichlerz folw., mur., kon. XIX w.
- 610. Wieża transf., mur., 1930 r.
- 611. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1920 r.
- 612. Komórka nr 1, mur., 1920 r.
- 613. Dom mieszkalny nr 4, mur., 4 ćw. XIX w.
- 614. Stodoła nr 4, drewn., 1910 r.
- 615. Obora nr 4, mur., 1910 r.

- 616. Dom mieszkalny nr 5, mur., pocz. XX w.
- 617. Obora nr 6, mur., 4 ćw. XIX w.
- 618. Dom mieszkalny nr 7, szach., 3 ćw. XIX w.
- 619. Obora nr 7, mur., 1920 r.
- 620. Stajnia nr 7, mur., 1920 r.
- 621. Dom mieszkalny nr 8, mur., kon. XIX w.
- 622. D. dom nr 8, mur., 1910 r.
- 623. Obora nr 8, mur., kon. XIX w.
- 624. Dom mieszkalny nr 9, mur., 4 ćw. XIX w.
- 625. Dom mieszkalny nr 10, mur., 4 ćw. XIX w.
- 626. Dom mieszkalny nr 11, mur., pocz. XX w.
- 627. Obora nr 11, mur., pocz. XX w.
- 628. Dom mieszkalny nr 12, mur., pocz. XX w.
- 629. Dom mieszkalny nr 13, mur., 1930 r.
- 630. Obora nr 13, mur., 1920 r.
- 631. Obora nr 14, mur., 1920 r.
- 632. Dom mieszkalny nr 15, mur., pocz. XX w.
- 633. Obora nr 15, mur., pocz. XX w.
- 634. Dom mieszkalny nr 16, mur., pocz. XX w.
- 635. Stodoła folw. nr 16, mur., pocz. XX w.
- 636. Stodoła folw. nr 16, mur., pocz. XX w.
- 637. Dom mieszkalny nr 17, mur., pocz. XX w.
- 638. Stodoła folw. nr 17, mur., 4 ćw. XIX w.
- 639. Dom mieszkalny nr 18, mur., pocz. XX w.
- 640. Dom mieszkalny nr 20, mur., pocz. XX w.

PIEKARY

- 641. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1910 r.
- 642. Komórka nr 9, mur., 1910 r.
- 643. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1910 r.

PŁAWNO

- 644. Park dworski, XIX w.
- 645. D. Dwór Zbiorcza Szkoła Gminna (nr 22) mur., l. 60-te XIX, XX w.
- 646. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1930 r.
- 647. Stodoła nr 1, mur., 1930 r.
- 648. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1930 r.
- 649. Stodoła nr 2, drewn., 1930 r.
- 650. Obora nr 2, mur., 1930 r.
- 651. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1930 r.
- 652. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1930 r.
- 653. Stodoła nr 3, drewn., 1930 r.
- 654. Obora nr 3, mur., 1930 r.
- 655. Dom mieszkalny nr 4, mur., 1930 r.
- 656. Stodoła nr 4, mur., 1930 r.
- 657. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1930 r.
- 658. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1930 r.
- 659. Stodoła nr 6, drewn., 1930 r.

- 660. Obora nr 6, mur., 1930 r.
- 661. Dom mieszkalny nr 8, mur. 1930 r.
- 662. Stodoła nr 8, drewn. 1930 r.
- 663. Obora nr 8, mur., 1930 r.
- 664. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1930 r.
- 665. Stodoła nr 9, mur., 1930 r.
- 666. Obora nr 9, mur., 1930 r.
- 667. Dom mieszkalny nr 10, mur., pocz. XX w.
- 668. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1930 r.
- 669. Stodoła nr 10, drewn. 1930 r.
- 670. Obora nr 10, mur., 1930 r.
- 671. Dom mieszkalny nr 11, mur., 1930 r.
- 672. Stodoła nr 11, drewn., 1930 r.
- 673. Obora nr 11, mur., 1930 r.
- 674. Dom mieszkalny nr 12, mur., 1930 r.
- 675. Stodoła nr 12, drewn. 1930 r.
- 676. Obora nr 12, mur., 1930 r.
- 677. Dom mieszkalny nr 13, mur., 1930 r.
- 678. Dom mieszkalny nr 14, mur., 1930 r.
- 679. Stodoła nr 14, mur., 1930 r.
- 680. Dom mieszkalny nr 15, mur., 1930 r.
- 681. Stodoła nr 15, drewn., 1930 r.
- 682. Obora nr 15, mur., 1930 r.
- 683. Dom mieszkalny nr 16, mur., 1928 r.
- 684. Stodoła nr 16, drewn., 1928 r.
- 685. Obora nr 16, mur., 1928 r.
- 686. Dom mieszkalny nr 17, mur., 1925 r.
- 687. Dom mieszkalny nr 18, mur., 1930 r.
- 688. Stodoła nr 18, drewn., 1930 r.
- 689. Dom mieszkalny nr 19, mur., 1930 r.
- 690. Kuźnia nr 19, mur., XIX w.
- 691. Obora nr 19, mur., 1930 r.
- 692. Dom mieszkalny nr 20, mur., 1930 r.
- 693. Dom mieszkalny nr 23, mur., 4 ćw. XIX w.
- 694. Stodoła nr 23, mur., 4 ćw. XIX w.
- 695. Dom mieszkalny nr 24, mur., 1930 r.
- 696. Stodoła nr 24, mur., 1930 r.
- 697. Chlew nr 24, mur., 1930 r.
- 698. Dom mieszkalny nr 25, mur., 1937 r.
- 699. Dom mieszkalny, mur., 1930 r.

PROSINKO

- 700. Szkoła, mur., 1925 r.
- 701. Stodoła przy szkole, mur./szach., 1925 r.
- 702. Chlew folw., mur., 1925 r.
- 703. Obora folw., mur., 3 ćw. XIX w.
- 704. Młyn, mur., 1920 r.
- 705. Obora nr 1, mur., 1920 r.
- 706. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1930 r.

- 707. Obora nr 5, mur., 1929 r.
- 708. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1925 r.
- 709. Dom mieszkalny nr 7, mur., 1925 r.
- 710. Obora nr 7, mur., 1925 r.
- 711. Dom mieszkalny nr 11, mur., 1930 r.
- 712. Dom mieszkalny nr 12, mur., 1925 r.
- 713. Obora nr 12, mur., 1925 r.
- 714. Obora nr 12, mur., 1925 r.
- 715. Dom mieszkalny nr 13, mur., 1930 r.
- 716. Dom mieszkalny nr 14, mur., 1910 r.
- 717. Dom mieszkalny nr 15, mur., 1920 r.
- 718. Dom mieszkalny nr 16, mur., 1910 r.
- 719. Obora nr 16, mur., 1910 r.
- 720. Dom mieszkalny nr 17, mur., 1910 r.,
- 721. Dom mieszkalny nr 18, mur., 1910 r.
- 722. Dom mieszkalny nr 20, mur., 1920 r.
- 723. Dom mieszkalny nr 21, mur., 1925 r.
- 724. Obora i stodoła nr 21, mur., 1930 r.
- 725. Dom mieszkalny nr 21, mur., 1930 r.

PSIE GŁOWY

- 726. Dom mieszkalny nr 1, mur., Kon. XIX w.
- 727. Obora nr 1, mur., ok. 1920 r.
- 728. Stodoła nr 1, mur., ok. 1920 r.
- 729. Dom mieszkalny nr 2, mur., 4 ćw. XIX w.
- 730. Obora nr 2, mur., 1920 r.
- 731. Stodoła, chlew nr 2, mur./drewn., 1920 r.
- 732. Dom mieszkalny nr 3, mur., XIX/XX w.
- 733. Stodoła nr 3, drewn., 1920 r.
- 734. Obora nr 3, mur., XIX/XX w.
- 735. Chlew nr 3, mur., XIX/XX w.
- 736. Dom mieszkalny nr 4, mur., pocz. XX w.
- 737. Stodoła nr 4, drewn./mur., pocz. XX w.
- 738. Obora nr 4, mur., pocz. XX w.
- 739. Obórka nr 4, mur., pocz. XX w.
- 740. Obora nr 4a, mur., ok. 1910 r.
- 741. Kaplica nr 5, mur., ok. 1910 r.
- 742. Dom mieszkalny nr 6, mur., 4 ćw. XIX w.
- 743. Dom mieszkalny nr 7, mur., 4 ćw. XIX w.
- 744. Dom mieszkalny nr 8, mur., pocz. XX w.
- 745. Stodoła nr 8, mur./drewn., ok. 1920 r.
- 746. Obora nr 8, mur./drewn., ok. 1920 r.
- 747. Chlew nr 8, mur./drewn., ok. 1920 r.
- [748. Obora nr 10/11, mur., ok. 1920 r.](#)
- 749. Obora nr 12, mur., 1905 r.
- 750. Dom mieszkalny nr 13, mur., 4 ćw. XIX w.
- 751. Obora nr 13, mur., 1905 r.
- 752. Dom mieszkalny nr 14, mur., pocz. XX w.
- 753. Stodoła nr 14, drewn./mur., pocz. XX w.

- 754. Chlew nr 14, mur., 4 ćw. XIX w.
- 755. Dom mieszkalny nr 15, mur. 4 ćw. XIX w.
- 756. Obora i chlew nr 15, mur., 4 ćw. XIX w.
- 757. Dom mieszkalny nr 16, mur., XIX/XX w.
- 758. Obora nr 16, mur., 1920 r.
- 759. Dom mieszkalny nr 17, mur., XIX/XX w.
- 760. Obora nr 17, mur., XIX/XX w.
- 761. Stodoła nr 17, drewn., 1920 r.
- 762. Obórka nr 17, mur., 1920 r.
- 763. Dom mieszkalny nr 18, mur., pocz. XX w.
- 764. Obora nr 18, mur., pocz. XX w.
- 765. Dom mieszkalny nr 19, mur., pocz. XX w.
- 766. Stodoła nr 20, mur., pocz. XX w.
- 767. Obora nr 20, mur., pocz. XX w.
- 768. Chlewik nr 20, mur., pocz. XX w.
- 769. Dom mieszkalny nr 21, mur., pocz. XX w.
- 770. Stodoła nr 21, drewn., pocz. XX w.
- 771. Chlew nr 21, mur., 4 ćw. XIX w.
- 772. Dom mieszkalny nr 22, mur., 4 ćw. XIX w.
- 773. Obora nr 22, mur., pocz. XX w.
- 774. Dom mieszkalny nr 23, mur., ok.1935 r.
- 775. Dom mieszkalny nr 24, mur., ok.1935 r.
- 776. Obora nr 24, mur.,ok. 1935 r.
- 777. Dom mieszkalny nr 25, mur., ok.1935 r.
- 778. Obora nr 25, mur., ok.1935 r.
- 779. Dom nr 26/27, mur., 1935 r.
- 780. Obora nr 26/27, mur./drewn., 1935 r.
- 781. Budynek gospodarczy (brak numeru ewid.bud.), mur., po 1900 r.
- 782. Remiza (brak numeru ewid.bud.), mur., po 1900 r.
- 783. Trafostacja (brak numeru ewid.bud.), mur., po 1900 r.

RZEPOWO

- 784. Dwór, mur., XIX w.
- 785. Obora folw., mur., 4 ćw XIX w.
- 786. Kaplica, mur., 4 ćw. XIX w.
- 787. Kościół fil. p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa, neogotyck, mur., 1870 r.
- 788. Park Krajobrazowy XIX w.
- 789. Dom mieszkalny nr 1, mur 1893 r.
- 790. Obora nr 1, mur., 1893 r.
- 791. Dom mieszkalny nr 2, mur., po 1900 r.
- 792. Obora nr 2, mur., kon. XIX w.
- 793. Dom mieszkalny nr 5, mur., kon. XIX w.
- 794. Stodoła i obora nr 5, mur., 1920 r.
- 795. Stodoła i stajnia nr 5, mur., 1925 r.
- 796. Drewnutnia nr 5, mur., 1925 r.
- 797. Dom mieszkalny nr 6, mur., XIX/XX w.
- 798. Dom mieszkalny nr 7, mur., 4 ćw. XIX w.
- 799. Obora nr 7, mur., 1900 r.
- 800. Dom mieszkalny nr 8, mur., 4 ćw. XIX w.

801. Obora nr 8, mur., 1906 r.
802. Spichlerz, mur., 1910 r.
803. Dom mieszkalny nr 10, mur., k. XIX w.
804. Obora nr 10, mur., 1910 r.
805. Zagroda nr 11, budynek bramny, stodoła rygl. II poł. XIX w., 1888 r.
806. Dom mieszkalny nr 12, mur., 1930 r.
807. Obora folw. nr 12, mur., 4 ćw. XIX w.
808. Obora folw. nr 12, mur., 4 ćw. XIX w.
809. Dom mieszkalny nr 13, mur., 1910 r.
810. Dom mieszkalny nr 14, mur., kon. XIX w.
811. Obora nr 14, mur., 1910 r.
812. Dom mieszkalny nr 15, mur., XIX w.
813. Obora nr 15, mur.
814. Dom mieszkalny nr 16, mur., 1930 r.
815. Stodoła nr 16, drewn., 1930 r.
816. Dom mieszkalny nr 17, mur., 1902 r.
817. Obora nr 17, mur., 1902 r.
818. Dom mieszkalny nr 18, mur., 4 ćw. XIX w.
819. Obora nr 18, mur., 1936 r.
820. Dom mieszkalny nr 19, mur., 3 ćw. XIX w.
821. Stodoła nr 19, mur., XIX/XX w.
822. Obora nr 19, mur., XIX/XX w.
823. Komórka nr 22, mur., pocz. XX w.
824. Czworak, mur., pocz. XX w.
825. Komórka nr 23, mur., XX w.
826. Budynek szkoły (nr 24) mur., 4 ćw. XIX w.
827. Dom mieszkalny nr 25, mur., 1910 r.
828. Obora nr 25, mur., 1910 r.
829. Dom nr 26/27, mur., 1930 r.
830. Stodoła i obora nr 26/27, mur., 1930 r.
831. Obora nr 28, mur., 1925 r.
832. Dom mieszkalny nr 29, mur., 1925 r.
833. Dom mieszkalny nr 29, mur., 1925 r.
834. Stodoła nr 29, drewn., 1925 r.
835. Obora nr 29, mur., 1925 r.
836. Dom mieszkalny nr 30, mur., 1930 r.
837. Stodoła nr 30, mur., 1930 r.
838. Obora nr 30, mur., 1930 r.
839. Dom mieszkalny nr 31, mur., kon. XIX w.
840. Obora, mur., 4 ćw. XIX w.
841. Obora, mur., 1910 r.

SIEMCZYNO

842. Pałac mur. 1722-28r.
843. Park krajobrazowy XVIII w.
844. Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Różańcowej, neogotyck.
845. Aleja olchowa, mur., XIX w.
846. Kuźnia, mur., XIX w.

- 847. Wozownia, mur., XIX w.
- 848. Obora, spichlerz, mur., pocz. XX w.
- 849. Czworak, mur., 4 ćw. XIX w.
- 850. Dom mieszkalny i stodoła folw., mur., XIX w.
- 851. Stodoła, drewn., 1930 r.
- 852. Budynki gospodarczo-mieszkalne, mur., pocz. XX w.
- 853. Plebania, mur., 1920 r.
- 854. Obora plebani, mur., XIX/XX w.
- 855. Dom mieszkalny nr 38, mur., 1925 r.
- 856. Obora nr 38, mur., 1925 r.
- 857. Dom mieszkalny nr 40, mur., 1920 r.
- 858. Obora nr 40, mur., 1900 r.
- 859. Czworaki nr 44/45, mur., 4 ćw. XIX w.
- 860. Czworaki nr 47, mur., 1900 r.
- 861. Obory czworaków nr 47, mur., 1900 r.
- 862. Dom mieszkalny nr 48, mur., 1930 r.
- 863. Chlew nr 48, mur., 1936 r.
- 864. Stodoła nr 48, drewn., 1930 r.
- 865. Obora nr 48, mur., 1930 r.
- 866. Magazyn nr 49, mur., 1930 r.
- 867. Dom mieszkalny nr 50, mur., 1930 r.
- 868. Obora nr 50, mur., 1930 r.
- 869. Dom mieszkalny nr 51, mur., 1930 r.
- 870. Obórka nr 51, szach., 3 ćw. XIX w.
- 871. Dom mieszkalny nr 52, mur., 1930 r.
- 872. Obora nr 52, mur., 1930 r.
- 873. Dom mieszkalny nr 53, mur., pocz. XX w.
- 874. Obora i stodoła nr 53, mur., pocz. XX w.
- 875. Dom mieszkalny nr 55a, mur., 4 ćw. XIX w.
- 876. Obora nr 55, mur., pocz. XX w.
- 877. Dom mieszkalny nr 56, mur., kon. XIX w.
- 878. Dom mieszkalny nr 57, mur., 1910 r.
- 879. Dom mieszkalny nr 57, mur., kon. XIX w.
- 880. Stodoła nr 57, mur., kon. XIX w.
- 881. Dom mieszkalny nr 58, mur., 1897 r.
- 882. Dom mieszkalny nr 59, mur., kon. XIX w.
- 883. Dom mieszkalny nr 61, mur., XIX w.
- 884. Stodoła nr 62, mur./szach., 1894 r.
- 885. Szopa i obora nr 62, mur./szach., 1894 r.
- 886. Dom mieszkalny nr 64, mur., 1933 r.
- 887. Obora nr 64, mur., 1905 r.
- 888. Stodoła i chlew nr 64, mur., 1905 r.
- 889. Trojak podfolw. mur., 1910 r.
- 890. Dom mieszkalny nr 66, mur., 1910 r.
- 891. Dom mieszkalny nr 68, mur., 1920 r.
- 892. Dom mieszkalny nr 69, mur., 1930 r.
- 893. Obora nr 69, mur., 1930 r.
- 894. Dom mieszkalny nr 70/71, mur., pocz. XX w.
- 895. Dom mieszkalny nr 73, szach., I poł. XIX w.
- 896. Obora nr 73, mur., XIX/XX w.

- 897. Dom mieszkalny nr 74, mur., 1900 r.
- 898. Obora nr 74, mur., 1900 r.
- 899. Dom mieszkalny nr 75, mur., XIX/XX w.
- 900. Dom mieszkalny nr 76, mur.
- 901. Dom mieszkalny nr 77, mur. k. XIX w.
- 902. Dom mieszkalny nr 78, mur., 1910 r.
- 903. Dom mieszkalny nr 87, mur., 1930 r.
- 904. Sklep nr 88, mur., 1930 r.
- 905. Dom mieszkalny nr 89, mur., 1930 r.
- 906. Stodoła nr 9, mur., 1930 r.
- 907. Obora nr 90, mur., 1930 r.
- 908. Dom mieszkalny nr 91, mur., 1930 r.
- 909. Obora nr 91, mur., 1931 r.
- 910. Dom mieszkalny nr 92, mur., 3 ćw. XIX w.
- 911. Dom mieszkalny nr 93, mur., 1930 r.
- 912. Dom mieszkalny nr 94, mur., 1930 r.
- 913. Dom mieszkalny nr 95, mur., 1930 r.
- 914. Dom mieszkalny nr 97, mur., 4 ćw. XIX w.
- 915. Dom mieszkalny nr 98, mur., 1930 r.
- 916. Dom mieszkalny nr 100, mur., 1910 r.
- 917. Dom mieszkalny nr 101, mur., 1932 r.
- 918. Obora nr 101, mur., 1932 r.
- 919. Dom mieszkalny nr 103, mur., 1900 r.
- 920. Dom mieszkalny nr 104, mur., 1925 r.
- 921. Dom mieszkalny nr 105, mur., 4 ćw. XIX w.
- 922. Dom mieszkalny nr 106, mur., 1930 r.
- 923. Dom mieszkalny nr 107, mur., 1930 r.
- 924. Dom mieszkalny nr 108, mur., 1910 r.
- 925. Dom mieszkalny nr 109, mur., 1910 r.

KOLONIA SIEMCZYNO

- 926. Dom mieszkalny nr 2, szach., 3 ćw. XIX w.
- 927. Stodoła nr 2, mur., 1920 r.
- 928. Dom mieszkalny nr 3, mur., 1925 r.
- 929. Obora i stodoła nr 3, drewn./mur., 1925 r.
- 930. Dom mieszkalny nr 4, mur., 1930 r.
- 931. Dom mieszkalny nr 5, szach./mur., 1930 r.
- 932. Stodoła nr 5, mur., 1925 r.
- 933. Stodoła nr 5, mur., 1925 r.
- 934. Dom mieszkalny nr 5, szach./mur., 1930 r.
- 935. Dom mieszkalny

SIKORY

- 936. Dom mieszkalny nr 1 i obora nr 1, mur., 1932 r.
- 937. Dom mieszkalny nr 2, mur., kon. XIX w.
- 938. Drewnutnia nr 2, mur., kon. XIX w.
- 939. Zagroda nr 2 - stodoła, bud. inwent. rygl., I poł. XIX w.
- 940. Dom mieszkalny nr 3, mur., pocz. XX w.

- 941. Stodoła nr 3, mur., 1920 r.
- 942. Chlew nr 3, mur., 1920 r.
- 943. Dom mieszkalny nr 4, mur., 1910 r.
- 944. Obora nr 4, mur., 4 ćw. XIX w.
- 945. Dom mieszkalny nr 5, mur., kon. XIX w.
- 946. Obora nr 5, mur., 1904 r.
- 947. Dom mieszkalny nr 6, mur., 3 ćw. XIX w.
- 948. Stodoła nr 6, mur., 1920 r.
- 949. Obora nr 6, mur., 1920 r.
- 950. Dom mieszkalny nr 7, mur. 1933 r.
- 951. Dom mieszkalny nr 8, mur., poł. XIX, XX w.
- 952. Dom mieszkalny nr 9, mur./szach., pocz. XX w.
- 953. Zagroda nr 10, chałupa, bud. inwentarski rygl., I poł. XIX w.
- 954. Chlewik nr 10, mur., 4 ćw. XIX w.
- 955. Dom mieszkalny nr 11, mur., XIX/XX w.
- 956. Obora nr 11, mur., XIX/XX w.
- 957. Dom mieszkalny nr 12, mur., I poł. XIX w.
- 958. Dom mieszkalny nr 13, mur., kon. XIX w.
- 959. Dom mieszkalny nr 14, mur., 3 ćw. XIX w.
- 960. Dom mieszkalny nr 15, mur., poł. XIX w.
- 961. Dom mieszkalny nr 16, mur., 3 ćw. XIX w.
- 962. Dom mieszkalny nr 17, mur., 3 ćw. XIX w.
- 963. Dom mieszkalny nr 18, mur., 3 ćw. XIX w.
- 964. Obora nr 18, mur., kon. XIX w.
- 965. Dom mieszkalny nr 19, mur., k. XIX w.
- 966. Dom mieszkalny nr 20, mur., 4 ćw. XIX w.
- 967. Dom mieszkalny nr 20, mur., 4 ćw. XIX w.
- 968. Stodoła nr 20, mur., 1930 r.
- 969. Dom mieszkalny nr 21, mur., 1930 r.
- 970. Dom mieszkalny nr 23, mur., 1920 r.
- 971. Dom mieszkalny nr 24, mur., 1930 r.
- 972. Dom mieszkalny nr 25, mur., 3 ćw. XIX w.
- 973. Stodoła nr 25, mur., 1930 r.
- 974. Stodoła nr 25, drewn., 1930 r.
- 975. Obora nr 25, mur., 1930 r.
- 976. Dom mieszkalny nr 26, mur., 1930 r.
- 977. Dom mieszkalny nr 27, mur., 1930 r.
- 978. Dom mieszkalny nr 28, mur., kon. XIX w.
- 979. Dom mieszkalny nr 29, mur., 1925 r.
- 980. Obora nr 29, mur., 1925 r.
- 981. Dom mieszkalny nr 30, mur., 1920 r.
- 982. Dom mieszkalny nr 33, mur., kon. XIX w.
- 983. Zagroda nr 34, chałupa rygl. poł. XIX w.
- 984. Dom mieszkalny nr 35, mur., 1932 r.
- 985. Dom mieszkalny nr 36, mur., kon. XIX w.
- 986. Obora nr 36, mur., 1920 r.
- 987. Obora nr 36, mur., 1920 r.
- 988. Dom mieszkalny nr 37, mur., 1930 r.
- 989. Dom mieszkalny nr 40, mur., kon. XIX w.
- 990. Stodoła i obora nr 40, mur., kon. XIX w.

- 991. Dom mieszkalny nr 41, mur., kon. XIX w.
- 992. Dom mieszkalny nr 42, mur., kon. XIX w.
- 993. Chlew nr 42, mur., 1935 r.
- 994. Obora nr 42, mur., 1935 r.
- 995. Szkoła nr 43, mur., 1935 r.
- 996. Dom mieszkalny nr 44, mur., 4 ćw. XIX w.
- 997. Dom mieszkalny nr 45, mur., 4 ćw. XIX w.
- 998. Obora nr 45, mur., 1920 r.
- 999. Dom mieszkalny nr 46, mur., kon. XIX w.
- 1000. Dom mieszkalny nr 47, mur., 4 ćw. XIX w.
- 1001. Dom mieszkalny nr 48, mur., kon. XIX w.
- 1002. Dom mieszkalny nr 49, mur., 4 ćw. XIX w.
- 1003. Dom mieszkalny nr 50, mur., 1894 r.
- 1004. Stodoła nr 50, mur., 1894 r.
- 1005. Zagroda nr 51, chałupa ryglowa, poł. XIX w.
- 1006. Dom mieszkalny nr 52, mur., 1930 r.
- 1007. Obora nr 52, mur., 1894 r.
- 1008. Dom mieszkalny nr 53, mur., pocz. XX w.
- 1009. Stodoła nr 53, mur./drewn., pocz. XX w.
- 1010. Drewnutnia mur., 1928 r.
- 1011. Dom mieszkalny nr 54, mur., l. 20-te XX w.
- 1012. Dom mieszkalny nr 55, mur., pocz. XX w.
- 1013. Stodoła nr 55, drewn., 1920 r.
- 1014. Obora nr 55, mur., 1920 r.
- 1015. Dom mieszkalny nr 56, mur., 1920 r.
- 1016. Dom mieszkalny nr 57, mur., 1920 r.
- 1017. Dom mieszkalny nr 58, mur., 1930 r.
- 1018. Obora nr 58, mur., 1920 r.
- 1019. Dom mieszkalny nr 59, mur., 1920 r.
- 1020. Stodoła nr 59, mur., 1867 r.
- 1021. Dom mieszkalny nr 61, mur., 1920 r.
- 1022. Stodoła nr 61, drewn., 1920 r.
- 1023. Obora nr 61, mur., 1920 r.
- 1024. Dom mieszkalny nr 62, mur., 1920 r.
- 1025. Stodoła nr 62, drewn., 1920 r.
- 1026. Obora nr 62, mur., 1914 r.
- 1027. Dom mieszkalny nr 63, mur., 1914 r.
- 1028. Obora nr 63, mur., 1914 r.
- 1029. Stodoła, drewn., 1920 r.
- 1030. Kościół filialny p.w. Św. Stanisława Biskupa, neorom. po 1900 r.

STARE DRAWSKO

- 1031. Kościół mur. po 1910 r. (wg innych źródeł - 1870 r.).
- 1032. Ruiny zamku, mur., XIV w., nr rej. 190 z dnia 28.04.1959 r.
- 1033. Wieża transf., mur., 1930 r.
- 1034. Szkoła, mur., pocz. XX w.
- 1035. Stodoła, mur./szach./drewn., 4 ćw. XIX w.
- 1036. Stodoła, drewn./mur., 4 ćw. XIX w.
- 1037. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1910 r.

- 1038. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1925 r.
- 1039. Dom mieszkalny nr 4, mur., 1929 r.
- 1040. Obora nr 4, mur., 1929 r.
- 1041. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1910 r.
- 1042. Dom mieszkalny nr 6, szach., 4 ćw. XIX w.
- 1043. Dom mieszkalny nr 7, mur., 1929 r.
- 1044. Obora nr 7, mur., 1929 r.
- 1045. Dom mieszkalny nr 8, mur., 1925 r.
- 1046. Dom mieszkalny nr 12, mur./szach., 3 ćw. XIX w.
- 1047. Obora i stodoła nr 12, mur., 1935 r.
- 1048. Dom mieszkalny nr 13, mur., 4 ćw. XIX w.
- 1049. Dom mieszkalny nr 14, mur., 1924 r.
- 1050. Obora nr 14, mur., 1924 r.
- 1051. Dom mieszkalny nr 15, mur., 1920 r.
- 1052. Obora nr 15, mur., 1920 r.
- 1053. Dom mieszkalny nr 21, szach., 4 ćw. XIX/XX w.
- 1054. Dom mieszkalny nr 28, mur., kon. XIX W.
- 1055. Dom mieszkalny nr 29, mur., pocz. XX w.
- 1056. Dom mieszkalny nr 30, mur., 1930 r.
- 1057. Dom mieszkalny nr 31, mur., 3 ćw. XIX w.
- 1058. Obora nr 31, mur., 1930 r.
- 1059. Dom mieszkalny nr 32, mur., kon. XIX w.
- 1060. Obórka nr 32, mur., kon. XIX w.

STARE GONNE

- 1061. Dom mieszkalny nr 5, mur., lata 20-te XX w.
- 1062. Dom mieszkalny nr 6, szach., 4 ćw. XIX w.

STUDNICZKA

- 1063. Dom mieszkalny nr 2, mur., pocz. XX w.
- 1064. Dom mieszkalny nr 3, szach., 3 ćw. XIX w.
- 1065. Szopa nr 3, szach., 3 ćw. XIX w.
- 1066. Chlew nr 3, mur., 3 ćw. XIX w.
- 1067. Dom mieszkalny nr 4, szach., I poł. XIX w.
- 1068. Stodoła nr 4, szach./drewn., I poł. XIX w.
- 1069. Obora nr 4, mur., 1928 r.
- 1070. Dom mieszkalny nr 5, mur., 1935 r.
- 1071. Stodółka nr 5, mur., 1930 r.

TRZCINIEC

- 1072. Dom mieszkalny nr 1.
- 1073. Wieża transf., mur., 1935 r.
- 1074. Dom mieszkalny nr 2, mur., 1920 r.
- 1075. Obora i stodoła folw., drewn./mur., 1920 r.
- 1076. Stodoła z oborą nr 3, mur./drewn., 1910 r.
- 1077. Dom mieszkalny nr 4, mur., XIX/XX w.
- 1078. Dom mieszkalny nr 5, mur., XIX w.

- 1079. Stodoła nr 5, drewn., 1920 r.
- 1080. Obora nr 6, mur., 1920 r.
- 1081. Stodoła nr 6, drewn., 1920 r.
- 1082. Drewutnia nr 6, mur., 4 ćw. XIX w.
- 1083. Obora i stodoła nr 6, drewn./mur., 1925 r.
- 1084. Czworak nr 6-7, mur., kon. XIX w.
- 1085. Dom mieszkalny nr 8, mur.
- 1086. Stodoła nr 8, drewn., 1920 r.
- 1087. Obora nr 8, mur., 1920 r.
- 1088. Dom mieszkalny nr 9, mur., 1925 r.
- 1089. Obora nr 9, drewn./mur. 1920 r.
- 1090. Dom mieszkalny z oborą nr 10, mur., 1925 r.
- 1091. Stodoła nr 10, mur./drewn., 1925 r.
- 1092. Dom mieszkalny z oborą nr 11, mur., 1920 r.
- 1093. Stodoła nr 11, drewn., 1925 r.
- 1094. Stodoła nr 12, mur., 1928 r.
- 1095. Dom mieszkalny nr 13, mur., 1928 r.
- 1096. Dom mieszkalny nr 14, mur., 1925 r.
- 1097. Dom mieszkalny nr 15, mur., 1925 r.
- 1098. Stodoła nr 15, mur., 1925 r.
- 1099. Dom mieszkalny nr 16, mur., 1925 r.
- 1100. Drewutnia nr 16, mur./drewn., 1925 r.
- 1101. Dom mieszkalny z oborą nr 17, mur., 1925 r.
- 1102. Drewutnia nr 17.
- 1103. Dom mieszkalny z oborą nr 18, mur., 1929 r.
- 1104. Dom mieszkalny z oborą nr 19, mur., 1929 r.
- 1105. Stodoła nr 19, drewn., 1930 r.
- 1106. Dom z oborą nr 20, mur., 1929 r.
- 1107. Stodoła nr 20, drewn., 1930 r.
- 1108. Stodoła nr 21, drewn., 1929 r.
- 1109. Dom mieszkalny nr 21, mur., 1920 r.
- 1110. Dom mieszkalny nr 22, mur., 4 ćw. XIX w. (budynek obok).
- 1111. Dom mieszkalny nr 23, mur., 1925 r.
- 1112. Stodoła nr 23, drewn., 1930 r.
- 1113. Obora nr 23, mur., 1932 r.
- 1114. Dom mieszkalny nr 26, mur., 1929 r.
- 1115. Dom mieszkalny nr 27, mur., 1929 r.
- 1116. Dom mieszkalny nr 29, mur., 1929 r.
- 1117. Dom mieszkalny z kuźnią nr 30, mur. 1929 r.
- 1118. Stodoła folw., mur., 1935 r.
- 1119. Dom mieszkalny nr 32 , 1930 r.

WEŁNICA

- 1120. Dom mieszkalny nr 1, mur., 1930 r.

WRZEŚNICA

- 1121. Czworaki nr 1, mur., 4 ćw. XIX w.

ŻELISŁAWIE

- 1122. Dwór XIX/XX w. wł. UMiG Czaplinek.
- 1123. Stacja PKP, mur., 1910 r.
- 1124. Magazyn PKP, mur., 1910 r.
- 1125. Obora folw., mur., XIX w.
- 1126. Stajnia nr 1/2, mur., 4 ćw. XIX w.
- 1127. Stodoła folw. nr 2, mur., pocz. XX w.
- 1128. Dom mieszkalny nr 2, mur., 3 ćw. XIX w.
- 1129. Dom mieszkalny nr 3, mur., XIX w.
- 1130. Stodoła i obora nr 3, mur., XIX w.
- 1131. Dom mieszkalny nr 4, mur., pocz. XX w.
- 1132. Dom mieszkalny nr 11, mur., 1930 r.
- 1133. Dom mieszkalny nr 12, mur., 1910 r.
- 1134. Obora nr 12, mur., 1918 r.
- 1135. Stodoła nr 12, mur., 1938 r.
- 1136. Dom mieszkalny nr 14, mur., 1920 r.
- 1137. Dom mieszkalny nr 15, mur., 1920 r.
- 1138. Dom mieszkalny nr 16, mur., 3 ćw. XIX w.
- 1139. Dom mieszkalny nr 17, mur., 1894 r.
- 1140. Dom mieszkalny nr 18, mur., 1894 r.
- 1141. Obora nr 18, mur., 1894 r.
- 1142. Dom mieszkalny nr 18, mur., 1894 r.
- 1143. Obora nr 18, mur., 1894 r.

ŻERDNO

- 1144. Wieża transf., mur., 1920 r.
- 1145. Dom mieszkalny nr 2, mur., 4 ćw. XIX w.
- 1146. Dom mieszkalny nr 3, mur., kon. XIX w.
- 1147. Dom mieszkalny nr 4, mur., kon. XIX w.
- 1148. Obora nr 4, mur., pocz. XX w.
- 1149. Dom mieszkalny nr 5, mur., 4 ćw. XIX w.
- 1150. Obora i stodoła nr 5, mur., 3 ćw. XIX w.
- 1151. Stodoła nr 5, szach., 3 ćw. XIX w.
- 1152. Dom mieszkalny nr 6, mur., 1872 r.
- 1153. Stodoła nr 6, mur., 3 ćw. XIX w.
- 1154. Obora nr 6, mur., 1932 r.
- 1155. Dom mieszkalny nr 7, mur., 3 ćw. XIX w.
- 1156. Dom mieszkalny nr 10, mur., 1935 r.
- 1157. Dom mieszkalny nr 11, mur., pocz. XX w.
- 1158. Stodoła nr 11, mur., pocz. XX w.
- 1159. Obora nr 11, mur., pocz. XX w.
- 1160. Dom mieszkalny nr 12, mur., kon. XIX w.
- 1161. Stodoła nr 12, szach., 1868 r.
- 1162. Dom mieszkalny nr 13, mur., 1898 r.
- 1163. Obora nr 13, mur., 1930 r.

c) zabytki archeologiczne - wpisane do rejestru zabytków

PROSINO - stan. 1 Kluczewo
Grodzisko z okresu wczesnośredniowiecznego,
późnośredniowiecznego.
Przykład dobrze zachowanych pozostałości osiedla obronnego.
Nr rej. 693 z dnia 11.12.1968 r.

PIASECZNO - stan 1
Grodzisko (domniemane) nizinne typu stożkowatego, silnie
zniszczone.
Przykład zachowanych pozostałości słowiańskiego osadnictwa
obronnego. Nr rej. 705 z dnia 11.12.1968 r.

KOŁOMĄT - stan. 1 Sikory
Grodzisko nizinne, podkowiaste z wypukłym majdanem z
okresu wczesnośredniowiecznego.
Przykład dobrze zachowanego wczesnośredniowiecznego
osiedla obronnego Słowian. Nr rej. 708 z dnia 11.12.1968 r.

STARE DRAWSKO - stan. 2
Grodzisko wyżynne dwuczłonowe typu cyplowego z wałem
poprzecznym, dwiema fosami. Przykład dobrze zachowanego
wczesnośredniowiecznego osiedla obronnego Słowian. Nr rej. 711 z dnia
11.12.1968 r.

Inne cenne stanowiska archeologiczne, które winny być objęte ochroną zaznaczono na rysunku studium, w szczególności: Wyspa Bielawa (3), Piaseczno (2), Czaplinek (8), Kluczewo (2), Prosino (2), Prosinko (2), Kuźnica Drawska (2), Kuszewo, Drahimek, Sikory (3), Żerdno, Stare Drawsko (4), Rzepowo (2), Kołomąt (10), Głębocek (3), Chmielewo, Niwka (7), Łazice, Łąka (2), Siemczyno.

d) Założenia pałacowo-dworskie (parkowe)

Opracowano na podstawie „Waloryzacji wartości kulturowych gminy Czaplinek”
(Redan Sp. z o.o.)

Tłustym drukiem oznaczono parki wpisane do rejestru zabytków. Pozostałe parki
proponowane są do wpisu do rejestru zabytków.

Lp.	Miejscowość:	Pow.	Okr. założenia:	Charakterystyka:
1.	Broczyno	2,25 ha	I poł. XIX w.	park przypałacowy ma charakter założenia krajobrazowego powiązanych widokowo i kompozycyjnie z Jeziorem Broczyno Duże. Część północną założenia zajmuje podwórze - dawny dziedziniec folwarku na którym znajduje się historyczna stodoła i magazyn. Z podwórza prowadzi przed front pałacu droga dojazdowa, park wpisany do rejestru pod nr 1105

2.	Byszkowo	9,19 ha	XIX/XX w.	zespół pałacowo dworski usytuowany jest w zachodniej części wsi, założenie zabudowane tworzy dwa dziedzińce, podobnie założenie parkowe dzieli się na dwie części wschodnią i zachodnią, rozległe założenie krajobrazowe o cechach naturalistycznych. powstało na przełomie XIX/XX wieku. Składa się na nie polana usytuowana przy dworze, otoczona grabami, lipami, klonami, wiązami i kasztanowcami
3.	Dobrzyca Mała	0,89 ha	I poł. XIX w.	mały park krajobrazowy otacza południowy dziedziniec dworu z elementami architektonicznymi w stylu „Rudbogen” (dwór nie istnieje od pocz. lat 90 – tych XX w.)
4.	Drahimek	9,33 ha	poł. XIX w.	park podworski - krajobrazowy
	Kamienna Góra	1,90 ha	II poł. XIX w.	park podworski wraz z warzywnikiem, szpalery świerków na granicach założenia
5.	Łazice	3,49 ha	II poł. XIX w.	park leśny, w stylu krajobrazowym i pozostaje w granicach pierwotnego założenia. Zachował się budynek leśniczówki pochodzący z początku XX wieku oraz starodrzew wzbogacony gatunkami obcego pochodzenia wpisany do rejestru zabytków pod nr 1108,
7.	Miłkowo	9,31 ha	XIX/XX w.	park i łąki ze stawami są częścią terenów dworskich, usytuowanych w południowo-zachodniej części osady
8.	Motarzewo	10,06 ha	I poł. XIX w.	Parku krajobrazowy stanowił część dawnych terenów dworskich, zachowane pozostałości lodowni o konstrukcji murowanej - ceglanej
9.	Nowe Kaleńsko	1,73 ha	poł. XIX w.	park podworski, krajobrazowy, pomiędzy linią kolejową a zabudowaniami dworskimi
10.	Piekary		pocz. XIX w.	pozostałe resztki parku i budynków gospodarczych stanowią pozostałość założenia dworskiego powstałego
11.	Pławno	5,91 ha	II poł. XIX w.	tereny parkowo - dworskie zlokalizowane są w zachodniej części wsi, założenie składa się z dziedzińca, parku, sadu i pastwisk.
12.	Rzepowo	4,49 ha	II poł. XIX w.	park podworski, krajobrazowy
13.	Siemczyno	2,02 ha	poł. XVIII w.,	park pałacowy barokowy, wpisany do rejestru zabytków nr rej. 1103 z dn. 12.06.1980 r., założenie parkowe w stylu ogrodu francuskiego istniało już w drugiej połowie XVIII w. a w XIX nastąpiła jego przebudowa, było częścią dawnych terenów dworskich z pałacem
14.	Trzciniec	6,6 ha	II poł. XIX w.	park krajobrazowy wraz z pałacem stanowi aktualnie teren Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego p.w. św. J. Bosko, park wpisany do rejestru zabytków pod nr 1222
15.	Żeliszawie	3,83 ha	pocz. XX w.	park podworski krajobrazowy

d) zabytkowe cmentarze

Lp.	Miejscowość:	Pow.(ha):	Datowanie:	Rodzaj:	Zachowane elementy:
1.	Broczyno	0, 29 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	fragm. nagrobków z I poł. XX, częściowo wykorzystywany jako cmentarz komunalny, zach. brama
2.	Broczyno	0, 42 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	nieczytelny
3.	Brzezinka	0,11 ha		ewangelicki	w lesie na skraju łąki przy drodze do Kluczewa, zachowane pozostałości nagrobków i ogrodzenia z luźno ułożonego kamienia
4.	Byszkowo	0, 30 ha	poł. XIX w.	ewangelicki	pozostałości nagrobków (najmłodszy 1935), mur ogrodzen.
5.	Czaplinek	1, 3 ha	II poł. XVIII w.	parafialny	ul. Szczecinecka, użytkowany od 1988, zachowana brama, kaplica
6.	Czaplinek	4,1 ha	I poł. XIX w.	ewangelicki	obecnie (po 1945 r.) park, ul. wałęcka, zachowana brama, 14 fragm. nagrobków
7.	Czaplinek	0, 22 ha	I poł. XIX w.	parafialny	pomnik z tablicami z 1868 i 1912 wystawiony po likwidacji starszych grobów
8.	Czarne Małe	0,40 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	pozostałości muru ogrodzeniowego
9.	Czarne Wielkie	0,21 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	pozostałości ogrodzenia, zniszczony przez gosp. rolne
10.	Dobrzyca Mała	0,11 ha	poł. XIX w.	ewangelicki	fundamenty muru ogrodzeniowego, nagrobki zniszczone, nieczytelne
11.	Drahimek	0,01 ha	rok założenia 1920	cm. rodowy	w pd.wsch. części parku pałacowego ok. 100 m od dziedzińca w pobliżu rowu (Friedrich von Schmitterlow 1851 – 1931, Friedrich Scheck 1879 – 1924), kształt regularny zachowany krzyż cmentarny
12.	Drahimek	0,01 ha	rok założenia 1900	cm. rodowy	sklepione komory grobowe, zniszczone, w pn-zach części parku pałacowego ok. 60 m od dziedzińca
13.	Kluczewo	0,7 ha	II poł. XIX w.	parafialny (dawny ewangelicki),	położony na wsch. od kościoła z 1850 r. na wzniesieniu przy szosie Czaplinek – Połczyn, obok szkoły, pomnik z piaskowca „Polegli na polu chwały”
14.	Kuszewo	0,12 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	w pld - wschodniej cz. wsi przy szosie do Czaplinka, fund. muru ogrodzeniowego
15.	Kuźnica Drawska	0,12 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	pozostałości ogrodzenia, na wys. posesji nr 7
16.	Łysinin	0,21 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	1km na pñn w kier. Ostroroga, pozostałości muru ogrodzeniowego pozostałości nagrobków
17.	Machliny	0,93 ha	II poł XIX w.	parafialny	najstarszy nagrobek 1942 r., zachowane częściowo ogrodzenie z kamienia, podwójny szpaler lip w części centralnej
18.	Machliny	0,08 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	przy zniszczonej leśniczówce ok. 3 km na wschód od szosy Wałcz – Czaplinek, zachowana stella granitowa bez inskrypcji
19	Miłkowo	0,31 ha	poł. XIX w.	ewangelicki	zachowane dwa grobowce – z 1876 r, oraz z końca XIX w. w wystrojem

					neoklasycystycznym, nieliczne pozostałości nagrobków, pozostałości ogrodzenia
20.	Nowa Wieś	0,20 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	usunięte nagrobki
21.	Ostroróg	0,111 ha	poł. XIX w.	ewangelicki	przy drodze do Noblin, pozostałości ogrodzenia i bramki
22.	Ostroróg	0,16 ha	koniec XIX w.,	ewangelicki	w lesie na płu – zach. od wsi ok. 300 m , pozostałości ogrodzenia i nielicznych nagrobków
23.	Piaseczno	0,50 ha	II poł. XIX w.	parafialny nieczynny, dawniej ewangelicki	, pochówki po 1945 r., kształt nieregularnego wielokąta
24.	Prosinko	0,54 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	aleja za szkołą, nagrobki usunięte, pozostałości ogrodzenia
25.	Prosinko	0,21 ha	pocz. XX w.,	ewangelicki	nieopodal szkoły
26.	Prosino	0,20 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	w lesie, pozostałości ogrodzenia i nielicznych nagrobków
27.	Psie Głowy	0,53 ha	II poł. XIX w.	parafialny, dawniej ewangelicki	najstarszy zachowany nagrobek 1886 r.
28.	Rzepowo	0,60 ha	II poł. XIX w.,	parafialny, dawniej ewangelicki	czynny częściowo, w pd. części wsi, najstarszy nagrobek 1918, zachowany mur ogrodzeniowy, brama nagrobki wolnostojący
29.	Siemczyno	0,62 ha	II poł. XIX w.	parafialny, dawniej ewangelicki	zachowana aleja lipowa, szpalery iglaków oraz fragmenty nagrobków z I poł. XX w.
30.	Siemczyno	0,23 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	we wsch. części wsi, nie ogrodzony, fragmenty nagrobków pochodzą z 1 połowy XX w. zachowany układ przestrzenny oraz starodrzew
31.	Siemczyno	0,05 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	w płu. części wsi, ok. 1 km od siedliska, 70 m na wschód od drogi ze wsi do Polnego. Zachowane granice pierwotnego układu przestrzennego, fundamenty kamiennego muru ogrodzeniowego, studnia, starodrzew
32.	Sikory	0,05 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	nad jeziorem, układ regularny zbliżony do prostokąta, pozostałości ogrodzenia
33.	Sikory	0,23 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	na końcu wsi, bardzo zarośnięty, nagrobki zniszczone
34.	Stare Drawsko	0,54 ha	II poł. XX w.	ewangelicki	w pd. części wsi, na wzniesieniu, nieopodal szosy do Czaplinka, nie ogrodzony, zachowany starodrzew
35.	Stare Gonne	0,10 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	w lesie, przy drodze do Prosinka, pozostałości ogrodzenia i nieliczne ślady nagrobków
36.	Stare Gonne	0,22 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	przy drodze do Kluczewa, przy skrzyżowaniu drogi gruntowej do Prosina, nieopodal nieistniejącej osady Bielice, nieczytelny, bardzo zarośnięty
37.	Żerdno	0,20 ha	II poł. XIX w.	ewangelicki	w północnej części wsi ok. 300 m od zabudowań, przy drodze gruntowej, pozostałości ogrodzenia

3.4. Struktura przestrzenna gminy, sieć osadnicza, walory krajobrazu kulturowego.

Zasadniczy obszar gminy to tereny otwarte – rolne, tereny systemu przyrodniczego, a więc lasy i zadrzewienia, wody i ciekі obejmują w stosunku do innych gmin znacznie większy procent obszaru.

Jak już to opisano w p. 3.1 aktywność osadnicza rozpoczęła się w środkowej i młodszej epoce kamienia. Najstarsze znaleziska na Ziemi Czaplineckiej pochodzą z epoki brązu i zostały ujawnione Starym Drawsku, Komorzu i Łubowie. Wtedy to kształtowały się szlaki ludów wędrujących w poszukiwaniu dogodnych miejsc do osiedlenia. Teren obecnej gminy był często przemierzany jak i też ze względu na szczególnie korzystne uwarunkowania geograficzno – fizjograficzne stał się miejscem osiedlania pierwotnych ludów. W okresie powstawania nowych organizmów społecznych – plemiennych związków terytorialnych formułuje się struktura wczesnośredniowiecznego społeczeństwa feudalnego. Pomiędzy VII i IX wiekiem środkowej części pogranicza wielkopolsko-pomorskiego wykształciło się kilka znaczniejszych skupisk osadniczych w tym interesujące nas skupisko 7 grodzisk i ok. 20 osad otwartych zgrupowanych wokół Starego Drawska – była to prawdopodobnie wspólnota terytorialna typu opole. Centralnym było grodzisko w miejscu obecnych ruin zamku, drugie grodzisko zachowane po dziś dzień (na cyplu Jeziora Drawsko ok. 1 km na południe od wsi) miało charakter pomocniczy i służyło schronieniu w momentach zagrożenia. Źródła podają (W. Łęga „Kultura Pomorza we wczesnym średniowieczu na podstawie wykopalisk” Toruń 1930 r.) , że grodzisko znajdowało się w samym Czaplinku a było nazwane Schlosberg. Badacze przypuszczają, że gród zlokalizowany był na wzniesieniu w miejscu obecnego kościoła p.w. św. Trójcy, a pozostałe grody były zlokalizowane między innymi w Sikorach, Piasecznie, Rakowie.

W późniejszym okresie (połowa XVI w.) w pobliżu grodzisk dawne osady przekształcały się lub były zakładane nowe wsie a wśród nich Kluczewo, Czarne Wielkie, Sikory, Piaseczno i w tym czasie wykształciły się ich układy przestrzenne zachowane do dziś.

Założenia folwarczne i kościoły zaczęły powstawać od połowy XVII wieku. W XVII i XVIII w. większość kościołów pobudowano w konstrukcji ryglowej, by w XIX w. zastąpić je w większości neogotyckimi, ceglanymi. Także budownictwo wiejskie do połowy XIX w. realizowano w konstrukcji szachulcowej, a dachy kryto wówczas strzechą. W drugiej połowie XIX w. budowano już domy murowane z cegły. Charakter tej zabudowy jest bardzo jednolity na znacznie większym obszarze niż gmina Czaplinek i cechuje się podobnymi gabarytami budynku parterowego z dwuspadowym dachem z nielicznymi elementami wzbogacającymi (lukarny, naczółki, ganki). Elewacje cechują się zwykle symetrycznością (cztero i pięciookienne), z wejściem i sienią od strony ulicy i wejściem gospodarczym od strony podwórza. Na przestrzeni wieków zmieniał się charakter, koloryt, detale budynków, ale pozostawały stosunkowo niezmiennie gabaryty budynków ich rozplanowanie w obrębie zagrody, linie rozgraniczające dróg i podział na parcele. Rozwój ekonomiczny tych terenów pod koniec XIX w. skutkował zakładaniem majątków ziemskich a co za tym idzie wznoszeniem dworów i pałaców z założeniami folwarcznymi i parkowymi. Charakterystyka tych majątków ocalałych i straconych bezpowrotnie została opisana w p. 3.2.

Na mapie Gillygo z 1789 r. przedstawiono obok wspomnianych wcześniej miejscowości także szereg innych, a ponadto młyny, tartaki wiatraki itp. Sieć dróg uwidoczniła na tej mapie pokrywa się w większości z dziś istniejącymi.

Na 48 wsi i osad ponad 27 ma wyraźnie wykształconą strukturę przestrzenną i skupioną zabudowę. Kilkanaście wsi ma cenny historycznie i charakterystyczny układ przestrzenny, w wielu z nich zlokalizowane są założenia podworskie wraz z parkami.

Najcenniejsze układy przestrzenne, a także najatrakcyjniejsze założenia ruralistyczne posiadają następujące wsie: Czarne Wielkie, Stare drawsko, Głębocek, Kluczewo, Nowe drawsko, Piaseczno, Rzepowo, Siemczyno, Sikory, Żerdno, Broczyno, Machliny, Trzciniec i Psie Głowy.

Pałace, dwory, założenia podworskie zlokalizowane są w miejscowościach: Siemczyno, Trzciniec, Broczyno, Kamienna Góra, Miłkowo, Motarzewo, Pławno, Żeliszewie, Drahimku. Miasto i wsie tworzące wyraźne struktury osadnicze koncentrują większość mieszkańców obszarów wiejskich gminy Czaplinek.

Wsie pozostałe charakteryzują się bardziej rozproszoną zabudową.

Zabudowa wsi to głównie zagrody złożone z budynków mieszkalnych i zabudowań gospodarczych. W wielu wsiach zlokalizowano obiekty o charakterze przemysłowym służącym produkcji rolnej lub na rzecz rolnictwa (dawne PGR lub spółdzielnie rolnicze). Część większych wsi wyposażona jest w usługi oświaty i kultury.

Struktura miasta Czaplinka opiera się o średniowieczny układ urbanistyczny skupiony wokół rynku.

Miasto przytulone jest do Jeziora Drawskiego nad którym przebiega bulwar spacerowy z południa na północ, łączący centrum miasta z terenami sportowo- rekreacyjnymi, w tym kąpieliskiem w północnej jego części.

Główną oś przestrzenną układu urbanistycznego tworzy ul. Długa równoległa do linii brzegowej jeziora, będąca od południa przedłużeniem ul. Wałęckiej i przechodząca w kierunku północnym w ul. Drahimską. Główne przestrzenie publiczne tworzy reprezentacyjny rynek otoczony zwartą historyczną zabudową, nieco mniej kształtny Plac 3 Marca, połączone deptakiem w ciągu ul. Władysława Sikorskiego.

Obszar centralnej części miasta otoczony jest strefą ochrony konserwatorskiej. Większość zabudowy z obszaru objętego strefą ochrony konserwatorskiej pochodzi z XIX i początku XX w.

W tym rejonie zlokalizowana jest też większość usług ponadpodstawowych z siedzibą władz miasta i gminy na czele. W części terenu przyległego do południowego brzegu Jeziora Drawsko zlokalizowano zespół zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tworzący na pofalowanej powierzchni terenu przykład dobrego współczesnego założenia urbanistycznego. Pozostała zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana jest w peryferyjnych częściach miasta. Ważnym obszarem jest zespół rekreacyjno – sportowo – turystyczny zlokalizowanych na pięknych i rozległych terenach zieleni w północnej części miasta przy brzegu jeziora.

Na szczęście w tej części miasta nie zlokalizowano znacznie większych zakładów przemysłowych, a zabudowa istniejących ma także walory historyczne, współczesne obiekty natomiast związane są głównie z obsługą tych terenów (m.in. infrastruktura techniczna).

Na południowym krańcu obszaru zabudowanego miasta zlokalizowano niewielkie współczesne osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Jest to zabudowa blokowa z lat 80 –tych o niezbyt ciekawej strukturze przestrzennej i wizerunku estetycznym. Standardy zagospodarowania i obsługi mieszkańców w nowej części osiedla odpowiadają w zasadzie współczesnym wymagom, czego nie można powiedzieć o starej, historycznej części miasta. Rejon historyczny wymaga rewaloryzacji i modernizacji zabudowy w szczególności w pasie pomiędzy ulicami Jeziorną i Długą, zakłóconym dodatkowo zabudową blokową z lat 60 –tych i 70 - tych.

W części południowej miasta zlokalizowana jest większość znaczących zakładów przemysłowych w tym znaczny zakład przemysłu drzewnego. Bardzo niekorzystnie położona jest baza Zakładu Gospodarki Komunalnej położona przy samym brzegu jeziora, przy południowym jego krańcu.

Ewolucja struktury przestrzennej Czaplinka od otwartej osady w czasach prehistorycznych po dzisiejsze ukształtowanie, była wynikiem złożonego procesu historycznego i szczególnych uwarunkowań fizjograficznych. W chwili obecnej nie znamy kształtu, ani charakteru wsi w okresie przedlokacyjnym. Mogła to być zarówno skromna osada rybacka jak i złożenie przestrzenne grodu obronnego i rozłożonej w sąsiedztwie osady typu otwartego, która mogła stać się załącznikiem nowopowstającego układu miejskiego. Prawdopodobnie wykształcone wówczas główne osie dróg pokrywające się ze szlakami komunikacyjnymi, place targowe i inne elementy zamierzonego ukształtowania przetrwały w obecnej strukturze przestrzennej miasta jak i wielu innych jednostek osadniczych. Przełomową datą w dziejach miasta był rok 1286 kiedy to ziemie czaplinecką nadano zakonowi templariuszy, którzy ustanowili tu siedzibę swojej komandorii. Zakon wznosił rychło niewielki drewniano - ziemny zamek (a raczej gródek), najprawdopodobniej w miejscu dawnego grodziska i obecnej lokalizacji kościoła p.w. Św. Trójcy.

Lokacja miasta w okresie między 1290 a 1334 r. wiązała się z wytyczeniem nieopodal komandorii rynku o wymiarach 80 x 65 m, z charakterystyczną dla średniowiecza prostokątną przylegającą do niego siatką ulic. Początkowo zabudowa miasta ograniczała się do niewielkiego obszaru, ograniczonego niemal w całości naturalnymi przeszkodami spełniającymi funkcje obronne.

Skarpy wzmacniane ścianami oporowymi z kamienia stanowiły swoiste mury obronne miasta, poprzez które dostęp umożliwiały trzy bramy. Przypuszcza się, że w niektórych miejscach umocnienia były realizowane poprzez drewniane palisady.

Ówczesne granice miasta o wyraźnie owalnym kształcie, są bardzo czytelne do dnia dzisiejszego, zachowały się znaczne fragmenty skarp wzmacnianych murami oporowymi.

Opisywany wyżej zasięg starego miasta wraz z charakterystycznym układem ulic (pamiętającym założenie miasta w XIV w.) wraz z historyczną zabudową, głównie z końca XIX i początku XX w. został uznany jako niezwykle cenny i jako historyczny kompleks staromiejski został wpisany do rejestru zabytków.

Z końcem XVIII wieku zabudowa zaczęła wykraczać poza opisywane wyżej ramy przestrzenne i miała głównie charakter rolniczy. Dawne charakterystyczne zagrody przetrwały do dnia dzisiejszego i skupione są choćby przy ulicach Waleckiej, Drahimskiej, Słonecznej.

Tradycje rolnicze miasta przetrwały w innym wyraźnym uformowaniu przestrzennym – szeregach stodół kamiennych i murowanych z cegły zlokalizowanych głównie przy ulicach Pławieńskiej, Złocienieckiej i Szczecinieckiej. Położenie Czaplinka i okolicznych wsi na polodowcowych morenach obfitujących w kamienie spowodowało użycie jego zarówno przy wznoszeniu murów oporowych jak i domów mieszkalnych, budynków gospodarczych w tym w szczególności stodół.

4. Uwarunkowania demograficzno-społeczne.

(dane zostaną uzupełnione - zaktualizowane na dzień uchwalenia Studium)

4.1. Demografia

W czerwcu 2008 r. liczba ludności w gminie liczyła - 11 701 w tym:

miasto – 6 828 mieszkańców

wieś – 4 873 mieszkańców

W maju 2001 r. gmina Czaplinek liczyła 12 394 mieszkańców, w tym :

miasto – 7480 mieszkańców

wieś – 4916 mieszkańców

Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi tylko 34 os./ km², przy czym w mieście ok. 520 os./ km² – dla porównania średnia gęstość zaludnienia b. województwa wynosi 62 os./ km².

Na 100 mężczyzn w gminie przypada 99 kobiet, jednak w mieście jest minimalna nadwyżka – 101 kobiet / 100 mężczyzn.

W ciągu ostatnich lat (1996 – 99) ludność gminy wzrosła o 306 osób. Daje to przyrost równy 100 osób średniorocznie. Jednak o ile ludność wsi systematycznie przyrasta, to liczba mieszkańców miasta podlega wahaniom.

	XII.1996	XII.1997	XII.1998	VIII.1999
miasto	7231	7265	7472	7468 osób
wsie	4936	4956	4988	5005 osób
gmina ogółem	12167	12221	12460	12473 osób

Jest to wynik utrzymującego się od wielu lat wysokiego przyrostu naturalnego, szczególnie na wsi (1996 r. – 6,4 ‰, 1997 r. – 8,6 ‰). W mieście w ostatnich latach przyrost naturalny wykazuje niewielką tendencję malejącą.

W gminie utrzymuje się ujemne saldo migracji stałej – co roku ubywa z tego tytułu około 30 mieszkańców gminy. Nie jest to zjawisko właściwe, ponieważ prowadzi do zmian w strukturze wieku i płci – migrują głównie osoby młode i przedsiębiorcze. Jednak wysoki przyrost naturalny sprawia, że proces starzenia się ludności nie występuje tu w tak ostrej formie jak w innych gminach. Udział ludności w wieku powyżej 65 lat w ogólnej populacji sięga 10% (w mieście – 9 %), a współczynnik dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów) w mieście co prawda nieznacznie maleje – z 1,57 w 1996 r. do 1,54 obecnie, jednak na wsi znacznie wzrasta – z 1,78 w 1996 r. do 2,12 obecnie. Trudno tu mówić obecnie o trwałej tendencji wzrostowej, prognozowanie liczby urodzeń na wsi wymaga dalszych kilkuletnich obserwacji. Natomiast należy się liczyć z dalszym wzrostem liczby ludzi starszych, co jest tendencją ogólnokrajową.

Ludność wg grup wieku:

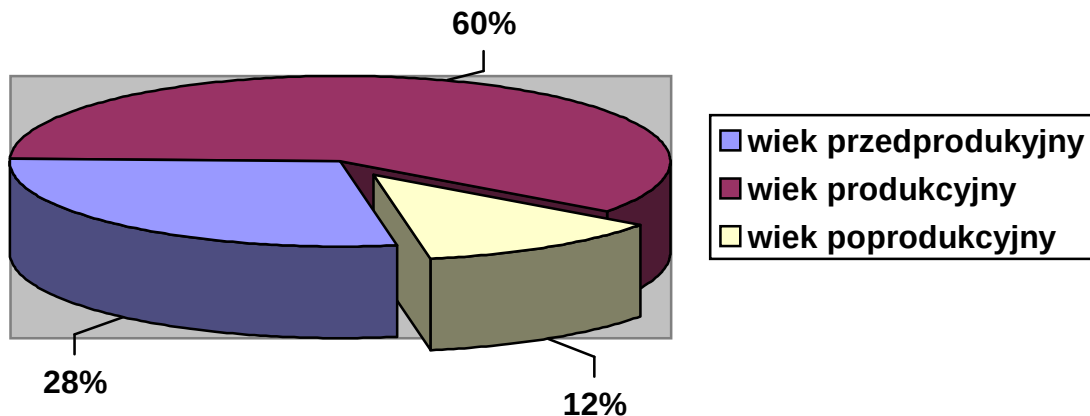
	gmina		w tym miasto	
0 – 2 lat	501	4,0%	284	3,8%
3 – 6 lat	748	6,0%	418	5,6%
7 – 14 lat	1669	13,4%	814	10,9%
15 – 19 lat	1073	8,6%	717	9,6%
20 – 64 lat	7234	58,0%	4555	61,0%
65 i więcej	1248	10,0%	680	9,1%

Ludność w wieku

	gmina		w tym: miasto	
przedprodukcyjnym	3517	28,2%	2046	27,4%
produkcyjnym	7447	59,7%	4608	61,7%

poprodukcyjnym 1509 12,1% 814 10,9%

Ludność gminy wg kryterium ekonomicznego

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 67 osób w wieku nieprodukcyjnym.

Przyrost naturalny w 1997 r.

	gmina	w tym miasto
urodzenia	181	94
zgony	102	61
przyrost naturalny	73	33
przyrost naturalny w ‰	6,3	4,4

Ludność wg grup wieku (stan na grudzień 2007r.):

	gmina		w tym miasto	
0 – 4 lat	612	5,2%	318	4,6%
5 – 9 lat	663	5,6%	365	5,3%
10 – 14 lat	767	6,5%	414	6,0%
15 – 19 lat	823	8,4%	424	6,2%
20 – 29 lat	2044	17,4%	1170	17,2%
30 – 39 lat	1511	12,8%	865	12,6%
40 – 49 lat	1632	13,8%	988	14,4%
50 – 59 lat	1909	16,2%	1224	17,9%
60 – 69 lat	864	7,3%	548	8,0%
70 i więcej	918	7,3%	535	7,8%

W strukturze ludności gminy Czaplinek według wieku najliczniejszą grupę stanowią mieszkańcy w wieku od 20 do 29 lat oraz w wieku od 50 do 59 lat.

Ludność w wieku

	gmina		w tym: miasto	
przedprodukcyjnym	2518	21,4%	1097	16,0%
produkcyjnym	7665	65,3%	4806	70,2%
poprodukcyjnym	1560	13,3%	948	13,8%

W gminie Czaplinek nastąpił wyraźny spadek odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym z 28,2% w 1997 roku do 21,4% w 2007 roku. Wzrósł też odsetek ludności w wieku produkcyjnym o 5% i poprodukcyjnym.

Przyrost naturalny w 2007 r.

	gmina	w tym miasto
urodzenia	132	68
zgony	114	61
przyrost naturalny	18	7
przyrost naturalny w ‰	1,5	1,0

W analizowanym okresie, w latach 1997 – 2007:

- 1) liczba ludności miasta zmniejszyła się o 651 osób, z 12.394 do 11.743 mieszkańców w 2007 roku,
- 2) znacząco zmniejszył się przyrost naturalny z 73 osób w 1997 roku – wskaźnik 6,3/1000, do 18 osób w 2007 roku – wskaźnik 1,5/1000,
- 3) zmieniła się struktura ludności:
 - a) zmniejszyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym o 999 osób z 3.517 w 1997 roku do 2.518 w 2007 roku,
 - b) wzrosła w wieku produkcyjnym o 218 osób w 1996 roku z 7.447 do 7.665 osób w 2007 roku,
 - c) wzrosła w wieku poprodukcyjnym o 51 osoby w 1996 roku z 1.509 do 1.560 osób w 2007 roku.

Ludność wg. wsi stan na VIII.1999r.

L.p.	Nazwa wsi	liczba mieszkańców	
		1998	1999
1.	BRO CZYNO	450	470
2.	BYSZKOWO	126	119
3.	BRZEZINKA	4	4
4.	CICHORZECZE	11	10
5.	CZARNE MAŁE	172	166
6.	CZARNE WIELKIE	268	277
7.	DOBRZYCA MAŁA	2	2

8.	DRAHIMEK	128	128
9.	GŁĘBOCZEK	45	42
10.	KAMIENNA GÓRA	79	79
11.	KARSNO	73	80
12.	KLUCZEWO	375	348
13.	KOŁOMĄT	161	181
14.	KOSIN	15	16
15.	KUSZEWO	37	32
16.	KUŹNICA DRAWSKA	35	34
17.	ŁAZICE	37	34
18.	ŁĄKA	141	146
19.	ŁYSININ	68	67
20.	MACHLINY	186	188
21.	MŁKOWO	164	167
22.	MOTARZEWO	71	71
23.	NIWKA	70	77
24.	NOWA WIEŚ	15	11
25.	NOWE DRAWSKO	36	35
26.	OSTRORÓG	80	76
27.	PIASECZNO	91	92
28.	PIEKARY	75	61
29.	PŁAWNO	123	118
30.	PODSTRZESZE	3	3
31.	PROSINKO	132	128
32.	PROSINO	61	58
33.	PSIE GŁOWY	73	71
34.	RZEPOWO	254	261
35.	SIEMCZYNO	441	451
36.	SIKORY	319	322
37.	STARE DRAWSKO	136	123
38.	STARE GONNE	26	27
39.	STARE KALEŃSKO	7	7
40.	STUDNICZKA	2	2

41.	SULIBÓRZ	10	12
42.	TRZCINIEC	136	152
43.	TURZE	3	3
44.	WEŁNICA	60	75
45.	WRZEŚNICA	28	30
46.	ZDIERSKO	9	10
47.	ŻELISŁAWIE	92	81
48.	ŻERDNO	58	58

4.2. Jakość życia mieszkańców

Pod hasłem „jakość życia” rozumiemy ogół warunków życia ludności . Składają się na to i warunki mieszkaniowe, i poziom wyposażenia gminy w usługi, i dostępność rynku pracy, ale także jakość środowiska przyrodniczego oraz poziom wyposażenia zabudowy w infrastrukturę techniczną.

Oceniając poziom życia mieszkańców gminy Czaplinek przeprowadzono analizę porównawczą – gmina na tle byłego województwa koszalińskiego i kilku gmin miejsko - wiejskich. W przeprowadzonej analizie poziomu życia zostały uwzględnione następujące mierniki:

- warunki zamieszkania
- sytuacja w zakresie: oświaty i wychowania
kultury
ochrony zdrowia
- elementy charakteryzujące organizację życia codziennego.

Niestety ostatnie dane statystyczne charakteryzujące gminy pochodzą z 1997 r., w związku z reformą administracyjną kraju następne zbiorcze dane będą publikowane już w nowym układzie województw w 2000 r. Dlatego obraz tej analizy należy przyjąć jako przybliżony.

Mierniki warunków życia mieszkańców gminy Czaplinek w 1997 r.

wskaźnik	województwo	Kalisz Pomorski	Drawsko Pomorskie	Złocieniec	Czaplinek
- pracujący w gospodarce narod. / 1000 ludności	226,6	136,1	195,6	202,1	200,3
- bezrobotni / 1000 ludności	81,6	115,6	79,8	90,8	118,0
- mieszkania oddane do użytku / 1000 ludności	1,45	0,4	0,75	0,24	0,5
- pow. użyt. mieszk. / osobę	17,8	17,8	17,5	17,7	18,4
- liczba osób / mieszkanie	3,38	3,48	3,41	3,29	3,55
- liczba osób / izbę	0,94	0,95	0,94	0,92	0,94
- dzieci w przedszkolach na 100 miejsc	105	89	81	104	101
- ucz. szk. podst. / oddz.	24	24	23	25	23

- ludność / 1 sklep	84	88	87	81	107
- plac.pocztowe / 10 tys. ludn.	2,5	2,7	2,3	1,2	3,3
- abon. telefon. / 1000 ludn.	190,2	130,9	160,0	152,8	151,3
m		192,9	205,2	168,0	216,2
- liczba ludn. / bibliotekę	2604	1072	2869	5503	4074
- księgozbiór bibl. / 1000 ludn.	3808	5049	4612	3017	1005
- lekarze / 10 tys. ludności	15,5	4,0	20,3	4,8	4,1
- lekarze dentyści / 10 tys. ludn.	3,7	4,0	4,1	3,6	2,5
- pielęgniarki / 10 tys. ludności	48,1	13,3	97,0	17,6	15,5
- ludność w miastach korzyst. z sieci komunalnych w %:					
wodociągowej	92,1	83,3	61,8	100,0	58,4
kanalizacyjnej	88,6	81,9	35,5	91,1	64,2
gazowej	74,6	4,4	85,8	81,8	93,6
- dochód budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł		1008,2	1089,6	851,9	901,9
					933,2

Źródło: Urząd Statystyczny w Koszalinie.

Jak wynika z powyższego zestawienia gmina charakteryzuje się zróżnicowanym poziomem życia, w zależności jakiej dziedziny to dotyczy.

Gmina posiada korzystną strukturę demograficzną: 28 % ludności jest w wieku przedprodukcyjnym (śr. wojew. = 27.7%), co zawdzięcza wysokiemu przyrostowi naturalnemu = 6,3‰ . Jest to jeden z wyższych wskaźników w byłym województwie (śr. wojew. = 3,0‰).

Niewątpliwie ujemnie na jakość życia mieszkańców gminy wpływa wysoki wskaźnik bezrobocia. Minusem jest również niewielki ruch budowlany mieszkaniowy - tylko 6 mieszkań oddanych do użytku w 1997 roku jest jednym z gorszych wyników w województwie. Jednak warunki zamieszkania w gminie lekko odbiegają in plus od średniej dla całego byłego województwa koszalińskiego.

Pozytywnie należy ocenić stopień wyposażenia gminy w usługi podstawowe, choć oczywiście nie wszystkie są w jednakowym stopniu rozwinięte. Istnieje duża dysproporcja w wyposażeniu w usługi podstawowe między wsiami a miastem. Dodatkowym atutem dla miasta jest posiadanie szkół średnich, do których uczęszcza nie tylko młodzież z terenu gminy Czaplinek.

Analizując wskaźniki dotyczące dostępności technicznej sieci komunalnej w mieście należy stwierdzić niedoinwestowanie w infrastrukturę wodociągową i kanalizacji sanitarnej.

Jednym z mierników poziomu i jakości życia w gminie jest wysokość dochodu budżetu gminy na 1 mieszkańca. W tym przypadku Czaplinek wypada średnio na tle porównywanych gmin i województwa.

4.3. Rynek pracy.

W 1997 roku na terenie gminy zarejestrowanych było ogółem 603 podmioty gospodarki narodowej, w tym 586 podmiotów w sektorze prywatnym. Było to 1,6% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej w b. wojew. koszalińskim, co daje wskaźnik 49 podmiotów / 1000 mieszkańców, przy średniej dla b. województwa = 74 podmiotów /

1000 mieszkańców, czyli na poziomie średniego wskaźnika dla wszystkich gmin miejsko – wiejskich = 49 podm. / 1000 mieszkańców.

Według danych z Urzędu Miasta i Gminy Czaplinek obecnie zarejestrowanych jest 327 podmiotów w sektorze prywatnym. Tak znaczny spadek liczby podmiotów świadczy o słabym rozeznaniu potrzeb rynku i czyni, że są one najbardziej narażone na zmiany koniunktury. Najwięcej, bo 83 podmioty prowadzi działalność handlową..

Pracujący w gospodarce narodowej stanowią ok. 32,8 % ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ilości pracujących w gospodarce narodowej / 1000 ludności wynosi 197,8 i należy do niższych w b. województwie, przy średniej dla województwa = 226,6. Najwięcej osób związanych jest z działalnością produkcyjną, rolnictwem i leśnictwem oraz handlem i naprawami. Znaczącą pozycję w zatrudnieniu zajmuje też edukacja.

Na koniec 2007 roku było zarejestrowanych 1151 podmiotów gospodarczych, 55 to podmioty państwowe a 1096 było podmiotów prywatnych (z czego 890 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) 867 podmiotów gospodarczych było zarejestrowanych w mieście Czaplinek.

Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD w 1997 r.

(bez rolników indywidualnych i zakładów zatrudn. mniej niż 5 osób)

	gmina	w tym: miasto
ogółem	2444	1695
w tym:		
rolnictwo, leśnictwo	294	60
działalność produkcyjna	1153	820
budownictwo	9	2
handel, naprawy	140	130
transport, składowanie	67	50
adm. publiczna, obrona narod.	47	47
edukacja	272	235
ochrona zdrowia, op. społ.	121	98

Gmina Czaplinek należy do gmin o wysokim wskaźniku bezrobocia: 118,0 bezrobotnych / 1000 mieszkańców w 1997 r., (przy średniej dla b. wojew. = 81,6), na koniec 1998 r. – 110,8 bezrobotnych / 1000 mieszkańców. W połowie 1999r. zarejestrowanych było 1374 osoby, z czego 48% to kobiety, a ponad połowa bezrobotnych mieszka na wsi. Obecnie, wg danych z Powiatowego Urzędu Pracy, zarejestrowanych jest 1845 osób, z czego w gminie – 898 osób, w mieście – 947 osoby. To ostatnie zjawisko niestety pogłębia się. Niezwykle istotny jest tu fakt, że ponad 80% ogółu bezrobotnych to ludzie stosunkowo młodzi, w tzw. wieku mobilnym, między 18 – 44 rokiem życia.

Według danych z końca 2007 r. ogólna liczba pracujących w gminie wynosiła 2. 297 osób, z czego 1.293 to kobiety (co stanowi 56,3% zatrudnionych). W strukturze pracujących według sektorów gospodarki przeważały osoby pracujące w handlu i usługach (około 60%). Drugą pozycję zajmowali pracujący w przemyśle i budownictwie (około 30%). a trzecią – pracujący w rolnictwie.

Na koniec 2008 r. w gminie Czaplinek stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 10,2% (w powiecie drawskim bezrobocie osiągnęło wysokość 12,6%). W tym okresie bezrobocie w województwie zachodniopomorskim wynosiło 7,4 % a w Polsce było na poziomie 11,2 %. W gminie Czaplinek wg danych z Powiatowego Urzędu Pracy, zarejestrowanych było 780 osób (w mieście - 395 osób) z czego 339 to kobiety. Z analizy struktury bezrobotnych zarejestrowanych wg wieku największą liczbę stanowią osoby w przedziałach wiekowych 25-34 i 45-54.

4.4. Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe:

	gmina ogółem	miasto
- mieszkania	3390	2105
- izby	12848	8000
- pow. użytkowa w tys. m ²	229,5	137,4
- wskaźniki:		
osób / mieszkanie	3,67	3,54
osób / izbę	0,97	0,93
m ² pow. użyt./ osobę	18,4	18,4

Zasoby mieszkaniowe (wg stanu na koniec grudnia 2007 r.):

	gmina ogółem	miasto
- mieszkania	3564	2221
- izby	14098	8739
- pow. użytkowa w tys. m ²	255,91	152,99
- wskaźniki:		
osób / mieszkanie	3,03	3,08
osób / izbę	0,83	0,78
m ² pow. użyt./ osobę	21,8	22,3

W końcu 2007 roku zasoby mieszkaniowe gminy Czaplinek składały się z 3.564 mieszkań. Składały się one z 14 tys. izb, a ich łączna powierzchnia użytkowa wynosiła 256 tys. m². Średnia liczba izb w mieszkaniu kształtowała się na poziomie 3,9 a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania to 71,8 m². Wskaźniki opisujące relację występującą pomiędzy liczbą mieszkańców a liczbą i wielkością mieszkań wskazywały na stosunkowo duże obciążenie zasobów mieszkaniowych w gminie Czaplinek. Liczba osób przypadających na 1 mieszkanie i 1 izbę, wynosiła odpowiednio 3,0 oraz 0,83. Natomiast powierzchnia użytkowa mieszkań przypadająca na 1 mieszkańca wynosiła 21,8 m².

Sytuacja w zakresie wyposażenia mieszkań w instalacje ulega systematycznej poprawie. W instalacje wodociagową na terenie gminy wyposażone jest około 99,8% mieszkań, w instalacje gazową około 55,7% w łazienkę wyposażone jest około 91,8% mieszkań a centralne ogrzewanie posiada 82,3% mieszkań. Sytuacja na wsi przedstawia się zdecydowanie gorzej w instalacje wodociagową wyposażone jest około 95,6% mieszkań, w łazienkę wyposażone jest około 80,6% mieszkań a centralne ogrzewanie posiada tylko 55,2 % mieszkań.

65 % zasobów mieszkaniowych gminy Czaplinek należy do osób fizycznych, 18% stanowi własność spółdzielni mieszkaniowych, 13% własność komunalną, 3% to zasoby zakładów pracy i 1% stanowią pozostałe mieszkania.

Warunki zamieszkania w gminie nie odbiegają zasadniczo od przeciętnych standardów dla b. województwa lub innych gmin miejsko – wiejskich. Niestety porównując je z gminami w innych regionach kraju – są niezadowalające. Wynikają jednak z ogólnej kondycji finansowej społeczności gminy i z tymi realiami należy się liczyć.

Pod względem własnościowym w gminie jest 21,5% mieszkań komunalnych. 90% mieszkań komunalnych znajduje się w mieście.

Niepokojące są minimalne efekty ruchu budowlanego: wg danych Urzędu Statystycznego w Koszalinie w 1996 roku oddano do użytku 1 mieszkanie w mieście w budownictwie indywidualnym, a w 1997 r. – 6 mieszkań w budownictwie indywidualnym, również w mieście. Niestety taki mniej więcej sam poziom reprezentowało prawie całe b. województwo koszalińskie. W tej sytuacji głównym problemem do rozwiązania jest sposób w jaki można zaktywizować budownictwo mieszkaniowe oraz podnieść jego obecne standardy. Jednocześnie w wyniku zmienionych warunków na rynku budowlanym trudno obecnie określić szanse rozwojowe budownictwa mieszkaniowego i ocenić wielkość możliwych do realizacji liczby mieszkań w perspektywie, szczególnie ze względów finansowych.

4.5. Usługi.

OŚWIATA

Na terenie gminy Czaplinek istnieją obecnie 3 przedszkola – 2 w mieście, w tym przedszkole prowadzone przez siostry zakonne, oraz przedszkole w Broczynie. W sumie przedszkola mają 15 oddziałów, a uczęszcza do nich 367 dzieci. Ponadto przy 2 szkołach podstawowych – w Sikorach i Kluczewie, znajdują się oddziały przedszkolne, do których uczęszcza obecnie 32 dzieci. Miasto charakteryzuje się bardzo dobrym wskaźnikiem ilości dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego / 1000 dzieci w wieku 3 – 6 lat – wynosi on 639. Jest to lepszy wskaźnik od Koszalina i jeden z najlepszych w całym byłym województwie . Niestety na wsi wskaźnik ten kształtuje się znacznie gorzej. Ilość miejsc w placówkach przedszkolnych jest obecnie prawie że wystarczająca, o czym świadczy wskaźnik ilości dzieci / 100 miejsc w przedszkolach – w całej gminie Czaplinek wynosi 101.

Na terenie miasta i gminy Czaplinek działają następujące szkoły podstawowe i gimnazja:
Szkoły podstawowe w roku szkolnym 1999 / 2000

1. SP Czaplinek	31 oddz. ogólnych	879 ucz.
	4 oddz. integracyjne	16 ucz.
	2 oddz. specjalne	21 ucz.
+ Szkoła filialna Sikory	1 oddz. łączony (I i II kl.)	13 ucz.
2. SP nr 1 Czaplinek	6 oddz. ogólnych	182 ucz.
	1 oddz. specjalny	15 ucz.
3. SP w Broczynie	7 oddz.	92 ucz.
4. SP w Machlinach	5 oddz.	70 ucz.
5. SP w Kluczewie	5 oddz.	60 ucz.
+ Szkoła filialna w Brzezince	2 oddz. specjalne	30 ucz.
6. Niepubliczna SP w Trzcińcu	1 oddz.	14 ucz.
ogółem	65 oddz.	1392 uczniów

Gimnazja

1. Gimnazjum w Czaplinku	7 oddz.	186 ucz.
2. Niepubliczne Gimnazjum w Trzcińcu	1 oddz.	14 ucz.
ogółem	8 oddz.	200 uczniów

Niewątpliwym atutem gminy jest rozwinięta sieć szkolnictwa średniego. W ramach Zespołu Szkół w Czaplinku działają:

ilość uczniów w roku szkolnym 1999 / 2000

1. Liceum Ogólnokształcące	297	
2. Liceum Zawodowe – specjalność gastronomia	100	
3. Liceum Techniczne	36	
4. Liceum Zawodowe – specjalność monter urządzeń elektronicznych	93	
5. Technikum Drzewne	140	
6. Szkoła Zasadnicza	242	
7. Szkoła Specjalna	131	
8. Studium Obsługi Ruchu Turystycznego	29	
9. Nauczanie Zaoczne		
- Liceum Ogólnokształcące	34	
- Liceum Zawodowe	44	

Ogółem do szkół średnich uczęszcza 1146 uczniów.

ZDROWIE I POMOC SPOŁECZNA.

W zakresie służby zdrowia ludność gminy obsługuje jedna przychodnia rejonowa w mieście oraz punkty felcherskie w Broczynie i Kluczewie. Obecnie następują przekształcenia w kierunku utworzenia niepublicznego zakładu zdrowia.

Pod względem wskaźnika ilości personelu służby zdrowia na 10 tys. mieszkańców gmina plasuje się mniej więcej na poziomie innych gmin nie posiadających na swoim terenie szpitala. Pewne niedobory występują w zakresie stomatologii.

W mieście działają dwie apteki.

W zakresie pomocy społecznej działa miejsko – gminny ośrodek pomocy społecznej, udzielający pomocy nie tylko z powodu bezrobocia czy długotrwałej choroby, ale także z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i bytowych. Jak na potrzeby występujące na terenie gminy Dom Pomocy Społecznej w swej dotychczasowej wielkości jest niewystarczający.

KULTURA

Sferą kultury w gminie zajmuje się Czaplinecki Ośrodek Kultury w Czaplinku oraz Biblioteka Publiczna, która nie posiada punktów bibliotecznych we wsiach gminy. W mieście działało do niedawna także kino o nazwie „Piast”.

Sport i rekreacja

Czaplinek jako gmina o walorach wybitnie turystyczno – rekreacyjnych, omówionych zresztą w osobnym rozdziale, dysponuje dla swoich mieszkańców szeroką bazą sportową. W mieście jest stadion sportowy z amfiteatrem, korty tenisowe, a także stacja wodna Międzyszkolnego Ośrodka Sportów Wodnych.

Działa również Centrum Rekreacji z sauną, siłownią i solarium.

Przy szkołach wiejskich i w większych wsiach znajdują się wiejskie boiska sportowe.

Inne

Gastronomia – na terenie miasta i gminy działają trzy restauracje i kilkanaście mniejszych barów.

Hotele – miasto posiada dwa hotele „Elektor” i „Pomorski” oraz 3 motele „Paradise”, „U Jacka” i „Tento” – w sumie kilkadziesiąt miejsc noclegowych. Cała baza noclegowa gminy jest zdecydowanie szersza, obejmuje również kempingi, ośrodki wypoczynkowe, pola biwakowe i kwatery prywatne.

Poczta – oprócz Urzędu Poczтового w Czaplinku, urzędy takie znajdują się w Broczynie, Siemczynie i Kluczewie.

5. Uwarunkowania rozwoju rolnictwa.

Użytkowanie gruntów wg granic adm. ogółem

(wg Urzędu Rejonowego w Szczecinku – Wydz. Geodezji i Gospodarki Gruntami)

	wojew.	gmina	miasto
pow. ogólna	100,0%	35121 ha	100,0%
w tym: grunty orne	37,4	12054	34,4
sady	0,2	221	0,6
łąki	5,5	1137	3,2
pastwiska	3,4	847	2,4
las i grunty leśne	38,6	14791	42,1
wody		2953	8,5
pozostałe grunty	14,9	3118	8,9

W gminie Czaplinek zdecydowanie dominują lasy zajmujące ponad 40 % powierzchni gminy oraz wody – 8,5 %. Grunty orne, głównie w posiadaniu gospodarstw indywidualnych (72 % ogółu gruntów ornych), stanowią nieco ponad 34 % powierzchni ogólnej gminy. Specyfiką gminy, jak i całego regionu pomorskiego, jest znaczny udział gruntów odłogowanych – tu sięgający 35 % wszystkich gruntów ornych.

**Liczba indywidualnych gospodarstw i działek rolnych
wg grup obszarowych użytków rolnych**

	wojew. %	gmina		wieś		miasto	
ogółem	100,0		100,0%	1046	774	100,0%	
272	100,0%						
do 1 ha	42,9	53,4	559	379	50,0	180	66,2
1 – 2 ha	23,3	20,8	129	102		27	
2 – 3 ha			43	35		8	
3 – 5 ha			45	31		14	
5 – 7 ha	9,8	7,6	25	22		3	
7 – 10 ha			54	42		12	
10 – 15 ha			71	65		6	
15 – 20 ha	14,8	10,6	40	36		4	
20 – 30 ha	7,2	5,9	33	30		3	
30 – 50 ha			29	26		3	
ponad 50 ha	1,2	1,7	18	6		12	

Jak z powyższego zestawienia wynika i w mieście i na wsi dominują liczebnie głównie działki rolne do 1 ha, które stanowią w gminie ok. 53% wszystkich gospodarstw ogółem. Jest to zdecydowanie więcej niż w ogólnej strukturze gospodarstw rolnych b. wojew. koszalińskiego. Charakterystyczny jest też fakt, że aż 68% wszystkich działek rolnych w gminie znajduje się na wsi.

Blisko 21% wszystkich indywidualnych gospodarstw rolnych posiada użytki rolne w grupie od 1 – 5 ha, a tylko 18% gospodarstw dysponuje powierzchnią użytków rolnych większą niż 10 ha. W rzeczywistości użytkowana rolniczo jest o wiele mniejsza powierzchnia, i to nie tylko w gospodarstwach indywidualnych. Wieloletnie przemiany w rolnictwie, w wyniku których następowało załamanie produkcji rolnej, a następnie likwidacja gospodarstw państwowych i spółdzielczych, spowodowały, że znaczne arealy użytków rolnych nie są wykorzystywane rolniczo. Wg danych Urzędu Statystycznego w Koszalinie z końca 1997 r. w gminie Czaplinek 4395 ha gruntów ornych jest odłogowanych, co stanowi 35 % wszystkich gruntów ornych w gminie, w tym 2628 ha w gospodarstwach indywidualnych (31 %, przy średniej dla gospodarstw indywidualnych byłego województwa = 23%). Proces restrukturyzacji byłych gospodarstw państwowych i spółdzielczych wpłynął istotnie na powiększenie arealu gospodarstw indywidualnych oraz na powstanie gospodarstw o dużych powierzchniach (powyżej 100 ha).

Na terenie gminy były PGR-y przekształciły się w spółki pracownicze. Są to:

- „LEGRO” – Pracownicza Spółka z o.o. w Drahimku,
- „POLA POMORSKIE” – Pracownicza Spółka z o.o. w Miłkowie,
- „AGRO – AZOTY” Przedsiębiorstwo Rolne Włocławek Spółka w Łące,
- „Prima” Spółka z o.o. w Czaplinku,
- „AGROFREZZE” – Spółka Akcyjna w Kołomacie,

- „AGROL” – Spółka Pracownicza w Byszkowie,
 - Gospodarstwo Administracyjno – Handlowe Wełnica w Administrowaniu,
- lub wydzierżawione osobom fizycznym jak PGR w Prosinie.

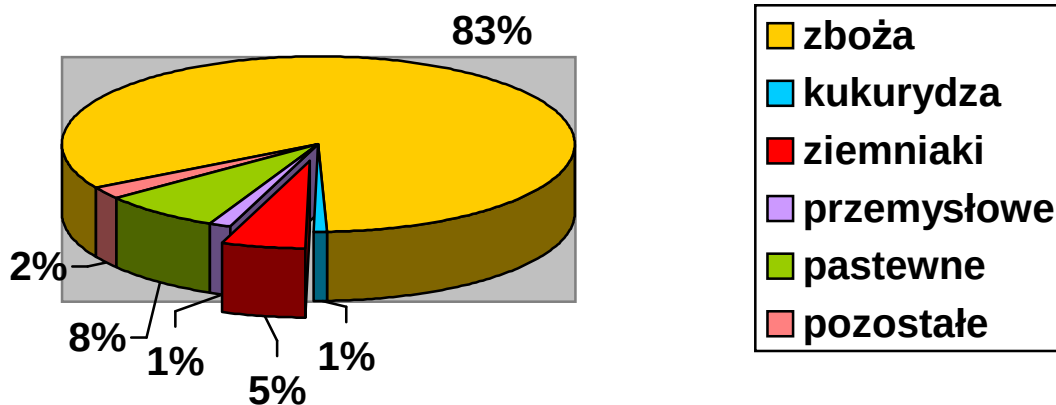
Spółdzielnie produkcyjne w gminie odgrywają rolę marginalną – działa Zakład Produkcji Rolniczej „AGROFARM” w Siemczynie, natomiast Spółdzielnia Produkcyjna „ZGODA” w Sikorach jest w trakcie likwidacji.

Obsługę podstawową rolnictwu zapewnia Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Czaplinku oraz dwie lecznice weterynaryjne.

Gmina charakteryzuje się nie najlepszymi glebami. Blisko 36% gospodarstw indywidualnych na wsi posiada grunty o wskaźniku bonitacji poniżej 0,4, a dalsze 43% - o wskaźniku od 0.4 – 0.7. W gminie uprawia się przede wszystkim zboża, rośliny pastewne i ziemniaki.

Powierzchnia zasiewów poszczególnych upraw w gospodarstwach indywidualnych

struktura upraw

	województwo %	gmina Czaplinek	
ogółem	100,0	5853 ha	100,0
w tym zboża	81,2	4843	82,7
kukurydza	0,2	52	0,9
strączkowe jadalne	0,3	2	
ziemniaki	7,4	310	5,3

przemysłowe	2,6	76	1,3
pastewne	5,7	443	7,6
pozostałe	2,6	127	2,2

**Plony ważniejszych ziemiopłodów
w gospodarstwach indywidualnych w dt z 1 ha**

	województwo	gmina Czaplinek
zboża ogółem	23,9	24,2
ziemniaki	178	200
rzepak i rzepik	10,1	19,0

W hodowli dominuje trzoda chlewna, której pogłowie w gminie stanowi 9,3 % całego pogłowia b. województwa. Tylko 3 gminy w b. wojew. mają wyższe pogłowie trzody niż gmina Czaplinek. Pogłowie bydła stanowi analogicznie 2,8% pogłowia b. województwa, a drobiu – 2,2%.

Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych

	gmina	w tym wieś
bydło	17,9	24,5
trzoda chlewna	31,5	41,1

Wśród gospodarstw indywidualnych aż 10% nie prowadzi żadnej działalności, nawet rolniczej. Natomiast blisko 50 % indywidualnych gospodarstw prowadzi działalność rolniczą wyłącznie lub głównie na własne potrzeby. Tylko 40% gospodarstw produkuje głównie na rynek.

Struktura wykształcenia użytkowników gospodarstw indywidualnych przedstawia się następująco: 65% rolników posiada wykształcenie podstawowe, ok. 26% - zawodowe, tylko 8,5% rolników jest z wykształceniem średnim, a zaledwie 0,9% - z wyższym.

6. Turystyka, rekreacja, wypoczynek.

6.1. Warunki rozwoju turystyki w mieście i gminie Czaplinek.

6.1.1. Uwarunkowania zewnętrzne.

Gospodarka turystyczna na całym świecie rozwija się dynamicznie. Udział dochodów z turystyki w światowym produkcie brutto wynosi obecnie ok. 5,5%, natomiast inwestycje w dziedzinie turystyki stanowią około 6% ogólnych nakładów inwestycyjnych. Co 14. osoba pracująca zawodowo zatrudniona jest w sferze turystyki, co daje ok. 115 mln osób w skali światowej. Turystyka jest więc jedną z najważniejszych dziedzin światowej gospodarki, przynosząc co roku wymierne korzyści ekonomiczne wielu krajom. Także w Polsce od 1989 r. turystyka stała się jedną z najdynamiczniej rozwijających się gałęzi gospodarki. W 1995 r. według szacunkowych danych wpływy dewizowe z tytułu przyjazdów cudzoziemców do Polski wyniosły ok. 6-6,5 mld USD, przy średniej rocznej dynamice wzrostu 25%, co jest wielkością znaczącą w bilansie płatniczym kraju.

Należy podkreślić, że po wielu latach stagnacji uznano wreszcie w naszym kraju, że turystyka może stać się w stosunkowo krótkim czasie jednym ze stymulatorów dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego i istotnym źródłem dochodów państwa. Zdaniem wielu ekspertów krajowych i zagranicznych właśnie turystyka, poza sektorem gospodarki żywnościowej i przemysłem ochrony środowiska, jest tą dziedziną gospodarki, w którą warto inwestować. W raporcie końcowym, opracowanym w 1994 r. przez firmę Arthur D. Little w ramach tzw. „Planu rozwoju krajowego produktu turystycznego” stwierdzono, że podstawowym zadaniem organów rządowych jest **stworzenie silnego ekonomicznie i zorientowanego na rynek sektora turystycznego w Polsce, opartego na prywatnej własności i inicjatywie**. W tymże roku Urząd Kultury Fizycznej przy Radzie Ministrów RP przyjął dokument „Założenia rozwoju gospodarki turystycznej”, który stał się rządową strategią rozwoju gospodarki turystycznej w Polsce. W dokumencie tym podkreśla się jednoznacznie, że wszelkie efekty rozwoju gospodarki turystycznej - pozytywne i negatywne - koncentrować się będą na szczeblu regionalnym i lokalnym. Turystyka jest bowiem często jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki lokalnej, będąc alternatywą w uzyskiwaniu dochodów przez społeczności lokalne. Z tego względu uzasadnione jest opracowanie strategii rozwoju turystyki na poziomie gminy i zawarcie ich w dokumentach kształtujących politykę przestrzenną i gospodarczą gminy, takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

6.1.2. Charakterystyka turystyki w Polsce w końcu lat 90-tych.

Przyjazdy zagraniczne. W rankingu podróży turystycznych Światowa Organizacja Turystyki (WTO) lokuje Polskę na 7 miejscu. Należy podkreślić, że pozycja ta wynika jednak z korzystnego - tranzytowego - położenia Polski, a w mniejszym stopniu z jej atrakcji turystycznych. Większość przyjezdnych stanowili mieszkańcy przygranicznych rejonów państw sąsiednich, przyjeżdżający na zakupy; 19,5 mln cudzoziemców (dane 1997 r.) spędziło w naszym kraju co najmniej jedną noc. Od kilku lat liczba ta powoli rośnie. W 1997 r. odwiedziło Polskę 87,8 mln obcokrajowców, tj. pięć razy tyle ile w roku 1990. Szacuje się, że w 1999 r. liczba odwiedzających Polskę może wzrosnąć do 93 mln. Przewiduje się, że w 1999 r. liczba turystów zagranicznych w Polsce wyniesie 20,4 mln.

Podróże Polaków. Poprawa sytuacji ekonomicznej, spadek inflacji i wzrost realnych dochodów znajdują odbicie w rosnącej aktywności turystycznej mieszkańców Polski. W 1998 r. z wyjazdów urlopowo - wakacyjnych skorzystało 35 % Polaków, realizując ok. 26 mln podróży. Podstawowe cechy charakterystyczne dla wypoczynku Polaków to:

- spędzanie urlopu u krewnych i znajomych (powinno to kształtować typ lokalnego produktu turystycznego)
- korzystanie z własnego samochodu jako środka lokomocji
- utrzymanie się wzrostowej tendencji wydatków związanych z wyjazdami
- wzrost liczby podróży zagranicznych.

Przesłanki te należy wziąć pod uwagę przy kształtowaniu lokalnego produktu turystycznego. Winny one znaleźć odbicie w zapisach formalnych - w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w lokalnych i regionalnych strategiach rozwoju gospodarczego.

Infrastruktura turystyczna. W ostatnich latach dynamicznie jest dynamicznie rozwijana, dzięki inicjatywom wielu podmiotów. Szczególnie zauważalne jest to na trasach tradycyjnych dróg tranzytowych, na obszarach i w miastach będących ośrodkami krajoznawczymi o ustalonej pozycji na rynku turystycznym.

Zjawiskami pozytywnymi są:

- podnoszenie standardu usług hotelowych (szczególnie poziomu – wyposażenia różnorodności świadczonych usług dodatkowych, poziomu obsługi), rozwój bazy gastronomicznej, rozwój usług okołoturystycznych (paraturystycznych) – sieci parkingów, punktów obsługi samochodów, stacji benzynowych itp., rozwój i specjalizacja biur podróży.

Zjawiskami negatywnymi są:

- zanik taniej bazy noclegowej – schronisk młodzieżowych, pól biwakowych, domów wycieczkowych oraz stosunkowo słaba promocja i informacja w sferze turystyki, szczególnie w sektorach działalności prywatnej (np. agroturystyka).

Tendencje w polskiej turystyce - oczekiwania odbiorców. Od pewnego czasu zauważa się wzrost zainteresowania turystyką na obszarach chronionych. Ta forma turystyki kwalifikowanej, przybierająca różne oblicza, ma niebagatelny wymiar społeczny – bowiem dzięki generowaniu dochodów może łagodzić konflikty i ograniczenia nakładane lokalnie na gospodarkę, a wynikające z sąsiedztwa obszarów chronionych. Ponadto, wypoczynek wprost korzystający z zasobów środowiska i docenienie walorów wynikających z jego dobrego stanu odbija się pozytywnie na liczbie i jakości inwestycji komunalnych zabezpieczających środowisko przed agresywnym oddziaływaniem turystyki. Inwestycje te, jako dobro ogólnospołeczne, podnoszą standard życia lokalnych społeczności, przyciągają turystów i wyzwalają inicjatywę (inwestowanie) w branży turystyczno-rekreacyjnej.

Nowym elementem, dostrzeganym przez animatorów turystyki i wymagającym podjęcia innych form aktywności, jest zainteresowanie turniejami rycerskimi, imprezami „światło i dźwięk”, biesiadami na zamku.

Strategia Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego. W roku 1997 podjęto działania dla wdrożenia Strategii Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego. Najważniejszym spośród nich było powołanie biura menedżerów marek turystycznych i ukierunkowanie działań na tworzenie, rozwój i promocję produktów markowych (ryc. 1) na wytypowanych obszarach. Wyznaczono 5 kategorii turystycznych produktów markowych:

- turystyka biznesowa
- turystyka miejska i kulturowa

- turystyka aktywna, rekreacyjna i specjalistyczna
- turystyka na terenach wiejskich
- turystyka przygraniczna i tranzytowa.

Elementy promocji

Działania promocyjne winny opierać się na wyżej podanych przesłankach. Zadania do realizacji to:

- tworzenie pozytywnego wizerunku kraju jako przyjaznego turyście i posiadającego atrakcyjne produkty turystyczne (promocja walorów, infrastruktury i obsługi – fachowego personelu)
- tworzenie sieci informacyjnej (punktów informacji turystycznej)
- tworzenie mody na wypoczynek w kraju
- ochrona przestrzeni turystycznej
- łączenie zagospodarowania turystycznego z ochroną środowiska.

6.2. Infrastruktura turystyczna miasta i gminy Czaplinek.

6.2.1. Dostępność komunikacyjna gminy Czaplinek.

Dostępność komunikacyjna regionu lub obszaru turystycznego jest warunkiem niezbędnym, wyznaczającym możliwości rozwoju turystyki na danym terenie. System drogowy gminy szczegółowo został opracowany w stosownym rozdziale; tutaj należy jedynie stwierdzić, że Czaplinek jest dobrze powiązany drogowo z Poznaniem przez Wałcz, Szczecinkiem, Połczynem Zdrój, Mirosławcem i Złocięncem. Pozwala to dotrzeć własnym samochodem do każdego zakątka gminy. Publiczny transport samochodowy (PKS) jest dobrze rozwinięty, w różnym układzie. Zasadniczo każda z miejscowości gminy ma połączenia autobusowe przynajmniej raz na dobę. Mankamentem jest brak sprawnego połączenia kolejowego, co stymulowałoby ruch turystyczny i rekreacyjny z aglomeracji poznańskiej lub szczecińskiej. Nadleśnictwo Świerczyna zorganizowało dwa leśne miejsca postojowe: w oddz. 5g i 71 o.

6.2.2. Informacja turystyczna.

Obecnie na terenie miasta istnieją dwie wyspecjalizowane całoroczne placówki informacji turystycznej, tj. biuro informacji turystycznej o Pojezierzu Drawskim - Agencja Turystyczna „Mrówka” oraz Biuro Stowarzyszenia Gmin Pojezierza Drawskiego. W sezonie 1999 dodatkowo działała jednostka tego typu w ramach warsztatu słuchaczy Studium Obsługi Ruchu Turystycznego, tj. Szkolne Biuro Turystyczne „Sandał”. Bardzo ważnym aspektem działalności informacyjnej jest druk materiałów reklamowych. Część z tych publikacji ma charakter opracowań ogólnych, poświęconych Pojezierzu Drawskiemu, jak np. przewodnik Pojezierze Drawskie, autorstwa P. Skurzyńskiego, (Wyd. Pascal, seria - „Praktyczny Przewodnik”), mapa turystyczno-samochodowa, wyd. BiK z Piły, czy folder Pojezierze Drawskie, wydany pod egidą Stowarzyszenia Gmin Pojezierza. Materiały te funkcjonują w ogólnopolskim obiegu informacji turystycznej. Obok nich są materiały wydawane przez Urząd Miasta i Gminy w Czaplinku, dostępne na ogół tylko w samym mieście - w punktach sprzedaży, Muzeum i Urzędzie Miasta i Gminy. Na podkreślenie zasługuje wielojęzyczność przygotowywanych przez władze miasta informatorów, co wskazuje na dostrzeganie potrzeb turystów zagranicznych. Materiały te mają - obok funkcji informacyjnej - niebagatelne znaczenie promocyjne dla miasta i okolic.

Odnosnie informacji wizualnej - w postaci plansz, drogowskazów, tablic informacyjnych o obiektach i atrakcjach krajobrazowych i turystyczno-rekreacyjnych - stwierdzić należy brak kompleksowego systemu tego rodzaju informacji turystycznej na terenie miasta i obszarów wiejskich. Istniejąca informacja jest oderwana, niejednolita pod względem szaty graficznej i zasobu informacji.

6.2.3. Baza noclegowa i gastronomiczna.

Na terenie gminy ponad 90% bazy noclegowej ma charakter sezonowy. Przeważają obiekty o niskim standardzie, reprezentujące wszystkie typy tej kategorii usług (zestawienie poniżej).

<i>Lp.</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba miejsc noclegowych</i>
1.	Hotel	2	59
2.	Motel	3	35
3.	Ośrodek wczasowy	9	1566
4.	Ośrodek kolonijny	4	660
5.	Camping	3	330
6.	Pole biwakowe	10	1030
7.	Kwatery prywatne	10	90
8.	Kwatery agroturystyczne	14	165
9.	Inne	2	205
RAZEM			4102

Ogółem więc gmina Czaplinek może przyjąć jednorazowo ponad 4 tys. osób. Według danych gminy (1999 r.) w ciągu roku gminę Czaplinek odwiedza ponad 14 tys. osób. Z informacji tych wynika również, że praktycznie wszystkie miejsca (na początku sezonu średnio 65-70%) są wykorzystane. Sezon zaczyna się w połowie czerwca, kończy zasadniczo z końcem sierpnia; trwa więc zaledwie ok. 2,5 miesiąca. Przeciętna długość pobytu wynosi 9 dni. W ośrodkach wczasowych odnotowuje się przewagę typowych, dwutygodniowych turnusów. Osoby korzystające z usług pól namiotowych i kwater prywatnych (możliwość regulowania długości pobytu samodzielnie) przebywają zwykle krócej - około tygodnia. Wskazuje to na utrwalanie się zwyczaju, przy wyjazdach wakacyjnych organizowanych samodzielnie, przemieszczania się podczas wypoczynku - pobyt w jednym miejscu skraca się do kilku dni. Zauważa się również poszukiwanie do wynajęcia lokali samodzielnych, do własnej dyspozycji - apartamentów (domków kempingowych, domów na wsi) - zamiast przedstawianej oferty hotelowej czy pensjonatowej. Według badań ankietowych prowadzonych w 1997 r. przez Zakład Zagospodarowania Turystycznego AWF w Poznaniu wśród turystów na Pojezierzu Drawskim podstawową formą spędzania czasu przez osoby tutaj wypoczywające jest turystyka krajoznawcza (zwiedzanie, spacer) - 35 % wskazań. Wypoczynek czynny (rekreacja masowa) jako preferowana forma wypoczynku realizowanego nad wodą pojawiała się w odpowiedziach 30 % respondentów (kąpiele, sporty

wodne, plażowanie, wędkarstwo). Część osób (20 %) wskazywało na te formy wypoczynku, które mogą być realizowane w gospodarstwach agroturystycznych (wypoczynek bierny, wieczory przy ognisku, uczestniczenie w pracach gospodarskich). Częściej wybierane były przykłady czynnego wypoczynku (28% wskazań ogółem).

Obiekty noclegowe Gminy Czaplinek mają raczej niski standard. Sytuacja ta jest zła z dwóch powodów: po pierwsze - stwarza zagrożenia dla zasobów środowiska, które są podstawowymi walorami turystycznymi gminy, a z drugiej strony - niski standard usług noclegowych odstręcza klientów bardziej wymagających i - zarazem - zamożnych. Zauważa się też brak specjalizacji usług oraz szczególnego, swoistego dla regionu (miejsca) produktu, który byłby utożsamiany z Czaplinkiem i przyciągał określony segment klientów. Przy znacznej mobilności turystów dobre ich przyjęcie wymaga szczególnego kształtowania oferty. Wszystkie te przesłanki: 1. konieczność kształtowania swoistego produktu turystycznego, 2. mobilność turystów, 3. krótsze (1.tygodniowe) pobyty, 4. chęć przebywania w niezależnym obiekcie noclegowym (apartament, domek), 5. zainteresowanie wsią, 6. potrzebę wydłużenia sezonu wczasowego - winny być uwzględnione przy kreowaniu oferty turystycznej gminy.

6.2.4. Baza gastronomiczna.

Baza gastronomiczna jest różnorodna, jej oferta bogata, ale lokalizacyjnie ograniczona do Czaplinka i kilku okolicznych wsi (Stare Drawsko, Piekary i Machliny). Przeważają obiekty małe, o niższym standardzie, tj. bary, pijalnie piwa i kawiarnie. Spis istniejących w Czaplinku obiektów gastronomicznych zawiera poniższa tabela.

Tabela Baza gastronomiczna MiG Czaplinek

<i>Typ obiektu</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba miejsc</i>
<i>Restauracja</i>	4	210
<i>Bar</i>	9	275
<i>Kawiarnia</i>	6	236

6.2.5. Obiekty sportowe i rekreacyjne miasta i gminy Czaplinek.

Podstawowymi, wpisanymi w tradycję miasta urządzeniami sportowymi są te, związane z Jeziorem Drawsko. Kompleks ten obejmuje różne obiekty: zespół boisk i stadion sportowy, basen, hala sportowa, siłownia, sauna, klub fitness, kort. Zakres usług rekreacyjnych poszerzają obiekty ulokowane nad jeziorami Machliny Małe, Kaleńsko i Głęboćek.

Zestawienie bazy sportowo-rekreacyjnej Miasta i Gminy Czaplinek (według danych UMiG)

Lp.	Rodzaj obiektu	Liczba obiektów	
		w Czaplinku	w innych miejscowościach
1.	kąpieliska	7	3 (jez. Machliny Małe, Machliny, jez. Kaleńsko, St. Kaleńsko, jez. Głęboć)
2.	stadiony i boiska wielofunkcyjne	16	
3.	korty tenisowe	4	
4.	siłownie	2	
5.	sauny i gabinety odnowy biologicznej	3	
6.	ośrodki jeździeckie	1	
7.	przystanie wodne i żeglarskie	2	
8.	wypożyczalnia sprzętu sportowo-turystycznego	12	

Elementami miejskiej infrastruktury rekreacyjnej są również kina, kluby i dyskoteki oraz inne obiekty kulturalne, takie jak ośrodki kultury, biblioteki, muzea. W Czaplinku działa szereg instytucji o charakterze kulturotwórczym. Należą do nich: Izba Muzealna (Rynek 1), Czaplinecki Ośrodek Kultury (ul. Pławieńska 1a), Biblioteka Publiczna (Rynek 1). Ważną funkcję kulturotwórczą oraz animacji turystyki pełnią instytucje ponadlokalne: Biuro Stowarzyszenia Gmin Pojezierza Drawskiego (ul. Rynek 1) oraz Drawski Park Krajobrazowy z siedzibą w Złocięcu (ul. Dworcowa 3).

6.2.6. Baza towarzysząca i uzupełniająca.

Usługi świadczone dla turystów obejmują szeroki i różnorodny asortyment świadczeń. Obok podstawowego pakietu usług noclegowych, żywieniowych, transportu i rekreacyjno - sportowych niezbędna jest odpowiednia infrastruktura handlowa, usług komunalno - rzemieślniczych i społeczna (np. służba zdrowia). W Czaplinku istnieje dobrze rozwinięta sieć handlowa i usługowa (patrz rozdział poświęcony gospodarce), zaspokajająca potrzeby i stałych mieszkańców, i przyjezdnych. Uboga natomiast jest infrastruktura dodatkowa na terenach wiejskich gminy Czaplinek. Tutaj podróżujący może liczyć jedynie na jeden wiejski

sklep, łączący branżę spożywczą i przemysłową. Brak jest filialnych jednostek poczty czy banku, punktów aptecznych i innych usługowych. Wyraźnie jednak wzrasta poziom usług, szczególnie w zakresie handlu, podczas sezonu turystycznego.

6.2.7. Obiekty i wyposażenie turystyczne o charakterze ponadlokalnym.

Walory krajoznawcze - kulturowe i krajobrazowe gmin stały się podstawą wytyczenia wielu szlaków turystycznych o różnym charakterze, ogólnych i tematycznych.

Szlaki piesze są powszechnie dostępne, nie wymagają szczególnego przygotowania merytorycznego. Mają charakter tras ponadlokalnych, obejmujących Pojezierze Drawskie, jednakże ich najbardziej malownicze fragmenty przebiegają przez tereny gminy Czaplinek:

- „Szlak wzniesień moreny czołowej”, znaki zielone, długość 158 km, prowadzi wzdłuż ciągu polodowcowych jezior, przebieg trasy: Złocieniec - Cieszyno - **Czaplinek**² - **Stare Drawsko** - **Sikory** - Rakowo - Strzeszyn - Pile - Łączno - Dziki - Szczecinek - Czarnobór - Gwda Wielka - Stępień - Biały Bór - Żydowo.
- „Szlak Szwajcarii Połczyńskiej”, znaki niebieskie, długość 57 km, krajobraz polodowcowy dolin i rynien jeziornych Drawskiego Parku Krajobrazowego; trasa: Połczyn Zdrój - Dolina Pięciu Jezior - Luboradza - Uradz - **Jez. Komorze** - **Sikory** - **Jez. Dołgie Wielkie** - **Czaplinek**.
- „Szlak solny”, znaki czerwone, przykład szlaku ogólnopolskiego, prowadzi od Kołobrzegu, odcinek: Połczyn Zdrój - Dolina Pięciu Jezior - **Kłuczewo** - **Kuźnica Drawska** - **Stare Drawsko** - **Czaplinek** wynosi 39 km; nawiązuje do traktu handlowego między Pomorzem a Wielkopolską.

Do najważniejszych tras specjalistycznych należą szlaki rowerowe:

- „Kraina zakłętego trójkąta”, znaki czerwone, długość 45 km, obszar w obrębie jezior: Dołgie Wielkie, Komorze, Żerdno oraz Spyczna Góra (punkt widokowy),
- „Dolina Pięciu Jezior”, znaki niebieskie, długość 47 km, na północ od Czaplinka, w rynn timer pięciu jezior
- „Lobeliowe Jeziora”, znaki czarne, długość 33 km, na południe od Czaplinka (Broczyno, Byszkowo, Studniczka, Kaleńsko Stare),
- „Dobrzyca”, znaki zielone, długość 45 km, na południe od Czaplinka (Ostroróg, Dobrzyca, Machliny, Studniczka).
- szlak Przyrodniczy Drawskiego Parku Krajobrazowego, znaki czarne, długość 71 km, krajobrazowy, przecina pasma moreny czołowej i doliny jezior Drawsko i Siecino, trasa: Połczyn Zdrój - Uraz - Warnięg - Stare Worowo - Cieszyno - Złocieniec - Lubieszewo.

szlaki przyrodnicze (ścieżki dydaktyczne), utworzone z inicjatywy Drawskiego Parku Krajobrazowego i Nadleśnictwa Czaplinek:

- „Wyspa Bielawa”, ścieżka florystyczno-faunistyczna, wyposażona w miejsca obserwacji płazów i ptaków oraz wieżę dla obserwacji dużych ssaków zamieszkujących wyspę,
- „Spyczna Góra-Jezioro Prosino”, długość 16,5 km, przebieg trasy: ruiny zamku w Starym Drawsku - wieża widokowa obok Spycznej Góry - Jezioro Prosino (rezerwat ornitologiczny, z przygotowanym miejscem obserwacji ptaków);

szlaki kajakowe:

*Czcionką grubą oznaczono miejscowości gminy Czaplinek.

- Drawa, długość 186 km, czas całkowity spływu: 6-8 dni, początek spływu na jeziorze **Żerdno** lub **Drawsko** (wodowanie w Czaplinku lub Starym Drawsku)
- Piława, długość 82 km, czas całkowity spływu: 5-6 dni, początek spływu na jeziorze **Komorze** lub Lubicko Wielkie.

szlak hippiczny, zorganizowany w oparciu o prywatne ośrodki jeździeckie w lasach nadleśnictwa Czaplinek

- trasa leśna w Leśnictwie Sikory (Sikory-Łubowo-Jez. Dołgie Wielkie).

6.2.8. Cykliczne imprezy kulturalne i sportowe.

Bazą dla tych działań są przede wszystkim obiekty i instytucje działające w Czaplinku. Należy tu przywołać następujące akcje (dane 1998 - 2000 r., na podstawie informacji Urzędu Miasta i Gminy) :

Lp.	Nazwa imprezy	Organizator	Termin imprezy
1.	Konkurs na „Drzewo genealogiczne”	Izba Muzealna	Luty
1.	Festyn majowy - VII Turniej szachowy	Czaplinecki Ośrodek Kultury (CzOK) Szachowy Klub KORONA	Maj
2.	IV przegląd Małych Form Teatralnych	CzOK	Maj
3.	5.lecie kontaktów partnerskich Czaplinek - Bad Schwartau	Miasto Bad Schwartau Miasto Czaplinek CzOK	Maj
4.	XXI Turniej recytatorski „Ptaki i Ptaszki Polne”	CzOK	Maj
5.	Rajd Pieszy MAGULON	ZHP	Maj
6.	Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Łowiectwie Podwodnym	Klub Płetwonurków „Mares”, Koszalin	czerwiec
7.	Wieczór poetycko-muzyczny	CzOK	Maj
	Regaty żeglarskie	Młodzieżowy Ośrodek Sportów Wodnych	Maj
8.	II zjazd Miłośników Psów Jack Russell Terier	Ośrodek Wypoczynkowy „Kusy Dwór”, Czaplinek	czerwiec
9.	Prezentacja Dorobku Artystycznego „Witajcie wakacje”	CzOK	czerwiec
10.	Czaplineckie Spotkania Teatralne	CzOK	czerwiec
11.	Czaplineckie Eko-Echo	CzOK	lipiec/sierpień
12.	Turniej Sołectw	CzOK	lipiec
13.	Prezentacje zespołów tanecznych	CzOK	lipiec
14.	Międzynarodowy Zlot Właścicieli Motocykli Harley Davidson	Klub Harley Davidson Riders of Poland	Lipiec 96, 97, 98
15.	Inwazja Mocy	Radio RMF FM	lipiec 1998
16.	Dni Czaplinka	CzOK	Lipiec
17.	Lato Rockowe	CzOK	Lipiec
18.	Spotkania z folklorem	CzOK	Sierpień
19.	Rajd Starszoharcerski „Grzybobranie”	ZHP	Wrzesień
20.	Dożynki Gminne	CzOK	Wrzesień
	Hubertus	Koło Łowieckie	Wrzesień
	Rajd samochodowy	Stow. „Uciekających przed nudą”	Wrzesień/październik

21.	Rajd pieszy „Pieczonego Ziemniaka”	ZHP	Październik
22.	Turniej Tańca Towarzyskiego	CzOK	Grudzień

Izba Muzealna organizuje ponadto szereg imprez stałych i cyklicznych w różnych porach roku – należą do nich stała wystawa p.t. ”Prosto ze strychu”, galeria fotografii lokalnych twórców, cykliczne prezentacje (raz w miesiącu) dzieł regionalnych twórców.

6.3. Wnioski.

1. Należy systematycznie dążyć do podnoszenia standardu istniejących obiektów hotelarskich.
2. Ze względu na znaczne sezonowe obciążenie jeziora Drawsko i złą jakość jego wody konieczne jest rozproszenie ruchu turystycznego, poprzez preferowanie obiektów mniejszych, w tym kwater agroturystycznych, i wydłużenie sezonu wczasowego.
3. Ważne jest aby gmina Czaplinek utrwaliła wizerunek obszaru przyjaznego turystyce, o wysokim poziomie oferowanych usług, specjalizacja oferty, dobrej promocji i informacji.

7. Uwarunkowania rozwoju systemów technicznych.

7.1. Transport i komunikacja.

7.1.1. Drogi.

Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa zmieniła ustawę o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. wprowadziła nowe kategorie dróg i ustanowiła ich zarządy.

Sieć drogowo – uliczną w gminie tworzy:

a) droga krajowa nr 20 - Drawsko Pomorskie – Szczecinek - 16,14 km,

Ulice: Złocieniecka, Plac 3 Marca, Dąbrowskiego, Al. 7-go Kołobrzieskiego Pułku Piechoty będące w ciągu w/w drogi są ulicami krajowymi;

droga ta łączy gminę z innymi ważnymi szlakami komunikacyjnymi – drogą krajową nr 11, oraz pośrednio z drogą krajową nr 10.

Zarządcą drogi jest Rejon Dróg Krajowych w Szczecinku.

b) drogi wojewódzkie:

- nr 163 - Wałcz – Kołobrzeg – 33,92 km

- nr 171 – Czaplinek – Barwice – 9,42 km

- nr 177 – Czaplinek – Mirosławiec – 8,31 km

Ulice: Wałęcka, Długa, Drahimska, Pławieńska będące w ciągu w/w dróg są ulicami wojewódzkimi.

Łączna długość dróg wojewódzkich na terenie miasta i gminy wynosi 51,65 km.

Drogi wojewódzkie zapewniają połączenia z sąsiednimi gminami i regionami kraju oraz z innymi ważnymi szlakami komunikacyjnymi m.in. drogami krajowymi nr 10, nr 22 i nr 23.

Droga nr 163 jest znacznie obciążona ruchem w szczególności w okresie wakacyjnym, kiedy to jest wybierana jako popularny szlak nad morze przez mieszkańców Śląska i Wielkopolski.

Drogami wojewódzkimi zarządza Rejon Dróg Wojewódzkich w Drawsku Pomorskim.

c) drogi powiatowe:

- nr 17 341 – N. Worowo – Kluczewo

- 3,59 km

- nr 17346 – Rzepowo – Siemczyno	- 7,66 km
- nr 17 347 - Rzepowo – Głębozek - Siemczyno	- 6,22 km
- nr 17 350 – Ogartowo – Sikory	- 9,23 km
- nr 17 352 – Kluczewo – Prosinko – St. Drawsko	- 5,58 km
- nr 17 353 – Stare Drawsko – Żerdno	- 2,46 km
- nr 17 354 – Nowe Drawsko – Sikory	- 3,36 km
- nr 17 355 – Czarne Wielkie – Polne	- 0,82 km
- nr 17 356 – Dr. Nr 20 – Rakowo	- 1,30 km
- nr 17 378 – Siemczyno – Żeliszawie	- 2,14 km
- nr 17 379 – Czaplinek – Nowe Kaleńsko	- 8,09 km
- nr 17 380 – Czaplinek – Czarne Małe	- 5,45 km
- nr 17 381 - Czarne Małe – Łysinin – Ostroróg	- 6,1 km
- nr 17 382 – Broczyno – Motarzewo – Machliny	- 8,16 km
- nr 17 383 – Machliny – gr. wojew. – Nadarzyce	- 6,99 km
- nr 17 384 – Pławno – Psie Głowy	- 2,66 km
- nr 17 385 – Broczyno – Byszkowo	- 2,95 km
- nr 17 386 – Trzciniec – dr. Nr 163	- 1,46 km
- nr 17 637 – Barwice – Kluczewo	- 4,34 km
- nr 17 649 – Łubowo – Czarne Małe	- 3,25 km
- nr 17 650 – Łubowo – Ostroróg	- 1,30 km

Ulice: Polna, Słoneczna, Młyńska, Jagiellońska, Moniuszki, Leśników, Jeziorna, Rzeźnicka, Kamienna, Czarnkowskiego, Grunwaldzka, Poznańska, Dworcowa Słowackiego Szczecińska są ulicami powiatowymi.

Łączna długość dróg powiatowych na terenie miasta i gminy wynosi ok. 100 km z czego:

- 50,2 km – drogi o nawierzchni bitumicznej
- 20,9 km – drogi gruntowe o nawierzchni ulepszonej
- 22,2 km – drogi gruntowe

Drogami powiatowymi zarządza Zarząd Dróg Powiatowych w Drawsku Pomorskim.

d) drogi gminne

Ulice: Apteczna, Bema, Bydgoska, Ceglana, Chrobrego, Długosza, Górna, Gdańska, Kaszubska, Kochanowskiego, Kolejowa, Komunalna, Kościuszki, Kręta, Kujawska, Mazurska, Mickiewicza, Nadbrzeże Drawskie, Ogrodowa, Parkowa, Paska, Piłska, P. Wasznika, Pomorska, Rynek, Rzeczna, Sikorskiego, Spokojna, Staszica, Studzienna, Tartaczna, Toruńska, Warmińska, Wąska, Wiejska, Zbożowa, Żeromskiego, Żuławska są ulicami gminnymi.

Łączna długość ulic gminnych na terenie miasta wynosi ok. 10 km.

Na terenie gminy położonych jest 8 dróg gminnych oznaczonych:

- nr 17080001 – Żeliszawie – Wrzeńnica	- 2,7 km
- nr 17080002 – Pławno – Żeliszawie	- 1,93 km
- nr 17080003 – Broczyno – Czarne Małe	- 3,26 km
- nr 17080004 – dr nr 163 – Kluczewo	- 0,8 km
- nr 17080005 – Kluczewo – dr. Nr 17341	- 0,85 km
- nr 17080006 – Kluczewo – Brzezinka	- 3,2 km
- nr 17080007 – Nowa Wieś – dr. Nr 163	- 0,95 km
- nr 1780008 – Prosinko – Stare Gonne	- 4,5 km

Łączna długość dróg gminnych położonych na terenach wiejskich wynosi ok. 86,02 km.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest szereg dróg dojazdowych do pól, których długość zinwentaryzowana przez Urząd Miasta i Gminy w Czaplinku wynosi ok. 67,84 km (maj 1999 r.).

Uwarunkowania ruchowe.

Badania natężenia ruchu przeprowadzone w 1995 r przez Generalną Dyрекcyję Dróg Publicznych wykazują całkowite natężenie ruchu:

- droga nr 20 Czaplinek – Drawsko Pomorskie – 1800 poj/d
- droga nr 20 Czaplinek – Szczecinek – 1400 poj/d
- droga nr 163 Wałcz – Czaplinek – 2400 poj/d
- droga nr 163 Czaplinek – Połczyn Zdrój – 1800 poj/d
- droga nr 177 Czaplinek – Mirosławiec – 800 poj/d
- droga nr 171 Czaplinek - Barwice – 650 poj/d

Przez centrum miasta Czaplinka przejeżdżało ok. 2300 pojazdów na dobę.

Szacuje się, że natężenie ruchu wzrosło do chwili obecnej o ok. 40 – 50 %, co zostanie zweryfikowane podobnymi badaniami w bieżącym roku.

Natężenie ruchu zmienia się w ciągu roku, zdecydowanie większe obciążenia występują w okresie letnim na obu odcinkach drogi nr 163.

Zjawiskiem niepokojącym jest także stały wzrost ruchu pojazdów ciężarowych na drodze nr 20, która coraz częściej jest wybierana przez kierowców jako alternatywa do bardziej zatłoczonej drogi nr 10.

7.1.2. Komunikacja kolejowa.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa niezelektryfikowana nr 385 – Runowo Pomorskie – Chojnice prowadząca przewozy pasażerskie w ruchu osobowym i przewozy pasażerskie. Stacja kolejowa wraz z dworcem zlokalizowana jest w mieście Czaplinku przy ul. Dworcowej.

Na terenie gminy zlokalizowane są jeszcze dwa przystanki kolejowe w Żeliszawiu i Czarnem Małym.

Linia kolejowa zapewnia dość dogodne połączenia na trasie Stargard Szczeciński – Szczecinek – Chojnice. Wskazane węzły kolejowe umożliwiają przesiadki na pociągi w wielu kierunkach Polski, tym nie mniej połączenia te nie można uznać za sprawne.

7.1.3. Komunikacja autobusowa.

Dworzec autobusowy PKS zlokalizowany jest przy Pl. 3 Marca, nie posiada kasy biletowej ani zaplecza dla podróżnych. Połączenia autobusowe realizowane są z większością miejscowości Pojezierza Drawskiego m.in. Drawskiem Pomorskim, Szczecinkiem, Złocięcem, Barwicami, a ponadto z Wałczem, Poznaniem i Kołobrzegiem.

7.1.4. Wnioski.

Reforma administracyjna kraju wraz z nowym podziałem kompetencji w zakresie zarządzania drogami oraz niebywały spadek nakładów na eksploatację, modernizację i rozbudowę dróg w skali kraju sprawił, że sytuacja w tej sferze jest dla gmin bardzo trudna. Postępującej degradacji, pogorszeniu warunków użytkowych ulega większość dróg we wszystkich kategoriach. Jednocześnie obserwujemy ciągły wzrost natężenia ruchu wynikający zarówno ze wzrastającego zmotoryzowania mieszkańców gminy, jak i wzrastającego ruchu tranzytowego. Ponieważ gmina Czaplinek jest znaczącym ośrodkiem turystycznym jest penetrowana w ostatnim czasie przez turystów zmotoryzowanych, którzy użytkują większość dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. W okresie letnim znaczny potok ruchu

przebiega drogą wojewódzką nr 163 Wałcz – Kołobrzeg, prowadzącą przede wszystkim ruch tranzytowy Poznań – Kołobrzeg. Ruch ten przebiega niestety przez miasto Czaplinek, szczęśliwie omija ściśle centrum miasta. Zdecydowanie potrzebna jest realizacja obwodnicy miasta przejmująca ruch z drogi krajowej nr 20 oraz drogi wojewódzkie nr 163, 171, 177. W dotychczasowych planach zagospodarowania przestrzennego przewidywano prowadzenie takiej obwodnicy po wschodniej stronie miasta uwzględniając jedynie powiązanie drogi nr 163 od południa i północy, drogę nr 171 oraz nr 20 od wschodu, nie zapewniono w planach rozwiązania tranzytu drogą nr 20 od zachodu i z drogi nr 177 od południowego – zachodu. Planowana obwodnica ze względu na konieczność pokonania znacznych utrudnień fizjograficznych w tym konieczność ominięcia jeziora Czaplino jest długa, trudna w realizacji i kosztowna i zapewne z tych względów nie jest uwzględniana w najbliższych planach zarządców dróg. Pożądany efekt prowadzenia ruchu tranzytowego wymagałby planowania obwodnicy także w kierunku zachodnim.

Na terenie gminy konieczna jest docelowo realizacja obwodnic dla wsi Broczyno i Siemczyno. Ze względu na uwarunkowania geograficzno przyrodnicze nie jest możliwe zlokalizowanie obwodnic dla Machlin i Starego Drawsko, choć ze względów funkcjonalnych i bezpieczeństwa mieszkańców byłaby bardzo potrzebna.

7.2. Infrastruktura techniczna.

7.2.1. Woda.

Woda dla potrzeb miasta Czaplinka dostarczana jest obecnie z dwóch stacji wodociągowych komunalnych oraz ośmiu lokalnych eksploatowanych na terenie ośrodków wczasowych i instytucji.

Pracujące na terenie miasta Czaplinek komunalne ujęcia wody mogą pobierać zgodnie z pozwoleniem wodno – prawnym łącznie $1800+500=2300\text{m}^3$ wody na dobę. Obecnie obie stacje wodociągowe dostarczają do sieci średniodobowo 1070m^3 uzdatnionej wody. Stacje pracują w oparciu ujęcia przy ul. Ceglanej oraz przy ul. Wąskiej. Obie stacje wodociągowe pracują równolegle.

Większość wsi na terenie gminy Czaplinek posiada sieci wodociągowe, dostawa wody z lokalnych wiejskich ujęć wody o wydajności od 8 do $55\text{m}^3/\text{h}$. Wiejskie stacje wodociągowe wymagają remontów bieżących i generalnych. W nielicznych stacjach woda jest uzdatniana. Stacje nie posiadają zbiorników wyrównawczych i pomimo, że studnie mają znaczną wydajność w niektórych miejscowościach występuje w szczycie okresowy brak wody.

Na terenie gminy poza stacjami komunalnymi eksploatowane są ponadto ujęcia zakładowe, które pomimo budowy wiejskich komunalnych sieci zbiorczych będą nadal eksploatowane. Wynika to ze specyfiki zakładów. Są to ujęcia zakładowe Byszkowo – dwie stacje: zakład rolny i ferma tuczu; Miłkowo – gorzelnia; Łąka – zakład rolny „AZOTY”; Drahimek - zakład rolny; Kołomąt –zakład przetwórstwa owocowo – warzywnego; Stare Kaleńsko - pałac.

Na terenie gminy istniejące wodociągi spinają wsie: Nowe Drawsko – Stare Drawsko – Żerdno; Piekary - Wełnica; Czarne Małe - Łysinin; Prosinko – Prosino; Ostroróg – Nobliny gm. Borne Sulinowo i stanowią fragmenty rozwiązania docelowego.

W 13 wsiach mieszkańcy zasilani są w wodę z ujęć indywidualnych – przydomowych.

Wyposażenie i podstawowe parametry pracy istniejących stacji przewidzianych dla rozwiązania docelowego:

Czaplinek ul. Ceglana:

- pięć odwiertów- studni o wyd. $20-56\text{m}^3/\text{h}$
- jeden zbiornik hydroforowy o poj. 4000dm^3
- chlorator typ C52 szt.3

Czaplinek ul. Wąska:

- dwa odwierty –studnie o wyd. 28-57m³/h
- dwa odźelaziacze o średnicy 1,2m
- przetwornica częstotliwości
- sprężarka o wydajności 4,5m³/h

Kluczewo:

- dwa odwierty –studnie o wyd. 30-50m³/h
- trzy odźelaziacze o wydajności 10m³/h
- dwa zbiorniki hydroforowe o poj. 2000dm³

Rzepowo:

- dwa odwierty –studnie o wyd. łącznej 55m³/h
- cztery odźelaziacze o średnicy 0,8m
- cztery odmanganiacze o średnicy 0,8m
- dwa zbiorniki hydroforowe o średnicy 1,5m

PUBLICZNE UJĘCIA WODY

Lp.	Ujęcie wody	Dop. pobór M ³ /dobę	Ilość studni	Zasilany teren	Długość Sieci (km)
1.	Machliny	430	1	Machliny	1,5
2.	Czarne Małe	700	2	Czarne Małe Łysinin	2,9
3.	Siemczyno	900	2	Siemczyno	3,0
4.	Kluczewo	1100	2	Kluczewo	2,1
5.	Rzepowo	1100	2	Rzepowo	2,2
6.	Stare Drawsko	900	2	Stare Drawsko Żerdno Nowe Drawsko	7,5
7.	Broczyno	950	2	Broczyno	5,0
8.	Niwka	150	1	Niwka	0,6
9.	Sikory	430	1	Sikory	2,5
10.	Trzciniec	380	1	Trzciniec	2,8
11.	Karsno	200	1	Karsno	0,9
12.	Czarne Wielkie	820	1	Czarne Wielkie	1,2
13.	Motarzewo	250	1	Motarzewo	b.d.
14.	Pławno	430	1	Pławno	2,8
15.	Prosinko	260	2	Prosinko Prosino	0,9
16.	Piasieczno	150	1	Piasieczno	1,8
17.	Miłkowo	300	1	Miłkowo	w budowie
18.	Wełnica	150	1	Wełnica	b.d.
19.	Czaplinek	1800 500	5 2	Czaplinek	13,2

Określono dopuszczalny pobór wody wg pozwolenia wodno-prawnego.

Ujęcia w miejscowościach: Machliny, Czarne Małe, Siemczyno, Kluczewo, Rzepowo, Stare Drawsko, Niwka, Sikory, Trzciniec, Karsno, Pławno, Prosinko, Piasieczno, Miłkowo, Wełnica i jedno z ujęć w Czaplinku posiadają urządzenia uzdatniania wody.

Podane w tabeli wydajności odnoszą się do obecnie czynnych urządzeń uzdatniających, natomiast wydajności określone w dokumentacji poszczególnych ujęć są często zdecydowanie większe.

Wodę właściwej jakości dostarczały wodociągi publiczne z ujęć w Czaplinku, Broczynie, Kluczewie, Łysininie, Machlinach, Niwce, Rzepowie Siemczynie, Sikorach, Starym Drawsku i Trzcińcu.

ZAKŁADOWE UJĘCIA WODY - GMINA CZAPLINEK

Lp.	Nazwa właściciela	Adres	Ilość studni	Zasięg	Uwagi
1.	Ośrodek wczasowy DRAWTUR	Czaplinek ul. 5- Pomostów	1	Potrzeby ośrodka	
2.	Ośrodek wczasowy ZNTK Ostrów Wlkp.	Czaplinek ul. 5- Pomostów	1	Potrzeby ośrodka	
3.	Ośrodek wczasowy ZODIAK	Czaplinek ul. 5- Pomostów	2	Potrzeby własne Ośrodek wczasowy KUSY DWÓR	
4.	INTEL-NOWA TELCZA	Czaplinek ul. Pławieńska	1	Potrzeby własne	
5.	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko- Własnościowa Os. Wieszców.	Czaplinek ul. Staszica	2	Osiedle mieszkaniowe 1000 osób	
6.	CAMPING Czaplinek	Czaplinek ul. Drahimska	1	Potrzeby własne	
7.	CAMPING „U Jacka”	Czaplinek ul. Drahimska	1	Potrzeby własne	
8.	Liceum ogólnokształcące	Czaplinek ul. Parkowa	1	Potrzeby własne Odbiorcy indyw.	

Długość sieci wodociągowej na terenie miasta wynosi 13,2 km, a na terenach wiejskich 62,4 km.

Do sieci wodociągowej na terenie miasta przyłączonych jest ok. 480 odbiorców, a na terenach wiejskich 850.

Na terenie miasta można wyodrębnić 3 wodociągi publiczne i 3 lokalne, a na terenach wiejskich 32 publiczne i 23 lokalne.

Eksploatowane na terenie miasta i gminy studnie przydomowe są w złym stanie technicznym lub dostarcza wodę złej jakości.

Zasadniczym problemem gospodarki wodociągowej w gminie Czaplinek jest znaczne rozproszenie wodociągów, duża liczba ujęć wody i jakość wody, która w niedalekiej przyszłości w większości wodociągów może nie spełniać nowych wymogów (Unii Europejskiej). Eksploatacja tak rozproszonego systemu jest w chwili obecnej mało efektywna z powodów technicznych i ekonomicznych.

W celu rozwiązania tego problemu biuro projektowe „EkoWodrol” z Koszalina opracowuje studium wykonalności gospodarki wodociągowo – ściekowej dla gmin Stowarzyszenia Gmin Pojezierza Drawskiego. Opracowanie to ma na celu stworzenie systemu gospodarki wodno-ściekowej dla wszystkich gmin, systemów całościowych dla poszczególnych gmin jak i częściowo powiązanych między nimi. Studium to określi konieczność połączenia

poszczególnych wodociągów, likwidacji nieefektywnych ujęć i wdrożenia jednego połączonego systemu w ramach gminy, określi koszty inwestycji i jej etapowanie. Program gospodarki wodno - ściekowej dla Stowarzyszenia będzie podstawą do wystąpienia o fundusze pomocowe programu ISPA.

7.2.2. Kanalizacja.

Miasto Czaplinek posiada sieć kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – ciśnieniową. Na terenie miasta eksploatowanych jest pięć przepompowni ścieków. Łączna długość sieci kanalizacyjnej:

- grawitacyjnej - 14 800m
- tłocznej - 2 000m
- ogólnospławnej – 700m.

Kanalizacja sanitarna doprowadza ścieki do przepompowni głównej zlokalizowanej przy ul. Jeziornej. Z przepompowni głównej ścieki przetłaczane są na oczyszczalnię rurociągiem tłocznym o długości 970 m i średnicy 250 mm.

Oczyszczalnia ścieków w Czaplinku.

Oczyszczalnia ścieków dla Czaplinka zlokalizowana została nad jeziorem Drawsko na przeciwległym brzegu w stosunku do brzegu o który opiera się stara zabudowa miasta.

Oczyszczalnia zaprojektowana została w latach 1972-1974 przez Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodno-Ściekowej „PROSAN” Warszawa, Pracownia w Szczecinie.

Użytkownikiem oczyszczalni jest Zakład Gospodarki Komunalnej w Czaplinku.

Ścieki oczyszczane są tylko w podstawowym zakresie, przy wskaźnikach:

- BZT5	- 50-80 g O ₂ /m ³
- zawiesina	- 20 – 40 g/ m ³

Odbiornikiem ścieków z oczyszczalni jest jezioro Drawsko.

Pozwolenie wodno – prawne udzielone w 1985 r. (ważne 10 lat) ustalało maksymalną ilość ścieków na poziomie:

a) w okresie letnim (sezonie)

- Q _{maxd} = 4061 m ³ /d	- Q _{maxh} = 288 m ³ /h
- Q _{śrd} = 3633 m ³ /d	- Q _{śrh} = 238 m ³ /h

b) poza sezonem

- Q _{maxd} = 3174 m ³ /d	- Q _{maxh} = 233 m ³ /h
- Q _{śrd} = 2838 m ³ /d	- Q _{śrh} = 188 m ³ /h

Oczyszczalnia ścieków w Czaplinku jest w trakcie modernizacji,

obecnie ważne jest pozwolenie tymczasowe do 2001 r. – na czas modernizacji.

W ubiegłym roku podjęto modernizację oczyszczalni ścieków (zakończenie w 2001r.), której celem jest wprowadzenie nowej technologii oczyszczania przy maksymalnym zachowaniu istniejących obiektów.

Wydajność oczyszczalni po modernizacji Q = 2268m³/d, przy rzeczywistym obecnym dopływie ścieków Q_{śrd} = 1600m³/d.

Pozwala na oczyszczenie wszystkich ścieków powstających obecnie na terenie gminy.

Nowa technologia zapewni parametry ścieków odpowiadające wymaganiom rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie klasyfikacji wód oraz warunków jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub ziemi.

W ramach modernizacji zrealizowane zostało lub będzie :

- nowy sposób przeróbki odpadów powstających w procesie oczyszczania
- wymiana urządzeń awaryjnych i trudnych w eksploatacji
- wyposażenie obiektu w nowoczesną aparaturę kontrolno – pomiarową
- punkt zlewczy dla ścieków dowożonych
- remont budynku obsługi
- nowe zagospodarowanie terenu i poprawa estetyki obiektów.

Układ technologiczny oczyszczalni ścieków po trasie przepływu ścieków jest następujący:

- przepompownia główna ścieków D=9m, H=5,7m
- piaskownik pionowy szt.2, D=2,6m, H=3,6m
- osadnik wstępny IMHOFFA szt.2, wym. 14,7x14,7m; H=7,0m
- złożo biologiczne zraszane szt.2; D=16,0m; H=3,5m
- osadnik wtórny szt.2; D=9,0m; H=3,5m
- poletka osadowe szt.18; F=6,3mx16,7mx18szt=1870m²
- przepompownia recyrkulatu

Na terenie miasta Czaplinek, w szczególności na terenach osiedlowych istnieje kanalizacja deszczowa, które zewidencjonowana długość wynosi ok. 4 km.

Sieć kanalizacji deszczowej na osiedlu w rejonie ulic Kochanowskiego i Słowackiego jest w dyspozycji spółdzielni mieszkaniowej i jej długość nie jest znana.

Wnioski.

Teren gminy nie jest skanalizowany, jedynie niektóre ośrodki wypoczynkowe i osiedla popegeerowskie mają wewnętrzne urządzenia kanalizacyjne oparte na zbiornikach bezodpływowych, z których nieczystości wywożone są tylko częściowo do punktu zlewczego na wysypisku, a częściowo w miejsca przypadkowe.

Wiele gospodarstw domowych na terenie gminy odprowadza ścieki do zbiorników, które w znacznej części mogą być nieuszczelne. Zauważalnym jest także zjawisko odprowadzania ścieków bezpośrednio do gruntu lub pobliskich cieków.

Studium wykonalności gospodarki wodno – ściekowej określi także zasady gospodarki ściekowej na terenie gminy. Przewidywane jest między innymi stworzenie systemu kanalizacji grawitacyjno – ciśnieniowej, która umożliwi oczyszczanie ścieków w rozbudowanej oczyszczalni w Czaplinku. W związku z planowaną inwestycją „Ekopark turystyczny” przewidują się konieczność realizacji jeszcze jednej oczyszczalni ścieków obsługującej to przedsięwzięcie jak i północną część gminy.

Prowadzone są jednocześnie prace projektowe projektu budowy pierwszego etapu kanalizacji gminy w południowej jej części obejmującej miejscowości Broczyno, Trzciniec, Byszkowo, Miłkowo, Machliny.

7.2.3. Energia elektryczna.

Cała gmina jest zelektryfikowana, obsługiwana przez Rejon Energetyczny w Drawsku Pomorskim. Energia elektryczna jest dostarczana poprzez główny punkt zasilania (GPZ) w Czaplinku o mocy 10 MVA. Parametry obiektu jak i głównych linii przesyłowych 15 kV są dobre, a w związku z niewielkim obciążeniem rozdzielni istnieją rezerwy dostaw mocy na

tym poziomie zasilania. Niestety część linii przesyłowych 15 kV i stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz większość linii 0,4 kV nie spełnia współczesnych wymagań co obniża sprawność sieci na poziomie dystrybucji do odbiorców.

Zużycie energii elektrycznej na terenie gminy było największe pod koniec lat 80-tych, a wyniku upadku wielu przedsiębiorstw w tym gospodarstw rolnych uległo znacznemu obniżeniu. Od połowy lat 90-tych zużycie energii ponownie wzrasta, co spowodowane jest głównie przez nowopowstające podmioty gospodarcze.

W 1999 r. na terenie gminy zlokalizowane były:

A/ Główny Punkt Zasilania (GPZ) o mocy 10 MVA

B/ linie wysokiego napięcia 110 kV – 20,8 km

C/ linie średniego napięcia 15 kV:

- 225,5 km linii napowietrznych
- 9,14 km linii kablowych PE
- 28,68 km pozostałych linii kablowych

D/ linie niskiego napięcia 0,4 kV:

- 114,81 km linii napowietrznych
- 81,29 km linii kablowych

E/ stacje transformatorowe 15/0,4 kV:

- 55 sztuk kubaturowych o mocy 12802 kVA
- 91 sztuk słupowych o mocy 7783 kVA

F/ inne

- 61,6 km linii oświetlenia drogowego
- 77 wielkich odbiorców

7.2.4. Gaz.

Obecnie mieszkańcy miasta korzystają z sieci gazowej, wybudowanej przez Zakład Gazowniczy w Koszalinie i Urząd Miasta i Gminy, obejmującej większą część miasta, dostarczającej gaz GZ-35.

W Czaplinku przy ul. Jeziornej zlokalizowana jest baza Rozdzielni Gazu w Czaplinku (administracja).

Do sieci przyłączono dotychczas głównie odbiorców instytucjonalnych i budownictwo mieszkaniowe zorganizowane i indywidualne gospodarstwa domowe. Część mieszkańców gminy zaopatruje się w gaz butlowy.

Zaopatrzenie w gaz następuje odboczką Dn 80 z gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia Dn 250 mm Piłą – Stargard Szczeciński – Szczecin, przesyłającego gaz z Niżu Wielkopolskiego do Szczecina.

Stacja redukcyjno-pomiarowa I^o, zlokalizowana na terenie miasta przy ul. Kamiennej o wydajności 1500 m³/h redukuje ciśnienie z wysokiego na średnie, który zasila bezpośrednio dwie kotłownie z własnymi reduktorami ciśnienia, oraz dwie stacje redukcyjno pomiarowe II°, zlokalizowane przy ul. Polnej o wydajności 1500 m³/h i przy ul. Wasznika o wydajności 1500 m³/h.

Sieć gazowa średniego ciśnienia obejmuje 0,3 km gazociągów stalowych i 3,6 km gazociągów PE. Sieć niskiego ciśnienia obejmuje 17,4 km gazociągu stalowego i 0,8 km gazociągu PE.

Liczba odbiorców wynosi 2017 z czego do celów grzewczych korzysta 424.

Liczba przyłączy do budynków wynosi 621 z czego 37 do obiektów niemieszkalnych.

Opracowana w 1994 r. na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy Koncepcja Gazyfikacji gminy Czaplinek zakłada gazyfikację wybranych wsi obejmujących Siemczyno, Broczyno, Trzciniec

i Machliny jako najbliższej położonej stacji redukcyjno –pomiarowej I^o i o znacznie większym potencjale demograficznym. Zasilanie tych wsi miałyby nastąpić gazociągami średniego ciśnienia z zastosowaniem indywidualnych reduktorów u odbiorców.

Ze względów ekonomicznych wynikłego m.in. z wysokich kosztów realizacji inwestycji, przy jednoczesnym nikłym zainteresowaniu potencjalnych odbiorców rozpoczęcie inwestycji do dnia dzisiejszego nie doszło do skutku.

7.2.5. Telekomunikacja.

Gmina Czaplinek jest obsługiwana dotychczas przez Telekomunikację Polską S.A. Zakład Telekomunikacji w Koszalinie. Na terenie gminy liczba abonentów obsługiwana przez tego operatora wynosi ok. 2150 z czego tylko 300 abonentów na terenie gminy.

Na terenie miasta i gminy istnieje łączność telefonii bezprzewodowej systemów Centertel, Era GSM i Plus GSM.

W chwili obecnej trwają przygotowania do wprowadzenia na teren gminy innego operatora nowoczesnej telefonii przewodowej.

7.2.6. Gospodarka odpadami.

Wysypisko odpadów stałych i wylewisko odpadów ciekłych dla miasta i gminy zlokalizowane jest niedaleko wsi Łąka. Zagospodarowane jest zgodnie z przepisami (brak wodociągu), wyposażone w spychacz i dozór w godzinach 8⁰⁰ – 18⁰⁰. Wywóz śmieci realizuje tabor ZGKiM na podstawie umów z właścicielami posesji.

We wsiach ustawione są pojemniki na odpady o pojemności 1100 l (ok. 80 szt.) i 110 l (ok. 800 szt.).

Ze względu na stosunkowo niewielką ilość odpadów pochodzącą głównie z miasta, ośrodków wypoczynkowych oraz zakładów, nie prowadzi się selektywnej zbiórki odpadów ani wstępnego ich przerobu.

Spora odpadów z terenów wiejskich jest zagospodarowywana na miejscu (kompostowanie, spalanie), co jest zjawiskiem zasadniczo pozytywnym, niestety też część śmieci wyrzucana jest na dziko do lasów i inne przypadkowe miejsca.

Istniejące wysypisko śmieci przy dotychczas prowadzonej gospodarce ma pojemność wystarczającą na przynajmniej 10 lat.

Należy spodziewać się jednak dalszego wzrostu ilości odpadów w związku z czym w niedalekiej przyszłości należy opracować program gospodarki odpadami, zakładającą selektywną ich zbiórkę, segregację, wstępny przerób, odzysk surowców wtórnych i utylizację. Wysypisko nie posiada na dzień dzisiejszy uregulowanych stanów prawnych w tym stref ochronnych.

7.2.7. Cmentarnictwo.

W mieście Czaplinku cmentarze położone są w rozwidleniu ulic: Szczecineckiej i Al. 7-go Kołobrzieskiego Pułku Piechoty (stara część cmentarza niemieckiego – ok. 1,75 ha) i na północ od ul. Szczecineckiej nowy cmentarz o pow. ok. 2,5 ha pełniący rolę cmentarza komunalnego zarządzanego przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Czaplinku. Wielkość cmentarza przy dotychczasowym poziomie i sposobie pochówków winna wystarczyć na co najmniej 10 lat.

Na terenie gminy zmarłych grzebie się także na wiejskich cmentarzach parafialnych we wsiach Broczyno, Kluczewo, Machliny, Rzepowo, Siemczyno.

8. Determinanty rozwoju miasta i gminy.

Analiza uwarunkowań rozwoju przestrzennego miasta i gminy Czaplinek pozwoliła na wyodrębnienie mocnych i słabych stron, czyli zidentyfikowanie tych wszystkich elementów, które ograniczają lub sprzyjają rozwojowi przestrzennemu gminy.

OGRANICZENIA ROZWOJU:

- W zakresie jakości życia mieszkańców i demografii
 - migracja młodej inteligencji,
 - wysoki poziom bezrobocia wśród ludzi młodych,
 - niski poziom wykształcenia ludności, szczególnie wiejskiej,
 - niski poziom usług na wsi,
 - przeciętna struktura i standardy usług bytowych
- W zakresie mieszkalnictwa
 - minimalny ruch budowlany,
 - brak dostatecznej liczby mieszkań
 - zły stan techniczny lokali komunalnych
- W zakresie aktywności gospodarczej
 - duży udział drobnych (nietrwałych) podmiotów w gospodarce gminy,
 - niewłaściwa (konfliktowa) lokalizacja wielu przedsiębiorstw,
 - niedostatek przedsiębiorstw obsługujących rolnictwo, zlokalizowanych na wsi,
 - ogólnie niski poziom kultury technicznej,
 - istnienie szarej strefy,
 - czynniki zewnętrzne – oddalenie od dużych miast oraz duża konkurencja gmin w staraniach o pozyskanie inwestorów
- W zakresie turystyki
 - niski poziom infrastruktury turystycznej,
 - zbyt duże uzależnienie usług turystycznych od sezonowości,
 - słabo rozwinięta gastronomia
- W zakresie rolnictwa
 - złe warunki agrotechniczne,
 - zbyt mało dużych, silnych gospodarstw rolnych,
 - niskoefektywne metody gospodarowania w rolnictwie,
 - wysoka dekapitalizacja gospodarstw rolnych,
 - ograniczenia wynikające z położenia na obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego,
 - czynniki zewnętrzne – zła kondycja rolnictwa w skali kraju
- W zakresie komunikacji
 - wysoki odsetek dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni nieutwardzonej,
 - brak obwodnicy miasta,
 - duży ruch tranzytowy w okresie letnim

- W zakresie infrastruktury technicznej
 - brak skanalizowania terenów wiejskich,
 - brak gazyfikacji terenów wiejskich,
 - niedostateczny stan sieci elektroenergetycznej.
- Inne
 - warunki fizjograficzne ograniczające rozwój przestrzenny miasta

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI:

- W zakresie jakości życia mieszkańców i demografii
 - relatywnie wysoki przyrost naturalny,
 - wysoki poziom obsługi mieszkańców miasta w zakresie usług podstawowych i administracji,
 - szeroki wachlarz szkolnictwa ponadpodstawowego
- W zakresie mieszkalnictwa
 - relatywnie dobre standardy zamieszkania,
- W zakresie aktywności gospodarczej
 - stworzenie Regionalnej Strefy Rozwoju Gospodarczego jako obszaru przygotowanego pod rozwój funkcji aktywizacji gospodarczej,
 - tania siła robocza,
 - zasoby siły roboczej
- W zakresie turystyki
 - warunki krajobrazowo – przyrodnicze
 - wysoki wskaźnik lesistości,
 - położenie przy trasie tranzytowej Poznań – Kołobrzeg
 - tradycja Czaplinka jako ośrodka turystycznego
 - już istniejąca infrastruktura turystyczna
- W zakresie rolnictwa
 - rozwój agroturystyki,
 - relatywnie dobrze rozwinięta baza przetwórcza,
 - stosunkowo wysoki stopień zagospodarowania majątku po byłych PGR
- W zakresie komunikacji
 - położenie przy trasie tranzytowej Poznań – Kołobrzeg,
- W zakresie infrastruktury technicznej
 - pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną miasta,
 - rezerwy wydajności modernizowanej oczyszczalni ścieków,
- Inne
 - walory przestrzenne miasta Czaplinka,
 - tradycje historyczne Starostwa Drahimskiego,
 - miasto siedzibą Stowarzyszenia Gmin Pojezierza Drawskiego
 - szeroka promocja miasta i gminy.

Podsumowanie:

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego miasta i gminy Czaplinek uwzględniają naturalne tendencje rozwojowe i lokalne tradycje, wartości i predyspozycje środowiska przyrodniczego, a także czynniki społeczne i gospodarcze.

Działania na rzecz rozwoju gminy powinny zmierzać w kierunku:

- systematycznego likwidowania głównych barier rozwoju, jak np. niedorozwój infrastruktury technicznej na wsi, likwidacja bezrobocia, czy podnoszenie standardu technicznego istniejących dróg,
- podkreślania i dalszego rozwoju wszystkich walorów miasta i gminy, głównie w sferze turystyki i wypoczynku (hasło – skojarzenie: „Czaplinek – wypoczynek”), która powinna stanowić główne źródło dochodów mieszkańców.

9. Identyfikacja podstawowych zagadnień do rozwiązania.

- ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego, w szczególności w ramach funkcjonowania Drawskiego Parku Krajobrazowego,
- zapewnienie przestrzennych podstaw rozwoju przedsiębiorczości w celu zwiększenia koniunktury gospodarczej gminy, w szczególności w ramach Regionalnej Strefy Inwestycyjnej w Broczynie,
- promocja gospodarczych walorów gminy dla przyciągnięcia inwestorów z zewnątrz, w szczególności w ramach działania Stowarzyszenia Gmin Pojezierza Drawskiego,
- regulacja i racjonalizacja struktury funkcjonalno – przestrzennej,
- rozwój usług miastotwórczych w celu podniesienia rangi i znaczenia gminy,
- rehabilitacja i modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej,
- zapewnienie terenów dla rozwoju zorganizowanego w tym deweloperskiego i „budownictwa czynszowego”,
- rozwój usług oświaty w tym dostosowanie jego struktury do potrzeb rynku pracy,
- rozwój usług zdrowia,
- rozwój usług kultury i sportu w celu zapewnienia atrakcyjnego programu dla mieszkańców gminy i przybyszów z zewnątrz w szczególności dzieci i młodzieży (ograniczenie patologii społecznych),
- wykorzystanie zasobów środowiska kulturowego i przyrodniczego (walorów krajobrazu) dla potrzeb rekreacji, turystyki i wypoczynku,
- stworzenie polityki komunikacyjnej gminy – usprawnienie systemu komunikacji drogowej (realizacja obwodnicy), rozwiązanie problemu parkowania i garażowania pojazdów,
- rozwój infrastruktury technicznej w pełnym zakresie dla miasta i wsi w tym rozbudowa i budowa systemu kanalizacji sanitarnej i reelektryfikacja wsi.

10. Wybrane uwarunkowania dla obszarów objętych zmianą studium.

Zmianą studium objęto obszary w następujących obrębach gminy Czaplinek: Broczyno, Trzciniec, Machliny, Pławno, Psie Głowy, Łazice. Głównym celem zmiany jest wprowadzenie zapisów umożliwiających lokalizację zespołu elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą techniczną. Zmianą objęto także teren dawnego lotniska wojskowego, dla którego obecnie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania

przestrzennego. Na obszarze tym wyznaczono tzw. Regionalną Strefę Inwestycyjną. Niestety strefa ta nie podlegała większemu zainwestowaniu i przekształceniom. Władze samorządowe zamierzają także utrzymać funkcje lotniska lub lądowiska o charakterze cywilnym (turystyczno-sportowym). Obszar objęty zmianami obejmuje kilka jednostek osadniczych – wsi, oraz głównie obszary użytkowane rolniczo. W mniejszym stopniu reprezentowane jest środowisko przyrodnicze, w tym lasy jeziora. Lokalizacja zespołu elektrowni wiatrowych została wybrana właśnie ze względu na stosunkowo mniejsze wartości przyrodnicze i krajobrazowe obszaru, co odzwierciedla się brakiem ustanowionych obszarów chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Obszary i obiekty chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami występują w układach urbanistycznych wsi (budynki o wartościach zabytkowych) oraz stanowiska archeologiczne na pozostałym obszarze.

Generalnie cały obszar objęty zmianami studium ma też relatywnie niższe walory krajobrazowe (w stosunku do pozostałego obszaru gminy) – w większości tereny stosunkowo płaskie równiny sandrowej.

Tereny te nie są niestety jeszcze w dostatecznym stopniu uzbrojone w sieci infrastruktury technicznej, stąd też jest brak oczekiwanego rozwoju wspomnianej wyżej strefy gospodarczej. W zakresie infrastruktury elektroenergetycznej istnieją dogodne rozwiązania sieci (bliskość GPZ Czaplinek) oraz planowane są nowe sieci wysokiego napięcia, które zapewnią odbiór wyprodukowanej energii.

Infrastruktura drogowa jest wystarczająca, przez obszar przebiega droga wojewódzka nr 163 zapewniająca powiązania z drogami krajowymi.

CZĘŚĆ III – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Generalna koncepcja rozwoju gminy

1.1. Główne funkcje gminy.

W mieście Czaplinku poza dominującą funkcją zamieszkania na przestrzeni lat rozwinął się drobny przemysł, rzemiosło i usługi lokalne oraz funkcja turystyczno - wypoczynkowa. Na obszarze gminy dominuje gospodarka rolna i leśna, oparta na dużych kompleksach lasów oraz przetwórstwo rolne, a także agroturystyka.

W świetle przeprowadzonej diagnozy stanu gminy i analizy jej predyspozycji i możliwości oraz uwarunkowań przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i politycznych uznać należy, że istniejące funkcje miasta i gminy powinny zostać kontynuowane z tym, że winny one ulec ukierunkowaniu na zrównoważony rozwój oraz powinny zostać w znacznym stopniu zaktywizowane, aby mogły stać się w większym stopniu czynnikami miastotwórczymi, a - w przypadku wsi - czynnikami rozwojowymi.

Wprowadzane zmiany wynikają z wprowadzenia pojęcia zrównoważonego (eko-) rozwoju i przejścia z aspektów ilościowych na jakościowe: jakość życia, środowiska, wizerunku przestrzeni i krajobrazu oraz z potrzeby zdobywania rynku inwestorów w dobie silnej konkurencyjności między jednostkami samorządowymi jakimi są gminy.

Są to jedyne drogi, obok świadomości ekologicznej mieszkańców gminy i innych użytkowników środowiska, prowadzące do poprawy jakości życia i powiększania dobrobytu.

Po niezbędnych modyfikacjach funkcji uznaje się, że podstawowymi funkcjami gminy Czaplinek (bez rozdziału na funkcje miasta i funkcje gminy) będą:

1. ochrona i utrzymanie potencjału przyrodniczego,
2. zaspokajanie potrzeb w zakresie turystyki i wypoczynku dla mieszkańców gminy, regionu i innych części Polski (usługi lokalne i ponadlokalne),
3. mieszkalnictwo jako oferta deweloperska dla okolicznej klasy średniej i „nowych osadników”,
4. działalność gospodarcza, głównie związana z obsługą ruchu turystycznego i różnorodnego rodzaju przetwórstwem rolno (leśno) – spożywczym,
5. nowoczesne rolnictwo, z pożądanym dużym udziałem rolnictwa ekologicznego.

Uznaje się wszystkie wsie za rozwojowe i proponuje następującą systematykę jednostek osadniczych pod kątem wzrostu i rozwoju jakościowego:

- 1/ **ośrodek dynamicznego rozwoju** tj. ośrodek o silnych tendencjach wzrostowych w oparciu o dotychczasowy potencjał społeczno - gospodarczy, którego rozwój wymaga wprowadzenia znacznych przekształceń krajobrazu i aktywnych działań na rzecz ochrony środowiska,
- 2/ **ośrodek umiarkowanego rozwoju** - ośrodek rozwijający się na miarę swojego zaplecza społeczno - gospodarczego i predyspozycji przyrodniczych i krajobrazowych,
- 3/ **ośrodek elementarnego rozwoju** –ośrodki nie wykazujące tendencji rozwojowych, w których powinny następować przekształcenia jakościowe podnoszące standardy życia.

Przyjmuje się następującą strukturę funkcjonalną sieci osadniczej gminy Czaplinek, przy czym w poniższej systematyce pominięto funkcję mieszkaniowo - usługową na potrzeby własne wsi (nie "na sprzedaż"), a podana funkcja mieszkaniowa dotyczy terenów mieszkalnictwa ofertowego:

miasto:

- 1/ Czaplinek - ośrodek dynamicznego rozwoju,
 - funkcje wiodące: mieszkalnictwo, usługi społeczne gminne i ponadlokalne (oświata, kultura, handel, zdrowie i opieka społeczna), turystyka i wypoczynek oraz obsługa ruchu turystycznego),
 - funkcje uzupełniające: szkolnictwo średnie, działalność gospodarcza o profilu przemysłu rolno - spożywczego i drobnej wytwórczości,

wiejskie jednostki osadnicze:

- 2/ Bielice - ośrodek elementarnego rozwoju (reaktywowanie osadnictwa)
 - funkcje wiodące: rolnictwo, leśnictwo, budownictwo rezydencjonalne, agroturystyka,
- 3/ Broczyno – ośrodek dynamicznego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo, usługi ponadpodstawowe (w tym turystyka i agroturystyka), działalność gospodarcza związana z Regionalną Strefą Inwestycyjną,
 - funkcje uzupełniające: mieszkalnictwo, agroturystyka,
- 4/ Brzezinka – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
- 5/ Buszcze - ośrodek elementarnego rozwoju (reaktywowanie osadnictwa)
 - funkcje wiodące: rolnictwo, leśnictwo, budownictwo rezydencjonalne, agroturystyka,
- 6/ Byszkowo – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
 - funkcje uzupełniające: usługi, działalność gospodarcza
- 7/ Chmielewo - ośrodek elementarnego rozwoju
 - funkcje wiodące: rolnictwo, agroturystyka,
- 8/ Cichorzecze – – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
- 9/ Czarne Małe – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
 - funkcje uzupełniające: mieszkalnictwo, agroturystyka
- 10/ Czarne Wielkie – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka
- 11/ Drahimek – ośrodek dynamicznego rozwoju (EKO-PARK),
 - funkcje wiodące: obsługa ruchu turystycznego, turystyka (zanik tradycyjnego osadnictwa wiejskiego)
- 12/ Dobrzyca Mała – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
- 13/ Głębozek – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: turystyka, agroturystyka
 - funkcje uzupełniające: mieszkalnictwo pensjonatowe
- 14/ Kamienna Góra – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo

- 15/ Karsno – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo, leśnictwo
- 16/ Kluczewo – ośrodek dynamicznego rozwoju,
 - funkcje wiodące: mieszkalnictwo, rolnictwo, usługi ponadpodstawowe (w tym turystyka i agroturystyka),
 - funkcje uzupełniające: działalność gospodarcza,
- 17/ Kołomąt – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo,
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka
- 18/ Kosin – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: leśnictwo
- 19/ Kuszewo – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo, agroturystyka
- 20/ Kuźnica Drawska – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo, agroturystyka
- 21/ Łazice – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
- 22/ Łąka – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
 - funkcje uzupełniające: usługi komunalne
- 23/ Łysinin – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka
- 24/ Machliny – ośrodek dynamicznego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo, agroturystyka
 - funkcje uzupełniające: usługi (w tym: obsługa ruchu turystycznego)
- 25/ Miłkowo – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
- 26/ Motarzewo – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo, leśnictwo
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka
- 27/ Niwka – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
- 28/ Nowa Wieś – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: leśnictwo
- 29/ Nowe Drawsko – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo, agroturystyka
 - funkcje uzupełniające: mieszkalnictwo pensjonatowe,
- 30/ Ostroróg – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: usługi turystyki i rekreacji, rolnictwo
 - funkcje uzupełniające: agroturystyka
- 31/ Piaseczno – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
 - funkcje wiodące: rolnictwo
 - funkcje uzupełniające: turystyka, agroturystyka
- 32/ Piekary – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące:
- 33/ Podstrzesze – ośrodek elementarnego rozwoju,
 - funkcje wiodące: leśnictwo
- 34/ Prosino – ośrodek elementarnego rozwoju,

- funkcje wiodące: rolnictwo 19/ Pławno – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- funkcje uzupełniające: agroturystyka
- 35/ Prosinko – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- funkcje uzupełniające: agroturystyka
- 36/ Psie Głowy – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- funkcje uzupełniające: agroturystyka, mieszkalnictwo pensjonatowe
- 37/ Rzepowo – ośrodek dynamicznego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo, agroturystyka,
- funkcje uzupełniające: usługi (w tym: obsługa ruchu turystycznego)
- 38/ Siemczyno – ośrodek dynamicznego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo, usługi ponadpodstawowe (w tym: turystyka),
- funkcje uzupełniające: działalność gospodarcza, mieszkalnictwo
- 39/ Sikory – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo, mieszkalnictwo
- funkcje uzupełniające: agroturystyka, obsługa ruchu turystycznego
- 40/ Stare Drawsko – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
- funkcje wiodące: usługi w tym obsługa ruchu turystycznego
- funkcje uzupełniające: agroturystyka, mieszkalnictwo pensjonatowe
- 41/ Stare Gonne – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: leśnictwo
- 42/ Stare Kaleńsko – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo, usługi turystyki i wypoczynku, agroturystyka
- 43/ Studniczka – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: leśnictwo
- 44/ – ośrodek dynamicznego rozwoju (EKO-PARK),
- funkcje wiodące: obsługa ruchu turystycznego, turystyka (zanik tradycyjnego osadnictwa wiejskiego)
- 45/ Trzciniec – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- funkcje uzupełniające: usługi (w tym obsługa Regionalnej Strefy Inwestycyjnej)
- 46/ Turze – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: leśnictwo
- 47/ Wełnica – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- 48/ Wrzeńnica – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- 49/ Zdziarsko – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo, leśnictwo
- 51/ Żeliszawie – ośrodek elementarnego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- 52/ Żerdno – ośrodek umiarkowanego rozwoju,
- funkcje wiodące: rolnictwo
- funkcje uzupełniające: agroturystyka

1.2. Strategiczne cele i kierunki rozwoju

Celem nadrzędnym w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy Czaplinek jest zapewnienie właściwego poziomu życia jego mieszkańców, poprzez zapewnienie wysokich parametrów zagospodarowania – przestrzennych i środowiskowych, zapewnienie równorzędnego dostępu do usług dla wszystkich mieszkańców, zapewnienie dostępu do sieci infrastruktury technicznej i systemu komunikacyjnego.

W Studium jako **CEL NADRZĘDNY - MISJĘ** przyjęto:

“CZAPLINEK - PERŁA POJEZIERZA DRAWSKIEGO - miasto i gmina otwarta na przybyszów z zewnątrz, inwestorów i turystów, realizująca swe cele gospodarcze z wykorzystaniem ich potencjału i czyniąca to z poszanowaniem wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego w celu zapewnienia dostatnich i przyjaznych warunków życia dla jej mieszkańców”.

Dla zrealizowania **MISJI** sformułowano trzy **CELE STRATEGICZNE**, czyli długofalowe cele rozwoju miasta i gminy:

A – osiągnięcie wysokiego standardu zamieszkania, pracy i wypoczynku;

B – wykształcenie silnych funkcji ponadlokalnych: turystyczno – wypoczynkowej i szkolnictwa średniego;

C – wzmocnienie lokalnych więzi społecznych i wykreowanie wśród mieszkańców silnego poczucia tożsamości z dziedzictwem kulturowym i gospodarczym miasta i gminy

D – miasto i gmina otwarte i przyjazne dla turystów oraz inwestorów.

Dla realizacji celów strategicznych w **działaniach operacyjnych** zostanie położony nacisk na przemiany o charakterze jakościowo – ilościowym. Przemiany te koncentrować się będą na:

- ochronie krajobrazu, ochronie wód, odnowie substancji budowlanej, rewaloryzacji obszarów zdegradowanych,
- poprawie wizerunku miasta, w tym odpowiednim zagospodarowaniu jego centrum,
- poprawie standardów w mieszkalnictwie poprzez zaktywizowanie budownictwa mieszkaniowego,
- podniesienie standardu usług w sferze społecznej
- stworzenie bazy dla rozwoju funkcji turystyczno - wypoczynkowej, w tym rozbudowa infrastruktury turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki,
- rozwoju wsi w oparciu o modernizowaną bazę,
- rozwoju różnorodnych form rolnictwa i działalności gospodarczej, a w szczególności rozwoju przemysłu rolno - spożywczego,
- modernizacji i rozwoju infrastruktury technicznej,

2. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego

2.1. Tereny i obiekty chronione na podstawie przepisów szczególnych

Podstawową kategorię obiektów chronionych w gminie Czaplinek stanowią obiekty i obszary o wysokich walorach przyrodniczych, podlegające ochronie z mocy ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich:

- **Pomniki przyrody**

Na terenie gminy tą formą ochrony objęto liczne obiekty, grupy drzew i aleje oraz głązy narzutowe: pojedyncze drzewa: 63 obiekty, grupy drzew: 2 (w Siemczynie i w Prosinku), aleja pomnikowa - w Piasecznie, okazy bluszczu (*Hedera helix*) – 15 stanowisk [w Piasecznie (2), Starym Gonnem (2), Starym Drawsku (3) oraz w Sikorach (10)], głązy narzutowe - Sikorach, Cichorzeczu, Kluczewie, Starym Drawsku i nad jez. Łąka - po jednym; łącznie – 22 obiekty [zlokalizowane w: Siemczynie (5), Piasecznie (3), Łazicach (3), Żerdnie (4) oraz w Łące, Czaplinku]. W ramach Nadleśnictw Czaplinek i Świerczyna ochroną jako pomniki przyrody objęto 54 obiekty.

Obecnie proponuje się do wpisania na listę pomników przyrody następujące obiekty:

Lp.	Nazwa obiektu	Liczba	Lokalizacja
1.	brzoza brodawkowata	2	Prosino
2.	lipa drobnolistna	2	Karsno
3.	dąb szypułkowy	1	Karsno
4.	lipa drobnolistna	1	Brzezinka
5.	lipa drobnolistna	1	Czaplinek
6.	lipa drobnolistna	3	Niwka
7.	grab pospolity	1	Głęboćek
8.	dagleżja zielona	1	Rzepowo
9.	buk zwyczajny	1	Stare Gonne
10.	głąz narzutowy	1	Cichorzecze
11.	głąz narzutowy	1	Cichorzecze
12.	głąz narzutowy	1	Wrześnica
13.	głąz narzutowy	1	Żeliszawie

- **Park krajobrazowy**

Fragment Drawskiego Parku Krajobrazowego. Jako zasadę należy przyjąć respektowanie zapisów ochronnych zawartych w Planie Ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego, po jego uchwaleniu.

W chwili obecnej na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z rozporządzenia Nr 15/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego, w tym następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej i rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zakazy te nie dotyczą jednak :

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony;
- 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;

3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;

4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41).

Na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze drawskie” obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z rozporządzenia Nr 4/2005 wojewody zachodniopomorskiego z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, w tym następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na stan obszaru chronionego krajobrazu oraz realizacji tych przedsięwzięć, które uzyskały pozytywną opinię Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody i Wojewódzkiej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, działających przy wojewodzie.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy likwidowania zadrzewień śródpolnych: drzew i krzewów do lat 20, oraz gdy stanowią źródło gradacji szkodliwych owadów.

Zakaz, o którym mowa w pkt 4, nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Zakaz, o których mowa w pkt 8, nie dotyczy miejsc wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin, nie dotyczy miejsc zlokalizowanych w obszarach istniejącej zabudowy.

- **Obszar Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie”**

Na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze drawskie” obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z rozporządzenia Nr 4/2005 wojewody zachodniopomorskiego z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, w tym następujące zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na stan obszaru chronionego krajobrazu oraz realizacji tych przedsięwzięć, które uzyskały pozytywną opinię

Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody i Wojewódzkiej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, działających przy wojewodzie.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy likwidowania zadrzewień śródpolnych: drzew i krzewów do lat 20, oraz gdy stanowią źródło gradacji szkodliwych owadów.

Zakaz, o którym mowa w pkt 4, nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego-rozporządzenia.

Zakaz, o których mowa w pkt 8, nie dotyczy miejsc wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin, nie dotyczy miejsc zlokalizowanych w obszarach istniejącej zabudowy.

• Rezerваты przyrody

Obecnie na terenie gminy wyznaczono tylko dwie tego typu jednostki ochrony indywidualnej, stanowiące integralną część Drawskiego Parku Krajobrazowego: rezerwat „Jezioro Prosino i rezerwat „Brunatna Gleba”. Są one istotnym elementem przyrodniczego systemu gminy.

• Parki wiejskie

Do cenniejszych obiektów tej kategorii należą parki podworskie w: Siemczynie, Rzepowie, Łazicach, Starym Worowie, Drahimku, Wrzosekach i Nowym Kaleńsku oraz zespół parkowo-pałacowy w Broczynie. Większość z nich wymaga rewaloryzacji, uporządkowania i przebudowy drzewostanu. Uregulowania wymagają również sprawy własności, a przede wszystkim zasady użytkowania i udostępniania.

• Cmentarze zabytkowe z wartościowym drzewostanem we wsiach: Psie Głowy, Stare Drawsko, Broczyno, Czarne Wielkie, Kluczewo, Machliny, Piaseczno, Siemczyno, Sikory, Rzepowo.

• Inne

Zgodnie z ratyfikowanymi przez państwo polskie Konwencjami Międzynarodowymi, oraz Umowami i Porozumieniami, ochronie podlegają miejsca występowania i rozrodu zwierząt i roślin chronionych. Gatunki chronione występujące na terenie Miasta i Gminy Czaplinek zaprezentowane zostały w części „Uwarunkowania rozwoju”, przy zachowaniu zasady poufności co do publikowania miejsc ich występowania. Szczególne znaczenie mają: „Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt” (Konwencja Bońska z 23 czerwca 1979r.). Głównym celem tej konwencji jest rozszerzenie ochrony zagrożonych wyginięciem wędrownych gatunków dzikich zwierząt. Konwencja uznaje za potrzebę działań ochronnych w celu uniknięcia zagrożenia jakiegokolwiek gatunku wędrownego. Według definicji tej konwencji „gatunkami wędrownymi” są całe populacje pewnych gatunków lub niższe taksony zwierzęce, których przedstawiciele okresowo przekraczają granice jurysdykcji państwowych.

- Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej, oraz ich siedlisk naturalnych” (Konwencja Berneńska z 19.09.1979r). Celem tej konwencji jest ochrona dzikich zwierząt i roślin, oraz ich siedlisk naturalnych, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw. Konwencja ta wymaga od państw członkowskich podjęcia zintegrowanych kroków w kierunku ochrony wybranych gatunków osiadłych i wędrownych. Kładzie nacisk na ochronę zarówno gatunków

jak i ich siedlisk. Nakazuje otaczać szczególną opieką gatunki endemiczne i ustępujące, oraz zanikające naturalne siedliska. Konwencja ta ma szczególne znaczenie dla przetrwania gadów, płazów, ssaków i roślin, które nie są objęte ochroną przez inne międzynarodowe porozumienia.

2.2. Kształtowanie systemu ekologicznego gminy

1. W „Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy” sprawy środowiska, zgodnie z zapisaną w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym zasadą zrównoważonego rozwoju, są priorytetowe. Wynika z tego potrzeba ukierunkowania działań społeczności miasta i gminy na racjonalne użytkowanie krajobrazu i naturalnych zasobów przyrody. Składa się na to utrzymanie odpowiedniej jakości poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, gleby, wody), zapewnienia trwałości ekosystemów leśnych, łąkowych i agrocenoz oraz kształtowanie estetyki krajobrazu przez zachowanie ładu ekologicznego (mozaikowatości krajobrazów), przestrzennego i estetycznego.
2. Dla ochrony zasobów przyrodniczych gminy Czaplinek niezbędne jest utrzymanie spójności istniejącego systemu przestrzeni przyrodniczych, włączonego poprzez gminy sąsiednie w ogólnowojewódzki, a następnie ogólnokrajowy system ochrony cennych zasobów przyrody. Gmina Czaplinek w całości objęta jest **węzłem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym sieci ECONET-PL**. Szczególną rangę ma **Jezioro Drawsko**, będące punktem centralnym węzła. Węzeł Pojezierza Drawskiego bezpośrednio łączy się z obszarem węzłowym sieci ECONET 7M (na południowym zachodzie) - węzłem Drawy. Na wschód zaś, poprzez międzynarodowy korytarz ekologiczny 5m (Pojezierza Szczecińskiego), - z obszarem węzłowym o randze międzynarodowej - 9M (Pojezierze Kaszubskie), przechodzącym w węzeł 11M (Bory Tucholskie) - tego samego znaczenia. System przyrodniczy gminy Czaplinek ma połączenie z terenami sąsiednimi przez wyznaczone korytarze ekologiczne o randze krajowej, 15k (korytarz Piławy), łączący terytorium gminy z krajowym obszarem węzłowym 5K (węzeł Gwdy). Niezależnie od wymienionych wyżej na terenie gminy wyróżniono **wewnętrzne korytarze ekologiczne**, zapewniające migrację organizmów w skali lokalnej. Podstawą utworzenia korytarzy ekologicznych gminy (**korytarze tranzytowe**) są: korytarz A: *dolina Drawy - Jez. Krosinko - Wilczkowo - jezioro Drawsko*, oraz korytarz B: *jezioro Drawsko - Żerdno - Komorze*.
3. Największe znaczenie wszystkich korytarzy wynika ze stwarzania możliwości migracji organizmów, co zapewnia bogactwo i jednorodność gatunkową, a poprzez to utrzymanie stabilności zbiorowisk roślinnych i zgrupowań zwierząt. Korytarze umożliwiają wielokierunkowe migracje organizmów, a także ułatwiają i ukierunkowują ruch mas powietrza (znaczenie przewietrzające). Centralne położenie Pojezierza Drawskiego w sieci ekologicznej świadczy o kolosalnym znaczeniu tego terenu dla zachowania ciągłości systemów przyrodniczych w skali nie tylko krajowej. Uszczuplenie zasobów przyrodniczych, ich degradacja - rozerwanie korytarza - spowoduje izolację przyrodniczą terenów gminy.
4. Korytarze i łączniki ekologiczne oraz obszary węzłów ekologicznych wyznacza się biorąc pod uwagę warunki naturalne, głównie rzeźbę terenu, przebieg dolin rzecznych, obecność terenów torfowiskowych i bagiennych, zadrzewień śródpolnych, obszarów leśnych i innych terenów często o małej przydatności gospodarczej, lecz dużym znaczeniu biocenotycznym. Postuluje się więc utrzymanie zadrzewień, łąk, oczek wodnych, zatorfiń i zabagnień jako podstawowych elementów łącznikowych sieci powiązań ekologicznych gminy.

5. Należy chronić ciągłość korytarzy, m.in. przez zaniechanie tworzenia barier przestrzennych (ograniczenie inwestycji liniowych poprzecznych, zabudowywania terenu, zmiany użytkowania z ekstensywnego na intensywny, likwidacji zalesień i zadrzewień, zmiany stosunków wodnych).

Ochrona wartości i zasobów środowiska przyrodniczego

Dla właściwej ochrony zasobów przyrodniczych gminy konieczne jest przyjęcie następujących postulatów:

Ochrona powierzchni ziemi.

Należy ograniczyć przekształcenia rzeźby, niszczenia skarp, niwelacji pagórków, konieczna jest rekultywacja nieczynnych wyrobisk i składowisk odpadów. Projekty rekultywacji obiektów i obszarów eksploatowanych w przyszłości powinny być sporządzone na etapie projektu technicznego inwestycji. Ochrona powierzchni ziemi powinna dotyczyć ochrony rzeźby, gleby oraz złóż wartościowych kopalin, szczególnie torfu.

W odniesieniu do **rzeźby terenu** postuluje się przyjęcie następujących zasad użytkowania przestrzeni:

- Zachować mozaikowość krajobrazu,
- Obszary o dużych spadkach dla umocnienia skarp obsadzić trwałymi trawami, krzewami, drzewami. Nie prowadzić wycinki na stokach oraz karczowania. Stoki powinny być wyłączono spod zabudowy. Zasady te dotyczą przede wszystkim północnej i środkowej części gminy, gdzie występują pagórki glin zwałowych, pojedyncze moreny czołowe, stoki i rynny jeziorne, a więc formy szczególnie podatne na degradację (erozję i denudację).
- Szczegółnej troski wymaga rzeźba polodowcowa obszaru objętego Drawskim Parkiem Krajobrazowym, będąca podstawą powołania tej formy ochrony przyrody. Prace ziemne na tym terenie należy ograniczać do niezbędnego minimum.

Odnosnie **surowców – kopalin**, specjalnej troski wymagają **złóża torfu**, które praktycznie w całości winny być zachowane bez uszczerbku. Do eksploatacji wyznaczyć należy złożę torfu „Czarne Małe”, przy czym konieczne jest określenie zasad wykorzystania potorfii po zaniechaniu eksploatacji. Program rekultywacji powinien być opracowany na etapie wydania koncesji. Podobne zasady gospodarczego wykorzystania, a w szczególności rekultywacji, dotyczyć muszą innych surowców naturalnych, tj. żwirów i piasków. Należy również wykonać oceny oddziaływania na środowisko prowadzonych prac wydobywczych. Rekultywacja obszarów pokopalnianych powinna iść w kierunku przywrócenia stanu środowiska sprzed eksploatacji, lub proponować włączanie wykorzystanych obiektów do systemu przyrodniczego Gminy, przez ich zadrzewianie, zakrzewienie, wypełnienie wodą.

Odnosnie **gleb**, proponuje się przyjąć następujący sposób działania:

- Słabe gleby (V, VI klasy) oraz wieloletnie odłogi przeznaczyć pod zalesienia, na nowo ustalając granicę polno-leśną.
- Gleby klas lepszych należy chronić przed zmianą użytkowania, stosując odstępowstwa jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych i niezbędnych przypadkach.
- Przyjąć jako obowiązujący zapis projektu Planu Ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego odnosnie wód powierzchniowych, bagien, mokradeł i innych obszarów gospodarczo bezużytecznych do objęcia ochroną prawną w formie użytków ekologicznych.

Ochrona ekosystemów lądowych

- Szczegółnej troski wymagają **ekosystemy łąkowe, bagienne i torfowiskowe**, naturalne i seminaturalne, które należy chronić przed zmianą funkcji. Ważne jest też, aby w stosunku

do łąk wykorzystywanych gospodarczo utrzymać tradycyjny sposób użytkowania (koszenie). Nie należy drastycznie zmieniać stosunków wodnych (osuszać terenu), gdyż stanowi to zagrożenie dla zespołów bagiennych i torfowiskowych.

- Gospodarka na **obszarach leśnych** zasadniczo pozostaje poza gestią gminy, spoczywa bowiem na przedsiębiorstwie Lasy Państwowe. Należy jednak dążyć do ekstensywnego gospodarowania zasobami lasów, tworząc starodrzew. Wprowadzając nowe nasadzenia należy unikać monokultur i monolitów; trzeba natomiast uwzględniać wymagania środowiska i opierać się na mapach naturalnej roślinności potencjalnej. W gospodarce leśnej należy zastąpić rębnię zupełną rębnią częściową, podnieść wiek rębności, stosować naturalne odnowienia lasu. Szczególnej pielęgnacji wymagają lasy ochronne (wodochronne, glebochronne). W ich obrębie należy ograniczyć do niezbędnej penetrację i użytkowanie.
- W stosunku do **zieleni urządzonej** (parki, zieleń przydrożna) należy przyjąć zasadę ochrony konserwatorskiej, zachowawczej. W przypadku parków wiejskich konieczne jest prowadzenie prac rewaloryzacyjnych, porządkujących układ przestrzenny oraz uzupełniających drzewostan. Należy również określić zasady użytkowania tych obiektów i wyjaśnić sprawy własności.

Dla poprawy bilansu wodnego gleb piaszczystych, ograniczenia erozji wietrznej, ograniczenia erozji wodnej gleb położonych na zboczach konieczne jest utworzenie **systemu zadrzewień ochronnych**. Niezbędne jest wykonanie inwentaryzacji ogólnej wszystkich zadrzewień i zaprojektowanie nowych nasadzeń. Na system zadrzewień ochronnych powinny składać się pasy zadrzewieniowe pełniące funkcje:

- Przeciwwietrzne, oparte o sieć dróg publicznych
- Filtru biologicznego, wzdłuż cieków oraz nad jeziorami, stanowiąc ich płaszczyznę ochronną
- Remiz śródpolnych
- Przeciwerozyjne, na stokach
- Osłonowe, towarzyszące obiektom kontrastowym w krajobrazie naturalnym

W zakresie ochrony środowiska należy przyjąć zasadę ochrony konserwatorskiej - zachowawczej, rozumianej jako nie pogarszanie stanu środowiska. Temu celowi winny służyć inwestycje komunalne poprawiające stan atmosfery, wód i czuwające nad właściwą gospodarką wodno-ściekową. Do wymienionych wyżej należy dodać właściwe zagospodarowanie (udostępnianie) brzegów wód jako kąpielisk. Należy tu wymienić organizowanie plaż i biwaków wyposażonych w infrastrukturę rekreacyjną i paraturystyczną (kosze na odpady, wydzielone miejsca parkingowe, umocnienie brzegów, budowę pomostów kąpielowych i wędkarskich, umacnianie skarp).

Ochrona wód

Należy przyjąć, jako podstawową, zasadę racjonalnego gospodarowania zasobami wód oraz nie ingerowania w naturalnie ukształtowane stosunki hydrologiczne.

- Szczególnej ochronie winna podlegać **zlewnia Drawy**. Należy dążyć do osiągnięcia I klasy czystości wód rzeki, poprzez działania techniczne (budowa oczyszczalni ścieków) oraz administracyjne (wykluczenie lokalizacji inwestycji wodochłonnych i o dużej produkcji ścieków).
- Jeziora bezodpływowe oraz objęte ochroną prawną lub o wyjątkowym znaczeniu dla zachowania wartości środowiska nie mogą być odbiornikami ścieków. Dotyczy to w szczególności jezior: Kaleńskie, Krzemno, Krzemienko, Ciemniak, Siemięcín, Psie Głowy, Psarskie, Broczyno, Łęgi, Okole, Piasecznik Wielki i Mały, Kluczewo, Łęka, Prosino, Szepc, Krotkowo, Łęgi, Dołgie Wielkie.

- Należy dążyć do przywrócenia przynajmniej II klasy czystości wód jezior. Celowe jest podjęcie działań administracyjnych (egzekwowanie zakazu odprowadzania nieczystości do akwenu) oraz prac ochronnych, ograniczających spływy powierzchniowe z pól i zmniejszających eutrofizację. W tym celu wskazane jest otoczenie zbiorników płaszczem bariery biologicznej, w postaci pasa nasadzeń, o miąższości 150-300 m, złożonego z drzew, krzewów, nasadzonych kępowo. Pokrycie terenu trwała roślinnością ma szczególne znaczenie w przypadku skarp nadbrzeżnych i kontaktu rola-woda. Wskazanie powyższe dotyczy przede wszystkim jezior: Drawsko (część wschodnia), Wilczkowo (część północno-wschodnia), Rzepowo (część północna), Żerdno (część północna), Pławno i Czaplino.
- Ochronie przed eutrofizacją wód jezior i rzeki Drawy winien służyć zakaz intensywnej hodowli ryb, w ciągu rzeki Drawy.
- Należy zachowywać i chronić przed zanikiem (zasypaniem, osuszaniem) wszelkie oczka wodne oraz towarzyszące im i ciekom kępy zadrzewień. Ochronie winny podlegać inne zadrzewienia, szczególnie zadrzewienia śródpolne.
- Należy zachować naturalny bieg cieków i linię brzegową jezior. Oznacza to zaniechanie prostowania koryt oraz zmiany linii brzegowej jezior (podsypywania, wyrównywania, wycinania zarośli nadbrzeżnych) dla łatwiejszego dostępu.
- Wszelkie inwestycje mogące zmienić stosunki hydrologiczne muszą być poprzedzone oceną oddziaływania na środowisko.

Największym jeziorem Gminy jest Drawsko, akwen drugi w Polsce pod względem głębokości. Jezioro, ze względu na korzystne położenie w sąsiedztwie miasta, wielkość, urozmaiconą linię brzegową jest atrakcyjnym obszarem rekreacyjnym. Z drugiej jednak strony stanowi ważny element międzynarodowej sieci ekologicznej. Działania gospodarcze prowadzone w jego sąsiedztwie, na terenie zlewni jeziora lub wprost czerpiące z jego zasobów muszą ten fakt uwzględniać i w całości respektować zasadę zrównoważonego rozwoju, nie powodując uszczerbku w zasobach biologicznych jeziora. Utrzymanie dobrej jakości wód jeziora Drawsko wymaga ograniczenia dopływu zanieczyszczeń ze źródeł punktowych i obszarowych oraz kontroli sposobu zagospodarowania zlewni. Uporządkowania i następnie stałego monitorowania wymaga też zagospodarowanie turystyczno-wypoczynkowe oraz natężenie ruchu rekreacyjnego. Konieczna jest ochrona naturalnych układów hydrograficznych, przez utrzymanie naturalnego poziomu wód w jeziorach i na torfowiskach oraz kształtującego się samorzutnie poziomu wód w ciekach.

Gospodarka leśna powinna opierać się na zasadach trwałego i zrównoważonego gospodarowania. Należy odstąpić od gospodarki zrębowej na rzecz rębni częściowej, odnowień naturalnych poprzez samosiewy oraz unikania linii prostych przy wyznaczaniu powierzchni zrębu. Należy przewidzieć możliwość wyznaczenia nowej granicy polno-leśnej przez zalesiania nieużytków.

Stan środowiska i zasobów przyrodniczych Gminy zależeć będzie przede wszystkim od kompleksowego zarządzania zasobami (materialnymi, ludzkimi, infrastrukturą), w tym w dużej mierze od działań podejmowanych w zakresie gospodarki komunalnej. Podstawowymi przedsięwzięciami w tym względzie winno być:

- uporządkowanie gospodarki odpadami komunalnymi:
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów
- wybudowanie składowiska odpadów komunalnych (z zabezpieczonym podłożem, systemem drenażowym, dozorowane, wyposażone w projekt rekultywacji)

- skanalizowanie terenów wiejskich gminy oraz rozbudowanie i zmodernizowanie istniejących oczyszczalni ścieków. Należy rozważyć budowę nowych oczyszczalni zbiorczych oraz indywidualnych. Obiekty obsługujące pojedyncze gospodarstwa lub kilka siedlisk powinny być budowane (propagowane) szczególnie w miejscowościach o rozproszonej zabudowie, przy ośrodkach wypoczynkowych i pensjonatach, wszędzie tam, gdzie poprowadzenie kolektora ściekowego byłoby zbyt kosztowne.

Ochrona warunków sonicznych

- Proponuje się utrzymanie stref ograniczonego hałasu w rejonach o szczególnych walorach wypoczynkowych, wprowadzonych zarządzeniem WRN w Koszalinie, Nr XIII/1/82, z 24 czerwca 1982 r. W myśl zarządzenia ochroną przed hałasem objęto następujące akweny i odcinki rzek wraz z 200 m pobrażem: Czaplino, Dołgie, Drawsko, Kaleńsko, Komorze, Kołbackie, Krosino, Łękno, Natlino, Okole, Piasecznik, Pławno, Prosino, Rzepowo, Wilczkowo, Żerdno, Drawa od wypływu z jeziora Drawsko. Wprowadzenie Zarządzenia oznacza zakaz używania przez całą dobę silników spalinowych na jednostkach pływających oraz wywoływania przez inne źródła hałasu uciążliwego dla otoczenia. Proponuje się wprowadzenie analogicznych zasad użytkowania w rejonie jezior Szepc i Łęgi.

3. Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska kulturowego.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie , zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zmian.), zobowiązuje wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązuje do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Ponieważ większość „zasobów” środowiska kulturowego w gminie znajduje się na obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego, przyjęto zasadniczo (z niewielkimi modyfikacjami) cele i zasady ochrony określone w projekcie jego Planu Ochrony dla całej gminy.

Generalne cele ochrony obejmujące: ochronę dziedzictwa kulturowego Ziemi Czaplinskiej i historycznego pogranicza polsko-pomorsko-brandenburskiego, utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów krajobrazu kulturowego i jego struktury, zachowanie i kształtowanie wysokiej jakości środowiska antropogenicznego i zapewnienie jego trwałego użytkowania mogą być osiągnięte poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

A/ ochrona przestrzennych wartości krajobrazu kulturowego

- utrzymanie historycznie ukształtowanej struktury osadniczej i sieci dróg,
- utrzymanie historycznie ukształtowanej struktury wielkoobszarowej gospodarki folwarcznej, leśnej i jeziornej ze skupiskami kolonizacyjnego osadnictwa z XIX w.,
- utrzymanie charakterystycznych przekrojów i nawierzchni istniejącego układu dróg,
- utrzymanie historycznych układów przestrzennych wsi, zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu, wypełnienie tradycyjnej niwy siedliskowej,
- utrzymanie i rewaloryzacja historycznej zabudowy średniowiecznego układu przestrzennego miasta Czaplina oraz rehabilitacja i rewaloryzacja przestrzeni zdeformowanych i zdegradowanych w okresie powojennym,
- zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym dominant kulturowych i krajobrazowych,
- kontynuowanie tradycji w kształtowaniu krajobrazu kulturowego i nawiązanie do historycznych i regionalnych rozwiązań w jego kształtowaniu,
- przeciwdziałanie bezplanowej i chaotycznej parcelacji terenu,

- przeciwdziałanie zaśmiecaniu krajobrazu kulturowego nowymi lokalizacjami budowli substandardowych (tymczasowych pawilonów usługowych, baraków, budek kempingowych, małoestetycznych obiektów technicznych, agresywnych form reklamy),
- ograniczenie lokalizacji obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii oraz zasobów przyrodniczych,

B/ ochrona indywidualnych wartości obiektów kultury materialnej

- ochrona przed dewastacją wartościowych stanowisk archeologicznych,
 - utrzymanie i eksponowanie grodzisk i cmentarzysk posiadających charakterystyczną formę krajobrazową,
 - zachowanie w dobrym stanie technicznym i estetycznym: kościołów, szkół, obiektów usługowych, produkcyjnych, zespołów dworsko-folwarcznych, wpisanych i nie wpisanych do rejestru zabytków oraz zewidencjonowanej zabudowy zagrodowej i innych elementów zagospodarowania i wyposażenia miejscowości,
 - utrzymanie i eksponowanie: układów przestrzennych siedlisk, pomników i krzyży, kamieni milowych, urządzeń technicznych i komunikacyjnych,
 - utrzymanie i wyeksponowanie układów komponowanej zieleni parków, cmentarzy oraz obsadzeń przydrożnych i śródpolnych,
 - utrzymanie i eksponowanie wartości zabudowy historycznej, jej proporcji, formy, typu dachów, wielkości i układu otworów, rodzaju stolarki i jej zdobnictwa, materiału budowlanego i sposobów jego wyeksponowania,
 - zapobieganie w powstawaniu ubytków w zabudowie historycznej i tworzenie warunków do ich ponownej zabudowy,
 - estetyzacja i waloryzacja zabudowy i zagospodarowania terenów „współczesnych” osiedli blokowych w tym „po PGR-owskich” oraz współczesnej zabudowy techniczno-produkcyjnej,
 - kształtowanie wysokich walorów estetycznych nowej zabudowy mieszkalnej, rekreacyjno-turystycznej i produkcyjnej poprzez nawiązywanie do tradycji i wartości regionalnych,
 - zagospodarowanie ruin zamku w Starym Drawsku,
 - restrukturyzacja miejscowości Stare Drawsko, uzyskanie racjonalnego planu przestrzennego i umożliwienie prawidłowej zabudowy obecnego obszaru zainwestowanego z wyeliminowaniem zabudowy substandardowej oraz konfliktów komunikacyjnych,
- C/ wydobywanie i upowszechnienie wartości niematerialnych środowiska kulturowego pogranicza polsko-pomorsko-brandenburskiego w tym tradycji Starostwa Drahimskiego
- utrzymanie historycznego nazewnictwa miejscowości i obiektów topograficznych oraz ewentualne przywrócenie miejscowości Stare Drawsko historycznej nazwy Drahim,
 - uczytelnienie w terenie niektórych odcinków granic państwowych sprzed 1772 r.,
 - upowszechnienie tradycji wielonarodowych i wielowyznaniowych społeczności zamieszkujących teren pogranicza od średniowiecza do najnowszych czasów,
 - popularyzacja historii Starostwa Drahimskiego,
 - wspomaganie edukacji historycznej poprzez przygotowanie stosownych materiałów pomocniczych.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy objąć ochroną obiekty o walorach zabytkowych ujęte w gminnej ewidencji zabytków (do czasu jej opracowania należy uwzględnić obiekty wymienione w CZĘŚCI II pkt 3.3. i „Waloryzacji wartości kulturowych gminy Czaplinek”).

Na podstawie zapisów „Waloryzacji wartości kulturowych gminy Czaplinek”, obecnie obowiązujących przepisów odrębnych, praktyki i wytycznych służb i środowisk konserwatorskich zaleca się stosowanie niżej wymienionych zasad:

3.1 Zasady ochrony obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

- 1) Na obszarach wpisanych do rejestru zabytków likwidacja obiektów budowlanych oraz drzewostanu i zmiana zagospodarowania terenu wymaga zgody organu właściwego d/s ochrony zabytków.
- 2) Na obszarach wpisanych do rejestru zabytków lokalizacja nowych obiektów oraz przekształcenia obiektów istniejących winno być poprzedzone wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, uzgodnionej z organem d/s ochrony zabytków.
- 3) Obowiązuje utrzymanie wszystkich zabytkowych obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków.
- 4) Obowiązuje zachowanie dobrego stanu technicznego i estetycznego tych obiektów. Wszelkie prace remontowe i konserwatorskie zewnętrzne i wewnętrzne wymagają wykonania projektu i uzgodnionego z organem właściwym d/s ochrony zabytków. Obowiązuje także utrzymanie właściwego stanu estetycznego otoczenia tych zabytków, w tym: zieleni, małej architektury i zagospodarowania posesji sąsiadujących.
- 4) Odbudowa dworów lub zabudowa terenu podworskiego przy parkach wpisanych do rejestru zabytków wymaga wykonania projektu w oparciu o studium historyczno – konserwatorskie zespołu i uzyskania pozytywnej opinii organu d/s ochrony zabytków.
- 5) Zagospodarowanie parków zabytkowych winno być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją i wytycznymi organu d/s ochrony zabytków.

W części II niniejszego opracowania w p.3.3 przedstawiono wykaz obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków a także wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską.

W niniejszym studium nie ustalono listy obszarów i obiektów zalecanych do wpisania do rejestru zabytków uznając, że jedynie **Urząd Ochrony Zabytków** posiada stosowne kompetencje i instrumenty, zaś gmina w obecnych uwarunkowaniach prawno-ekonomicznych i braku własnych, skutecznych instrumentów realizacji ochrony dóbr kultury, nie będzie wносиła o poszerzanie zakresu swoich obowiązków i skutków prawnych wynikających z zapisania obiektów i obszarów do rejestru zabytków.

Stosunkowo niewielka liczba obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków nie gwarantuje realizacji podstawowych celów ochrony dóbr kultury, w związku z czym nie ulega wątpliwości konieczność poszerzenia tej listy. Analiza i ocena walorów środowiska kulturowego wskazuje, że wiele obiektów należy wpisać do rejestru, co winno nastąpić w drodze specjalistycznych prac i procedur służb konserwatorskich.

3.2 Zasady ochrony stanowisk archeologicznych.

Na rysunku studium oznaczono projektowane strefy ochrony stanowisk archeologicznych WII, WIII do uwzględnienia i uszczegółowienia lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W miejscowych planach należy określić ustalenia ochrony dla poszczególnych stref kierując się poniższymi wytycznymi.

Strefa W II - częściowej ochrony stanowisk archeologicznych, zabytków dopuszczającej inwestowanie pod określonymi warunkami:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków;
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia na zasadach określonych przepisami odrębnymi dot. ochrony zabytków.

Strefa W III - ograniczonej ochrony stanowisk archeologicznych, polegającej na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku podejmowania prac ziemnych. Strefa WIII obejmuje stanowiska ujęte w ewidencji służby konserwatorskiej.

Obowiązuje:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków;
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie objętym realizacją prac ziemnych na zasadach określonych przepisami odrębnymi dot. ochrony zabytków.

Na ujednoliconym rysunku studium oznaczono strefy ochrony stanowisk archeologicznych WIII dla obszarów objętych zmianą studium na podstawie opracowania Pt. „Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek” (Redan sp. z o.o.).

3.3 . Zasady ochrony przestrzennych walorów kulturowych krajobrazu.

- 1) Należy utrzymać rolnicze użytkowanie terenów otwartego krajobrazu rolniczego.
- 2) Należy utrzymać harmonijny krajobraz w obszarach widoczności z punktów widokowych.
- 3) Należy zachować istniejące i wprowadzać nowe zadrzewienia śródpolne.
- 4) Należy zachować i eksponować krzyże i kapliczki przydrożne oraz kamienie milowe.
- 5) Należy utrzymać przebieg i przekrój dróg krajobrazowych, odnawiać obsadzenia tymi samymi gatunkami drzew, utrzymywać w sprawności technicznej nawierzchni utwardzonych.
- 6) Należy ograniczać lokalizację poza terenami zabudowanymi wolnostojących nośników reklamowych.
- 7) Nie należy stosować żużlu, gruzu itp. materiałów do modernizacji dróg.
- 8) Należy dążyć do zachowania w obecnym przekroju dróg o asymetrycznej nawierzchni utwardzonej, tzw. dróg letnich.
- 9) Zaleca się wymianę nawierzchni płyt betonowych i drobnowymiarowych elementów betonowych na drogach publicznych na nawierzchnie brukowe z miejscowego kamienia polnego.

3.4. Zasady ochrony walorów kulturowych układów przestrzennych i zabudowy jednostek osadniczych

- 1) Ochrona krajobrazu i historycznie ukształtowanej struktury osadniczej na terenie DPK, wymaga ograniczenia swobody lokalizacji nowej zabudowy oraz utrzymania dyscypliny lokalizacyjnej na terenach zabudowanych.
- 2) Wskazaniem jest odtwarzanie zabudowy i zagospodarowania w układzie rozproszonym, bezpośrednio na miejscach udokumentowanej tradycji siedliskowej oraz na nowych terenach w sposób nawiązujący do tradycyjnych form lokalizacji.
- 3) W granicach tradycyjnej niwy siedliskowej wsi o cennych układach ruralistycznych, dla których zaproponowano ochronę układu urbanistycznego, należy dążyć do zachowania tradycyjnego podziału parcelacyjnego i lokalizacji siedlisk w układzie ulicowym, dopuszcza się jedynie podział szerokich działek prostopadłe do ulicy (drogi) z szerokością frontu pozwalającą na zlokalizowanie w linii zabudowy budynku w formie regionalnej.
- 4) Należy zachować jak najliczniej zewidencjonowaną, wartościową zabudowę wiejską, utrzymanie budynków w dobrym stanie technicznym, ograniczenie zmian bryły, detalu architektonicznego, rozmiarów i podziałów stolarki oraz pozostałego wystroju naprawy i odtwarzania.
- 5) Należy ograniczyć rozbudowy, nadbudowy w części elewacji frontowej i elewacjach bocznych w zabudowie frontowej na terenie wsi.
- 6) Zaleca się realizację nowej zabudowy w gabarytach i na lokalizacji zabudowy dotychczasowej, w nawiązaniu do usuniętej lub w oparciu o typ zabudowy regionalnej.
- 7) Zaleca się adaptację zabudowy gospodarczej na cele mieszkalne lub usługowe budynków mieszkalnych z podkreśleniem ich dotychczasowej funkcji i formy, w tym zachowaniu kształtu dachu i materiału pokrycia.
- 8) Na terenach jednostek osadniczych należy zabronić lokalizacji wolnostojących nośników reklam na tle zabytkowych, proponowanych do wpisu do rejestru zabytków.
- 9) Zaleca się wykonanie oświetlenia ulic (dróg) stylizowanych lampami nie powodującymi dysharmonii z otoczeniem i gwarantującymi odpowiedni stopień oświetlenia terenu.

Na ujednoliconym rysunku studium oznaczono proponowane strefy ochrony konserwatorskiej do ujęcia i weryfikacji przebiegu granic w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej,
- strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego,
- strefy ochrony stanowisk archeologicznych „WIII”

dla obszarów objętych zmianą studium na podstawie opracowania Pt. Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek (Redan sp. z o.o.) po uwzględnieniu uwag Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Strefy B pośredniej ochrony konserwatorskiej to obszary obejmujące granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnioną oryginalną, lub przekształconą zabudową historyczną z ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową z zachowaniem podstawowych cech lokalizacji tradycyjnej.

Na obszarach stref proponuje się ustalić - w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania, w tym:

- linie zabudowy,
- wielkość działki, w tym zasady parcelacji,
- usytuowanie wjazdów,
- intensywność zabudowy,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej
- formy zabudowy w tym wysokość budynków, rodzaj dachów.

Strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej proponuje się wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości:

- Broczyno,
- Machliny,
- Psie Głowy,
- Trzciniec.

Strefy „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej to obszary obejmujące tereny wsi i ich otoczenie w szczególności usytuowane w urozmaiconym krajobrazie i zdominowane przez tereny zieleni. Obejmują ochronę cech fizjonomicznych wywodzących się z położenia w krajobrazie, zgodnie z tradycją historyczną oraz oryginalnych obiektów historycznego zagospodarowania terenu. Na obszarach stref proponuje się - ustalić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - zasady lokalizacji zabudowy, kompozycji i zagospodarowania oraz podstawowe parametry form zabudowy oraz zasady zagospodarowania i ukształtowania terenu.

Strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego konserwatorskiej proponuje się wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości:

- Pławno,
- Machliny,
- Trzciniec,
- Psie Głowy,
- Byszkowo
- Kozia Góra

Strefy „E” ochrony ekspozycji konserwatorskiej to obszary widoczności układów zabudowy i dominant.

Proponuje się wyznaczenie granic stref „E” ochrony ekspozycji oraz zasad zabudowy i zagospodarowania terenu w nich obowiązujących, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości:

- Broczyno,
- Machliny.

3.5. Zasady ochrony niematerialnych wartości kulturowych.

- 1) Należy chronić historycznie utrwalone nazwy miejscowości, jezior, rzek i obiektów topograficznych;
- 2) Zaleca się przywrócenie docelowo nazwy historycznej Starego Drawska – Drahim;

- 3) Zaleca się wykonanie studium nazewnictwa dla kompleksów leśnych, wzgórz i obiektów charakterystycznych celem wprowadzenia nazw obiektów tych nazw pozbawionych lub zaniechanych;
- 4) Zaleca się materializację wybranych odcinków granic Starostwa Drahimskiego.
- 5) Zaleca się opracowanie materiałów pomocniczych do wspomagania edukacji historycznej, przygotowanie materiałów informacyjnych promujących kulturowo Ziemię Czaplinecką, należy rozwijać aktywność społeczną w poznawaniu historii regionu (imprezy kulturalne, muzeum itp. np. „Szlakiem Plemiennych Braci” - grodziska, „Duch wraca do zamku” - zamek Drahim, „Potyczki z architekturą”)

3.6. Wskazane do realizacji regionalne cechy zabudowy i zagospodarowania.

(w/g ustaleń projektu Planu Ochrony DPK)

- 1) Zabudowa mieszkalna winna cechować się:
 - Lokalizacją wg zasady dominującej w danej miejscowości;
 - Jeżeli brak bezpośredniego odniesienia do sąsiedztwa, typowym usytuowaniem budynku mieszkalnego jest frontowa część działki z dojazdem na podwórze przy brzegu działki;
 - Budynek mieszkalny powinien posiadać elewację frontową dłuższą od bocznej i symetryczną kompozycję otworów.
 - Przy adaptacji i modernizacji budynków istniejących oraz wnoszeniu nowej zabudowy mieszkalnej należy dążyć do zachowania następujących cech typowych dla zabudowy regionu południowego pogranicza Pomorza:
 - Rzut budynku prostokątny bez dobudówek o proporcjach 1 do 1,5 ÷ 2;
 - Wysokość budynku 1 – 1,5 kondygnacji. Dopuszcza się do 2,5 kondygnacji jeżeli zabudowa nawiązuje do istniejącej;
 - Dach dwuspadowy o spadku połaci ok. 40 – 50 °
 - Krycie budynków materiałami nie powodującymi dysharmonii z istniejącym budownictwem na danym terenie;
 - Symetryczna lub prawie symetryczna kompozycja otworów na elewacji frontowej;
 - Zaznaczony cokół budynku;
 - Nieznacznie wysunięty okap w gzymsie koronującym;
 - Użycie w elewacji frontowej i szczytowych cegły licowej lub podobnych materiałów elewacyjnych.
 - Należy dążyć do stosowania tradycyjnych rozwiązań materiałowych, w tym kolorystykę występującą lokalnie w miejscowości.
 - Nie wskazane jest wznoszenie budynków w całości drewnianych z bali, dopuszczalne jest stosowanie odeskowania pionowego w szczytach lub na całej elewacji. Należy ograniczyć stosowanie „sidingów”, które dopuszcza się w nowej zabudowie wśród zabudowy międzywojennej i powojennej oraz do prac remontowych na takiej zabudowie.
 - Nie wskazane realizowanie budynków mieszkalnych:
 - o rozbudowanym i silnie asymetrycznym rzucie;
 - z zastosowaniem dachów płaskich i tarasów;
 - krytych blachami płaskimi i fałdowymi;
 - z oknami o różnych wysokościach;
 - z oknami o asymetrycznym podziale;

- z drzwiami wejściowymi o skrzydłach szklanych lub metalowo – szklanych;
 - z przedsionkami i werandami dostawionymi do elewacji frontowej;
 - z garażami wbudowanymi w elewacji frontowej.
- 2) Forma i lokalizacja nowych budynków gospodarczych, produkcyjnych, budynków gospodarczych towarzyszących zabudowie mieszkalnej oraz dostosowanie obiektów gospodarczych i produkcyjnych powojennych winna spełniać następujące warunki:
- budynki hodowlane, produkcyjne, magazynowo – składowe i garażowe gospodarstw rolnych powinny być lokalizowane bezpośrednio w obrębie podwórza gospodarczego;
 - rzuty budynków prostokątne, wolnostojące lub zestawione;
 - pokrycie dachem dwuspadowym lub czterospadowym, mansardowym i naczółkowym 40 – 50°;
 - krycie budynków materiałami nie powodującymi dysharmonii z istniejącym budownictwem na danym terenie;
 - elewacje w cegle licowej, odeskowane lub tynkowane, wskazane stosowanie konstrukcji ryglowej ścian szczytowych;
 - działki warsztatów, hurtowni, przetwórni itp. winny być rozwiązane analogicznie jak gospodarze rolnicze, nie wskazane realizowanie urządzeń i ciągów technologicznych bez obudowy kubaturowej;
- 3) W zagospodarowaniu drugich domów wskazana budowa obiektu gospodarczego z wysokim dachem, np. na cele garażu, składzika, hangaru dla łodzi itp.
- 4) Nie wskazane jest realizowanie budynków gospodarczych:
- z elementów przemysłowych (blachy fałdowe, płyty żelbetowe, panele z tworzyw sztucznych);
 - z zastosowaniem dachów płaskich;
 - z dużymi przeszkleniami lub ścianami z pustaków szklanych.
- 5) Budynki użyteczności publicznej, w tym samodzielne sklepy, remizy, obiekty gastronomiczne, sportowe i inne winny być projektowane indywidualnie, w wielkości i formach nawiązujących do budownictwa tradycyjnego z ograniczeniem możliwości stosowania agresywnych elementów wystroju, dużych tafli szklanych, lekkich obudów i krzykliwej kolorystyki.
- 6) Zalecane jest używanie kamienia polnego, kamienia ciosanego lub kostki kamiennej do wykonywania nawierzchni podjazdów i dziedzińców, budowy murów oporowych i ogrodzeń lub ich części.
- 7) Wskazane jest stosowanie różnych odmian parkanów drewnianych, drewnianych i metalowych bram i furtek, należy ograniczyć ogrodzenia z siatki, prętów zbrojeniowych, płyt betonowych i ogrodzeń lub ich części.

Nowa zabudowa mieszkalna i gospodarcza, dotycząca lokalizacji nowego siedliska rolnego, budynków użyteczności publicznej, usług i działalności gospodarczej nie musi spełniać warunku nawiązania do form regionalnych o ile usytuowanie zabudowy pozostaje trwale poza strefą widoczności z dróg publicznych, szlaków turystycznych i punktów widokowych.

3.7. Podsumowanie i wnioski.

Zgodnie z art. 22 ust.4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) gmina jest zobowiązana do prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków. Podstawa tej ewidencji może być opracowanie pt. „Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek” (Redan sp. z o.o.). Zgodnie z art. 87 ust. 1. burmistrz sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

Miasto Czaplinek

1. Na rysunku studium zaznaczono strefę ochrony konserwatorskiej, dla historycznego obszaru śródmieścia, pokrywającą się z obszarem średniowiecznego układu przestrzennego wpisanego do rejestru zabytków.
2. W obrębie strefy ochrony konserwatorskiej Czaplinka nie należy wznosić budynków, które ze względu na swoje gabaryty lub agresywną architekturę mogłyby wpłynąć niekorzystnie na panoramy miasta.
3. Historyczna zabudowa śródmiejska powinna podlegać stopniowej rewaloryzacji i modernizacji, także uzupełnieniu, po uprzednim porządkowaniu całych kwartałów.
4. Należy utrzymać i ewentualnie odtwarzać zasadę i charakter obrzeżnej zabudowy kwartałów opartych o historyczne linie zabudowy i układ uliczny, dla którego należy zachować geometrię i przekrój ulic,
5. Rozważnych działań porządkowych i rewaloryzacyjnych wymaga otoczenie jeziora Drawskiego, kryjące pewien potencjał wolnej przestrzeni; należy przy tym otoczyć ochroną ważniejsze budynki (świadczące o szczególnym charakterze tej części miasta), które obok dotychczasowych funkcji mogą pełnić wszelkie funkcje usługowe.
6. Należy podkreślić śródmiejski charakter głównych ulic miasta między innymi poprzez uzupełnienie frontowej zabudowy; wszelka nowa zabudowa powinna uwzględniać dotychczasowy podział parcel, a także zachowywać gabaryty i proporcje nawiązujące do historycznej;
7. Tam gdzie to jeszcze możliwe należy zachować nawierzchnie brukowe ulic, w dalszej perspektywie należy rozważyć celowość przywracania takich nawierzchni, jak również oświetlenia i zieleni.
8. Ze względu na ochronę dziedzictwa i krajobrazu kulturowego, pożądane jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania dla całego historycznego śródmieścia Czaplinka w szczególności strefy nadjeziornej w pasie pomiędzy ulicami Długą, Drahimską i brzegiem Jeziora Drawsko.
9. Strefy ochrony konserwatorskiej będą wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, każdorazowo na wniosek organu ds. ochrony zabytków, zgodnie z obowiązującymi w momencie ich sporządzania przepisami szczególnymi.

Wsie gminy Czaplinek

1. Miejscami o szczególnych walorach krajobrazowych, o niezniszczonym historycznym układzie przestrzennym są wsie: Broczyno, Czarne Wielkie, Czarne Małe, Kluczewo, Siemczyno, Sikory i Trzciniec, a także Machliny, Ostroróg, Psie Głowy; Piaseczno, Prosinko, Rzepowo, Stare Drawsko, Żerdno; dla miejscowości tych należy w miarę możliwości sporządzić uszczegółowione miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

2. Zachowane dwory i pałace powinny przede wszystkim być w rękach właścicieli – gospodarzy, którzy nadając tym obiektom konkretne funkcje potrafią je utrzymać i zabezpieczyć. Zabytkowe parki nie mogą podlegać podziałom i zabudowie
3. Zabytkowe zespoły pałacowo – dworsko – parkowe nie powinny podlegać wtórnym podziałom;
4. Założenia folwarczne można wykorzystywać zgodnie z ich pierwotnym przeznaczeniem tj. zabudowania gospodarcze wykorzystywane do produkcji rolnej, lub w wybranych, atrakcyjnych turystycznie miejscach przeznaczyć je na funkcje rekreacyjno – turystyczne;
5. Stanowiska archeologiczne – grodziska położone we wsiach Kołomąt, Prosino, Piaseczno i Stare Drawsko winny być bardziej wyeksponowane, poprzez ewentualne odkrycie i ekspozycję reliktów archeologicznych, realizację obiektów małej architektury, punktów i tablic informacyjnych, parkingów w pobliżu obiektu.

4. Rozwój demograficzny gminy.

W sierpniu 1999 r. gmina Czaplinek liczyła 12473 mieszkańców, w tym :

miasto – 7468 mieszkańców

wieś – 5005 mieszkańców

Ludność gminy stanowiła 2,3% ogółu ludności byłego woj. koszalińskiego. W ciągu ostatnich 20 lat (1978 – 1999) liczba mieszkańców miasta wzrosła o blisko 1950 osób, a gminy – o blisko 1200 osób.

Obecnie zauważamy systematyczny przyrost liczby ludność wsi, natomiast liczba mieszkańców miasta podlega wahaniom.

Jest to wynik utrzymującego się od wielu lat wysokiego przyrostu naturalnego, szczególnie na wsi (1996 r. – 6,4 ‰, 1997 r. – 8,6 ‰). W mieście w ostatnich latach przyrost naturalny wykazuje niewielką tendencję malejącą.

W gminie utrzymuje się ujemne saldo migracji stałej – co roku ubywa z tego tytułu około 30 mieszkańców gminy. Nie jest to zjawisko właściwe, ponieważ prowadzi do zmian w strukturze wieku i płci – migrują głównie osoby młode i przedsiębiorcze.

Wszystkie te wychwycone tendencje muszą być wzięte pod uwagę przy prognozowaniu nie tylko rozwoju ludnościowego gminy i poszczególnych wsi, ale mają także wpływ na rozwój usług podstawowych.

Prognoza demograficzna

Punktem wyjścia do opracowania prognozy była analiza rozwoju ludnościowego gminy w przeciągu 20 lat (1978 – 1999), uwzględniająca istniejące tendencje migracji i przyrostu naturalnego. Przyjęto założenie utrzymania korzystnej tendencji wzrostowej i zahamowania migracji, na co będzie miała znaczący wpływ działalność inwestycyjna (miejsca pracy) i ewentualna większa dostępność terenów pod zabudowę mieszkaniową.

Należy przyjąć, że około 2010 roku miasto może osiągnąć wielkość 9.000 osób, a wieś w gminie około 5500 mieszkańców.

Zakładana struktura wieku charakteryzować się będzie:

- niewielkim wzrostem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, ze względu na wejście w wiek rozrodczości roczników wyżu demograficznego z lat 1976 – 1985 (szczególnie w grupie wiekowej 0 – 2 i 3 – 6 lat, przy jednoczesnym spadku liczby dzieci w wieku 7 – 18 lat),
- wzrostem liczby ludności w wieku produkcyjnym, spowodowanym wejściem do tej grupy wszystkich roczników w/w wyżu demograficznego,
- wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Nastąpią także zmiany na rynku pracy, spowodowane wzrostem aktywności zawodowej ze względu na rozwój alternatywnych, nierolniczych funkcji, szczególnie na terenach wiejskich.

W studium uwzględniono zakładany wzrost ludności gminy wyznaczając nowe tereny dla mieszkalnictwa na własne potrzeby miasta i gminy oraz tereny ofertowe dla mieszkańców przybyłych z poza gminy.

Powyższa prognoza okazała się być niestety nietrafiona. W okresie obowiązywania studium następowały bardzo różne zjawiska demograficzne nie wykazujące stałych trendów. W generalnym ujęciu można stwierdzić, że nastąpiła stagnacja a nawet regres rozwoju demograficznego gminy. W chwili obecnej trudno prognozować dalsze zjawiska w tym zakresie. Dla potrzeb studium (programowania) przyjęto jedynie zmianę perspektywy czasowej założonej pierwotnie prognozy na kolejne 10 lat.

5. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa i usług

5.1. Mieszkalnictwo

Obecne warunki zamieszkania (np. średnia pow. użytkowa mieszkania / 1 osobę) ocenia się na średnim poziomie. Jednak mogą się one zdecydowanie pogarszać przy utrzymaniu obecnego minimalnego ruchu budowlanego – przede wszystkim dotyczy to miasta. W tej sytuacji bardzo ważnym problemem jest zaktywizowanie budownictwa mieszkaniowego, i to we wszystkich jego formach.

Prognoza rozwoju ludnościowego Czaplinka docelowo do około 9.000 mieszkańców wymaga wyznaczenia nowych terenów dla realizacji ok. 500 mieszkań w zabudowie jedno- i wielorodzinnej. W przypadku poszczególnych wsi dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wyznaczono w rysunku Studium wielofunkcyjne tereny rozwojowe o odpowiedniej wielkości.

Ponieważ polityka mieszkaniowa w gminie musi być polityka dla wszystkich potrzebujących mieszkanie, Studium oferuje różnorodne formy mieszkalnictwa, stosownie do potrzeb mieszkańców:

- mieszkalnictwo wielorodzinne realizowane w systemie spółdzielczym,
- mieszkalnictwo jednorodzinne o średnich standardach, oraz
- mieszkalnictwo jednorodzinne o podwyższonych standardach urbanistyczno – architektonicznych.

Ze względów ekonomicznych i z uwagi na strukturę wieku mieszkańców można przypuszczać, że największym popytem będą się cieszyły mieszkania o średnim standardzie. W tym też kierunku będzie zmierzać polityka mieszkaniowa prowadzona przez gminę.

Poprawa warunków mieszkaniowych wiąże się także z określeniem i realizacją polityki mieszkaniowej wobec słabszych ekonomicznie mieszkańców miasta i wsi, biorąc pod uwagę skalę prywatyzacji mieszkań komunalnych, budowę nowych budynków komunalnych i możliwości rehabilitacji starych zasobów mieszkaniowych.

W tym przypadku przedsięwzięcia rewaloryzacyjne nie mogą ograniczać się tylko do substancji mieszkaniowej, ale także uwzględnić otoczenie (uspokojenie ruchu, wprowadzenie zieleni wypoczynkowej) oraz wskazać działania umożliwiające wprowadzenie, nawet kosztem ilości mieszkań, wysokostandardowych usług ogólnomiejskich w zabudowie centrum Czaplinka.

Rozwój mieszkalnictwa związany jest z koniecznością opracowania planów miejscowych dla terenów przewidzianych na ten cel. Podnoszenie atrakcyjności i dostępności planowanych terenów mieszkaniowych nastąpi w wyniku wyposażenia ich w infrastrukturę techniczną,

przy preferencji w mieście - dla zorganizowanego budownictwa indywidualnego i taniego budownictwa czynszowego.

5.2. Usługi

Głównym celem w tej sferze powinno być podniesienie standardu usług istniejących, przede wszystkim społecznych, także tworzenie warunków dla rozwoju usług komercyjnych, a wszystko to w połączeniu z rozwojem terenów mieszkaniowych.

Prestiżową dla miasta sprawą jest rozwój usług ponadlokalnych związanych z wykształceniem silnego ośrodka regionalnego. Oprócz usług w takim przypadku standardowych (administracja, finanse, handel, gastronomia, kultura) Studium proponuje podjęcie działań na rzecz wykreowania Czaplinka jako:

- regionalnego ośrodka szkolnictwa średniego i policealnego - na bazie już szeroko rozwiniętych usług, z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy i specyfiki regionu,
- ponadregionalnego ośrodka turystyczno – wypoczynkowego z szeroką bazą obsługi ruchu turystycznego.

Studium wskazuje na ten cel tereny w ramach obszarów strategicznych wyznaczonych w mieście i gminie.

Rozwój szeroko rozumianych usług, przede wszystkim ukierunkowanych na turystykę i wypoczynek oraz wszystko to co się z tym łączy – handel, gastronomia, budownictwo pensjonatowe, itp. – wiąże się z wzrostem miejsc pracy, co w gminie Czaplinek jest szczególnie ważne.

Rozwój przestrzenny tej sfery dotyczyć będzie:

- przygotowania różnorodnej oferty nowych terenów dla usług ponadlokalnych w mieście (dla ośrodków administracyjno – usługowych, centrum finansowo – usługowego),
- przekształceń jakościowych dotychczasowych obiektów usługowych poprzez, poprawę wystroju architektoniczno – plastycznego drogą modernizacji i remontów oraz zastosowanie różnorodnych ułatwień dla klientów,
- stwarzanie sprzyjających warunków lub pewnych ograniczeń (poprzez stosowne zapisy planów miejscowych) dla rozwoju usług komercyjnych, a tym samym sterowanie ich rozwojem zgodnie z występującym zapotrzebowaniem lub interesem gminy.

Realizacja zasady równego dostępu mieszkańców do usług bytowych powinna odbywać się poprzez:

- niwelowanie różnic w wyposażeniu w usługi handlu, gastronomii, rzemiosła usługowego, kultury i sportu poszczególnych wsi i części miasta,
- realizację zakładanej sieci placówek oświatowych – szkół podstawowych, gimnazjum i przedszkoli, zgodnie z występującą strukturą demograficzną, przy czym należy pamiętać, że za 5 – 10 lat może wystąpić wtórny wyż demograficzny (dzieci obecnego wyżu demograficznego z lat 1976 – 1985),

Ideę organizacji usług przedstawionej na wstępie służy zaproponowana w studium następująca hierarchia ośrodków usługowych w mieście:

- C1 - tereny głównego centrum miasta - historyczne śródmieście, skupiające wszystkie prestiżowe usługi ogólnomiejskie i ponadlokalne związane z regionalną funkcją Czaplinka,
- C2 - tereny nowego centrum administracyjno – usługowego w ramach południowych terenów rozwojowych,

Główne centrum miasta – historyczne śródmieście, pełnić będzie nadrzędną rolę polegającą na centralizowaniu struktury miejskiej, tworzeniu więzi społecznych, tworzeniu wizytówki

miasta – jego obrazu i nastroju jako centrum ogólnomiejskie z przeważającym udziałem lokowania usług centrotwórczych

Dla zorganizowanego handlu typu hurt i wielkoprzestrzenny handel wielobranżowy (powyżej 1000 m²) można przewidywać lokalizacje na obszarach miasta jeszcze nie zagospodarowanych jedynie drogą miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenach wsi usługi można lokalizować na całym obszarze rozwojowym jednostek osadniczych, o ile nie kolidują z innymi funkcjami terenów. Należy jednak dążyć do scentralizowania usług bytowych w ośrodkach położonych centralnie w stosunku do zabudowy mieszkaniowej, wprowadzając wyważoną różnorodność branż – C3. Ośrodki takie powinny powstać przede wszystkim w Broczynie, Kluczewie, Siemczynie i Rzepowie.

Obiekty usługowe należy projektować z wyposażeniem dla niepełnosprawnych, w otoczeniu zieleni oraz z miejscami do parkowania pojazdów.

6. Kierunki rozwoju działalności gospodarczej.

6.1. . Pożądane kierunki rozwoju rolnictwa

Gospodarka rolna gminy podlega przeobrażeniom systemowym podobnie, jak gospodarka kraju. W ostatnim okresie wystąpiły zjawiska i sytuacje charakteryzujące okres transformacji to jest:

- wzrost udziału sektora prywatnego w użytkowaniu gruntów,
- wzrost średniej powierzchni gospodarstwa rolnego,
- spadek zużycia nawozów mineralnych,
- pojawienie się bezrobocia na wsi,
- powiększenie się powierzchni odłogów i ugorów na gruntach ornych.

Gospodarka rolna gminy, aby sprostać wymogom zmieniającego się systemu powinna nadal się przekształcać, mimo trudnej sytuacji społecznej określanej mianem "strukturalnego bezrobocia".

Przemiany, przebudowa rolnictwa i wsi czaplineckiej, powinny zmierzać w kierunku:

- przebudowy struktury gospodarstw indywidualnych w kierunku gospodarstw efektywnych,
- rozwoju drobnego przemysłu rolnego i przetwórczego, przetwarzającego miejscowe surowce,
- rozwoju działalności pozarolniczej,
- rozbudowy sieci usług produkcyjnych, społecznych i komunalnych.

Wielką szansą dla rolnictwa w gminie Czaplinek może być ukierunkowanie jego rozwoju na nowoczesną dziedzinę tj. rolnictwo ekologiczne produkujące zdrową żywność w oparciu o zasady Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi "Ekoland".

Składają ku temu walory naturalne środowiska: krajobraz polno-leśny, rozdrobnione pola i łąki, gdzie w warunkach maksymalnie zbliżonych do naturalnych, można uprawiać płody rolne o korzystnym dla organizmu ludzkiego składzie zrównoważonym pod względem biochemicznym.

Wymaga to wprowadzania pilotażowych wzorcowych gospodarstw ekologicznych, które byłyby przekonującym przykładem dla tradycyjnych gospodarstw.

Dalszy rozwój rolnictwa powinien zostać ukierunkowany na:

- prowadzenie gospodarki rolnej dostosowanej do naturalnych siedlisk

- zaspokojenie potrzeb zmieniającego się popytu.

W odniesieniu do produkcji roślinnej uważa się za właściwe (po rozeznaniu rynku zbytu):

- wprowadzanie nowych upraw w oparciu o lekkie gleby, a jednocześnie wymagających większej pracochłonności,
- odtwarzanie upraw dawnych polskich kultur rolnych jak len, konopie, gryka
- wprowadzanie plantacji dla potrzeb przemysłu farmaceutycznego i zielarskiego np. róża, bez czarny, wiesiołek, leszczyna.

Natomiast w odniesieniu do hodowli zwierząt, proponuje się następujące kierunki rozwoju:

- utrzymanie produkcji trzody chlewnej, z wykluczeniem rozwoju ferm bezściółkowych
- wprowadzanie hodowli uzupełniających takich jak: hodowla koni, kóz, owiec, królików, pszczoł i jedwabników.

Ważną dziedziną towarzyszącą rozwojowi rolnictwa w gminie powinna być przedsiębiorczość okołorolna i obsługa rolnictwa. W tej sferze zachodzi także proces przemian. Należy wspierać i ułatwiać powstawanie zakładów przetwórczych rolno-spożywczych, które współpracować będą z producentami żywności. Szczególnie wskazany jest rozwój małych wytwórni (np. masarnie, ubojnie, kwaszarnie, kaszarnie, gorzelnie) oraz różnych form przechowywania (punkty skupu, suszarnie, chłodnie, konfekcjonowanie).

Ponadto ważną sprawą dla gospodarki gminy i dla miejscowych producentów jest utworzenie lokalnej giełdy płodów rolnych i leśnych - targowiska w obszarze miasta, które zaopatrzy mieszkańców i turystów w zdrową miejscową żywność.

6.2. Kierunki i zasady rozwoju działalności produkcyjnej

Generalnym kierunkiem w rozwoju rynku pracy w gminie Czaplinek są usługi, przede wszystkim związane z turystyką i wypoczynkiem oraz obsługą ruchu turystycznego. Inwestowanie w ten rodzaj usług może stać się motorem rozwoju miasta i gminy.

Drugim kierunkiem w rozwoju rynku pracy jest utworzona Regionalna Strefa Rozwoju Gospodarczego we wsi Broczyno położona w sąsiedztwie trasy komunikacyjnej o znaczeniu regionalnym Poznań – Kołobrzeg. Intensywna promocja Strefy w celu zachęcenia inwestorów należy do najważniejszych zadań gminy w ciągu najbliższych lat. Alternatywą dla Strefy, w przypadku niepełnego jej zagospodarowania, może być lotnisko dla małych samolotów prywatnych. Funkcjonowanie takiego lotniska związane będzie z obsługą ruchu turystycznego.

Gmina ze względu na swoje walory przyrodnicze i predyspozycje środowiska powinna rozwijać wszelkie nieuciążliwe formy przetwórstwa rolno – leśno – spożywczego oraz przemysłu drzewnego.

Rozwój przestrzenny sfery działalności gospodarczej dotyczyć będzie:

- przygotowania różnorodnej oferty terenów aktywności gospodarczej, drobnego przemysłu i drobnej wytwórczości w mieście i wybranych wsiach gminy, w sposób pozwalający na harmonijne wpasowanie się w krajobraz oraz zniwelowanie uciążliwości dla środowiska przyrodniczego.
- rozwoju jakościowego i umiarkowanego rozwoju przestrzennego tej funkcji w wielofunkcyjnych jednostkach osadniczych.

Natomiast działania gminy powinny być ukierunkowane na:

- pobudzanie i wspomaganie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości poprzez:

- udostępnianie terenów pod aktywność gospodarczą drogą opracowania planów miejscowych oraz modernizacja, konserwacja i rozwój gminnej sieci drogowej i infrastruktury technicznej,
- aktywizację rolnictwa we wszystkich jego formach, z wykluczeniem uciążliwych dla środowiska,
- stosowanie ułatwień w dostępie do określonych zasobów (np. ulgi i zwolnienia podatkowe) szczególnie dla inwestorów w sposób znaczący oddziaływujących na lokalny rynek pracy (tworzących nowe miejsca pracy), czyli kontynuacja założeń przyjętych w Strefie Broczyno;
- aktywizację zawodową bezrobotnych poprzez:
 - wspomaganie działań w zakresie kształcenia i przekwalifikowania bezrobotnych, organizowanie kursów zawodowych umożliwiających dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb lokalnego rynku pracy,
 - stworzenie preferencji dla osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą na własny rachunek.

Przewiduje się następujące kierunki rozwoju działalności produkcyjnej:

- należy preferować rozwój małych jednostek, które zadbają o nieuciążliwy charakter produkcji, najnowsze i bezpieczne technologie, postuluje się wprowadzanie na szeroką skalę ekologicznych nośników energii: gazu ziemnego i oleju opałowego lekkiego;
- dopuszczać większe przedsięwzięcia gospodarcze (terenochłonne) pod warunkiem stosowania w ich działalności nowoczesnych technologii „oszczędzających” środowisko przyrodnicze, przyjmując za wymóg absolutny – ochronę czystości powietrza,
- ponadto zaleca się wprowadzanie nowych technologii w zakresie korzystania z niekonwencjonalnych źródeł energii takich jak: kolektory słoneczne, pompy ciepłe, siła wiatru,
- w rozwoju powinny być preferowane dotychczasowe branże produkcji oraz branże oparte na miejscowym surowcu;
- rozwijanie działalności produkcyjnej przy wykorzystaniu i zagospodarowywaniu wolnych obiektów, nieużytkowanych terenów produkcyjnych i usługowych dla potrzeb drobnego przemysłu, rzemiosła, przetwórstwa rolno-spożywczego;
- rozwijanie nowych form działalności produkcyjnej zgodnych z wymogami ochrony środowiska oraz z celami strategicznymi rozwoju gminy.

Na terenach wiejskich jakiejkolwiek formy działalności gospodarczej powinny powstawać z zachowaniem pełnego bezpieczeństwa dla środowiska i niekolidyjności w stosunku do funkcji mieszkaniowej.

Na terenach "popegeerowskich", wskazany jest rozwój działalności gospodarczej, aktywizującej miejscową bezrobotną ludność. Dlatego należy stwarzać warunki organizacyjno-ekonomiczne celem pobudzenia aktywności lokalnej środowiska wiejskiego.

Nowo powstające podmioty gospodarcze powinny być dostosowane do skali danej jednostki osadniczej.

Tereny pod działalność gospodarczą, w tym działalność produkcyjną, powinny zostać wyznaczone poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W planach określone zostaną warunki zagospodarowania terenu, nasycenie zielenią, zasady zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, zasady utylizacji odpadów oraz minimalizacji hałasu.

7. Kształtowanie rozwoju turystyki, wypoczynku i rekreacji.

7.1. Wprowadzenie – wyjaśnienie pojęć

Podstawą rozwoju turystyki są zróżnicowane **walory turystyczne** poszczególnych regionów oraz odpowiednio wykształcona infrastruktura, zarówno techniczna, jak i społeczna. Nasilenie ruchu turystycznego w przestrzeni i czasie uzależnione jest od wielu czynników, przy czym decydującą rolę odgrywa **atrakcyjność turystyczna** obszaru, wpływająca na świadomość turystów dokonujących wyboru odpowiedniego terenu do penetracji.

Walory turystyczne to zespół elementów środowiska przyrodniczego (rzeźba, wody, pola, lasy, zwierzęta) oraz elementów nieprzyrodniczych (kultura materialna i duchowa), które wspólnie lub każdy z osobna mogą być przedmiotem zainteresowania turystów. W zależności od tych zainteresowań oraz celu penetracji wyróżnia się trzy typy walorów turystycznych: wypoczynkowe, krajobrazowe i specjalistyczne.

Walory wypoczynkowe pozostają w ścisłej zależności od cech środowiska przyrodniczego i umożliwiają rozwój wypoczynku pobytowego, dłuższego jak i związanego z dniami wolnymi od pracy, w celu regeneracji sił fizycznych i psychicznych człowieka.

Walory krajobrazowe obejmują zespoły krajobrazowe i osobliwości przyrody (parki narodowe, rezerваты, pomniki przyrody itp.) oraz elementy kultury materialnej i duchowej, które decydują o możliwościach uprawiania, w celach poznawczych, turystyki krajoznawczej.

Walory specjalistyczne tworzy zespół cech i elementów środowiska przyrodniczego, umożliwiających uprawianie różnych form turystyki kwalifikowanej, wymagającej specjalistycznych umiejętności i odpowiedniego sprzętu. Z reguły występują one na terenach mających również walory wypoczynkowe i krajoznawcze.

Waloryzację z punktu widzenia turystyki wypoczynkowej przeprowadza się w oparciu o następujące kryteria:

- ukształtowanie terenu (urzeźbienie),
- sieć wód powierzchniowych
- szatę roślinną, gdyż te elementy pod względem wizualnym stanowią główne składniki krajobrazu.

Ocenę **walorów krajoznawczych** przeprowadza się biorąc pod uwagę następujące cechy obszaru:

- walory związane z zespołami krajobrazowymi i osobliwościami przyrody,
- dobra kultury
- stopień urbanizacji – krajobraz przemysłowy.

Pozostałe pojęcia:

Produkt turystyczny - całość przeżytego przez turystę doświadczenia od chwili opuszczenia miejsca zamieszkania do powrotu; wszystko co turyści kupują – transport, zakwaterowanie i inne usługi, z których korzystają w czasie wyprawy turystycznej. Zwykle występuje jako pakiet usług.

Marka – ustalona cecha produktu pozwalająca na jego identyfikację; zarazem umożliwia jego wejście na rynki.

Produkt markowy – produkt o charakterystyce mieszczącej się w ramach danej marki.

Atrakcje turystyczne – produkt (obiekt) turystyczny charakteryzujący się oferowaniem turyście specyficznych przeżyć kulturalnych, wartości poznawczych lub rozrywki.

Wieś agroturystyczna - wypoczywający korzystają z istniejących prywatnych zasobów mieszkalnych (brak odrębnej zabudowy wykorzystywanej tylko sezonowo).

Wieś letniskowa – ok. 80 % istniejących domostw stanowią tzw. „drugie domy”, ulokowane na dużych działkach, mogące służyć cały rok, wybudowane od podstaw albo będące zaadaptowanymi wiejskimi zagrodami.

Wieś rekreacyjna = osiedle letniskowe – powstające obok istniejącej zabudowy siedliskowej, ze względu na typ zabudowy nie może być wykorzystane całorocznie, zwykle zabudowa ta wykształca się w dużym zagęszczeniu, na małych działkach.

7.2. Zasady kształtowania strategii rozwoju popytu turystycznego na terenie gminy Czaplinek.

Pojezierze Drawskie należy do najbardziej atrakcyjnych pod względem przyrodniczym i turystycznym regionów Polski. Intensywność ruchu turystycznego, mimo niewątpliwych atrakcji i walorów, jest jednak mała: wynosi ona ok. 10 osób na km² rocznie (dla porównania - na Pojezierzu Gnieźnieńskim - ponad 100 osób na km² rocznie). Na terenach pojeziernych dominuje turystyka pobytowa, rozwijane są także pewne formy specjalistyczne - turystyka piesza i wodna. Są to również tereny predysponowane do rozwoju agroturystyki - i rzeczywiście, jak dowodzą obserwacje, w ostatnich latach ta forma działalności gospodarczej z jednej strony a aktywności turystycznej z drugiej - intensywnie się rozwija. Ponadto istnieje znaczny nacisk na lokowanie tu indywidualnej zabudowy rekreacyjnej, w tym powstawania zwartych osiedli domków letniskowych, o często nieuporządkowanej gospodarce wodno-ściekowej. Taka forma wykorzystania terenów atrakcyjnych turystycznie jest niedopuszczalna, szczególnie na obszarze Pojezierza Drawskiego, z uwagi na jej wyraźną sprzeczność z rolą i funkcją Pojezierza jako przyrodniczego obszaru węzłowego o randze europejskiej. W związku z powyższym przy kształtowaniu oferty turystycznej gminy i tworzeniu wizerunku gminy Czaplinek przyjaznej i otwartej dla turysty należy uwzględnić następujące wskazania:

- 1) Celem rozwoju gospodarki turystycznej winno być:
 - podnoszenie poziomu ekonomicznego gminy dla poprawy warunków materialnych społeczeństwa
 - wspomaganie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i zasad ładu przestrzennego
 - wspomaganie rozwiązania problemu bezrobocia poprzez rozwój usług w sektorze gospodarki turystycznej, tworzenie nowych miejsc pracy, wzrost aktywności zawodowej ludności
 - ekonomiczno-gospodarcze aktywizowanie terenów wiejskich i wspomaganie zmian cywilizacyjnych wsi i jej otoczenia.
- 2) Ze względu na: a) inny rodzaj aktywności, b) odmiennosć celów, c) różne preferencje i oczekiwania rekreanta odnośnie sposobu wypoczynku i produktu turystycznego należy oddzielnie rozpatrzeć szansę rozwoju turystycznego gminy Czaplinek oraz możliwości zagospodarowania rekreacyjnego.

	Rekreacja	Turystyka
Cel	wypoczynek	poznanie
Miejsce aktywności	ośrodek rekreacyjny lub obiekt przyrodniczy o dodatkowej infrastrukturze rekreacyjnej	obiekt przyrodniczy lub kulturowy (element szeroko rozumianego środowiska)
Rekreant	zwykle mieszkańiec gminy lub najbliższego sąsiedztwa	zamiejscowy, na ogół spoza terenu gminy

- 3) W tworzeniu ośrodków rekreacyjnych należy wziąć pod rozwagę następujące elementy:
- potencjał rekreacyjny środowiska (obecność jezior o właściwym stanie czystości wody),
 - typ sąsiedztwa (obecność lasu, zróżnicowanie rzeźby terenu, istnienie osad mogących pełnić funkcje wsi letniskowych),
 - dotychczasowe preferencje mieszkańców gminy odnośnie sposobów i miejsc wypoczynku,
 - preferencje turystów.
- 4) Obszarami, których potencjał rekreacyjny wynikający ze splotu naturalnych predyspozycji środowiska i elementów kulturowych jest najwyższy i tym samym ich przydatność dla pełnienia funkcji rekreacyjnych jest wysoka to:
- obszar Jeziora Drawsko - dla form turystyki kwalifikowanej - żeglarstwa i kajakarstwa
 - rejon wsi Stare Drawsko (Drahim) – jako obszaru turystyki poznawczej, bazującej na walorach kulturowych, o znaczeniu ponadlokalnym
 - obszary wiejskie o dużej różnorodności form krajobrazu i znacznej lesistości, jako miejsca potencjalnego rozwoju agroturystyki.
- 5) Turystyka jest równorzędnym działem w stosunku do innych form działalności gospodarczej Gminy.
- 6) Gospodarka turystyczna winna być prowadzona planowo i skupiać się na ofercie z trzech grup produktów turystycznych:
- turystyka kulturowa (realizowana na obszarze Czaplinek - Stare Drawsko (Drahim) w oparciu o zasoby historyczne) - jako produkt dla turystyki wycieczkowej
 - turystyka rekreacyjna, specjalistyczna – jako produkt dla turystyki weekendowej i pobytowej; związana może być największym jeziorem Gminy – Drawskiem oraz pozostałymi większymi akwenami, o ile nie stoi to w sprzeczności ze wskazaniami płynącymi z planu ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego. Preferowane formy turystyki aktywnej i specjalistycznej to sporty wodne - spływy kajakowe Drawą, wędkarstwo, organizowanie przystani i pól biwakowych
 - turystyka na terenach wiejskich = agro- i ekoturystyka - produkt dla turystyki pobytowej (powyżej 5 dni).

Agroturystyka nie może być podstawowym źródłem dochodu; może być natomiast poboczną, wspomagającą podstawową dziedzinę, działalnością gospodarczą. Dla prowadzenia usług agroturystycznych szczególnie wartościowymi są obszary o dużych walorach przyrodniczych (o urozmaiconym krajobrazie - rzeźbie terenu, bogate w las, łąki, zbiorniki wodne) w sposób naturalny predysponowane do tej funkcji, tereny o wysokich walorach historycznych (istnieją tu kapliczki, kościółki, stare cmentarze, założenia pałacowo-parkowe, miejsca związane ze znanymi postaciami regionu) oraz obszary gdzie kultywuje się, lub przetrwał ich materialny wyraz, tradycje dawnego rękodzieła i uprawy roli (zachowały się stare młyny, wędzarnie, kuźnie, pasieki, stawy rybne). Ta forma turystyki kwalifikowanej ma u podstaw istniejące już programy agroekologiczne dla promowania turystyki jako alternatywnej działalności gospodarczej. Winna mieć wsparcie w utrwalonych w tradycji festynach i jarmarkach (np. „noc świętojańska”, „święto plonów” i in.).

Ekoturystyka skierowana jest do wąskiego grona odbiorców, przygotowanych merytorycznie (wiedzą co chcą zobaczyć i w jakim celu podejmują wysiłek poznawczy), realizowana w niewielkich grupach, pod kontrolą i z obsługą przewodnicką, na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, w oparciu o przygotowane materiały informacyjne i

wytyczone w terenie ścieżki dydaktyczne. Praktycznie cały obszar gminy może podlegać takim działaniom, a szczególnie dolina Drawy. Konieczne jest promowanie zasobów naturalnych: fauny, flory i krajobrazów jako ofert unikalnych. Warunkiem powodzenia przedsięwzięcia jest promowanie inwestowania w przedsiębiorstwa z zakresu rozwoju turystyki ekologicznej.

- turystyka biznesowa, której odbiorcą winny stać się firmy i przedsiębiorstwa. Konieczne jest inwestowanie w infrastrukturę stwarzającą dogodne warunki, zgodne z międzynarodowymi standardami, do organizowania konferencji oraz promowanie gminy jako miejsca pracy twórczej, promowanie Czaplinka jako miejsca kongresów, narad i szkoleń biznesowych. Umożliwi ona wydłużenie sezonu wypoczynkowego w Gminie Czaplinek. Wymaga jednak przystosowanej, specjalistycznej bazy, o wysokim standardzie usług.

7) Zagospodarowanie turystyczne winno uwzględniać rygory wynikające z istnienia obszarów chronionych. Tym samym wykluczone jest wykorzystanie dla celów rekreacyjnych obszarów rezerwatów przyrody.

8) Dla obszarów wykorzystywanych rekreacyjnie przyjąć należy następujące wartości naturalnej chłonności środowiska i pojemności turystycznej (wskaźnik obowiązujący po zagospodarowaniu, wprowadzeniu infrastruktury rekreacyjnej) (w osobach /ha):

- chłonność: 50 (max), 30 (średnio)
- pojemność 225 (max), 165 (średnio), 110 (min).

8) Przy zagospodarowaniu plaż stosować następujące wielkości pojemności rekreacyjnej:

Wskaźnik pojemności w m² na użytkownika				
Średnia		strefa kąpieliskowa	strefa kajakowania	strefa żeglowania
dla plaż urządzonych	dla plaż nie urządzonych			
5-7	10-14	2,5-5,0	5,0	10,0

9) Dla bazy noclegowej (obszarów biwakowania) przyjąć następujące wskaźniki:

- Kempingi: 75 m²/osoba
- Pola namiotowe/obozowiska: 50m²/osoba
- Domki wczasowe/pensjonaty: 100m²/osoba
- Domki turystyczne: maksymalnie 50m² pow. domku przy minimum 500 m² działki

10) Rozwój bazy noclegowej winien uwzględniać następujące wskazania:

- ograniczenie dalszych inwestycji na rzecz modernizacji istniejących obiektów i podnoszenia ich standardu
- obowiązkowe wyposażenie ośrodków w oczyszczalnie ścieków lub bezwarunkowe podłączenie do miejskiej sieci kanalizacyjnej
- likwidacja ośrodków o niskim standardzie o ile ich modernizacja jest nieopłacalna
- stopniowe przejmowanie funkcji wypoczynkowych dużych ośrodków rekreacyjnych przez bazę kameralną (minipensjonaty, kwatery prywatne, w tym agroturystyczne)

- „rozgęszczenie” turystyki pobytowej przez zamykanie dużych, substandardowych obiektów wypoczynkowych na rzecz obiektów kameralnych, w tym kwater agroturystycznych oraz przygotowanie oferty poza sezonem (np. dla tzw. turystyki kongresowej)
 - poszerzanie wachlarza usług dodatkowych, tzw. okołoturystycznych, świadczonych przez hotelarzy.
- 11) Gmina winna stworzyć szansę przekształcenia opuszczonych wiejskich domostw w tzw. drugie domy, tworząc bazę danych o takich obiektach.
- 12) Dla stworzenia charakterystycznego i swoistego obrazu gminy Czaplinek konieczna jest specjalizacja usług turystycznych. Służyć temu powinny następujące działania:
- stworzenie i propagowanie produktu specjalistycznego, unikatowego i specyficznego dla gminy (tworzenie wizerunku gminy i produktu turystycznego gminy), przede wszystkim w oparciu o walory kulturowe gminy (tradycje starostwa Drahim oraz templariuszy)
 - propagowanie wycieczek specjalistycznych oraz szczególnych form turystyki aktywnej, np. „szkół przetrwania” (tzw. *survival*)
 - tworzenie pakietu ofertowego.
- 13) Konieczne jest podjęcie działań na rzecz wydłużenia sezonu turystycznego. Służyć temu może m.in. promowanie Czaplinka jako miejsca profesjonalnie organizowanych konferencji, spotkań biznesowych i szkoleń dla firm w miesiącach wiosennych (kwiecień-maj) i jesiennych (październik-listopad), a więc rozwój produktu turystycznego z zakresu turystyki biznesowej i kongresowej.
- 14) Ważna jest koordynacja działań promocyjnych, dająca oszczędność kosztów i zwiększenie efektywności. W tym celu winno dojść do współdziałania Samorządu, organizacji społecznych oraz osób prywatnych zainteresowanych rozwojem rekreacji i turystyki w gminie.
- 15) Konieczne jest stworzenie spójnego, jednorodnego pod względem graficznym wizualnego systemu informacji turystycznej.
- 16) Agroturystyka, jako forma wypoczynku sprzyjająca zachowaniu walorów środowiska oraz aktywizująca obszary wiejskie, winna być wspierana i upowszechniana. Gospodarstwa agroturystyczne powinny stać się podstawą bazy noclegowej Gminy i zastąpić skupiska domków rekreacyjnych, szczególnie tych o niskim standardzie. W zasadzie każda wieś Gminy Czaplinek o zachowanej strukturze przestrzennej, ze względu na walory krajobrazowe ma szansę stać się wsią agroturystyczną. Przeszkodą mogą być koszty oraz brak informacji o zasadach powołania gospodarstwa agroturystycznego, a także brak osobistych predyspozycji gospodarza. Samorząd może przeprowadzić akcję informującą o możliwościach tworzenia takich gospodarstw. Poniżej zestawiono wsie mogące pełnić funkcje inne niż rolnicze.

Tabela : Wsie gminy Czaplinek o funkcjach pozarolniczych

Nazwa wsi	Funkcja			
	agroturystyka	wieś letniskowa (zabudowa indywidualna)	rekreacja masowa (infrastruktura turystyczna ogólnodostępna)	inne

Broczyno	+		+	
Czarne Wielkie	+	+		
Cichorzecze	+			
Głęboć	+	+	+	
Kamienna Góra	+			
Karsno	+ (wzbogacona o hippikę)			
Kołomąt	+		+	
Kluczewo	+			centrum edukacji przyrodniczej
Kuźnica Drawska	+	+		
Machliny	+	+	+	
Motarzewo			+	
Niwka		+	+	
Nowa Wieś	+			
Ostroróg	+	+	+	
Pławno	+	+		
Psie Głowy	+	+	+	
Piasieczno	+		+	
Rzepowo	+		+	
Sikory	+	+	+	
Sulibórz	+	+		
Siemczyno	+	+	+	
Stare Drawsko	+		+	
Stare Kaleńsko	+	+	+	
Studniczka	+	+	+	
Wełnica	+			
Żerdno	+	+	+	
Żeliszewo	+	+		

17) Dla pełnego i kompleksowego rozwoju turystyki na terenie Gminy konieczne jest przygotowanie odrębnej strategii rozwoju turystyki.

8. Kierunki rozwoju komunikacji.

8.1. Kierunki rozwoju i zasady funkcjonowania układu drogowego.

Określa się następujące kierunki rozwoju komunikacji drogowej:

- 1) realizacja obwodnicy drogowej miasta Czaplinka od strony zachodniej w ciągu drogi wojewódzkiej 163 Wałcz – Czaplinek – Kołobrzeg łączące ponadto drogę krajową nr 20 Czaplinek – Szczecinek i drogę wojewódzką nr 171 Czaplinek - Barwice, po południowej części miasta zgodnie z rysunkiem studium,
- 2) w związku ze stałym wzrostem ruchu na drodze krajowej nr 20 Czaplinek – Drawsko Pomorskie należy przewidzieć lokalizację obwodnicy miasta od południowej strony obsługującą ruch od strony zachodniej łącznie z drogą wojewódzką nr 177 Czaplinek – Mirosławiec, łączącą się z wyżej opisaną obwodnicą w rejonie osady Wełnica, zgodnie z rysunkiem studium,

- 3) na terenie gminy przewiduje się realizację obwodnicy wsi Broczyno od strony wschodniej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 163, oraz wsi Siemczyno od strony południowej w ciągu drogi krajowej nr 20,
- 4) **ze względu na brak stosownych zapisów w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego i odpowiednich programów krajowych i wojewódzkich dotyczących obwodnic w ciągu dróg krajowych i wojewódzkich zapisy pkt. 1-3 należy rozumieć jako postulatywne wiążące jedynie dla władz gminy Czaplinek; określone na rysunku studium przebiegi obwodnic mają służyć prowadzeniu odpowiedniej polityki dla zapewnienia rezerw terenowych dla przeprowadzenia dróg.**
- 5) ze względu na ograniczenia geograficzno-przyrodnicze nie jest możliwe przeprowadzenie obwodnic dla wsi Machliny i Stare Drawsko w ciągu drogi wojewódzkiej nr 163, ale ze względu na bezpieczeństwo ich mieszkańców i własności użytkowe drogi należy zastosować inne rozwiązania techniczno-organizacyjne zapewniające bezpieczeństwo ruchu i ograniczenie uciążliwości drogi, przewiduje się m.in. prowadzenie części potoku ruchu, w szczególności ciężarowego drogą wojewódzką nr 171 z przy założeniu realizacji obwodnicy wsi Sikory po stronie południowo-wschodniej,
- 6) należy zapewnić dogodne powiązania wewnętrzne poprzez budowę nawierzchni na ulicach gruntowych oraz modernizację ulic lokalnych, doprowadzających ruch do dróg wojewódzkich i krajowych,
- 7) dla właściwego funkcjonowania gminy, podniesienia jej atrakcyjności dla inwestorów i turystów należy w miarę możliwości gminy i starostwa powiatowego, systematycznie prowadzić modernizację, przebudowę, budowę nawierzchni utwardzonych dróg powiatowych i gminnych, w szczególności łączących:
 - Żerdno – Sikory
 - Żerdno – Stare Drawsko
 - Żeliszewie – droga nr 20
 - Nowe Drawsko – droga nr 163
 - Prosino – droga nr 163
 - Prosinko – droga nr 163
 - Miłkowo – droga nr 163
 - Motarzewo – droga nr 163
- 7) przy lokalizowaniu obiektów budowlanych należy uwzględnić strefę uciążliwości drogi dla budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Odległości (od zewnętrznej krawędzi jezdni) negatywnego oddziaływania związanego z ruchem drogowym podane są w „Wytocznych Projektowania Dróg” - załącznik nr 1 i 2 do zarządzenia Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z dnia 31.03.1995 r. oraz w „ Ustawie o drogach publicznych” z dnia 21.03.1985 r. i art. 52 Ustawy z dnia 24.07.1998 r. (Dz.U. nr 106) o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa.
Odległości te w zależności od kategorii dróg wynoszą:
 - a) dla drogi krajowej:
 - 40 m dla budynków wielokondygnacyjnych przeznaczonych na stały pobyt ludzi
 - 30 m dla budynków jednokondygnacyjnych przeznaczonych na stały pobyt ludzi
 - 25 dla pozostałych obiektów i 10 m na terenie zabudowy miasta i wsi
 - b) dla dróg wojewódzkich i powiatowych:
 - 20 m dla wszelkich obiektów budowlanych i 8 m na terenie zabudowy miasta i wsi
 - c) dla dróg gminnych
 - 15 m dla wszelkich obiektów budowlanych i 6 m na terenie zabudowy miasta

i wsi.

Nie należy projektować zjazdów na tereny zabudowy bezpośrednio z dróg krajowych i wojewódzkich. Dojazdy do takich terenów należy projektować poprzez wykonanie skrzyżowania z drogą boczną i dopiero od takiej drogi wykonać zjazd na tereny zabudowane. Bezpośrednie włączenia do dróg krajowych terenów działalności gospodarczej oraz obsługi komunikacyjnej należy wyposażyć w pasy włączenia i wyłączenia oraz pasy dla pojazdów skręcających w lewo.

8.2. Kształtowanie systemu ścieżek rowerowych.

Wybudowanie ścieżek rowerowych przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwłaszcza rowerzystów. Środek transportu tak przyjazny dla środowiska jak rower nie odgrywał dotąd znaczącej roli w transporcie miejskim. Nieduża rozległość przestrzenna miasta Czaplinka wynosząca 2,5 – 4,0 km sprzyja użytkowaniu roweru i może stanowić przesłankę do rozwoju komunikacji rowerowej. Czynnikiem, który nie sprzyja wydzieleniu ścieżek rowerowych w mieście jest zwarta zabudowa i wąskie ulice. Ścieżki dla rowerów wymagają również przeznaczenia odpowiednich kwot z budżetu gminy na ich budowę oraz ograniczeń w stosunku do innych użytkowników ulic, np. zmniejszenia ilości miejsc postojowych dla samochodów lub wprowadzenia ulic jednokierunkowych, co wymaga społecznej akceptacji.

Wyznaczenie ścieżek rowerowych w mieście musi uwzględniać:

- połączenie miejsc zamieszkania ze szkołami, miejscami pracy i obiektami handlowo – usługowymi,
- połączenie miejsc zamieszkania z terenami wypoczynku i rekreacji.

W przekrojach ulicznych ścieżki rowerowe umieszcza się pomiędzy chodnikiem a jezdnią pozostawiając pas bezpieczeństwa 0,7 m. Szerokość ścieżki jednokierunkowej powinna wynosić min. 1,5 m, a dwukierunkowej – 2,5 m.

Na obszarze gminy wyznaczono już ścieżki rowerowe jako szlaki wzbogacające potencjał turystyczny gminy.

Nie wyklucza się wytyczenia innych, niż określone na rysunku Studium, ścieżek rowerowych, łączących miejscowości w gminie i zapewniających połączenia z sąsiednimi gminami w obrębie Stowarzyszenia Gmin Pojezierza Drawskiego.

8.3. Komunikacja kolejowa.

Na terenie gminy utrzymana będzie komunikacja kolejowa na linii Stargard Szczeciński – Szczecinek - Chojnice.

W związku z trudnościami państwowego przewoźnika PKP ograniczana jest systematycznie liczba połączeń, co w konsekwencji może prowadzić do likwidacji linii. Gmina Czaplinek wraz z innymi gminami, władzami powiatu i województwa podejmuje starania na rzecz utrzymania a nawet zwiększenia liczby połączeń, realizowanych przez zreformowanego, zrestrukturyzowanego dotychczasowego przewoźnika, lub przez nowego przewoźnika, finansowanego zarówno z budżetu państwa jak i wszystkie szczeble samorządu, przewoźnika działającego na nowych racjonalnych zasadach finansowych, wykorzystującego nowoczesne technicznie i efektywne ekonomicznie rozwiązania (np. autobus szynowy).

9. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej

9.1. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.

Miasto i gmina Czaplinek ze względu na swoje atrakcyjne położenie oraz istniejącą infrastrukturę w zakresie gospodarki wodno – ściekowej posiada duże możliwości rozwoju zwłaszcza w zakresie agroturystyki.

Problematyka infrastruktury technicznej na terenie EKO-PARKU, który powstanie w północnej części gminy w okolicy m. Sulibórz, na terenie którego przewiduje się docelowo pobyt ca 6000 osób w sezonie letnim lub całorocznie (miasto Czaplinek posiada 7462MK), zgodnie z ustaleniami pomiędzy inwestorem strategicznym, a Zarządem Miasta i Gminy powinna być oparta o własne ujęcie wody i oczyszczalnię ścieków. Jednak ze względu na to, że obiekty infrastruktury będą przynajmniej w początkowym okresie pracowały sezonowo proponujemy jej wspólne wykorzystanie zapewniające optymalną pracę stacji wodociągowej i oczyszczalni.

Dla północnej części gminy w przypadku realizacji EKO-PARKU proponuje się następujące rozwiązania:

- dostawa wody z rozbudowanej stacji wodociągowej w Kluczewie wg wariantu II
- utylizacja ścieków w oczyszczalni zlokalizowanej na terenie EKO-PARKU w której w sezonie zimowym oczyszczane będą ścieki z terenów wiejskich,
- dostawa gazu gazociągiem średniego ciśnienia z rozbudowanej stacji redukcyjno – pomiarowej I^o w Czaplinku,
- dostawa prądu nową linią napowietrzną s/n napięcia z GPZ Czaplinek, oraz dodatkowo dla zapewnienia pewności zasilania, połączenia z istniejącymi w pobliżu liniami s/n,

Na południe od miasta na terenach po byłym lotnisku wojskowym powstała „Regionalna strefa inwestycyjna”, która nie ma zapewnionej obecnie infrastruktury w zakresie gospodarki wodno – ściekowej. Nie znany jest w chwili obecnej program zainwestowania w tej strefie, w związku z czym nie można określić, prognozować zapotrzebowania na media.

Gmina Czaplinek jest gminą turystyczną. Zmienna ilość mieszkańców w okresie lato – zima stwarza dodatkowe problemy związane w szczególności z zaopatrzeniem w wodę i utylizacją ścieków.

9.2. Zasady rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę.

Na bazie istniejących stacji wodociągowych proponuje się centralny układ produkcji wody z pozostawieniem następujących stacji wodociągowych: w Czaplinku, Rzepowie i Kołomacie, których wydajność po modernizacji będzie zapewniała dostawę wody dla potrzeb całej gminy.

Dostawa wody odbywała się będzie

- dla potrzeb miasta z jednej stacji wodociągowej w Czaplinku przy ul. Ceglanej, w której należy zmodernizować układ technologiczny
- dla potrzeb gminy
- dla południowej części gminy z Czaplinka,
- dla zachodniej z Rzepowa, w której należy zmodernizować układ technologiczny
- dla północnej z ujęcia w Kluczewie, przy dwóch wariantach modernizacji stacji.

Potrzebna wydajność stacji wodociągowych wynikająca z bilansu całej gminy

- Czaplinek $Q = 200 \text{ m}^3/\text{h}$
- Rzepowo $Q = 60 \text{ m}^3/\text{h}$

- Kluczewo w zależności od przyjętego wariantu $Q=50$ lub $140\text{m}^3/\text{h}$

Dla zachowania właściwych parametrów fizyko – chemicznych wody czerpanej ze studni głębinowych należy bezwzględnie przestrzegać zasad ochrony ujęć wody, a ujęcia wyłączane z eksploatacji zamykać w sposób zabezpieczający warstwy wodonośne przed zanieczyszczeniem.

W wyznaczonych strefach ochronnych wokół ujęć nie wolno lokalizować obiektów i urządzeń powodujących skażenie wody i gleby. Zabronione jest składowanie śmieci i odpadów, lokalizacja cmentarzy i grzebielisk zwierząt, odprowadzanie ścieków do gruntu, składowanie i przechowywanie materiałów radioaktywnych oraz lokalizacja osiedli mieszkaniowych i zakładów przemysłowych odprowadzających ścieki w inny sposób niż do kanalizacji.

Istniejące na omawianym terenie ujęcia wody obecnie w większości pokrywają potrzeby odbiorców w zakresie ilości dostarczanej wody lecz nie zawsze jest to woda o odpowiedniej jakości.

Podstawowym projektowanym kierunkiem działania w zakresie zaopatrzenia w wodę jest modernizacja wytypowanych stacji wodociągowych oraz budowa gminnej sieci wodociągowej zapewniającej dostawę wody do poszczególnych odbiorców ze stacji grupowych.

Ponieważ zmienia się całkowicie system dostawy wody do odbiorców, zamiast wielu lokalnych ujęć wody proponuje się centralne zaopatrzenie ze stacji grupowych należy wybudować znaczne ilości wodociągów w gminie. W związku z tym należy wybudować wodociągi włączające poszczególne wsie do gminnego systemu wodociągowego.

W ramach modernizacji układów technologicznych stacji wodociągowych konieczna jest budowa zbiorników wyrównawczych.

Przewiduje się ponadto, że istniejące na terenie miasta Czaplinka lokalne ujęcia wody będą docelowo wyłączone z eksploatacji, nowa stacja zapewni obniżenie jednostkowych kosztów produkcji wody i zachęci właścicieli ujęć lokalnych do ich likwidacji.

Podobnie istniejące na terenie gminy wiejskie stacje wodociągowe będą sukcesywnie likwidowane, a dostawa wody odbywać się będzie centralnie z w/w trzech docelowych grupowych stacji wodociągowych.

Należy dążyć do tego aby modernizacja systemu dostawy wody zapewniła jakość wody w sieci o standardzie Unii Europejskiej.

Projektuje się połączenie siecią pierścieniową możliwie jak największej ilości istniejących zabudowań z wykorzystaniem istniejących odcinków sieci.

System docelowy należy tworzyć etapowo wg poniższych zasad w podziale na etapy:

Etap I - likwidacja wiejskich stacji wodociągowych dla których konieczne jest wykonanie remontów kapitalnych. Należy wybudować sieć przesyłową łączącą daną wieś z najbliższym ujęciem spełniającym warunki dostawy wody lub wymagającym niewielkiej modernizacji. Wytypowane ujęcie powinno zapewnić dostawę odpowiedniej ilości wody o normatywnej jakości.

W etapie I proponuje się wykonać następujące prace:

- rozpoczęcie modernizacji dla potrzeb docelowych stacji wodociągowej w Czaplinku,
- rozbudowę sieci wodociągowej na terenie miasta dla potrzeb mieszkańców w ul. Drahimskiej, na osiedlu Wiejska oraz budowa kilku odcinków sieci dla potrzeb docelowych zasilenia miasta i gminy
- budowę odcinków sieci tranzytowej
- Czaplinek - Broczyno przebiegającej w okolicy strefy ekonomicznej z likwidacją stacji w Broczynie, dostawa wody z Czaplinka
- Czaplinek- Wełnica z likwidacją stacji w Piekarach, dostawa wody z Czaplinka
- Czarne Wielkie - Sikory - Kuszewo z bieżącą modernizacją stacji w Czarnym Wielkim i wymianą sieci na terenie wsi Sikory, dostawa wody ze stacji Czarne

- Prosinko - Huta Drawska, dostawa wody z Prosinka
- Sikory – Żerdno, dostawa wody ze stacji Czarne
- rozbudowa sieci we wsi Stare Gonne, dostawa wody ze stacji St. Gonne

Etap II – zakończenie modernizacji stacji w Czaplinku i Kluczewie oraz budowa kolejnych odcinków sieci przesyłowej.

W etapie II proponuje się wykonać następujące prace:

Zakończenie modernizacji dla potrzeb docelowych stacji wodociągowej w Czaplinku,

- rozbudowę stacji wodociągowej w Kluczewie do wielkości zależnej od przyjętego wariantu, wraz z budową sieci przesyłowej Kluczewo - Stare Drawsko z wyłączeniem stacji Stare Drawsko, dostawa wody ze stacji Kluczewo
- budowa sieci przesyłowej Piekary –Karsno z wyłączeniem stacji Karsno, dostawa wody z Czaplinka
- budowa sieci przesyłowej Czaplinek – Siemczyno i Niwka - Zawada z wyłączeniem stacji Siemczyno i Zawada, dostawa wody z Czaplinka
- modernizacja stacji w Rzepowie i budowa sieci przesyłowej Rzepowo - Głębocek, dostawa wody z Rzepowa,
- budowa sieci przesyłowej łączącej sieć z Czaplinka do Trzcińca i dalej do Machlin Kamienną Górę z odgałęzieniem do Byszkowa i z wyłączeniem stacji w zasilanych miejscowościach (Trzciniec, Byszkowo, Machliny), dostawa wody z Czaplinka. Z sieci tej zasilane będą inwestycje na terenie Strefy ekonomicznej. Wodociąg na odcinku wzdłuż strefy ekonomicznej powinien mieć średnicę, która zapewni pobór wody przez potencjalnych inwestorów. Należy rozważyć budowę dwóch nitek sieci na odcinku miasto – strefa.

Etap III –budowa kolejnych odcinków sieci przesyłowej pozwalającej na uzyskanie pierścieniowego systemu pracy sieci wg poniższego zestawienia:

- budowa sieci przesyłowej Czaplinek- Sikory, dostawa wody z Czaplinka wyłączenie stacji Czarne Wielkie
- budowa sieci przesyłowej Czarne Wielkie- Prosino, dostawa wody z Czaplinka, wyłączenie stacji Prosinko
- budowa sieci przesyłowej Rzepowo - Piaseczno – Siemczyno, dostawa wody z Rzepowa, wyłączenie stacji Piaseczno i Siemczyno
- budowa sieci przesyłowej Kol. Siemczyno – Kańsko, dostawa wody z Rzepowa - Czaplinka,
- budowa sieci przesyłowej Miłkowo – Motarzewo, dostawa wody z Miłkowa, wyłączenie stacji Motarzewo
- budowa sieci przesyłowej Byszkowo – Psie Głowy, dostawa wody z Czaplinka,

Etap IV –realizacja odcinków sieci przesyłowej pozwalającej na zaopatrzenie wszystkich mieszkańców i zakończenie realizacji sieci pierścieniowej. Z uwagi na to, że mieszkańcy mają obecnie zapewnioną dostawę wody, a tereny są słabo zurbanizowane ostatnie odcinki sieci wodociągowej przewiduje się wykonać w terminie późniejszym.

Proponuje się wówczas wykonać następujące prace:

- budowa sieci przesyłowej Czarne Wlk. – Chłopowo - Kluczewo, dostawa wody z Czaplinka – Kluczewa, wyłączenie stacji Chłopowo
- budowa sieci przesyłowej Psie Głowy- Pławno – Zawada, dostawa wody z Czaplinka - Rzepowa, wyłączenie stacji Pławno
- budowa sieci przesyłowej Miłkowo - Czarne Małe- Piekary, dostawa wody z Czaplinka, wyłączenie stacji Czarne Małe
- wykonanie spięcia Machliny – Motarzewo

Cała gmina zostanie docelowo wyposażona w jeden grupowy system zaopatrzenia w wodę dla wszystkich jednostek osadniczych (terenów zurbanizowanych) i większych obiektów

turystycznych i działalności gospodarczej. Dla pojedynczych zagród i niewielkich obiektów turystycznych przewiduje się indywidualne ujęcia wody.

9.2.1. Miasto Czaplinek.

Przewidywane potrzeby w zakresie produkcji wody dla miasta:

Czaplinek miasto	Q _{sr d} [m ³ /d]	Q _{max d} [m ³ /d]	Q _{max h} [m ³ /h]	Q _{max s} [dm ³ /s]
Zapotrzebowanie wody mieszkańcy	1 343,16	2 014,74	151,11	41,97
Zapotrzebowanie wody - pozostały	227,53	275,28	21,61	6,00
Razem miasto	1 570,69	2 290,02	172,71	47,98

W sezonie letnim na terenie miasta przebywa dodatkowo ca 2500 osób co stanowi 34% ludności stałej.

Projektuje się pozostawienie jednej stacji komunalnej przy ul. Ceglanej w Czaplinku, która będzie korzystała z istniejących ujęć wody przy ul. Ceglanej i Wąskiej.

Stacja po modernizacji będzie uzdatniała wodę dostarczaną z obu ujęć.

Dla stacji w Czaplinku w ramach modernizacji należy: wymienić pompy ujmujące wodę 5-ciu studniach, wykonać układ napowietrzania wody, zamontować odzłaziacze i układ stabilizacji ciśnienia oraz wybudować zbiorniki wyrównawcze o łącznej pojemności 1000 m³

Przewiduje się automatyzację procesu technologicznego stacji miejskiej i dwóch wiejskich grupowych poprzez:

- sterowanie pracą wszystkich urządzeń przez niezależne sterowniki, które połączone w jeden centralny system komputerowy umożliwią kontrolę pracy i rejestrację wszystkich istotnych parametrów pracy stacji;
- zastosowanie komputerowego sterowania procesami płukania filtrów;
- zastosowanie przepustnic z siłownikami;
- zastosowanie systemu audio wizualizacji, który umożliwi kontrolę pracy stacji drogą radiową lub modemem telefonicznym.

Istniejąca na terenie miasta Czaplinek sieć wodociągowa wystarcza na obecne potrzeby miasta. W związku z proponowanym podłączeniem do sieci miejskiej części gminy należy część sieci miejskich wymienić dostosowując do potrzeb docelowych.

W zakresie budowy i eksploatacji sieci wodociągowej przewiduje się docelowo budowę na terenie miasta łącznie ca 15km sieci do odbiorców dotychczas nie zaopatrywanych z sieci miejskiej oraz remonty bieżące.

9.2.2. Gmina Czaplinek.

Na terenie gminy Czaplinek większość wsi posiada wodociągi. Są to głównie lokalne wiejskie sieci wodociągowe. Nieliczne zasilają więcej niż jedną wieś. Stacje i sieci wodociągowe są o różnym stanie technicznym od złych (wieś Sikory) do nowych wodociągów - Pławno. Niektóre ze stacji wymagają pilnego wyłączenia.

Istniejąca na terenie wsi w gminie Czaplinek sieć wodociągowa wystarcza na obecne potrzeby poszczególnych wsi.

Przewidywane potrzeby w zakresie produkcji wody dla gminy z uwzględnieniem potrzeb przemysłu rolno –spożywczego występującego na terenie gminy:

Czaplinek gmina	Qśr [m ³ /d]	Qmax [m ³ /d]	Qmax [m ³ /h]	Qmax [dm ³ /s]
Zapotrzebowanie wody mieszkańcy	600,60	900,90	67,56	18,77
Zapotrzebowanie wody - pozostały	1646,47	1896,17	158,42	44,01
Razem gmina	2 247,07	2 797,07	225,98	62,78

W sezonie letnim na terenie gminy przebywa dodatkowo ca 2250 osób co stanowi 38% ludności stałej.

Część istniejących wodociągów ze względu na jakość materiału i okres eksploatacji wymaga pilnej wymiany.

W przypadku gdy stacja wodociągowa i wiejska sieć wymagają remontu, należy na bieżąco przeprowadzać analizę, czy korzystniej będzie ją remontować czy też wykonać odcinki sieci spinającej, stanowiące kolejne elementy rozwiązania docelowego. Z uwagi na to, że większość istniejących stacji wodociągowych pracuje obecnie bez wykorzystania maksymalnych wydajności nie będzie problemu w przyłączaniu nowych odbiorców, bez konieczności rozbudowy stacji.

Trasy przesyłowych magistral wodociągowych proponuje się wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych co umożliwi dobry dostęp służbom technicznym w trakcie późniejszej ich eksploatacji. Ostatecznego wyboru tras i średnic sieci wodociągowej należy dokonać w dalszych etapach projektowania po szczegółowej analizie terenu i układu sieci połączeniowej. W północnej części gminy występują znaczne deniwelacje terenu. Projektując sieć przesyłową należy sprawdzić czy nie zachodzi konieczność budowy stacji redukcyjnych lub podwyższających ciśnienie. Południowa część gminy jest płaska.

Łączna długość sieci przewidywanych do budowy do 2015r wynosi:

- długość nowych sieci na terenie wsi 6 750m,
- wymiana sieci ze względu na stan techniczny 18 370m. Należy ją dostosować do potrzeb docelowych
- budowa sieci przesyłowej - łącznie ca 90km.

Projektuje się pozostawienie na terenie gminy docelowo dwóch stacji komunalnych.

Zakres modernizacji grupowych stacji wiejskich:

Rzepowo należy: odwiercić jedną studnię, wymienić pompy ujmujące wodę 2 studniach, wykonać układ napowietrzania wody, zamontować odżelaziacze i układ stabilizacji ciśnienia oraz wybudować zbiorniki wyrównawczy pojemności 50 m³

Kluczewo w zależności od wariantu należy:

Wariant I

wymienić pompy ujmujące wodę, wykonać układ napowietrzania wody, zamontować odżelaziacze i układ stabilizacji ciśnienia oraz wybudować zbiornik wyrównawczy pojemności 100 m³

Wariant II

odwiercić dwie studnie, zamontować pompy ujmujące wodę 4 studniach, wykonać układ napowietrzania wody, zamontować odżelaziacze i układ stabilizacji ciśnienia oraz wybudować zbiorniki wyrównawczy pojemności 500 m³.

Dla terenu EKO-PARKU wskazana jest budowa wspólnej stacji w oparciu o istniejące ujęcie wody dla północnej części gminy i terenów rekreacyjnych wg wariantu II. Praca całoroczna stacji przy odpowiednim sterowaniu jej pracą pozwoli na uzyskiwanie stabilnych warunków dostawy wody o odpowiedniej jakości. Nie jest możliwe uzyskiwanie wody dobrej jakości

przy stacji pracującej okresowo. W przypadku, gdy inwestor strategiczny odstąpi od wspólnej inwestycji należy realizować rozbudowę stacji wg wariantu I.

Przy współpracy trzech stacji można dostosować produkcję wody poza sezonem w każdej z nich.

Przewidziany zakres budowy wodociągów o modernizacji stacji wodociągowych zapewni dostawę wody o dobrej jakości do prawie 100% mieszkańców gminy.

Wykonanie inwestycji o wymienionym powyżej zakresie będzie służyło dalszemu rozwojowi gminy, zapewni dostawę wody m.in. na teren strefy ekonomicznej. Podniesie atrakcyjność terenów dotychczas nie zaopatrywanych w wodę lub posiadających wodę o złej jakości.

9.3. Zasady rozwoju systemów utylizacji ścieków.

Dla ochrony wód powierzchniowych w tym głównej atrakcji miasta i gminy Czaplinek jeziora Drawskiego oraz innych mniejszych jezior, dla ochrony wód podziemnych oraz dla poprawy standardu życia mieszkańców projektuje się realizację scentralizowanego systemu oczyszczania ścieków w oparciu o istniejącą oczyszczalnię w Czaplinku oraz nową w okolicy m. Sulibórz.

Oczyszczalnia w Czaplinku posiada przepustowość wystarczającą do oczyszczenia ścieków z proponowanego obszaru.

Nie jest wskazane odprowadzenie dodatkowo powstających ścieków (EKO-PARK) do zlewni oczyszczalni Czaplinek ponieważ liczba osób która będzie korzystała z omawianego terenu jest znaczna, a zrzut oczyszczonych ścieków z Czaplinka następuje do południowej nie przepływowej części jeziora Drawsko. Na obszarze tym występują w przeważającej mierze wiatry północne, które powodują powstawanie zastoin w zatoce.

Aby odciążyć jezioro Drawsko proponuje się budowę nowej oczyszczalni ścieków dla potrzeb EKO-PARKU z oczyszczaniem ścieków z północnej części gminy i odprowadzenie wód oczyszczonych ścieków do cieku wpływającego w część przepływową jeziora.

W przypadku braku realizacji inwestycji pn EKO-PARK ścieki z północnej części gminy również będą odprowadzane do Czaplinka lub w przypadku złagodzenia przepisów dopuszcza się lokalną utylizację ścieków.

Dla terenu gminy Czaplinek projektuje się, budowę kanalizacji grawitacyjno - ciśnieniowej lub ciśnieniowej oddzielnie dla każdej ze wsi z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni grupowej w Czaplinku.

W związku ze zmienną ilością mieszkańców w okresie lato – zima warunki pracy oczyszczalni nie są stabilne.

9.3.1. Sieć kanalizacji sanitarnej.

Czaplinek

Na terenie miasta Czaplinek należy wykonać:

- remont sieci kanalizacji w ul. Pławieńskiej (renowacja sieci na długości 1400m)
- wybudować ca 1,6km sieci na terenie miasta ul. Dworcowa, Leśników
- wykonać przepompownię przy ul. Dworcowej dla potrzeb południowej części gminy z rurociągami tłocznymi (2 nitki) do ul. Pławieńskiej. Łącznie 2540m rurociągu tłocznego.

Ponieważ część sieci to kanalizacja ogólnospławna modernizacja kanalizacji w mieście polegała będzie również na rozdziale sieci oraz budowa nowych odcinków. Modernizowane powinny być również te odcinki kanalizacji do których będą włączane rurociągi tłoczne dostarczające ścieki z gminy.

W każdym przypadku gdy ścieki z terenu gminy dopływały będą do zlewni przepompowni pracującej na terenie miasta należy sprawdzić parametry pracy pomp i przewodów tłocznych i przystosować je do pracy w nowych warunkach.

Istnieje również konieczność budowy odcinków sieci deszczowej.

Gmina

Ponieważ istniejąca oczyszczalnia posiada przepustowość wystarczającą do oczyszczenia ścieków z terenu całej gminy projektuje się następujący układ kanalizacji w gminie:

- budowa kanalizacji na terenie poszczególnych wsi przy zabudowie zwartej – kanalizacja zbiorcza grawitacyjna, ciśnieniowa lub mieszana,
- dla poszczególnych wsi lokalizacja wiejskich przepompowni sieciowych umożliwiających transport ścieków do oczyszczalni,
- budowa sieci tłocznej przesyłowej umożliwiającej przesył ścieków do oczyszczalni grupowej.

Na terenie poszczególnych wsi projektuje się mieszany system odprowadzania ścieków, tj. dopływ ścieków grawitacyjny do wiejskiej lub sieciowej pompowni na terenie wsi, a następnie przerzut ścieków systemem sieci tłocznej do oczyszczalni grupowej.

Docelowy system kanalizacji w gminie należy tworzyć w podziale na etapy wynikające z atrakcyjności terenów i ustalonych przez gminę priorytetów.

Należy pamiętać, że budowa sieci na terenie wsi pociąga za sobą konieczność budowy sieci przesyłowej.

Proponuje się wykonać kanalizację o poniższym zakresie w podziale na etapy:

ETAP I - budowa kanalizacji dla obszarów dla których gmina posiada opracowaną dokumentację – projekt budowlany:

- kanalizacja wsi w południowej części gminy Czaplinek obejmująca wsie: Machliny, Trzciniec, Byszkowo, Miłkowo, Broczyno z zrzutem ścieków układem przepompowni pracujących w układzie szeregowo – równoległym do oczyszczalni w Czaplinku. Na tę inwestycję gmina ma przygotowaną dokumentację (projekt budowlany i pozwolenie na budowę). Zaprojektowana trasa rurociągów tłocznych pozwoli odebrać ścieki również z terenu strefy ekonomicznej.
- Kanalizacja wsi Stare Drawsko w układzie ciśnieniowym (dla każdej posesji lokalna przydomowa pompownia ścieków) i przesyła ścieków do ul. 5-ciu Pomostów. Zaprojektowano rurociąg tłoczny dwuprzewodowy Dz63PE i Dz90PE układane w jednym wykopie. Mniejsza średnica pracowała będzie w okresie zimowym, większa w sezonie letnim oraz w przypadku zrzutu do Czaplinka ścieków z kierunku Kuszewa,

ETAP II:

Kanalizacja wsi Nw. Czaplinek i Nw. Drawsko, włączenie ich do wcześniej zaprojektowanego rurociągu tłoczego. Ponieważ Stare Drawsko jest zaprojektowane z siecią w układzie ciśnieniowym podobny układ należy rozpatrzyć również dla tych wsi.

- Kanalizacja wsi Kołomąt, i włączenie ich do kanalizacji miejskiej
- Kanalizacja wsi Kluczewo, Prosino, Prosinko, Sulibórz, Drahimek i zrzut ścieków do oczyszczalni na terenie EKO-PARKU lub w przypadku braku tej inwestycji przez Stare Drawsko do Czaplinka. Uzasadniony jest wówczas zaprojektowany dla St. Drawska rurociąg Dz90PE.
- ETAP III:

- Kanalizacja wsi Piekary i Wełnica i włączenie ich do kanalizacji miejskiej
Kanalizacja wsi z kierunku zachodniego gminy tj: Rzepowo, Głębocek, Piaseczno, Siemczyno, Niwka, Cichorzecze, Zawada i włączenie ich do kanalizacji miejskiej w okolicy oczyszczalni
- Kanalizacja wsi Ostroróg i przesył ścieków do m. Nobliny gm. Borne Sulinowo

ETAP IV:

Kanalizacja pozostałych wsi na terenie gminy. Są to miejscowości o małym zagęszczeniu ludności i obecnie mniej atrakcyjnie turystycznie.

Ścieki z pozostałych wsi centralnej i południowej części gminy będą odprowadzane do wcześniej zaprojektowanego systemu

Ścieki z wsi północnej części tj. Chłopowo, Czarne Wielkie, Kuszewo, Sikory, Huta Drawska, Żerdno odprowadzane będą do oczyszczalni na terenie EKO-PARKU lub do Czaplinka. Ostateczne decyzje zostaną podjęte w terminie poprzedzającym realizację inwestycji.

Ze względu na ekstensywną zabudowę realizacja IV etapu może odbywać się przez realizację oczyszczalni lokalnych.

Projektuje się zastosowanie następujących rozwiązań dla przepompowni wiejskich i sieciowych:

- pompownie ścieków bezobsługowe z pompami zatapialnymi z otwartym wirnikiem ze zbiornikiem ścieków żelbetowym prefabrykowanym o średnicy 1,6-2,0m z koszem na skratki (lub rozdrabniarką).
- pompownie lokalne w oparciu o pompy wysokociśnieniowe, objętościowe dla obiektów rozproszonych leżących w znacznych odległościach od projektowanej sieci, przy zróżnicowanym ukształtowaniu terenu na terenie wsi, powodującym znacznych zagłębień sieci przy podłączeniu grawitacyjnym.

Przy pracy w systemie wielu pompowni ścieków (docelowo na terenie całej gminy przewidywana jest budowa ca 45 pompowni sieciowych oraz kilkanaście wiejskich) dla ich prawidłowej i ekonomicznej pracy oraz dla prawidłowej pracy całego systemu (dobór przepływów i średnic rurociągów) projektuje się sterowanie pracą całego układu przy pomocy zdalnego sterowania radiowego z wizualizacją zlokalizowaną w oczyszczalni ścieków.

Oprogramowanie powinno umożliwiać docelowo sterowanie wszystkimi przepompowniami współpracującymi z daną oczyszczalnią i umożliwiającą docelowo włączenie kolejnych przepompowni danej zlewni.

Pompownie wiejskie i sieciowe należy ogrodzić, wykonać drogę zapewniającą dojazd dla celów eksploatacyjnych oraz doprowadzić energię elektryczną

Trasy rurociągów przesyłowych proponuje lokalizować się wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych co umożliwi dobry dostęp służbom technicznym w trakcie późniejszej ich eksploatacji. Ostatecznego wyboru tras, doboru parametrów pompowni i średnic rurociągów tłocznych należy dokonać w dalszych etapach projektowania po szczegółowej analizie terenu i układu sieci tłocznej.

Wpływ na dobór parametrów pracy sieci będzie miała decyzja o sposobie sterowania pracą pomp i czy jest to układ szeregowy czy równoległy pracy systemu.

W przypadku gdy wymogi odnośnie warunków oczyszczania ścieków z małych jednostek osadniczych ulegną złagodzeniu uzasadniona ekonomicznie będzie budowa lokalnych oczyszczalni dla 2-3 wsi. Dopuszcza się budowę oczyszczalni lokalnych dla zabudowy rozproszonej przy znacznej odległości od rurociągów tłocznych przesyłowych.

Możliwe jest zastosowanie innych systemów utylizacji ścieków uzasadnionych technicznie i ekonomicznie

Lokalizacja przepompowni sieciowych wyniknie z uzgodnień z właścicielami terenu w poszczególnych miejscowościach

9.3.2. Oczyszczanie ścieków.

Do oczyszczalni komunalnych nie będą doprowadzone ścieki z gorzelni i zakładów tuczu przemysłowego oraz przetwórstwa mięsnego i owocowo - warzywnego, które oczyszczane będą w zakładowych oczyszczalniach.

Wydajność oczyszczalni miejskiej po modernizacji $Q = 2268 \text{ m}^3/\text{d}$

Bilans ścieków

Rzeczywisty obecny dopływ ścieków do oczyszczalni $Q_{\text{śrd}} = 1600 \text{ m}^3/\text{d}$

Obliczeniowy bilans ścieków

z terenu miasta i gminy $Q_{\text{śrd}} = 2\,463 \text{ m}^3/\text{d}$

dla EKO PARKU Sulibórz $Q_{\text{śrd}} = 301 \text{ m}^3/\text{d}$

Razem

$Q_{\text{śrd}} = 2\,763 \text{ m}^3/\text{d}$

Ilość ścieków dopływająca do oczyszczalni po zrealizowaniu programu budowy sieci:

- dla oczyszczalni Czaplinek $Q_{\text{śrd}} = 2222 \text{ m}^3/\text{d}$
- dla oczyszczalni Sulibórz $Q_{\text{śrd}} = 541 \text{ m}^3/\text{d}$.

Ilość ścieków powstająca na terenie gminy w przypadku realizacji inwestycji pn. EKO=PARK znacznie przewyższa możliwości oczyszczania ścieków przez oczyszczalnię w Czaplinku. Może ona przyjąć maksymalnie przy obecnej wydajności $Q_{\text{śrd}} = 2500 \text{ m}^3/\text{d}$ z ładunkami nie wyższymi o 15% od obliczeniowych.

W przypadku, gdy realizacja inwestycji w okolicach Suliborza nie zostanie sfinalizowana ścieki można odprowadzić do oczyszczalni w Czaplinku, bez konieczności rozbudowy oczyszczalni.

Modernizacja oczyszczalni w Czaplinku polega na dobudowie nowego ciągu technologicznego w części biologicznej. Zmieniono sposób oczyszczania ścieków ze złoża zraszanego nisko obciążonego nitryfikującego na metodę z osadem czynnym w systemie A_2O .

Obiekty oczyszczalni w Czaplinku po zakończeniu modernizacji:

- przepompownia główna ścieków z kratą mechaniczną i ręczną $D=9\text{m}$, $H=5,7\text{m}$
- piaskownik pionowy wirowy szt.2, $D=2,6\text{m}$, $H=3,6\text{m}$ (podstawowy i pomocniczy
- osadnik wstępny IMHOFFA szt.2, wym. $14,7 \times 14,7\text{m}$; $H=7,0\text{m}$
- reaktor tłokowy z komorami defosfatacji, denitryfikacji i nitryfikacji $V=1600\text{m}^3$
- osadniki poziome szt.2 wym. $37 \times 6 \times 5\text{m}$
- filtr pośpieszny
- stacja dawkowania PIX
- komora pomiaru przepływu ścieków
- pompownia technologiczna
- stacja dmuchaw
- stacja mechanicznego odwadniania osadu i chemicznej stabilizacji

Sprawność oczyszczalni dla $BZT_5 = 95\%$

Ponieważ na terenie gminy nie ma przemysłu ciężkiego osady po stabilizacji i odwodnieniu mogą być wywożone na wysypisko, wyrobisko lub do przyrodniczego wykorzystania. Mogą być również kompostowane w zakładach utylizacji.

Charakterystyka oczyszczalni w Suliborzu.

Ponieważ nie jest znany ostateczny program budowy EKO-PARKU inwestor strategiczny powinien na etapie opracowywania projektu oczyszczalni uwzględnić konieczność oczyszczania ścieków również z północnej części gminy. Projektowana oczyszczalnia nie będzie mogła odprowadzać oczyszczonych ścieków bezpośrednio do jeziora. Powinna zapewnić wysoki stopień oczyszczania ścieków

Dopływ ścieków w okresie zimowym z terenu gminy jest korzystny, ponieważ zapewni ciągłość procesów biologicznych w ciągu roku. Oczyszczalnia będzie musiała być zaprojektowana tak, aby zapewniać pracę przy zmiennym obciążeniu, lato 541m³/d, zima 240m³/d.

Łączna długość sieci kanalizacyjnych przewidywanych do budowy na terenie gminy do 2015r wynosi:

ilość pompowni sieciowych 45szt,

długość nowych sieci grawitacyjnych lub tłocznych na terenie wsi ca 46 km,

wymiana sieci ze względu na stan techniczny nie ma takiej potrzeby, brak sieci na terenie wiejskim.

budowa sieci przesyłowej - łącznie ca 106 km.

Realizacja przedstawionego powyżej zakresu budowy sieci kanalizacyjnej z niezbędnymi inwestycjami towarzyszącymi:

poprawi stan środowiska oraz stan czystości wód powierzchniowych

poprawi warunki życia ludności stałej i sezonowej,

pozwoli na lokalizację nowych obiektów budowlanych (mieszkaniowych i przemysłowych),

wpłynie na zwiększenie atrakcyjności gminy tak dla turystyki jak i dla inwestycji

Nie jest możliwa do wykonania środkami własnymi gminy. Niezbędne jest uzyskanie dofinansowania ze środków rządowych lub międzynarodowych.

9.4. Zasady rozwoju systemu kanalizacji deszczowej

W zakresie rozwoju systemu kanalizacji deszczowej przewiduje się regulacje stanu prawnego istniejących sieci. remonty, modernizację i w razie potrzeby wymianę istniejącej sieci. Dla nowych terenów rozwojowych intensywnego zagospodarowania na terenie miasta przewiduje się systematyczną realizację nowej sieci kanalizacji deszczowej, w szczególności dotyczy to zabudowy przemysłowej, usługowej i intensywnej zabudowy mieszkaniowej. Na terenie gminy kanalizację deszczową należy realizować w szczególności dla terenów rozwojowych działalności gospodarczej (Broczyno). Dla pozostałych terenów wiejskich nie przewiduje się zasadniczo realizacji sieci kanalizacji deszczowej- należy przyjąć zasad, że wody deszczowe winny być rozsączone na terenach ich opadu., a więc w ramach posesji, z terenów publicznych odprowadzane do przydrożnych rowów i dalej pobliskich cieków.

9.4.1. Zasady zagospodarowania odpadów

Zasady usuwania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych określa ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132/1996 r.).

Miejscami składowania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych powstających na terenie gminy Czaplinek jest gminne wysypisko w okolicach wsi Łąka (odpady stałe).

Wyposażenie każdego gospodarstwa czy domu w pojemniki na odpady oraz zaopatrzenie w kontenery na odpady większości wsi wraz z sukcesywnym ich wywozem na wysypisko -

stanowi duży postęp w uporządkowaniu gospodarki odpadami. Ograniczają one bowiem w wydatny sposób niekontrolowany wywóz śmieci i dzikie wysypiska. Jednak cały strumień odpadów trafia niewykorzystany w jedno miejsce, które ma swoją ograniczoną pojemność i poprzez swój charakter, mimo zabezpieczeń stanowi zagrożenie dla środowiska.

W związku z tym, w nawiązaniu do ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. przewidującej likwidację lub unieszkodliwienie odpadów, których **nie można wykorzystać gospodarczo**, określa się w studium dalekosiężną polityką organizacyjną gminy i edukacyjną społeczeństwa.

Polityka gminy powinna zmierzać do sukcesywnego ograniczania deponowanych odpadów na wysypisku poprzez ich zmniejszanie u "źródła". Do tego potrzebne jest współdziałanie wszystkich mieszkańców.

P o p i e r w s z e - profilaktyka:

- świadome kupowanie produktów nie powodujących powstawania dużej ilości odpadów (skromnie opakowanych, w opakowaniach wielokrotnego użycia, w opakowaniach ulegających biodegradacji)

P o d r u g i e - rozdzielenie odpadów, segregacja surowców nadających się do ponownego produkcyjnego wykorzystania (tj. przede wszystkim odpadów organicznych, szkła, makulatury, złomu, plastiku) i gromadzenie ich we właściwych pojemnikach

P o t r z e c i e - zagospodarowanie użytkowe

- blisko połowa odpadów domowych to odpady kuchenne i ogrodowe, zwane bioodpadami. Nie muszą one trafiać na wysypisko, gdzie staną się źródłem wielu problemów (szkodliwy dla środowiska biogaz i odcieki, odory, żerowisko dla ptaków, gryzoni, wylęgarnia owadów, insektów itp.). Bioodpady winny być zagospodarowane we własnych ogrodach przydomowych lub poprzez powołaną do tego jednostkę gminy - trafić do sektora kompostowania przy wysypisku.

P o c z w a r t e - uświadamianie społeczeństwa

- o zasadach segregacji
- o ewentualnych ulgach w opłatach przy odbieraniu odpadów posegregowanych (Art. 6 ust. 6 ustawy z dn. 13.9.96)
- o zagrożeniu trującymi dioksynami, furanami i fosgenami przy spalaniu tworzyw sztucznych.

Po stronie gminy powinna leżeć odpowiedzialność za dostarczenie odpowiednio opisanych pojemników (worków) np. makulatura (niebieski), szkło (biały lub zielony), drobny złom (czarny), plastik (żółty), ze ścisłym określeniem co można do nich wrzucać a czego nie wolno, zorganizowanie systemu zachęt dla mieszkańców, aby zastosowali się do tej metody oraz sukcesywnie wg podanego harmonogramu mieszkańcom gminy odbieranie posegregowanych odpadów z posesji.

Obecnie funkcjonujące składowisko odpadów przy obecnie prowadzonych zasadach nimi gospodarowania powinno wystarczyć na ok. 10 lat eksploatacji.

Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych składowiska odpadów (segregacja, kompostowanie, mielenie, prasowanie) może w znacznym stopniu wydłużyć okres eksploatacji wysypiska.

W miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek wyznaczono lokalizację nowego wysypiska na terenie dawnego wyrobiska na północ od wsi Broczyno. W niniejszym opracowaniu przyjęto to rozwiązanie jako rezerwowe, docelowe.

W związku z odległą perspektywą realizacji tego wysypiska i nowymi tendencjami w gospodarce odpadami należy raczej przewidywać zagospodarowanie odpadów w specjalistycznych zakładach utylizacji odpadów realizowanych dla wielu gmin (wysypisko międzygminne lub powiatowe), przy czym nie należy lokalizować takiego zakładu na terenie gminy Czaplinek.

Szczegółowe zasady gospodarki odpadami gminy winny być zawarte w programie ochrony środowiska (programie sanitacji gminy).

Należy ograniczyć lokalizację zakładów przetwarzania odpadów biodegradowalnych, w szczególności tzw. „biogazowni” do terenów do tego predestynowanych (np. w obrębie oczyszczalni ścieków, ferm hodowlanych, rekultywowanego składowiska odpadów). Należy wykluczyć lokalizację takich obiektów na innych terenach gminy, w szczególności w pobliżu obszarów zurbanizowanych i chronionych.

9.4.2. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną

Gmina Czaplinek dzięki lokalizacji na terenie miasta stacji głównego punktu zasilania (GPZ) 110/15 kV posiada znaczne rezerwy zasilania w energię elektryczną dla wszelkich nowych inwestycji (obecne wykorzystanie mocy GPZ-tu wynosi ok. 25- 30%. Ze względu na istniejące zasilanie tylko z jednej linii z GPZ-tu Złocieniec, system energetyczny nie zapewnia odpowiadającej współczesnym standardom pewności zasilania.

W przypadku dalszego rozwoju przestrzennego gminy, w tym realizacji „turystycznego EKO-PARKU” planuje się zasilanie GPZ-tu drugą linią 110 kV, poprowadzoną od GPZ- tu Mirosławiec.

Dla zabezpieczenia wzrastającego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz dostarczenia prądu dla terenów planowanych pod zainwestowanie, niezbędne jest przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powierzchni pod stacje transformatorowe 15/0,4 KV średniego napięcia. Na terenach miejskich należy realizować stacje transformatorowe typu miejskiego o wysokich walorach architektonicznych, lub nowoczesne stacje małokubaturowe lokalizowane w ramach przestrzeni publicznej.

Odbiorcy, których moc zapotrzebowana przekracza 300 KW, winni być zaopatrywani w energię elektryczną poprzez stacje konsumentowe realizowane na ich posesjach.

Dla zapewnienia właściwych standardów zaopatrzenia w energię elektryczną niezbędna jest reelektryfikacja terenów wsi i niektórych obszarów miasta oraz modernizacja i budowa stacji transformatorowej średniego napięcia 15/0,4 KV na terenach wsi i miasta. W mieście Czaplinku do głównych zadań ponad to powinna należeć likwidacja linii napowietrznych, w szczególności na terenach mieszkaniowych i zastąpienie ich liniami kablowymi. Na obszarze miejskim oraz na nowych terenach rozwojowych wiejskich jednostek osadniczych, linie energetyczne należy realizować jako skablowane podziemne.

Na obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego należy ograniczyć realizację nowych linii napowietrznych, istniejące modernizować w taki sposób aby ograniczyć ich negatywny wpływ na krajobraz.

Na rysunku studium wyznaczono tereny dla lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych - przewiduje się lokalizację w ramach obrębów Broczyno, Trzciniec, Machliny, Pławno, Psie Głowy, Łazice.

Gmina przystąpiła do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru, na którym zostanie zlokalizowana pierwsza farma elektrowni wiatrowych.

Poza wyznaczonymi terenami na rysunku studium, na terenach wiejskich gminy, w południowej jej części, poza zasięgami obszarów rozwojowych jednostek osadniczych, określonych na rysunku studium, dopuszcza się lokalizację zespołów elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscach ku temu predestynowanych, jedynie w przypadkach wynikających z uprzedniej analizy

uwarunkowań studium i wyłącznie drogą sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem zachowania wymogów przepisów odrębnych dotyczących ochrony środowiska i uwzględnienia walorów krajobrazowych.

Politykę gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną określa „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” – opracowanie wymagane przez ustawę Prawo energetyczne.

9.4.3. Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w gaz ziemny

Na terenie gminy Czaplinek jedynie miasto Czaplinek wyposażone jest w system przewodowego zasilania w gaz, na pozostałym obszarze wykorzystuje się w coraz większym stopniu gaz butlowy.

Dzięki wysiłkowi Urzędu Miasta i Gminy tereny miejskie są praktycznie całkowicie zgazyfikowane. Większość odbiorców otrzymuje gaz z sieci rozdzielczej niskiego ciśnienia.

Dalszy rozwój sieci gazowej winien odbywać się w oparciu o bardziej efektywną sieć rozdzielczą średniego ciśnienia z redukcją jego bezpośrednio u odbiorców.

Wydajność stacji redukcyjno-pomiarowej I⁰, jest wystarczająca dla zapewnienia gazu na potrzeby ogrzewania dla terenów miejskich ale także przewidziano jej rezerwę dla gazyfikacji wybranych jednostek osadniczych gminy.

W koncepcji gazyfikacji gminy Czaplinek, opracowanej przez firmę GAZ SYSTEM z Koszalina przewidziano gazyfikację wsi Siemczyno, Broczyno, Machliny, Trzciniec w dwóch układach sieci średnioprężnej, która mogłaby być poszerzona o dalsze okoliczne jednostki osadnicze.

W związku z przewidywaną realizacją w północnej części gminy inwestycji „Turystyczny Eko-Park”, i koniecznością zapewnienia jej dostaw gazu proponuje się realizację sieci średnioprężnej w kierunku północnym, obsługującej ponadto wsie Stare Drawsko, Kluczewo i Sikory, a docelowo także inne okoliczne wsie. W chwili obecnej nie jest znany program funkcjonalny Eko-Parku, w związku z czym nie można określić zapotrzebowania na gaz i parametrów przyszłej inwestycji.

Sporządzany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla Eko-Parku winien określić parametry zabudowy oraz bardziej szczegółowe zasady zaopatrzenia w gaz.

Dla realizacji wyżej wymienionej inwestycji konieczna będzie rozbudowa istniejącej stacji redukcyjno-pomiarowej I⁰, a w przypadku lokalizacji energochłonnej lub wielkokubaturowej działalności gospodarczej na terenie „Regionalnej Strefy Inwestycyjnej” budowa na jej terenie nowej stacji redukcyjno-pomiarowej I⁰.

Powyższe rozwiązania zabezpieczą dostawy gazu do wyszczególnionych w w/w miejscowości gminy i umożliwią zaspokojenie w pełni potrzeb grzewczych dla wszystkich potencjalnych odbiorców gazu, w tym dla projektowanych osiedli mieszkaniowych w Czaplinku, oraz dla odbiorców przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta i gminy.

Realizacja przedstawionych zamierzeń odnośnie podłączenia podmiotów do sieci gazowej będzie uzależniona od warunków opłacalności zamierzeń inwestycyjnych, które zostaną określone na etapie wystąpienia odbiorców o podłączenie do sieci gazowej. W chwili obecnej warunki przyłączenia jak i kondycja potencjalnych odbiorców nie sprzyjają rychłemu rozwojowi systemu zaopatrzenia w gaz ziemny.

Istniejący i projektowany układ rozdzielczej sieci gazowej średniego ciśnienia przedstawiono na mapie tematycznej.

W stosunku do sieci gazowej rozdzielczej obowiązują odległości bezpieczne określone w cytowanym w/w Rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 roku

w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 139/95 poz. 686).

Podstawowa odległość bezpieczna dla gazociągów rozdzielczych wynosi 2 m.

9.5. Kierunki rozwoju telekomunikacji

Na terenie miasta i gminy Czaplinek będzie rozwijany podstawowy system telekomunikacyjny zapewniający łączność telefoniczną dla mieszkańców i podmiotów działających na ich terenie. W celu zapewnienia dostatecznego nasycenia i dostępu do usług telekomunikacyjnych, a także zapewnienia wysokiej ich jakości, należy dążyć do wprowadzenia nowego operatora telekomunikacji przewodowej w celu wprowadzenia konkurencji. W związku ze znacznym rozproszeniem wiejskich jednostek osadniczych, dotychczasowym niewielkim ich wyposażeniu w sieć telefoniczną (stare rozwiązania napowietrznych linii drutowych), pożądanym systemem alternatywnym będzie rozwijanie systemu kombinowanego, z tradycyjną centralą położoną na terenie gminy, sieciami przewodowymi (podziemnymi) na terenie miasta i większych jednostek osadniczych i połączeniami radiowymi dla wsi oddalonych i o rozproszonej zabudowie.

Będzie rozwijana także telekomunikacja bezprzewodowa (GSM) z nadajnikami naziemnymi w kilku systemach. W przypadku telefonii komórkowej wymagającej realizacji masztów stacji bazowych należy dążyć do takiego ustalania ich lokalizacji i wymagania wysokiej jakości estetycznej obiektów tak, aby ograniczyć do minimum negatywny wpływ na krajobraz przyrodniczy i kulturowy. Przewidywany w niedalekiej przyszłości rozwój mobilnej telefonii satelitarnej nie będzie miał wpływu na przestrzeń miasta i gminy.

W związku z szybkim rozwojem komputerowych systemów sieciowych o charakterze globalnym (Internet), należy przewidzieć konieczność rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, której realizacja winna być skoordynowana z innymi sieciami – należy przewidzieć stosowne pasy, kanały w ramach przestrzeni publicznych (ulic i dróg).

W bieżącym roku przewiduje się realizację na terenie gminy linii światłowodowej, umożliwiającej połączenia cyfrowe w systemie ISDN, modernizację istniejącej i realizację nowej centrali telefonicznej (Telekomunikacja Polska S.A.).

10. Kierunki rozwoju cmentarnictwa

Ze względu na niewielki okres funkcjonowania cmentarza komunalnego w w części jego obecnych granic istnieje pilna konieczność stworzenia nowych miejsc grzebalnych tradycyjnych oraz kwater na pochówki w urnach. W studium przewiduje się tereny rozwojowe dla cmentarza zgodnie z propozycją dotychczasowego planu ogólnego miasta.

Zakłada się również, że na istniejących cmentarzach wiejskich, o ile przepisy szczególne na to pozwalają, powinny nadal odbywać się pochówki tradycyjne. Należy rozważyć możliwość lokalizowania także na cmentarzach wiejskich kolumbariów lub wyznaczenia kwater dla pochówków w urnach.

11. Kształtowanie przestrzeni jednostek osadniczych

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego i kulturowego gminy stanowi o podstawach jej rozwoju. Dbłość o ład przestrzenny, jedno z naczelných zadań samorządu terytorialnego, leży w interesie mieszkańców miasta i wsi, zapewniając im wysoką jakość życia w odniesieniu do warunków przestrzennych, jak i również w interesie gminy jako wspólnoty, zapewniając jej atrakcyjność dla gości z zewnątrz.

Tereny podlegające przekształceniom, tereny przeznaczone pod rozwój przestrzenny jednostek osadniczych oraz tereny, dla których obowiązuje lub opracowuje się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wskazano na rysunku.

11.1. Przestrzeń wiejska

W systemie jednostek osadniczych gminy Czaplinek można wyodrębnić szereg wsi o atrakcyjnym i charakterystycznym układzie przestrzennym. Ciekawa istniejąca zabudowa wsi, stosunkowo niewielka jej degradacja wynikająca z powojennych przekształceń oraz bogate krajobrazowo otoczenie środowiska naturalnego, stanowią znaczny potencjał rozwoju nakierowany na poprawę warunków życia mieszkańców. Poprawa ta odbywać się powinna poprzez wzrost gospodarczy wsi oparty o nowoczesne rolnictwo, ale także usługi, działalność gospodarczą i turystykę.

Dla zapewnienia atrakcyjnego krajobrazu wsi niezbędne jest prowadzenie zdyscyplinowanej polityki przestrzennej polegającej w szczególności na:

- utrzymaniu charakterystycznych układów przestrzennych wsi,
- lokalizacji nowej zabudowy, głównie w obrębie obszarów już zabudowanych na zasadach jej uzupełniania w wykształconych już liniach zabudowy,
- kształtowanie nowej zabudowy na zasadach utrzymania skali i charakteru zabudowy istniejącej (wysokość, skala budynków i założeń urbanistycznych, szerokość traktów, powierzchnia zabudowy itp.),
- lokalizacja większych zespołów zabudowy na zasadach kompozycji stosowanej przy lokalizacji folwarków,
- kształtowanie zabudowy wiejskiej na zasadzie tworzenia zagród stanowiących charakterystyczne dla wsi zespoły gniazdowej zabudowy (zwartej i tworzącej podwórze),
- umożliwienie lokalizacji zabudowy mieszkaniowej jako funkcji wyodrębnionej i samodzielnej lecz tworzącej w miarę zwarte pierzeje lub zespoły tworzące gniazda (jak zagrody),
- wytwarzanie reprezentacyjnych, wspólnych przestrzeni publicznych poprzez atrakcyjne urządzenie posadzek placów, ulic i małej architektury, modernizację, renowację i rehabilitację zabudowy istniejącej.

11.2. Przestrzeń miasta Czaplinka

Na przestrzeń miasta składają się mniej lub bardziej uporządkowane zespoły zabudowy, powstałe w różnych okresach historycznego rozwoju. Stosunkowo dużo zabudowy historycznej tworzącej atrakcyjne przestrzenie miejskie przetrwało okres II wojny światowej i czasy PRL-u. Zarówno ta historyczna jak i współczesna zabudowa osiedli mieszkaniowych, zarówno tych jednorodzinnych jak i wielorodzinnych, wymaga dziś przekształceń dla dostosowania ich do obecnych standardów jakości przestrzeni właściwej dla położenia w Europie przełomu wieków. W polityce przestrzennej rozwoju miasta należy dążyć do przywracania tradycyjnych wątków jego kształtowania (zespołów urbanistycznych i zabudowy), tworzących spójny i atrakcyjny obraz miasta. Prawidłowo uformowane i zabudowane miasto jest identyfikowalne dla swoich mieszkańców jak i przybyszów z zewnątrz, daje dobre warunki zamieszkiwania i przebywania w nim.

Główne zasady urządzania przestrzeni miejskiej to:

- wykształcenie układu krystalizującego przestrzeń miejską w oparciu o jego historyczny układ,

- wykształcenie czytelnych ciągów wiążących zespoły zabudowy miasta, zwłaszcza te położone peryferyjnie (lokalizowane w oderwaniu od struktury miejskiej) wraz z historycznym centrum miasta,
- przekształcenie istniejących zespołów zabudowy mieszkaniowej poprzez wytworzenie własnych elementów krystalizujących, stanowiących lokalne minicentra,
- kształtowanie nowych zespołów zabudowy na zasadach tworzenia charakterystycznej tkanki miejskiej (kwartały z zabudową obrzeżną) w powiązaniu z istniejącym układem historycznym (kontynuacja) oraz tworzenie wspólnych przestrzeni publicznych będących "kością" tej zabudowy,
- kształtowanie nowej zabudowy na zasadach zgodnych z tradycjami i skalą miasta (wysokość, formy dachów, rodzaj materiałów),
- intensyfikacja zabudowy na terenach aktywności gospodarczej,
- kształtowanie atrakcyjnej zabudowy usługowej, współtworzącej przestrzeń miejską (zabudowa przyuliczna, wykształcone ciągi usługowe),
- kształtowanie zielonych przestrzeni otwartych parków, skwerów (tworzących szwy urbanistyczne – porządkujących przestrzeń miasta) wraz z atrakcyjnym ich urządzeniem – posadzki, mała architektura, oświetlenie itp.

CZĘŚĆ IV – POLITYKA PRZESTRZENNA

Określone w niniejszym opracowaniu zasady gospodarowania przestrzenią stanowią wolę władz miasta – wytyczają politykę przestrzenną.

Polityka przestrzenna określona w studium, stanowi wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla obszarów nie posiadających opracowanego planu miejscowego.

Polityka przestrzenna gminy odnosi się do czterech kierunków zrównoważonego rozwoju:

- ochrony środowiska przyrodniczego
- tworzenia oferty turystyki i wypoczynku,
- kształtowania środowiska mieszkaniowego,
- budowy rynku pracy, innego niż związany z turystyką i wypoczynkiem.

Każdy z w/w kierunków tworzy odpowiednie elementy struktury przestrzennej, przenikających się wzajemnie. Żadnego z elementów struktury przestrzennej nie można rozpatrywać i kształtować w oderwaniu od całości, jaką jest przestrzeń gminy, łącznie z jej wszystkimi składnikami, a w tym środowiskiem przyrodniczym i człowiekiem.

Realizacja polityki przestrzennej, jej sprawność i skuteczność bazuje na fachowości, organizacji i prawidłowej atmosferze pracy służb administracji samorządowej, umiejętności włączania różnych podmiotów do wspólnych działań.

Polityka przestrzenna gminy musi także mieć na celu:

A. rozwój ekologiczny:

- ochrona powierzchni ziemi
- ochrona wód
- ochrona powietrza

B. rozwój kulturowy:

- ochrona obiektów zabytkowych,
- ochrona krajobrazu kulturowego
- harmonijne kształtowanie nowej zabudowy, dostosowanej do skali i charakteru zabudowy istniejącej

C. rozwój gospodarczy:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego
- rozwój usług podstawowych, bytowych,
- wzrost aktywności i koniunktury gospodarczej,
- rozwój komunikacji,
- rozwój infrastruktury technicznej.

Efektem końcowym, docelowym polityki przestrzennej prowadzonej przez Zarząd Gminy jest idealny obraz miasta i gminy:

- jako przestrzeni, w której żyją, mieszkają, pracują i wypoczywają jej mieszkańcy, ocenianej na podstawie jakości życia,
- jako przestrzeni krajobrazowo - estetycznej, odbieranej w kategoriach wizualnych i odczuwanej w bezkonfliktowym funkcjonowaniu struktur i powiązań,
- jako miejsca, w którym realizuje się życiowe cele,
- jako ważnego ogniwa w regionalnym systemie przyrodniczym i osadniczym.

1. Programy działań związanych z realizacją polityki przestrzennej

Dla określenia programów działań związanych z polityką rozwoju gminy wprowadzono umowny podział przestrzeni gminy na strefy funkcjonalno - krajobrazowe tj. strefy zarządzania, wydzielając trzy kategorie obszarów, dla których wskazano stosowne formy ochrony, niezbędne działania związane z utrzymaniem pożądanej kondycji tych obszarów, ograniczenia w gospodarce czy dostępności dla turystyki.

Podstawowymi kryteriami wydzielania stref funkcjonalno - krajobrazowych były:

- status terenów chronionych wydzielonych obszarów,
- zastany stan środowiska przyrodniczego,
- jakość środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, która należy zachować, wzmocnić lub przywrócić,- stopień urbanizacji.

W efekcie prac projektowych podzielono gminę Czaplinek na następujące strefy przestrzenno – krajobrazowe:

A – strefa leśno - jeziorna

B – rolno - leśna

C – strefa zurbanizowana wiejskich jednostek osadniczych

D – strefa zurbanizowana miasta Czaplinka

E1 – strefa zurbanizowana ośrodka turystyczno-rekreacyjnego „Ekopark”

E2 – strefa zurbanizowana „Regionalnej Strefy Inwestycyjnej”

Przyjęte zasady i rygory odnoszą się do działań ochronnych i gospodarczych oraz dotyczą:

- podejmowania ochrony typu konserwatorskiego w stosunku do wydzielonych obszarów i obiektów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- podejmowania wzmoczonej ochrony polegającej na specjalnych działaniach w stosunku do określonych obszarów i obiektów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- podejmowanie działań hamujących procesy niszczące, podejmowanie działań rehabilitacyjnych i wzbogacających ekosystemy,
- utrzymywania racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do określonych obszarów otwartych (ekosystemów leśnych, rolnych i wodnych),
- utrzymywania racjonalnego użytkowania obszarów zurbanizowanych,
- podejmowania specjalnych rygorów w stosunku do uciążliwych elementów zagospodarowania lub użytkowania.

Zakłada się zrównoważony rozwój gminy, podążający w kierunku zmian jakościowych w strefie A i B oraz zmian jakościowo-ilościowych w strefie C, D i E.

Dla tak założonego rozwoju sprecyzowano następujące **programy działań**:

A. w zakresie ochrony środowiska:

- Przygotowanie szczegółowego programu ochrony i wzbogacania środowiska bazującego na specjalistycznych opracowaniach ekologów i przyrodników, a w tym inwentaryzacji przyrodniczej, programu ochrony i kształtowania zieleni.
- Opracowanie programu rozwoju sieci infrastruktury technicznej, w miarę postępującej urbanizacji nowych terenów gminy, w tym: budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa oczyszczalni ścieków; propagowanie rozwiązań indywidualnych oczyszczalni zagrodowych na terenach leżących poza systemem kanalizacji, pomoc finansowa dla indywidualnych inwestorów

- Propagowanie idei i organizowanie segregacji odpadów i kompostowania odpadów organicznych. Rozwój zorganizowanego odbioru odpadów.
- Egzekwowanie od uciążliwych zakładów likwidacji uciążliwości z nakazem zagospodarowania zielenią granic działki.
- Opracowanie programu wprowadzania zalesień, zadrzewień i zakrzewień na terenach nieużytków rolnych, wprowadzania pasów zieleni przydrożnej, nadwodnej i śródpolnej. Kształtowanie korytarzy ekologicznych.
- Prowadzenie prac restytucyjnych i pielęgnacyjnych w parkach podworskich i wiejskich – włączenie tych terenów do systemu powiązań przyrodniczo – ekologicznych gminy.
- Hamowanie procesów degradacji gleb przez czuwanie nad prawidłową strukturą pól uprawnych, łąk, zadrzewień.
- Działania na rzecz sukcesywnego wprowadzania metod rolnictwa ekologicznego: szkolenia, pokazy, wyjazdy szkoleniowe
- Stymulowanie inicjatyw społecznych na rzecz działań proekologicznych. Propagowanie i prowadzenie edukacji ekologicznej, uzyskiwanie środków na cele edukacji, objęcie programem dzieci w wieku szkolnym, organizowanie spotkań

B. W zakresie zapewnienia elementarnych potrzeb ludności dotyczących mieszkania i usług, pracy i wypoczynku:

- Przygotowanie terenów pod rozwój zabudowy mieszkaniowej poprzez:
 - opracowanie planów miejscowych,
 - wykup i urządzenie niezbędnych dróg publicznych,
 - uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną,
 - budowa infrastruktury społecznej (oświata, zdrowie, kultura), ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju szkolnictwa średniego,
 - urządzenie zieleni towarzyszącej,
 - podnoszenie estetyki zabudowy poprzez działalność doradczą i promocyjną.
- Udostępnienie terenów metodami jak wyżej pod aktywność gospodarczą
- Modernizacja, konserwacja i rozwój gminnej sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej, w tym oświetlenie ulic.
- Działania na rzecz poprawy wyposażenia terenów osadniczych w usługi podstawowe – bytowe.
- Udostępnienie terenów dla rozwoju różnorodnych form sportu i wypoczynku, w tym urządzenie parków wiejskich oraz w mieście. Promocja gminy w tym zakresie, celem pozyskiwania inwestorów.

C. Podniesienie rangi Czaplinka w systemie osadniczym – ośrodek o znaczeniu regionalnym w turystyce:

- 1/ Promocja miasta jako atrakcyjnego miejsca inwestowania.
- 2/ Przygotowanie bogatej oferty terenów dla inwestycji turystyczno – rekreacyjnych, aktywności gospodarczej oraz terenów mieszkaniowych i usługowych.
- 3/ Przygotowanie planistyczne gospodarowania w przestrzeni w szczególności na terenie miasta w strefach nadjeziornych.
- 4/ Podjęcie działań na rzecz budowy obwodnicy drogowej miasta i podniesienia standardu wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

2. Zasady organizowania i koordynowania inwestycji oraz gospodarowania terenami

Zasadniczy wpływ na efekt gospodarowania przestrzenią ma przyjęcie do ścisłego stosowania następujących zasad:

- koncentrowanie inwestycji infrastrukturalnych poszczególnych branż w jednym czasie w ramach określonego kwartału, co pozwoli na uzyskanie lepszego i szybszego efektu w zagospodarowaniu przestrzeni;
- sukcesywne dokonywanie analizy potrzeb przeprowadzania postępowań scaleniowych celem uzyskiwania poprawnej i efektywnej struktury własnościowej i przestrzennej;
- prowadzenie przez gminę aktywnej polityki tworzenia zasobu jako jednego z ważnych elementów oddziaływania na przestrzeń;
- konieczność dokonywania analizy potrzeb, w tym finansowych, w sferze publicznej, której realizacja musi być podejmowana w związku z uruchamianiem nowych terenów rozwoju przestrzennego;
- konieczność koncentrowania wysiłku inwestycyjnego i finansowego w pierwszym rzędzie na gruntach zasobowych gminy.

3. Monitorowanie polityki przestrzennej

Proces realizacji polityki przestrzennej winien być na bieżąco monitorowany. Informacja o zagospodarowaniu przestrzennym i zmianach w nim zachodzących ma fundamentalne znaczenie dla prowadzenia optymalnej gospodarki przestrzennej. Celowym jest stworzenie, w niedalekiej przyszłości, systemu informacyjnego pozwalającego prowadzić tzw. monitoring zachodzących zmian w zagospodarowaniu miasta i gminy. Rzetelna i aktualna informacja na temat tych zmian pozwoli reagować Zarządowi Miasta i Gminy na ewentualne zjawiska negatywne, pozwoli określić preferencje i harmonogram prac planistycznych i przedsięwzięć realizacyjnych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem o charakterze strategicznym (ogólnym). Zapisy studium są na tyle elastyczne aby można było uniknąć szybkiej ich dezaktualizacji.

4. Zadania własne gminy wynikające ze studium

Gmina, co wynika z jej zadań własnych, powinna zapewnić mieszkańcom przede wszystkim odpowiedni poziom usług oświaty (szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola), opieki społecznej i usług zdrowia. Wyrównywanie poziomu życia mieszkańców gminy w jej poszczególnych rejonach polegać będzie na rozwoju sieci szkół podstawowych, gimnazjów i przedszkoli zgodnie z występującymi potrzebami, wspomaganych siecią placówek niepublicznych.

Jak wynika z prognozy demograficznej liczba dzieci i młodzieży w wieku szkolnym będzie ciągle malała przez najbliższych 10 lat. W związku z tym do około 2010 r. powinna wystarczyć dotychczasowa baza oświatowa. Jednak wraz z rozwojem nowych osiedli miasta, zasiedlanych głównie przez ludność napływową, aby uniknąć zbyt dalekich dojazdów do szkoły szczególnie dla dzieci szkół podstawowych, istniałaby potrzeba realizacji szkoły podstawowej i gimnazjum.

Osobnym zadaniem jest konieczność modernizacji budynków szkół podstawowych i gimnazjów w oparciu o długofalowy program w tym zakresie.

Natomiast wzrośnie liczba dzieci w wieku przedszkolnym. Zakładając tylko utrzymanie liczby dzieci objętych opieką przedszkolną (50% grupy wiekowej) otrzymujemy docelowo

około 450 dzieci w przedszkolach. Wiąże się to z utrzymaniem istniejących oddziałów oraz organizacją nowego przedszkola (dodatkowo 4 oddziały) przez Miasto lub stworzenia korzystnych warunków dla powstawania przedszkoli prywatnych.

Rozwój przestrzenny i ludnościowy miasta i gminy Czaplinek wymagać będzie nowych przychodni zdrowia wraz z rozwojem terenów mieszkaniowych, przyjmując wskaźnik 1 gabinet / 1000 mieszkańców ogółem. Jednak ze względu na występującą coraz wyraźniej w kraju tendencję podpisywania kontraktów z Kasą Chorych przez prywatne zespoły lekarzy trudno obecnie sprecyzować perspektywiczne zapotrzebowanie ten typ usług podstawowych w zakresie zadań własnych gminy.

W związku z rosnącą liczbą mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i pogłębiającym się wskaźnikiem starości demograficznej wzrosną zadania własne gminy związane z opieką społeczną nad ludźmi starszymi. Łączy się to nie tylko ze specyficzną opieką lekarską (gerontologia), ale także zapewne ze zwiększonym zapotrzebowaniem na opiekunów społecznych i miejsca w domach opieki.

5. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Mimo odpowiednich zapisów w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – *O zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. Nr 15, poz. 139 z zm.), ciągle brak wojewódzkich programów rządowych. W tej sytuacji ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek wyodrębniono zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych, które są postulatami do uwzględnienia w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.

Do zadań tych należą:

A/ z zakresu ochrony przyrody:

- opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Drawskiego Parku Krajobrazowego,
- ustanowienie nowych form ochrony w ramach Drawskiego Parku Krajobrazowego: rezerwatów, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych i użytków ekologicznych,
- objęcie ochroną węzłów i korytarzy ekologicznych wchodzące w skład systemu powiązań ekologicznych w skali regionu i kraju w ramach Krajowej Sieci Ekologicznej – ECONET-PL,

B/ z zakresu publicznych usług ponadlokalnych

- rozwój szkolnictwa średniego zawodowego i policealnego,

C/ z zakresu komunikacji:

- realizacja obwodnicy drogowej Czaplinka w ciągu drogi krajowej nr 20 Drawsko Pomorskie - Szczecinek i drogi wojewódzkiej nr 163 Wałcz – Kołobrzeg,
- realizacja obwodnicy drogowej we wsi Siemczyno w ciągu drogi krajowej nr 20,
- realizacja obwodnicy drogowej we wsi Broczyno w ciągu drogi wojewódzkiej nr 163,
- w przypadku przeniesienia ruchu tranzytowego w kierunku północ –południe na drogę wojewódzką nr 171 Czaplinek – Barwice, także obwodnicę dla wsi Sikory,

D/ inne:

- ochrona i renowacja zabytków na terenie gminy oraz renowacja najwartościowszych obiektów położonych w granicach strefy ochrony konserwatorskiej miasta Czaplinka,
- realizacja linii przesyłowej elektroenergetycznej 110 kV Czaplinek – Wierzchowo w celu drugostronnego zasilania GPZ Czaplinek.

Obecnie obowiązującej w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu uległy zmianie zasady uwzględniania zadań ponadlokalnych celów publicznych.

Zadania ponadlokalne realizowane są przez organy administracji rządowej, samorząd województwa, samorząd powiatu.

1) Wojewoda zachodniopomorski nie zgłosił zadań rządowych ujętych w programach inwestycji o znaczeniu krajowym.

2) Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego przyjętego uchwałą nr XXXII/334/02 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 26 czerwca 2002 r.:

a) modernizacja drogi krajowej nr 20,

b) realizacja linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV relacji Czaplinek – Wierzchowo – Mirosławiec;

3) Inne zadania o charakterze ponadlokalnym nie ujęte w programach i planie zagospodarowania przestrzennego województwa są realizowane przez organy administracji rządowej i samorządowej różnego szczebla na podstawie przepisów odrębnych.

Są to m.in.

A) z zakresu ochrony przyrody:

a) ochrona istniejących obszarów chronionych, w szczególności:

- rezerwatów przyrody,
- pomników przyrody,
- Drawskiego Parku Krajobrazowego,
- obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”,
- obszarów specjalnej ochrony sieci Natura 2000,
- użytków ekologicznych,

b) ustanowienie nowych form ochrony w ramach Drawskiego Parku Krajobrazowego: rezerwatów, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych i użytków ekologicznych,

c) objęcie ochroną, węzłów i korytarzy ekologicznych wchodzące w skład systemu powiązań ekologicznych w skali regionu i kraju w ramach Krajowej Sieci Ekologicznej – ECONET-PL,

B) z zakresu publicznych usług ponadlokalnych:

rozwój szkolnictwa średniego zawodowego i policealnego,

C) ochrona i renowacja zabytków na terenie gminy oraz renowacja najwartościowszych obiektów położonych w granicach strefy ochrony konserwatorskiej miasta Czaplinka.

6. Stan opracowań planistycznych dla terenów miasta i gminy Czaplinek

6.1. Opracowania planistyczne obowiązujące.

Na terenie miasta i gminy obowiązują następujące plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Czaplinka – zmiana planu 1996 r. uchwalony uchwałą Nr XVI/106/96 Rady Miasta i Gminy Czaplinek z dnia 15 czerwca 1996 r.,
- **Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Czaplinka zatwierdzonego uchwałą Nr VI / 37/ 2007 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 09 marca 2007 r.**
- **Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Czaplinka zatwierdzonego uchwałą Nr XXVI / 226 / 2008 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 23 czerwca 2008 r.**

Przygotowano ponadto projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek w zakresie wsi Broczyno, obejmującego dawne lotnisko wojskowe w celu stworzenia na nim Regionalnej Strefy Inwestycyjnej – projekt planu opracowano na rysunku w skali 1: 5000.

W 1999 r. podjęto uchwałę w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek dla wsi Suliburz, Drahimek w celu realizacji przez inwestora zewnętrznego ośrodka turystycznego „Drawsko – turystyczny ekopark” na powierzchni ok. 630 ha; prace nad zmianą planu podjęto w ubiegłym roku.

Dla znacznego obszaru gminy wchodzącego w skład Drawskiego Parku Krajobrazowego opracowano w latach 1998 – 1999 Plan ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego (Politechnika Koszalińska) do tej pory nie zatwierdzony.

W latach 1996 – 1997 opracowano część I Strategii rozwoju gminy Czaplinek – Kierunki inwestowania, który określa kierunki inwestowania w gminie w latach 1998 – 2006.

Według obowiązującego na dzień dzisiejszy prawa plany zagospodarowania przestrzennego opracowane przed 1995 r. będą jeszcze ważne dwa lata, a więc do końca 2001 roku, natomiast plany opracowane później nie mają cezur czasu ich obowiązywania.

Plan ogólny zagospodarowania miasta Czaplinka został opracowany w skali 1: 5000 i stanowi opracowanie stosunkowo aktualne, zabezpieczające możliwości rozwoju miasta dla wszystkich jego funkcji.

Plan ogólny gminy Czaplinek został opracowany zasadniczo w skali 1: 25 000, a dla wsi Piaseczno, Piekary, Byszków, Machliny, Broczyno, Ostroróg, Sikory, Kuszewo, Żerdno, Nowe Drawsko, Stare Drawsko, Drahimek, Czarne Wielkie, Kluczewo, Rzepowo, Głębocek, Siemczyno, Żeliszewo, Pławno, Łąka, Niwka, Wrześnica, Chmielewo w skalach 1: 5000 i 1: 10000; wg obecnych przepisów plan ten straci ważność w 2002 r. i gmina nie ma obowiązku wykonania nowego planu miejscowego dla całego obszaru. Ustawa o ochronie przyrody ustala obowiązek sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów parków krajobrazowych, co więc dotyczy gminę Czaplinek na większości jej obszaru.

6.2 .Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych i na których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Tereny objęte zmianą Studium nie wymagają obecnie obowiązkowego opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ze względu na wymogi przepisów odrębnych.

Gmina przystąpiła do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla zespołu elektrowni wiatrowych w południowej jej części oraz dla obszaru dawnego lotniska wojskowego.

Gmina zamierza opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów przewidzianych do zurbanizowania.

Zasadniczo realizacja większości inwestycji w ramach zmian niniejszego studium będzie wymagała sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W niniejszym opracowaniu określono tereny, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo na podstawie przepisów szczególnych.

Zgodnie z art. 13. ust.1 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym miejscowy plan sporządza się obowiązkowo dla terenów, na których przewiduje się realizację lokalnych celów publicznych, wymienionych w p.4 i 5 części IV niniejszego opracowania, a także:

- 1/ tereny wskazane na cele realizacji zadań publicznych, w szczególności usługi podstawowe – oświaty, kultury, administracji, zdrowia, sportu oraz usługi komunalne, wysypiska śmieci, oczyszczalnie ścieków, ujęcia wody, pompownie, przepompownie, stacje redukcyjno-pomiarowe, stacje transformatorowe, parkingi publiczne, targowiska, cmentarze, drogi publiczne, tereny innych urządzeń infrastruktury technicznej, sieci infrastruktury technicznej przebiegającej poza pasami dróg publicznych,
- 2/ tereny, dla których należy opracować plany na podstawie przepisów szczególnych, a w tym te, które wymagają zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz na których wyznaczone zostaną drogi publiczne,

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 7 ze względu na istniejące uwarunkowania prawne, kulturowe i przyrodnicze wyznaczono tereny, dla których plany miejscowe należy wykonać obowiązkowo dla następujących obszarów zaznaczonych na rysunku studium – załącznik nr 1: wsie Ostroróg, Siemczyno, Stare Drawsko i wyspa Bielawa.

Ponadto plany miejscowe sporządzać się będzie dla:

- 1/ tereny zorganizowanego budownictwa mieszkaniowego,
- 2/ tereny rozwoju przemysłu i rekreacji,
- 3/ w miarę możliwości terenów już zainwestowanych – historycznych układów przestrzennych wiejskich jednostek osadniczych: Broczyno, Czarne Małe, Czarne Wielkie, Kluczewo, Machliny, Ostroróg, Psie Głowy, Piaseczno, Prosinko, Rzepowo, Sikory, Żerdno.

Na rysunku studium zaznaczono potencjalne tereny rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, usług turystyki i zabudowy lotniskowej oznaczone symbolem - RTL, dla których rodzaj funkcji, ich zasięg, zasady i parametry zabudowy określą miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

7. Tereny rozwojowe i obszary strategiczne

W niniejszym opracowaniu wyznaczono tereny, które pozwalają w sposób jakościowy i ilościowy rozwijać strukturę przestrzenną miasta. Rozwój miasta i wielu wsi będzie dokonywał się zarówno na terenach już zagospodarowanych, gdzie uzupełniana będzie zabudowa na jeszcze wolnych parcelach, gdzie wymieniana będzie zabudowa o niskich standardach użytkowych i złej kondycji technicznej, a także prowadzona będzie rewaloryzacja, rehabilitacja i modernizacja zabudowy historycznej a także modernizacja wartościowej zabudowy współczesnej cechującej się dobrym stanem technicznym i poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Tereny te winny być jeszcze w lepszym stopniu wyposażone w infrastrukturę techniczną i społeczną, winny mieć zapewnione udoskonalone warunki obsługi komunikacyjnej, w tym parkowania samochodów.

Tereny rozwojowe dla miasta i gminy zastały wyznaczone w dotychczas obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego – planach ogólnych miasta i gminy i w wielu uchwalonych już zmianach do tych planów, a także wyznaczone są w sporządzanych obecnie zmianach planów. W niniejszym opracowaniu przyjęto zasadniczo wszystkie te tereny, dodając w pewnym stopniu nowe w celu porządkowania struktur przestrzennych i ewentualnie wykorzystania w większym stopniu układu komunikacyjnego i systemu infrastruktury technicznej.

Na rysunku studium, załącznik nr 1 określono zasięgi rozwojowe jednostek osadniczych – obszary zurbanizowane, które w całości stanowią podstawowe ich tereny rozwojowe. W ich ramach znajdują się tereny już zainwestowane i zagospodarowane, w których rozwój

ilościowy możliwy jest tylko w niewielkim stopniu, ograniczony do wypełnienia wolnych parcel i placów (m.in. zabudowa o charakterze plombowym), przebudowy i rozbudowy istniejących obiektów, ale za to, w większym stopniu umożliwiający rozwój jakościowy poprzez poprawę jakości życia mieszkańców, a więc standardów zamieszkiwania, obsługi w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej, poprawę jakości i wizerunku (estetyki) środowiska przyrodniczego i kulturowego. Niezwykle istotnymi w polityce przestrzennej Gminy są jednak nowe tereny rozwojowe, które wymagają dalszych działań planistycznych, a w dalszej kolejności znacznych środków organizacyjnych i finansowych w celu przygotowania ich do realizacji.

Na rysunku określono generalne przeznaczenie terenów rozwojowych (funkcje wiodące), które oznaczono w następujący sposób:

M – tereny intensywnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej

M1 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

M2 - tereny ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

M3 – tereny ekstensywnej zabudowy rezydencjonalnej i “letniskowej”

MG – tereny zabudowy mieszkaniowej z działalnością gospodarczą

MR- wielofunkcyjna zabudowa wiejska o różnej intensywności w obrębie zwartych jednostek osadniczych

U – tereny usług

w tym:

Uo – usługi oświaty

Uk – usługi kultury

Us – usługi sportu

Ut – usługi rekreacji, wypoczynku i turystyki

Os – obiekty sakralne

G – tereny działalności gospodarczej (w tym przemysłu, baz i składów)

PE – tereny eksploatacji powierzchniowej złóż

Zp – tereny zieleni (parki, skwery, zieleńce)

Zc – tereny cmentarzy

Zd - tereny ogródków działkowych

Wz – tereny urządzeń zaopatrzenia w wodę

No – tereny urządzeń odprowadzania i usuwania ścieków

Nu – tereny usuwania i składowania nieczystości

Eg – tereny urządzeń gazownictwa

Ee – tereny urządzeń elektroenergetycznych

Ts – tereny urządzeń i obiektów specjalnych

RTL – potencjalne tereny rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, usług turystyki i zabudowy lotniskowej (do określenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).

Tereny gruntów rolnych, łąk, lasów i wód oznaczono symbolami graficznymi (kolory).

Na rysunku zaznaczono orientacyjnie lokalizację wielofunkcyjnych obszarów, stanowiące w strukturze przestrzennej centra usługowe o następującej hierarchii:

- C1 - tereny głównego centrum miasta - historyczne śródmieście, skupiające wszystkie prestiżowe usługi ogólnomiejskie i ponadlokalne związane z regionalną funkcją Czaplinka,
- C2 - tereny nowego centrum administracyjno – usługowego w południowej części miasta
- C3 - centralnie położonych ośrodków usługowych o wyważonej różnorodności branż w wybranych wsiach.

Z uwagi na niemożność przewidzenia na etapie sporządzania studium wszystkich uwarunkowań i mogących niespodziewanie wystąpić potrzeb, w sytuacjach szczególnie uzasadnionych gmina dopuści w ograniczonym zakresie do zabudowy i zagospodarowania tereny, poza określonymi na rysunku studium pod warunkiem uwzględnienia znanych już i ewentualnie nowych uwarunkowań, szczególnie w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego, w tym ochronie gruntów rolnych i leśnych (ochrona gleb klasy III i wyższej). Inwestycje takie mogą obejmować obiekty i urządzenia służące ochronie środowiska przyrodniczego i ochronie zdrowia i życia mieszkańców gminy, w szczególności urządzenia infrastruktury technicznej, funkcje służące realizacji celów publicznych w tym usług zdrowia, oświaty, kultury, rekreacji, wypoczynku i turystyki. W jeszcze bardziej ograniczonym zakresie może być dopuszczona także zabudowa rezydencjonalna i gospodarcza poza zasięgami obszarów rozwojowych jednostek osadniczych, w szczególności dotyczy to wielkokubaturowej zabudowy służącej gospodarce rolnej, która winna być lokalizowana poza zwartymi, atrakcyjnymi układami przestrzennymi wsi. Lokalizacja inwestycji określonych powyżej może nastąpić jedynie drogą sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Istotnym w polityce przestrzennej gminy jest także określenie priorytetów realizacji zagospodarowania terenów rozwojowych pod kątem maksymalnych korzyści społecznych (interes publiczny). Można wyróżnić takie tereny – tereny strategiczne, w ramach, których realizacja inwestycji da największe efekty i zdynamizuje rozwój. Na terenach strategicznych realizowany będzie rozwój podstawowych funkcji miasta i gminy a więc budownictwo mieszkaniowe, działalność gospodarcza i usługi.

7.1. Zmiany w kierunkach zagospodarowania przestrzennego w edycji zmiany studium 2009 r.

Zmiany w kierunkach zagospodarowania przestrzennego obejmujące wyznaczenie obszarów rozwojowych dla realizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenie obszarów rozwojowych dla poszczególnych jednostek osadniczych określono na rysunku studium. Obszar planowanej farmy elektrowni wiatrowych oznaczono symbolem graficznym. Dokonano poszerzeń obszarów rozwojowych dla poszczególnych jednostek osadniczych w zakresie terenów wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej, oznaczonej symbolem MR oraz dodano nowe tereny potencjalnego rozwoju funkcji zabudowy

rezydencjonalnej, rekreacyjnej i turystycznej oznaczone symbolem RTL, usług turystycznych oznaczonych symbolem Ut.

Zmianami objęto następujące obręby:

- 1) Broczyno głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (MR- wielofunkcyjna zabudowa wiejska o różnej intensywności, Kl – teren lotniska/lądowiska, Ut teren usług turystycznych),
- 2) Trzciniec głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych,
- 3) Machliny głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (MR- wielofunkcyjna zabudowa wiejska o różnej intensywności),
- 4) Pławno głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (RTL potencjalne tereny rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, rekreacyjnej i turystycznej (do określenia w mpzp),
- 5) Psie Głowy głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (MR- wielofunkcyjna zabudowa wiejska o różnej intensywności),
- 6) Łazice (m. Piekary) głównie w zakresie poszerzenia obszarów rozwojowych (G,Ut- teren działalności gospodarczej, teren usług turystyki)

8. Standardy wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego

Określenie standardów wykorzystania przestrzeni i zagospodarowania przestrzennego służy zapewnieniu wysokiej jakości życia mieszkańców gminy, ochronie interesów publicznych oraz racjonalnej gospodarce finansowej Gminy. Standardy winny być elementem koordynującym (także kontrolnym) w bieżącej gospodarce przestrzennej, sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów branżowych, a także decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planu. Standardy nie są ustaleniem przyjmowanym obligatoryjnie, wyrażają raczej wartości uśrednione i jako takie winny być dalej stosowane. Sprecyzowanie standardów (parametrów „brzegowych” warunków zabudowy i zagospodarowania terenu) winno być każdorazowo określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem określonych w studium uwarunkowań oraz rozpoznaniem pozostałych uwarunkowań planowanych przedsięwzięć (zagospodarowania).

W zagospodarowaniu przestrzeni miasta i gminy należy dążyć do maksymalizacji efektów wynikających z prawidłowej lokalizacji poszczególnych funkcji, z uwagi na:

- wykorzystanie istniejącego już zagospodarowania w szczególności istniejącej struktury przestrzennej, wartościowej substancji budowlanej, urządzenia terenu i wyposażenia go w infrastrukturę techniczną
- położenie względem układu komunikacyjnego
- położenie w atrakcyjnym krajobrazie i zdrowym środowisku
- dostępność infrastruktury technicznej
- wzajemne niekonfliktowe położenie funkcji mieszkaniowej i funkcji działalności gospodarczej
- wzajemnie dopełniające się położenie funkcji mieszkaniowej i usług
- możliwości lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych aktywizujących gospodarkę gminy, dających nowe miejsca pracy i przynoszące (w sposób pośredni) większe dochody gminie
- wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego dla celów rekreacji i wypoczynku mieszkańców gminy i ponadto środowiska kulturowego dla celów turystyki (cel gospodarczy)

Miasto i gmina Czaplinek jest zagospodarowana w bardzo zróżnicowanych i różnorodnych formach przejawiających się lokalnie różnymi parametrami zagospodarowania.

Statystycznie obecnie zainwestowane tereny przypadające na jednego mieszkańca wynoszą ok. 360 m² co jest wielkością charakterystyczną dla wielu gmin w Polsce.

Obecna gęstość zaludnienia dla całej gminy wynosi 34 osób/km² i prawie 370 osób/km² na terenie miasta. Gęstość zaludnienia gminy w związku z prognozami demograficznymi będzie rosła, zaś gęstość zaludnienia terenu miasta będzie ulegać dwojakim zmianom – naturalnym tendencjom jej powiększenia dzięki wzrostowi liczby ludności wynikających choćby z migracji i możliwości regulacji obniżającej ten wskaźnik poprzez powiększenie obszaru miasta i zagospodarowywanie nowych terenów rozwojowych.

Mimo, że nie określono w niniejszym opracowaniu precyzyjnych parametrów dotyczących intensywności zabudowy, tym niemniej można stwierdzić, że tereny zabudowane miasta w szczególności obszar staromiejski i tereny wielorodzinnych osiedli mieszkaniowych oraz większe wiejskie jednostki osadnicze cechują się dość dużą intensywnością zabudowy.

Obecne standardy wykorzystania przestrzeni wskazywałyby na konieczność ograniczenia inwestycji o charakterze intensywnym na rzecz tych o charakterze ekstensywnym, w związku z ogólną sytuacją społeczno-gospodarczą i interesem publicznym (ekonomicznym) Gminy.

Na terenach historycznej zabudowy należy poprawić standardy funkcjonalne poprzez realizację programu renowacji i modernizacji zabudowy i zagospodarowania terenu (w tym „rozgęszczenie” zamieszkiwania, wprowadzenie funkcji usługowych w partery budynków, wymianę i modernizację infrastruktury technicznej, zapewnienie miejsc postojowych dla samochodów, raz poprawę wizerunku estetycznego zabudowy).

Poprawa standardów funkcjonalnych nastąpi poprzez rozwój funkcji usługowych – kształtowanie centrów usługowych opisanych w poprzednim punkcie, oraz rozwój funkcji „wolnego czasu”.

Na terenach wiejskich niezbędna jest natomiast rozbudowa infrastruktury technicznej i systemu komunikacji, oraz poprawa wizerunku estetycznego zabudowy.

Dla nowych terenów rozwojowych należy bezwzględnie zapewnić pełną obsługę w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zapewnić ład przestrzenny i harmonijny i atrakcyjny ich krajobraz. Wiele z terenów rozwojowych będzie obsługiwana w zakresie usług z terenów obecnie zagospodarowanych, ale w dalszej przyszłości należy zmierzać do realizacji funkcji usługowych zaspakajających „wyższe” potrzeby w ich ramach.

Szczególnie istotne są standardy zamieszkiwania i zagospodarowania, które można przełożyć na parametry działek i parametry zabudowy.

Działki budowlane powinny mieć powierzchnie o następujących wielkościach:

- a/ poza obszarami wyznaczonymi na rysunku studium w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej - nie mniej niż 1 ha,
- b/ na terenie wsi o elementarnym rozwoju i wsi położonych w sąsiedztwie najbardziej cennych przyrodniczo obszarów - 0,5 ha,
- c/ na terenach pozostałych wsi - 2 500 m², z wyjątkiem terenów wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- d/ na terenach zabudowy mieszkaniowej (zorganizowanej) w mieście należy przyjmować minimalne wielkości działek o powierzchni 1000 m² dla budynków wolnostojących, 800 m² dla budynków bliźniaczych i 400 m² dla budynków szeregowych,
- e/ dla zabudowy mieszkaniowej o podwyższonych standardach (rezydencjonalnej) przewiduje się działki o wielkości powyżej 2500 m².

Obiekty mieszkalne i usługowe na terenach wiejskich oraz w historycznej części miasta winny posiadać dachy strome, o symetrycznych połaciach dachowych i ich nachyleniu pod kątem 40 - 45 stopni.

Formy budynków i ich wysokości należy harmonijnie wkomponować w krajobraz oraz otoczenie.

Zabudowę wielorodzinną lokalizować na wydzielonych działkach, w układach przestrzennych, tworzących kwartały urbanistyczne – na terenach śródmiejskich zabudowa winna stanowić zwarte pierzeje.

Na działkach budowlanych - niezależnie od przeznaczenia działki - zachować należy 50% powierzchni biologicznie czynnej w zabudowie ekstensywnej, 30 % w zabudowie intensywnej z wyjątkiem usług lokalizowanych w centralnych częściach miasta.

Maksymalna wysokość budynków nie powinna przekraczać:

1/ na wsi - dwóch kondygnacji nadziemnych (w tym poddasze użytkowe), z wyjątkiem usług, które mogą być wyższe o jedną kondygnację

2/ w mieście czterech kondygnacji nadziemnych (w tym poddasze).

CZĘŚĆ V – OPIS ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY CZAPLINEK– EDYCJA 2009

1. Cel opracowania

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek”, zwane dalej „Studium”, opracowane zostało w trybie realizacji obowiązującej ówczesnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku „o zagospodarowaniu przestrzennym” (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139 z późn. zmian.) , natomiast jego zmiana w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późn. zmian), zwanej dalej Ustawą.

Prace nad pierwotną redakcją „Studium” prowadzone były w oparciu o uchwałę Rady Miejskiej w Czaplinku Nr XXXI/196/98 z dnia 30 stycznia 1998 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Prace nad zmianą studium prowadzone były w oparciu o uchwałę nr XVI/143/07 z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.

Celem zmiany Studium jest stworzenie podstaw formalno – prawnych do prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej oraz opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszary których granice stanowią tereny objęte zmianą studium.

Zmianą objęto zapisy studium dotyczące następujących obrębów gminy Czaplinek: Broczyno, Trzciniec, Machliny, Pławno, Psie Głowy, Łazice, oznaczone na rysunku zmiany studium kolorową granicą pokrywającą się z granicą obrębów a ponadto oznaczono punktowe zmiany w zakresie kierunków zagospodarowania poprzez zmianę koloru zastosowanych symboli na niebieski i dodanie do oznaczeń literowych symbolu (*). W ramach poszczególnych obrębów dokonano korekt oznaczeń użytkowania terenu na podstawie wizji w terenie i ortofotomapy.

Projekt zmiany studium przygotowano zgodnie z wymogami art. 9, 10, 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zmian.) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. W sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U.2004 nr 92, poz. 880).

Zgodnie z wymogami cytowanego wyżej rozporządzenia tekst ustaleń jest tekstem ujednoliconym. W części opisowej studium zmieniane zapisy określono tekstem koloru niebieskiego pogrubione.

W ujednoliconym tekście studium dodano Część V Pt. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek – która stanowi treść opisu zmian studium.

Opis zmiany Studium sporządzono w celu uczynienia charakteru wprowadzonej zmiany oraz całościowego jej rozpatrzenia w zakresie określonym ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami).

2. Podstawy prawne opracowania zmiany studium

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. – *O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. – *O samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. – *O ochronie gruntów rolnych i leśnych* (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *O odpadach* (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – *Prawo wodne* (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019),
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – *Prawo energetyczne* (t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. – *W sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000* (Dz.U. z 2004 r. Nr 229, poz. 2313 z zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo Ochrony Środowiska* (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. – *O ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. – *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227),
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. – *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z zm.),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. – *O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. – *w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* (Dz. U. nr 118, poz. 1233),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. – *W sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko* (Dz.U. Nr 257, poz. 2573 z zm.).

3. Materiały wejściowe

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek przyjęte uchwałą nr XXVII/194/2001 Rady Miejskiej w Czaplinku,
- uchwała Nr XVI/143/07 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek,
- *Strategia rozwoju gminy Czaplinek*,
- *Waloryzacja przyrodnicza gminy Czaplinek (operat generalny) 2003 r.*,
- *Program Ochrony Środowiska Gminy Czaplinek na lata 2004-2011*,
- *Program Gospodarki Odpadami Gminy Czaplinek na lata 2004-2011*,
- *inwentaryzacja terenów objętych zmianą Studium*,
- *wnioski instytucji i organów zgodnie z art. 11 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. – O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*,
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Szczecin, czerwiec 2002*,

- *Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego*. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Szczecin, październik 2002,
- *Plan gospodarki odpadami w województwie zachodniopomorskim*. Szczecin, czerwiec 2003,
- *Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2020*. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Szczecin, grudzień 2005,
- *Strategia rozwoju sektora transportu województwa zachodniopomorskiego do roku 2015*. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Szczecin, sierpień 2002,
- *Strategia rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego w latach 2002 – 2015*. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Koszalin, 2002.

4. Zakres zmiany

Zgodnie z § 8 ust 1, 2, 3 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. – w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118, poz. 1233) oraz w wyniku zmian zachodzących w strukturze przestrzennej, gmina Czaplinek, stanęła przed koniecznością opracowania zmiany Studium dla 6 obszarów obejmujących następujące obręby ewidencyjne gminy: Broczyno, Trzciniec, Machliny, Pławno, Psie Głowy, Łazice.

Zakres zmiany polega na weryfikacji i uzupełnieniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek dla 6-ciu obrębów i wprowadzeniu ich do ujednoliconego tekstu i rysunku Studium.

5. Forma opracowania zmiany studium

Opracowanie składa się z dwóch części:

1) Część informacyjna (niniejsze opracowanie) – część tekstowa dostosowana do problematyki związanej ze zmianą Studium zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. – *O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami) i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. – w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118, poz. 1233).

Obszary objęte zmianą studium przedstawiony został na załączniku graficznym do niniejszego opracowania sporządzonym na mapie topograficznej w skali 1: 10 000 oraz na rysunku jednolitym opracowanym w skali 1: 10 000.

W części tekstowej opisu zmiany studium, obszary objęte zmianą, są scharakteryzowane pod kątem zagadnień wynikających z zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz stosownie do układu tekstu części opisowej zmienianego studium.

2) Część uchwalana stanowi elaborat zmiany studium składający się z:

a) Załącznika nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Czaplinku w sprawie uchwalenia zmiany studium „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek - USTALENIA GENERALNE” stanowiących zmodyfikowany zapis ustaleń będących treścią uchwały o której mowa w ppkt 1,

b) Załącznika nr 2 do Uchwały:

Rysunek Studium pt. “Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek”, w skali 1:10 000 i 1:25 000,

c) Załącznika nr 3 do Uchwały:

Część opisowa – zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.

6. Zmiany w części opisowej studium:

6.1. W części I – „WPROWADZENIE pkt 1 Przedmiot i cel opracowania” wprowadzono zapis:

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czaplinek”, zwane dalej „Studium”, opracowane zostało w trybie realizacji obowiązującej ówczesnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku „o zagospodarowaniu przestrzennym” (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139 z późn. zmian.) , natomiast jego zmiana w trybie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późn. zmian), zwanej dalej Ustawą.

Prace nad pierwotną redakcją „Studium” prowadzone były w oparciu o uchwałę Nr XXXI/196/98 z dnia 39 stycznia 1998 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Prace nad zmianą studium prowadzone były w oparciu o uchwałę nr XVI/143/07 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.

Celem zmiany Studium jest stworzenie podstaw formalno – prawnych do prowadzenia racjonalnej polityki przestrzennej oraz opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszary których granice stanowią tereny objęte zmianą studium.

Zmianą objęto zapisy studium dotyczące 6-ciu obrębów gminy Czaplinek oznaczone na rysunku zmiany studium.

Projekt zmiany studium przygotowano zgodnie z wymogami art. 9, 10, 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zmian.) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. W sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U.2004 nr 92, poz. 880).

Zgodnie z wymogami cytowanego wyżej rozporządzenia niniejszy tekst jest tekstem ujednoliconym. W części opisowej studium zmieniane zapisy określono tekstem koloru niebieskiego pogrubione.

W ujednoliconym tekście studium dodano Część V Pt. Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek – edycja 2009 r., która stanowi treść opisu zmian studium.

Zakres zmiany polega na uzupełnieniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek o pojedyncze ustalenia dla 6-ciu obrębów i wprowadzeniu ich do ujednoliconego tekstu i rysunku Studium.

Zmianą objęto zapisy studium dotyczące następujących obrębów gminy Czaplinek: Broczyno, Trzciniec, Machliny, Pławno, Psie Głowy, Łazice, oznaczone na rysunku zmiany studium kolorową granicą pokrywającą się z granicą obrębów a ponadto oznaczono punktowe zmiany w zakresie kierunków zagospodarowania poprzez zmianę koloru zastosowanych symboli na niebieski i dodanie do oznaczeń literowych symbolu (*). W ramach poszczególnych obrębów dokonano korekt oznaczeń użytkowania terenu na podstawie wizji w terenie i ortofotomapy.

W punkcie 2 „Zagadnienia zawarte w studium, forma opracowania” dodano ppkt. 6

6. Elaborat zmiany studium składa się z następujących części:

a) Załącznika nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Czaplinku w sprawie uchwalenia zmiany studium „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek - USTALENIA GENERALNE” stanowiących zmodyfikowany zapis ustaleń będących treścią uchwały o której mowa w ppkt. 1,

b) Załącznika nr 2 do Uchwały:

Rysunek Studium pt. „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek”, w skali 1:10 000 ,

c) Załącznika nr 3 do Uchwały:

Część opisowa – zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek.

W punkcie 3 „Tok formalno-prawny opracowania” dodano następujący tekst:

„Zmianę studium przygotowano w następującym trybie:

- podjęcie Uchwały Rady Miejskiej w Czaplinku Nr XVI/143/07 z dnia 7 grudnia 2007 r. w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek,
- podpisanie umowy na opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w dniu 25 marca 2008 r. nr IBP 36/2008,
- powiadomienie zainteresowanych organów administracji państwowej, instytucji i jednostek organizacyjnych o przystąpieniu do opracowania zmiany Studium,
- prezentacja projektu zmiany studium na Komisjach Rady Miejskiej,
- udostępnienie projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego organom właściwym do jego zaopiniowania w dniach od 26 marca 2009 r. do 21 kwietnia 2009 r. ,
- zaopiniowanie projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez organy w tym Wojewodę Zachodniopomorskiego i Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego oraz przedłożenie materiałów do uchwalenia,
- uchwalenie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przez Radę Miejską w Czaplinku na sesji w dniu 18 września 2009 r. nr XLIII/371/09.”

6.2 Uwarunkowania obszarów objętych zmianą studium

6.2.1 Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowania terenu

Charakterystykę obszaru gminy Czaplinek w tym obszarów objętych zmianą określono w CZEŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” w szczególności w pkt. 3.4 „Struktura przestrzenna gminy, sieć osadnicza, walory krajobrazu kulturowego”.

Szczegółowe uwarunkowania w zakresie obecnego przeznaczenia terenu określono na mapie w skali 1: 10 000 (1: 25 000) stanowiącej syntetyczną inwentaryzację urbanistyczną obszaru.

Istniejące użytkowanie terenu przedstawiono także na rysunku studium w skali 1: 10 000 (1:25 000), które stanowi tło dla zapisów o charakterze ustaleń kierunkowych i polityki przestrzennej.

6.2.2 Stan ładu przestrzennego i jego ochrona

Stan ładu przestrzennego został przedstawiony w CZEŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” praktycznie we wszystkich możliwych aspektach.

Ład przestrzenny jest chroniony przy pomocy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz procedur wydawania decyzji administracyjnych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Dla obszaru gminy obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Czaplinka – zmiana planu 1996 r. uchwalony uchwałą Nr XVI/106/96 Rady Miasta i Gminy Czaplinek z dnia 15 czerwca 1996 r.,
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek dla wsi Broczyno, obejmującego dawne lotnisko wojskowe uchwalony uchwałą nr XXII/2002/98 Rady Miasta i gminy Czaplinek z dnia 27 marca 1998 r.
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Czaplinek dla terenu obejmującego obszar dz. nr ewid. 10/29 obręb 03 Czaplinek uchwalony uchwałą VI/37/2007 Rady miejskiej w Czaplinku z dnia 9 marca 2007 r.

Na rysunku zmiany studium oznaczono tereny objęte obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego.

6.2.3 Stan środowiska

Charakterystykę obszaru całej gminy w tym terenów objętych zmianą studium określono szczegółowo w CZEŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” pkt 2 „Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze”

Tekst ujednolicony uzupełniono o zapisy dotyczące obszarów specjalnej ochrony Natura 2000.

Natura 2000 jest przyjętym przez Unię Europejską systemem ochrony wybranych elementów przyrody, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy. System ten nie ma zastępować systemów krajowych, ale je uzupełniać - dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega on na wybraniu (według określonych kryteriów) a następnie skutecznym ochronieniu określonych obszarów. Podstawę do wybierania i chronienia obszarów zaliczanych do systemu Natura 2000 stanowią dwie istniejące wcześniej, dyrektywy europejskie (tj. akty prawne wiążące rządy państw Unii): tzw. Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Habitatowa.

Zgodnie z tekstem Dyrektywy Siedliskowej UE, NATURA 2000 to spójna Europejska Sieć Ekologiczna obejmująca:

- specjalne obszary ochrony (SOO) tworzone dla ochrony:- siedlisk naturalnych,- siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- obszary specjalnej ochrony (OSO) tworzone w ramach Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk ptaków.

Tereny gminy Czaplinek są to obszary szczególnie cenne przyrodniczo.

Dodano ppkt. 2.9. o następującej treści:

„2.9. Istniejące i projektowane obszary specjalnej ochrony w ramach sieci Natura 2000

Obszar gminy Czaplinek położony jest w całości w ramach obszaru specjalnej ochrony sieci Natura 2000 „Ostoja Drawska” PLB320019. Ponadto część terenów została objęta zasięgiem projektowanych obszarów specjalnej ochrony sieci Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” PLH320039.

OSTOJA DRAWSKA (opis obszaru wg standardowego formularza danych):

Obszar obejmuje część Pojezierza Drawskiego z ponad 50 jeziorami (10 % pow. terenu), reprezentującymi wszystkie typy jezior. Teren został ukształtowany w wyniku działalności lądolodu podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Jeziora należą do najgłębszych w Polsce (Drawsko - 79,7 m). Największe to Drawsko (powierzchnia 1872 ha), Siecino, Żerdno, Komorze i Wilczkowo. Mają one urozmaiconą linię brzegową, na niektórych są wyspy. Brzegi jezior są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z roślinnością przybrzeżną.

Lasy pokrywają ok. 25% terenu. Dominują tu bory, duże powierzchnie zajmują drzewostany bukowe, dębowe. Rzeźba terenu jest zróżnicowana, z licznymi wąwozami, parowami, niewielkimi, bezodpływowymi zbiornikami wodnymi, bagnami i torfowiskami. Największą rzeką jest Drawa, mająca tu swoje źródła. Swój początek biorą tutaj także inne rzeki, jak: Dębnica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Znaczna część obszaru jest użytkowana rolniczo.

WARTOŚCI PRZYRODNICZE

Występują co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja dla kilku gatunków ptaków drapieżnych.

W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 3% populacji lęgowej (C6) puchacza (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), trzmielojad, czapla siwa, gągoł, krakwa; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują bąk (PCK) i bocian biały.

Na terenie obszaru szczególnie cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory w urozmaiconym krajobrazie polodowcowym. Jej źródła znajdują się w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior. Wody tych jezior są zasobne w wapń, na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna, która podściela zławodowiałe odcinki doliny między kolejnymi jeziorami. Dna jezior porastają łąki ramienicowe. Osobliwością są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Bardzo bogata jest także flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe.

Ostoja charakteryzuje się bogactwem i różnorodnością flory i fauny. Na jej terenie występują 742 gatunki roślin naczyniowych, spośród których 28 objętych jest całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne.

Wody zasiedla 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 płazów i 5 gatunków gadów oraz 41 gatunków ssaków.

Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki prawnie chronione w Polsce.

JEZIORA CZAPLINECKIE (opis obszaru wg standardowego formularza danych):

Obszar obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego. Jego rzeźba została ukształtowana w wyniku działalności lądolodu, podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Na terenie ostoi zlokalizowanych jest 47 jezior (zajmujących ok. 10 % pow. terenu), reprezentujących większość wyróżnianych w Polsce typów jezior.

Jeziora mają urozmaiconą linię brzegową, na niektórych z nich są wyspy. Brzegi jezior są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z pasem roślinności przybrzeżnej. W obszarze znajduje się największe jezioro Pojezierza - Drawsko (powierzchnia 1872 ha, maksymalna głębokość 79,7 m). Jest ono drugim pod względem głębokości jeziorem w Polsce, stanowi główny węzeł ekologiczny ostoi. Największą rzeką obszaru jest Drawa, mająca na jego terenie swoje źródła. Swoją początek biorą tutaj także inne rzeki, jak: Dębica, Wogra, Pilawka, Kokna i Rakon. Lasy pokrywają ponad 35% terenu. Spośród nich ponad połowę stanowią tzw. lasy ochronne. Blisko 50% obszaru ostoi jest użytkowana rolniczo.

WARTOŚCI PRZYRODNICZE

Na terenie ostoi szczególnie cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory w urozmaiconym krajobrazie polodowcowym.

Jej źródła znajdują się w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior. Wody tych jezior są zasobne w wapń, na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna, która podściela zglądowiaste odcinki doliny między kolejnymi jeziorami. Dna jezior porośnięte są przez łąki ramienicowe. Osobliwością obszaru są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą również torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe. Łącznie stwierdzono tu występowanie 18 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Ostoja charakteryzuje się bogactwem i różnorodnością flory i fauny. Na jej terenie występuje blisko 750 gatunków roślin naczyniowych, spośród których 28 objętych jest całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Bardzo bogata jest też flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce.

Wody zasiedla 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustnych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 płazów i 5 gatunków gadów oraz 41 gatunków ssaków. Spośród tych wszystkich gatunków, 10 gatunków roślin i zwierząt znajduje się w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Awifauna liczy 148 gatunków lęgowych. Spośród gatunków zagrożonych wyginięciem gniazdują tu: bielik, orlik krzykliwy, kania ruda, bociana czarna i bocian biały. Jest to ważna ptasia ostoja o randze krajowej K011.

6.2.4 Stan dziedzictwa kulturowego

Charakterystykę obszaru objętego zmianą studium określono szczegółowo w CZĘŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” pkt 3 „Historyczno-kulturowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego”.

Zmieniono zapis pkt 3.3:

Podstawą prawną ochrony wartości kulturowych są:

- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie , zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zmian.)
- europejska konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego, La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r. (Dz.U. nr 120/96 poz. 564)
- konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez konferencję generalną organizacji narodów zjednoczonych dla wychowania, nauki i kultury na jej siedemnastej sesji. (Dz.U. nr 32/76 poz. 190)
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. nr 92 poz. 880 z późn. zmian.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2006 r. nr 129, poz. 902, z późniejszymi zmianami)
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późn. zmian.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (tekst jednolity Dz.U. z 2006 r. nr 156 poz. 1118, z późniejszymi zmianami)
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity z 2004r Dz.U. nr 261 poz. 2603 z późn. zmian.)
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591)
- ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2000 r. nr 23, poz. 295, z późniejszymi zmianami)

Podmioty i przedmioty ochrony

Zgodnie art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, „ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji

publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;

6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”.

W art. 5. nałożono obowiązki ochrony na właścicieli zabytków:

„Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury”.

Zgodnie z art. 6. ustawy określono przedmiot ochrony:

„1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:
 - a) krajobrazami kulturowymi,
 - b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - c) dziełami architektury i budownictwa,
 - d) dziełami budownictwa obronnego,
 - e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - f) cmentarzami,
 - g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- (...)
- 3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
 - a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b) cmentarzyskami,
 - c) kurhanami,
 - d) reliktnymi działalnościami gospodarczej, religijnej i artystycznej.

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej”.

Zgodnie z art. 7 „Formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego”.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 21 i 22) nakłada na gminę obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków i sporządzania gminnego programu ochrony zabytków (w związku z art. 87 w cyklu czteroletnim).

W części opisowej studium zweryfikowano wykaz obiektów o wartościach zabytkowych podlegających ochronie konserwatorskiej na podstawie „Waloryzacji wartości kulturowych gminy Czaplinek”(Redan Sp. z o.o.).

W całej treści tekstu ujednoliconego zastosowano aktualne podstawy prawne i nazwy organów.

6.2.5 Warunki życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia

Charakterystykę warunków życia mieszkańców określono szczegółowo w CZĘŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” pkt 4 „Uwarunkowania demograficzno-społeczne”.

W powyższym tekście zaktualizowano dane w zakresie liczby mieszkańców.

Obszar gminy cechuje się znakomitymi środowiskami (klimat, czyste powietrze, krajobraz) warunkami życia mieszkańców. Zawdzięcza to w głównej mierze brakowi znaczących obiektów produkcyjnych. Nowe inwestycje produkcyjne są jednak ze wszelkich miar pożądane na terenie gminy ze względu na rynek pracy. W polityce przestrzennej gminy mając na uwadze główne kierunki rozwoju należy rozważnie lokalizować nowe inwestycje produkcyjne.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wprowadzić zapisy ograniczające negatywny wpływ inwestycji na warunki życia mieszkańców gminy, na etapie realizacji inwestycji należy przeprowadzić rzetelne postępowanie w sprawie oddziaływania na środowisko, w szczególności sporządzać raporty oddziaływania na środowisko (na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. – *W sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko* - Dz. U. Nr 257, poz. 2573).

Zabudowę i zagospodarowanie terenu należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi: sanitarnymi, o ochronie powietrza, o ochronie przeciwpożarowej i prawa budowlanego.

Zarówno w ustaleniach generalnych i części opisowej studium określono prognozę demograficzną, którą należy uznać jako nazbyt optymistyczną. W okresie obowiązywania studium występowały raczej procesy stagnacyjne a nawet regresyjne.

W związku z powyższym należy przyjąć, że liczba ludności będzie kształtowała się w założonej perspektywie raczej na niezmiennym poziomie.

Należy zauważyć, że nastąpiły w ostatnim okresie znaczne zmiany w zakresie migracji mieszkańców, co ciekawe w obie strony (odpływ mieszkańców za granicę i napływ osób czasowo zamieszkujących teren gminy). Zjawiska te nie zostały dotąd zbadane i nie są ujęte także działaniem urzędu statystycznego.

6.2.6 Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na terenie gminy brak jest zakładów i obiektów, dla których występuje ryzyko wystąpienia awarii (z wyjątkiem stacji paliw). Nie przewiduje się lokalizacji zakładów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii. Zmiana studium obejmuje głównie obiekty elektrowni wiatrowych – turbiny wiatrowe (wiatraki). Obiekty takie są powszechnie użytkowane już w skali kraju i świata. Prawidłowo wykonane nie grożą bezpieczeństwu ludności i jej mienia. Głównym zagrożeniem w tym przypadku są pola elektromagnetyczne pochodzące od linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych (w tym GPZ). Dla obszaru dawnego lotniska wojskowego brak jest

obecnie informacji o szczegółowym charakterze nowych inwestycji, które mogą zostać zrealizowane na obszarze miasta, w związku z czym nie jest możliwe określenie wielkości ryzyka wystąpienia awarii i zaklasyfikowanie inwestycji do grupy dużego lub zwiększonego ryzyka. Można jedynie postulować rozwiązania lub wytyczne zmierzające do ograniczenia ogólnego poziomu ryzyka wystąpienia awarii. Z uwagi na istniejący i planowany charakter gminy (rozwój funkcji turystycznych) winno zakazać się lokalizacji zakładów zagrożonych wystąpieniem poważnych awarii. Inne wytyczne sprowadzają się do następujących wskazówek:

- zastosowanie możliwie nowoczesnych technologii produkcji (energooszczędnych, bezpiecznych dla środowiska),
- zastosowanie nowoczesnych rozwiązań zapobiegających degradacji środowiska (składowanie i segregacja odpadów, utylizacja, redukcja emisji zanieczyszczeń),
- użycie wysokiej jakości materiałów zarówno w trakcie budowy jak i eksploatacji,
- zastosowanie nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych (logistycznych),
- prowadzenie monitoringu stanu technicznego infrastruktury.

Zależnie od rodzaju inwestycji konieczne będzie sporządzenie raportu bezpieczeństwa, plan operacyjno - ratowniczy (wewnętrzny i zewnętrzny) czy programu zapobiegania awariom. W opracowaniach tych powinny być zawarte dane o ilości i rodzajach substancji niebezpiecznych posiadanych przez zakłady, procedury zapobiegania awariom i dane potwierdzające wdrożenie systemu bezpieczeństwa, a także scenariusze postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnych.

Należy bezwzględnie zachować istniejące budowle ochronne i towarzyszącą im infrastrukturę techniczną, w tym podziemne wyjścia, studnie awaryjne, wraz z właściwymi strefami ochronnymi wokół nich, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

Teren gminy należy włączyć w system wykrywania i alarmowania oraz system wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.

6.2.7 Potrzeby i możliwości rozwoju

Przyjęte zmiany studium to wynik uwzględnienia wniosków inwestora zamierzającego realizować zespół elektrowni wiatrowych w południowo-wschodniej części gminy, wniosków instytucji i inwestorów lokalnych i zewnętrznych oraz zamierzeń własnych gminy. Realizacja farmy elektrowni wiatrowych będzie korzystna dla poprawy zaopatrzenia w energię elektryczną (ponadlokalnie i lokalnie) jak i będzie miała pozytywne skutki dla finansów gminy. Pozostałe zmiany w kierunkach zagospodarowania przestrzennego są wynikiem potrzeb obywateli i uwzględniają wydane już decyzje administracyjne (o warunkach zabudowy).

6.2.8 Stan prawny gruntów

Struktura własnościowa obszarów objętych zmianą Studium jest zróżnicowana. Grunty znajdują się głównie we władaniu osób fizycznych, w mniejszej części gminy Czaplinek i Skarbu Państwa. Własność gminy stanowią głównie tereny publiczne: drogi i ulice dojazdowe i lokalne a także część ulic wewnętrznych. Ponadto własnością gminy są parki i cmentarze i niestety stosunkowo niewielki obszar przewidziany do zainwestowania.

6.2.9 Występowanie obiektów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

Na terenie gminy występują obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. – *O ochronie przyrody* (dz. U. Nr 92, poz. 880, z późniejszymi zmianami). Szczegółową charakterystykę określono w CZĘŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” pkt 2 „Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze”.

Na terenie gminy występują obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie, zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zmian.) Szczegółową charakterystykę określono w CZĘŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” pkt 3 „Historyczno-kulturowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego”.

6.2.10 Występowanie naturalnych zagrożeń geologicznych, udokumentowanych złóż kopalin i zasobów wód podziemnych

Na obszarach objętych zmianą Studium nie występują naturalne zagrożenia geologiczne.

Złoża kopalin i zasoby wód podziemnych zostały opisane w CZĘŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” w pkt. 2.1 „Warunki geologiczne terenu”, natomiast zasady ich ochrony opisano w CZĘŚCI III Pt. KIERUNKI ROZWOJU w pkt. 2 „Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego”.

6.2.11 Tereny górnicze

Zmianą studium objęto teren górniczy kopalni torfu „Agrotorf” Czarne Małe (Łazice), na którym prowadzona jest ekstensywna eksploatacja odkrywkowa.

6.2.12 Stan systemu komunikacji i infrastruktury technicznej

Charakterystykę systemu komunikacji i infrastruktury na obszarze miasta określono szczegółowo w CZĘŚCI II Pt. „UWARUNKOWANIA ROZWOJU” w pkt. 7 „Uwarunkowania rozwoju systemów technicznych”.

6.3 Kierunki zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenu określono w CZĘŚCI IV Pt. „POLITYKA PRZESTRZENNA” pkt. 7 „Tereny rozwojowe i obszary strategiczne”.

Dodano nowy pkt 7.1 zatytułowany „Zmiany w kierunkach zagospodarowania przestrzennego w edycji zmiany studium 2009 r.” o następującej treści:

Zmiany w kierunkach zagospodarowania przestrzennego obejmujące wyznaczenie obszarów rozwojowych dla realizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenie obszarów rozwojowych dla poszczególnych jednostek osadniczych określono na rysunku studium. Obszar planowanej farmy elektrowni wiatrowych oznaczono symbolem graficznym. Dokonano poszerzeń obszarów rozwojowych dla poszczególnych jednostek osadniczych w zakresie terenów wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej, oznaczonej symbolem MR oraz dodano nowe tereny potencjalnego rozwoju funkcji zabudowy

rezydencjonalnej, rekreacyjnej i turystycznej oznaczone symbolem RTL, usług turystycznych oznaczonych symbolem Ut.

Zmianami objęto następujące obręby:

- 1) Broczyno głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (MR- wielofunkcyjna zabudowa wiejska o różnej intensywności, KI – teren lotniska/lądowiska, Ut teren usług turystycznych),
- 2) Trzciniec głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych
- 3) Machliny głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (MR- wielofunkcyjna zabudowa wiejska o różnej intensywności),
- 4) Pławno głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (RTL potencjalne tereny rozwoju funkcji zabudowy rezydencjonalnej, rekreacyjnej i turystycznej (do określenia w mpzp),
- 5) Psie Głowy głównie w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych i poszerzenia obszarów rozwojowych (MR- wielofunkcyjna zabudowa wiejska o różnej intensywności),
- 6) Łazice (m. Piekary) głównie w zakresie poszerzenia obszarów rozwojowych (G,Ut- teren działalności gospodarczej, teren usług turystyki)

6.4 Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego

Zasady ochrony środowiska przyrodniczego, jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk określono w CZEŚCI III Pt. „Kierunki rozwoju” w pkt. 2. „Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska”.

W powyższej części dodano teksty dotyczące zasad ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” i obszarów sieci Natura 2000.

W chwili obecnej na terenie DPK obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z rozporządzenia Nr 15/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Drawskiego Parku Krajobrazowego, w tym następujące zakazy:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.);

2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym,

przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;

7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej i rybackiej;

8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;

9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;

10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;

11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;

12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;

13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zakazy te nie dotyczą jednak :

1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony;

2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;

3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;

4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41).

Na terenie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze drawskie” obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z rozporządzenia Nr 4/2005 wojewody zachodniopomorskiego z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, w tym następujące zakazy:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na stan obszaru chronionego krajobrazu oraz realizacji tych przedsięwzięć, które uzyskały pozytywną opinię Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody i Wojewódzkiej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, działających przy wojewodzie.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy likwidowania zadrzewień śródpolnych: drzew i krzewów do lat 20, oraz gdy stanowią źródło gradacji szkodliwych owadów.

Zakaz, o którym mowa w pkt 4, nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego-rozporządzenia.

Zakaz, o których mowa w pkt 8, nie dotyczy miejsc wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin, nie dotyczy miejsc zlokalizowanych w obszarach istniejącej zabudowy.

6.5 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury określono w CZĘŚCI III Pt. „Kierunki rozwoju” w pkt 3. „Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska kulturowego.”

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury określono w CZĘŚCI III Pt. „Kierunki rozwoju” w pkt 3. „Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska kulturowego.”

W punkcie tym dopisano ponadto:

„W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy objąć ochroną obiekty o walorach zabytkowych ujęte w gminnej ewidencji zabytków (do czasu jej opracowania należy uwzględnić obiekty wymienione w CZĘŚCI II pkt. 3.3. i „Waloryzacji wartości kulturowych gminy Czaplinek”).

Na ujednoliconym rysunku studium oznaczono następujące strefy:

- strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej,

- strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego,
- strefy ochrony stanowisk archeologicznych „WIII”

dla obszarów objętych zmianą studium na podstawie opracowania Pt. Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek (Redan sp. z o.o.) po uwzględnieniu uwag Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W pkt 3.2 „Zasady ochrony stanowisk archeologicznych” dopisano następujący tekst:

Na rysunku studium oznaczono projektowane strefy ochrony stanowisk archeologicznych WII, WIII do uwzględnienia i uszczegółowienia lokalizacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W miejscowych planach należy określić ustalenia ochrony dla poszczególnych stref kierując się poniższymi wytycznymi.

Strefa W II - częściowej ochrony stanowisk archeologicznych, zabytków dopuszczającej inwestowanie pod określonymi warunkami:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków;
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia na zasadach określonych przepisami odrębnymi dot. ochrony zabytków.

Strefa W III - ograniczonej ochrony stanowisk archeologicznych, polegającej na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku podejmowania prac ziemnych. Strefa WIII obejmuje stanowiska ujęte w ewidencji służby konserwatorskiej.

Obowiązuje:

- współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi z odpowiednim organem ds. ochrony zabytków;
- przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenie objętym realizacją prac ziemnych na zasadach określonych przepisami odrębnymi dot. ochrony zabytków.

Na ujednoliconym rysunku studium oznaczono strefy ochrony stanowisk archeologicznych WIII dla obszarów objętych zmianą studium na podstawie opracowania Pt. „Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek” (Redan sp. z o.o.).

W pkt 3.4. Zasady ochrony walorów kulturowych układów przestrzennych i zabudowy jednostek osadniczych dopisano następujący tekst:

Strefy B pośredniej ochrony konserwatorskiej to obszary obejmujące granice zagospodarowania niwy siedliskowej wsi o określonym i czytelnym układzie ruralistycznym, wypełnioną oryginalną, lub przekształconą zabudową historyczną z

ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową z zachowaniem podstawowych cech lokalizacji tradycyjnej.

Na obszarach stref proponuje się ustalić - w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - zasady kompozycji zabudowy i zagospodarowania, w tym:

- linie zabudowy,
- wielkość działki, w tym zasady parcelacji,
- usytuowanie wjazdów,
- intensywność zabudowy,
- usytuowanie zieleni rekreacyjnej, użytkowej i komponowanej
- formy zabudowy w tym wysokość budynków, rodzaj dachów.

Strefy „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej proponuje się wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości:

- Broczyno,
- Machliny,
- Psie Głowy,
- Trzciniec.

Strefy „K” krajobrazowej ochrony konserwatorskiej to obszary obejmujące tereny wsi i ich otoczenie w szczególności usytuowane w urozmaiconym krajobrazie i zdominowane przez tereny zieleni. Obejmują ochronę cech fizjonomicznych wywodzących się z położenia w krajobrazie, zgodnie z tradycją historyczną oraz oryginalnych obiektów historycznego zagospodarowania terenu. Na obszarach stref proponuje się - ustalić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - zasady lokalizacji zabudowy, kompozycji i zagospodarowania oraz podstawowe parametry form zabudowy oraz zasady zagospodarowania i ukształtowania terenu.

Strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego konserwatorskiej proponuje się wyznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości:

- Łazice,
- Pławno,
- Machliny,
- Trzciniec,
- Psie Głowy,
- Byszkowo,
- Kozia Góra.

Strefy „E” ochrony ekspozycji konserwatorskiej to obszary widoczności układów zabudowy i dominant.

Proponuje się wyznaczenie granic stref „E” ochrony ekspozycji oraz zasad zabudowy i zagospodarowania terenu w nich obowiązujących, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla następujących miejscowości:

- Broczyno,
- Machliny.

W punkcie 3.7. Podsumowanie i wnioski dopisano na wstępie”:

Zgodnie z art. 22 ust.4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) gmina jest zobowiązana do prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków. Podstawa tej ewidencji może być opracowanie pt. „Waloryzacja wartości kulturowych gminy Czaplinek” (Redan sp. o.o.). Zgodnie z art. 87 ust. 1. burmistrz sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami.

6.6 Kierunki rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej

6.6.1 Komunikacja

Kierunki rozwoju komunikacji określono w Części III Pt. „KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO” pkt 8. „Kierunki rozwoju komunikacji”.

6.6.2 Infrastruktura techniczna

Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej określono w Części III Pt. „KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO” pkt 9. „Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej”.

W odniesieniu do wnioskowanych inwestycji dotyczących przetwarzania odpadów biodegradowalnych, w szczególności tzw. „biogazowni” w pkt. 9.5. „Zasady zagospodarowania odpadów” dopisano następujące ustalenie:

Należy ograniczyć lokalizację zakładów przetwarzania odpadów biodegradowalnych, w szczególności tzw. „biogazowni” do terenów do tego predestynowanych (np. w obrębie oczyszczalni ścieków, ferm hodowlanych, rekultywowanego składowiska odpadów). Należy wykluczyć lokalizację takich obiektów na innych terenach gminy, w szczególności w pobliżu obszarów zurbanizowanych i chronionych.

W pkt. 9.6 „Kierunki rozwoju systemu zaopatrzenia w energię elektryczną” w zakresie lokalizacji elektrowni wiatrowych dopisano tekst następującej treści:

Na rysunku studium wyznaczono tereny dla lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych - przewiduje się lokalizację w ramach obrębów Broczyno, Trzciniec, Machliny, Pławno, Psie Głowy, Łazice.

Gmina przystąpiła do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru, na którym zostanie zlokalizowana pierwsza farma elektrowni wiatrowych.

Poza wyznaczonymi terenami na rysunku studium, na terenach wiejskich gminy, w południowej jej części, poza zasięgami obszarów rozwojowych jednostek osadniczych, określonych na rysunku studium, dopuszcza się lokalizację zespołów elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscach ku temu predestynowanych, jedynie w miejscach wynikających z uprzedniej analizy uwarunkowań studium i wyłącznie drogą sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem zachowania wymogów przepisów odrębnych dotyczących ochrony środowiska i uwzględnienia walorów krajobrazowych.

6.7 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Na obszarach gminy objętych zmianą studium zlokalizowanych jest szereg inwestycji celu publicznego, które mogą być rozbudowane.

Na całym obszarze miasta dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego, w szczególności polegające na:

- budowie, utrzymaniu i modernizacji dróg i ulic publicznych,
- utrzymanie i budowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
- utrzymanie i modernizacja sieci infrastruktury technicznej w szczególności wodociągów i kanalizacji,
- modernizacja oczyszczalni ścieków i realizacja nowego sposobu odprowadzenia oczyszczonych ścieków,
- utrzymanie i rozbudowa gminnych terenów zieleni i terenów sportu i rekreacji,
- realizacja obiektów administracji publicznej i infrastruktury społecznej.

6.8 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego

Zadania ponadlokalne realizowane są przez organy administracji rządowej, samorząd województwa, samorząd powiatu.

1) Wojewoda zachodniopomorski nie zgłosił zadań rządowych ujętych w programach inwestycji o znaczeniu krajowym.

2) Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego przyjętego uchwałą nr XXXII/334/02 Sejmiku Województwa zachodniopomorskiego z dnia 26 czerwca 2002 r.:

- a) modernizacja drogi krajowej nr 20,
- b) realizacja linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV relacji Czaplinek – Wierzchowo – Mirosławiec;

3) Inne zadania o charakterze ponadlokalnym nie ujęte w programach i planie zagospodarowania przestrzennego województwa są realizowane przez organy administracji rządowej i samorządowej różnego szczebla na podstawie przepisów odrębnych.

Są to m.in.

A) z zakresu ochrony przyrody:

a) ochrona istniejących obszarów chronionych, w szczególności:

- rezerwatów przyrody,
- pomników przyrody,
- Drawskiego Parku Krajobrazowego,
- obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”,
- obszarów specjalnej ochrony sieci Natura 2000,
- użytków ekologicznych,

b) ustanowienie nowych form ochrony w ramach Drawskiego Parku Krajobrazowego: rezerwatów, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych i użytków ekologicznych,

c) objęcie ochroną, węzłów i korytarzy ekologicznych wchodzące w skład systemu powiązań ekologicznych w skali regionu i kraju w ramach Krajowej Sieci Ekologicznej – ECONET-PL,

B) z zakresu publicznych usług ponadlokalnych:

rozwój szkolnictwa średniego zawodowego i policealnego,

C) ochrona i renowacja zabytków na terenie gminy oraz renowacja najwartościowszych obiektów położonych w granicach strefy ochrony konserwatorskiej miasta Czaplinka.

6.9 Opracowania planów miejscowych

Tereny objęte zmianą Studium nie wymagają obecnie obowiązkowego opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ze względu na wymogi przepisów odrębnych.

Gmina przystąpiła do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla zespołu elektrowni wiatrowych w południowej jej części.

Gmina zamierza opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów przewidzianych do zurbanizowania.

Zasadniczo realizacja większości inwestycji w ramach zmian niniejszego studium będzie wymagała sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

6.10 Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Na terenach objętych zmianą studium w większości prowadzona jest lub była do niedawna (odłogowanie) gospodarka rolna. Ponieważ dla większości z nich przewidziano różne kierunki zainwestowania koniecznym będzie wyłączenie ich z użytkowania rolniczego w trybie określonym przez przepisy odrębne. Wyłączenia te w zdecydowanej większości wymagają opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej określono w CZĘŚCI III pt. „Kierunki rozwoju” w pkt 6.1. „Pożądane kierunki rozwoju rolnictwa”.

6.11 Ochrona przed powodzią i osuwaniem się mas ziemnych

Na obszarach objętych zmianą Studium nie występują naturalne zagrożenia geologiczne związane z osuwaniem mas ziemnych. Obszary te nie stanowią terenów zalewowych i chronionych przed zalewem.

6.12 Ochrona złóż kopalin

Zasady ochrony opisano w CZĘŚCI III Pt. KIERUNKI ROZWOJU w pkt. 2 „Kierunki ochrony wartości i zasobów środowiska przyrodniczego”.

W ramach obszarów objętych zmianą studium znajduje się złoża torfu (Łazice) eksploatowane powierzchniowo w sposób ekstensywny oraz złoża kruszyw pospolitych „Piekary” i „Karsno”.

6.13 Ochrona pomników zagłady

Na terenach objętych zmianą Studium ani też w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie znajdują się pomniki zagłady. W związku z powyższym obszar nie wymaga ustanowienia stref ochronnych lub wprowadzenia ograniczeń prowadzenia działalności zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. – *O ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady* (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późniejszymi zmianami).

6.14 Rehabilitacja, przekształcenia lub rekultywacja obszarów objętych zmianą Studium

Tereny objęte zmianą Studium nie wymagają rehabilitacji, przekształceń lub rekultywacji. W przypadku realizacji eksploatacji powierzchniowej złóż kopalin, w trakcie i po jej zakończeniu niezbędna będzie rekultywacja wyrobiska zgodnie z wymogami przepisów odrębnych.

6.15 Ochrona granic terenów zamkniętych

Na obszarach objętych zmianą Studium nie są zlokalizowane tereny zamknięte. Nie wymagane jest również ustanowienie lub ochrona granic terenów zamkniętych.